هكذا من الاصل

לך על בטוח
לוח מעריב
ראה עמודים 30, 31, 32
ובמוסף „שווקים" עמודים 9 עד 47

מזג אוויר

טמפרטורות רגילות בעונה. גובה הגלים מ־40 עד 80
● הטמפרטורות:
ירושלים 17–29;
תל־אביב 21–30;
נהריה 21–32;
אילת 26–40.
הטמפרטורות בארץ ובעולם בעמוד 14.

מעריב
MAARIV • معاريف
העתון הנפוץ ביותר במדינה
לגליון זה מצורף: שווקים · מוסף · סופשבוע
מעריב ת"א

דחפון
מודעות לוח ומשפחתיות
מעריב
לוח מעריב
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

80	היום 176 עמוד
יום ו' 29.8.86	כ"ד באב תשמ"ו

גליון מס' 11811 — שנה ל"ט
המחיר 80 אג' (כולל מע"מ). המחיר באילת (ללא מע"מ) 70 אג'
המייסד והעורך הראשון ע. קרליבך ז"ל

כל הזכויות שמורות ל„מעריב" © 1986

לקראת ועידת הפיסגה עם פרס יוצא נשיא מצרים ב„קריאה של הרגע האחרון" אל הפלשתינים

מובארך תובע מהנהגת אש"ף לעשות ויתורים כלפי ישראל

הכוונה: שאש"ף יכיר בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 „משום שהעניין דחוף וחשוב מאוד" ★ מובארך – שנועד אתמול במשך שלוש שעות עם המלך חוסיין ברבת־עמון – מבקש לתאם עמדות עם ירדן כדי להציג את הבעייה הפלשתינית „בצורה מושלמת" בפגישה הצפויה עם פרס ★ פקיד ירדני: אין מנוס מחידוש הדיאלוג עם אש"ף ★ בקהיר ובירושלים נכנסו להילוך גבוה ההכנות לעריכת הפיסגה ★ שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ עשוי להגיע בשבוע הבא לביקור במזה"ת כדי לסייע בקידום תהליך השלום

שלושה „לאווים" למצרים – הרבה חיוכים [illegible]

● ראש הממשלה שמעון פרס ביקר אתמול בעפולה, בה השמיע את שלושת ה„לאווים" שהוא נושא עמו למיפגש הפיסגה עם נשיא מצרים חוסני מובארך. (צילום יעקב סער, לשכת העיתונות הממשלתית)

מאת שמי גבאי
סופר „מעריב" לעניינים ערביים

נשיא מצרים, חוסני מובארך, תבע אמש מהנהגת אש"ף לעשות לאלתר ויתורים כלפי ישראל, והכוונה – שאש"ף יכיר בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 „משום שהעניין דחוף וחשוב מאוד".

מובארך, שחזר אתמול מביקור בזק ברבת־עמון, שבמהלכו נועד במשך שלוש שעות עם המלך חוסיין, מבקש לגבש עמדות מדיניות מתואמות עם ירדן, כדי להעלות את הבעייה הפלשתינית בצורה מושלמת, בפיסגה הצפויה שלו עם פרס. (כתבת בעמוד 3).

מובארך שלח לעבר אש"ף קריאה של „הרגע האחרון" לסייע לו לחידוש התהליך המדיני, נוכח האפשרות ששר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, עשוי לבקר בשבוע הבא באזור, כדי לקדם את תהליך השלום.

מובארך אמר לכתבים ערביים בקהיר: „אנו מקווים להצליח במאמצי השלום וקשה לפעול בעניין זה בלעדי אש"ף". לדבריו, טרם הוסכם על סדר יומה של פגישת הפיסגה עם פרס וטרם הוחלט על מועדה. מובארך הבטיח כי המועד יקבע לאחר חתימת שטר הבוררות על טאבה.

פקיד ירדני בכיר אישר אמש, כי נשיא מצרים הציג בפני המלך את תוצאות השיחות שניהלה מצרים באחרונה עם מנהיגים באש"ף, לחידוש שיתוף הפעולה המדיני בין אש"ף לרבת־עמון, לפי ההסכם הדתום בין המלך חוסיין לערפאת.
(סוף בעמוד 11)

כנופיית „מומחים" גונבת מכוניות „לפי הזמנה"

פועלת באזור מצומצם בערים כפר סבא ורעננה ★ המשטרה חסרת אונים „בגלל מחסור בכוח אדם" ★ תגמולי חברות הביטוח עבור רכב גנוב עלו ומגיעים ל־20 מיליון דולר לשנה

מאת עמנואל רוזן ואביבה מין

משטרת ישראל עומדת חסרת אונים מול כנופיה קטנה של גנבי מכוניות, תושבי הכפרים טייבה וטירה, אשר מצליחים לגנוב מספר
(סוף בעמוד 11)

טיפול חדשני בפרוסטטה ימנע הצורך בניתוח

מאת סופרת „מעריב"

טיפול חדשני בבלוטת הערמונית (פרוסטטה) פותח בישראל ומופעל בבית החולים „בילינסון". המיתקן, הנמצא עדיין, מעורר תקוות שניתן יהיה בעתיד לם
(סוף בעמוד 11)

ישראל תבהיר לבריה"מ:

עקרון ההדדיות חייב להישמר

מאת רפאל מן

במשרד החוץ מבינים עתה איגרת תשובה לבקשת ברה"מ לאשר את ביקורה בארץ של
(סוף בעמוד 11)

הדלקת נרות

פרשת השבוע – ראה

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	18.31	19.45
תל־אביב	18.49	19.47
חיפה	18.42	19.47
באר־שבע	18.46	19.43
אילת	18.44	19.44

תחקיר „מעריב" חושף את הנעשה ביחידה הרגישה ביותר במשטרה

חשדות למעשים פליליים של בכירים ביחידה לחקירות הונאה

מיכאל אלבין היה נתון להשפעת תרופות ארגעה כאשר נחקר; יש חשד, כי שני הקצינים שהיו עם אלבין ברגעיו האחרונים התרשלו בתפקידם בכך שלמרות מצבו השאירו אותו לבד בחדר החקירות

מאת אלי דנון

חשד למעשים פליליים של קצינים בכירים ביחידה הארצית לחקירות הונאה במשטרה, נוטה של עשרות קצינים מהיחידה בשנה האחרונה וחשד למחדל מקצועי בפרשת מותו של מיקי אלבין – אלה חלק ממימצאי תחקיר „מעריב" על המתרחש ביחידה הרגישה ביותר במשטרת ישראל שאישי ציבור הבכירים חוששים מפניה. (התחקיר המפורט – בעמוד 15).
התחקיר שהתבסס על עשרות
(סוף בעמוד 11)

הממשלה תדון ביום ראשון באיום האחיות לנטוש את בתי־החולים

האחיות: אנחנו לא מאמינות לאיש, זו מערכת שלומיאלית

מאת דליה מזורי

האיום של האחיות לנטוש את בתי־החולים גרם לזרוז המהלכים על דרישותיהן. אמש כבר נפגשו עם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, לשיחת הבהרה על תביעותיהן.
הממשלה תדון ביום ראשון על המשבר המתמשך וגם הכנסת תעלה את הנושא על סדר יומה, בישיבה המיוחדת שתכונס ביום רביעי הקרוב.
האחיות צופות במתרחש בספקנות גלויה. „אנו כבר לא מאמינות לאיש. זו מערכת שלומיאלית שלא ראינו כמותה. נמאסנו על־ידי כל הגורמים ואנו נחושות בדעתנו לנטוש את בתי החולים".
בפגישה אמש עם הברפלד העלו האחיות שוב את תביעותיהן, אך לא סוכם דבר. בין הנושאים שהועלו – תביעות שכר הקשורות להסכם המסגרת. הסכם זה לגבי האחיות עדיין לא נחתם. היום יתכנס מטה המאבק של האחיות לקבלת דיווח על שיחה זו.
(סוף בעמוד 11)

18 שנים לאחר היעלמותה במצולות הים

החיפושים אחר הצוללת „דקר" מתחדשים מחר מול חופי מצרים

מאת יוסף ולטר

18 שנים אחרי היעלמה במצולות ים, מתחדשים מחר בבוקר, מול חופי מצרים, החיפושים אחרי הצוללת האבודה „דקר", שנעלמה עם 69 אנשי צוותה בחודש ינואר 1968, שעה שעשתה דרכה מנמל פורטסמות שבאנגליה לנמל הבית בחיפה.
מטוסים של הצי השישי האמריקני מסוג „אוריון", מצויידים בציוד מגנטי מיוחד לגילוי אוניות טבועות, ישרקו מאות קילומטרים מול חופי מצרים, בעיקר בחוף המערבי בין אלכסנד
(סוף בעמוד 11)

האזינו הערב
לראיון השבוע עם
מר יצחק נבון
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
לקראת פתיחת שנת הלימודים תשמ"ז
בתוכנית „העוד השבועי"
בשעה 19.00 ברשת ב' ב„קול ישראל"
מראיין: יואל רפל

הוניגמן
אופנת נשים וילדים
מכירה קיץ 1986
הנחות מ־50% ויותר

	ילדים	נשים
חולצות	מ־8 ש"ח	מ־10 ש"ח
נפיות	מ־4 ש"ח	מ־5 ש"ח
מכנס קצר	מ־6 ש"ח	מ־10 ש"ח
מכנס ארוך	מ־15 ש"ח	מ־15 ש"ח
חצאיות	מ־10 ש"ח	מ־15 ש"ח
בגדיים בנות	מ־12 ש"ח	מ־15 ש"ח

בחנויות „הוניגמן"
תל־אביב – בן יהודה 43, ה' באייר 70 ככר המדינה.
רמת־השרון – סוקולוב 82
בשעות: 9.00–13.00, 16.00–19.00

Oded עודד
עיצוב ויצור אופנה מקורית לתינוקות וילדים
תצוגה לקניים של קולקצית סתיו חורף 86/87
תערך מיום ג' בין השעות 8.00–18.00
במשרדי החברה בדרך יפו 10, ת"א.
טל. 03-826869, 829606.
בשער יפות השבוע תצוגה בחנויות לפי תאום מראש. להתראות

גן על גג הבית
חלום ותרויה
משתלה ותצוגה ★ שרותי גנן בכל הארץ
מיחזור בע"מ דבוטינסקי 16 ר"ג, 03-726125
– חניה במקום –

למכירה
ציוד לבית קרור
שיטת „בראון" כולל: מעיים – מדוחים – ממוחים.
הציוד במצב עבודה.
03-259324, לשוקי

ציפוי אמבטיות באמאיל
„הגומר"
במבצע 150.– + מע"מ
03-377116, 03-373668
02-416621

שנת הלימודים תשמ"ז: פתיחה, הפעם בלי שביתות

מאת נורית דברת

שנת הלימודים תיפתח ביום ב', 1 בספטמבר, לראשונה מזה שנים בלא שביתות, עיצומים ואיומים של הרגע האחרון. נבון לשעה זו הגיעו הצדדים להסכמה, לפיה יקבלו המורים תוספות בסך כולל של 16 מיליון דולר, בחלק מהסכם עיצוני וקבלת 8 מיליון דולר נוספים המבוססים להיות בשנה. ויתנו זה הינתנו המורים בהחזרת השעות הנוספות שקוצצו מהם בשנה שעברה.

שר החינוך, כך נמסר אתמול ל"מעריב" נעתר לתנאי זה ויחזיר למורים את היקפי המשרות מלפני שנתיים, כך שיד עסקו שוב ביותר ממשרה אחת. דובר המשרד, ישראל כהן, אמר כי "זה עניין שולי. אפילו אם מדובר בכמה מאות מורים שיקבלו תשלום למשרה ורבע או משרה וחצי – לא תהיה בכך שום בעיה".

בשנת הלימודים תשמ"ז ילמדו מיליון ו-358 אלף תלמידים, מהם כ-25 אלף תלמידים חדשים מהם כ-20 אלף במיגזר היהודי וכחמשת אלפים במיגזר הערבי.

שנת הלימודים תפתח כשמערכת בתי הספר מתעוררת בעיות תברואתיות עקב אי נקיון המוסדות. מרבית השרתים פוטרו עוד בשנה שעברה כשסוכם על ביצוע "השרות העצמי" (ניקוי בתי הספר על-ידי תלמידים בפיקוח המורים) וכן ממעטים להעסיק עובדי נקיון בשל הקיצוצים התקציביים. אירגוני המורים הודיעו כי לא ימשיכו עפ"י ההסכם משנה שעברה ולא יפקחו עוד על עבודות הנקיון. במשרד החינוך הגיבו כי לא יקציבו מחדש סכומים שכבר הופחתו מהתקציב וכי על בתי הספר לקחת אחריות לנקיון מוסדותיהם.

במסיבת עיתונאים, שהתקיימה אתמול בבית אגרון בירושלים מסר שר החינוך יצחק נבון כי בפגישה שיקיים היום עם שר האוצר יעלה את התנגדותו לקיצוץ בתקציב המוסדות להשכלה גבוהה ובמפעלי התרבות השונים. נבון מסר כי ראש הממשלה הבטיח להתערב בעניין ההשכלה הגבוהה ולהיפגש לשם כך עם שר האוצר ועם ועד ראשי האוניברסיטות.

בסקירת של עיקרי תוכניות הפעילות החינוכית בשנת הלימודים תשמ"ז, עמד השר נבון על מאמצי משרדו לקדם את החינוך לדימוקרטיה, לדו-קיום יהודי-ערבי ולמאבק בגזענות. כן יוקדש מאמץ ניכר לקידום החינוך מדעי-טכנולוגי. יורחבו הלימודים התיאורטיים והמעשיים בתחום הזהירות בדרכים והמלחמה בתאונות הדרכים. השנה יקבלו תלמידים של 23 בתי ספר, לעומת שלושה בתי ספר בלבד אשתקד, שיעורי נהיגה מעשיים וחוקי התנועה בדרכים.

בדיקות שערך משרד התעשייה והמסחר לקראת פתיחת שנת הלימודים החדשה מראות כי נשמרת היציבות במחירי המרכיבים העיקריים בסל המוצרים לתלמידים – מחברות, עפרונות, מחקים, קלמרים, ילקוטים ותלבושת אחידה. דובר משרד התעשיה והמסחר ציין כי הביקורת לא כללה ספרי לימוד שאינם בתחום אחריותו של המשרד. מבקרי משרד התעשייה והמסחר ימשיכו לעקוב אחר המחירים של המוצרים הללו לקראת פתיחת שנת הלימודים ולאחר מכן.

● לקראת שנת הלימודים: השר נבון עם המנכ"ל היוצא של משרדו אליעזר שמואלי (מימין), והמנכ"ל הנכנס שמשון שושני

„דממת רדיו" מ־8 הבוקר עד סיום הדיון המשפטי

כל טכנאי רשות השידור יבואו הבוקר לבית הדין הארצי לעבודה לדיון בבקשת הנהלת הרשות להוציא נגדם ונגד ההסתדרות צווי מניעה זמניים

מאת אילנה באום

כל טכנאי רשות השידור יבואו היום בשמונה לבית הדין הארצי לעבודה בעקבות צו שהוציאה רשות השידור. לפיכך לא יהיו שידורים ברדיו החל מהשעה שמונה ועד לסיום הדיון בבית המשפט.

חבר הוועד המנהל של רשות השידור, דוד ארמון, ידרוש השבתת מגן של הטלוויזיה במידה ויימשכו שיבושים בשידורים גם היום. "לא ייתכן שהציבור יהיה מטורטר על ידי הוועדים והאיגודים המקצועיים. אדרוש השבתת מגן עד שיימצא מוצא לסכסוך".

אמש החריפו הטכנאים ברשות השידור את עיצומיהם בגין אי תשלום תוספת אוזן, והשביתו את שידורי הרדיו והטלוויזיה למשך שעה – בין שמונה לתשע בערב. בנוסף קיימו הטכנאים במשך יום אתמול אסיפות עובדים, לא הוציאו צוותים וניידות שידור, דבר שפגע גם במהדורות "מבט". הבוקר תבקש הנהלת רשות השידור מבית הדין הארצי לעבודה להוציא צווי מניעה זמניים נגד הטכנאים ונגד ההסתדרות, במגמה למנוע שבושים במהלך השידור התקין.

גם ועד עתונות-הפקה בטלוויזיה הכריז אתמול על סכסוך עבודה בשל תשלום נמוך עבור שעות נוספות (כל עובדי רשות השידור מקבלים 175 אחוז לשעה החל מהשעה הנוספת החמישית ואילו העיתונאים מקבלים רק 150 אחוז). ועד העובדים המנהליים ב"קול ישראל" מאיים לפגוע במעבר לאולפני השידור המשופצים ב"מוסיקה" (ליד הטלוויזיה), מאחר ולטענתם מנהל הרדיו מאייש תקנים מתפנים בעובדים חדשים מחוץ לרדיו – ולא מקדם את העובדים הקבועים. לסכסוך זה יש גיבוי של ההסתדרות.

סופר „מעריב" מוסיף: „העיצומים שנקטו בהם אמש ושלשום בערב עובדי הנדסה, שהאפילו את מסכי הטלוויזיה, נעשו בידיעתה ובאישורה של הסתדרות ההנדסאים, ואני כמזכ"ל הסתדרות זו ידעתי עליהם מראש", אמר זלמן שנקמן, מזכ"ל הסתדרות ההנדסאים והטכנאים. לדבריו, מזכירות ההסתדרות שהוא עומד בראשה כבר הודיעה להנהלת רשות השידור על סכסוך עבודה. הוא הדגיש כי תביעת עובדי הנדסה בעניין תוספת אוזן מקובלת עליו ועל ההסתדרות.

גם ראש האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד אמר כי תביעתם של עובדי הנדסה לגופה מקובלת עליו והוא תומך בה, אך חזר ואמר כי בשום שלב לא אישר, ואף לא נתבקש לאשר נקיטת עיצומים כלשהם במועד כלשהו, וגם לא ידע מראש על העיצומים שננקטו אמש ושלשום.

השופט שמגר: יש לאפשר גם להפסיק כהונת שופט

מאת סופר „מעריב"

תקנות שיאפשרו הפסקת כהונתו של שופט, אפילו במקרים נדירים, תהיה בהם ברכה למערכת המשפטית סבורים משפטנים.

תקנות אלה עומד להציע נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, בישיבתה הקרובה של הוועדה למנוי שופטים העומדת להתכנס ביום ראשון.

„חוק יסוד: שפיטה" מאפשר התקנת תקנות כאלה, אולם עד היום לא נעשה בהן שימוש. עד כה מתמנה שופט לכל ימי חייו. היו מקרים בהם חדלו שופטים לתפקד כהלכה אך לא ניתן היה לפטרם בלא הסכמתם. עד כה איפשר החוק פיטורי שופטים רק במקרים בהם הסתבכו בפלילים.

על פי הצעת נשיא בית המשפט העליון תוסמך מעתה הוועדה למנוי שופטים – ברוב קולות – להביא להפסקת כהונתו של שופט.

ממשרד המשפטים נמסר כי יו"ר הוועדה, שר המשפטים אברהם שריר, שוקד עתה על מספר שנויים גם בדרך בחירת שופטים.

באוצר דנים בהפחתת המס על כרטיסי טיסה ושירותי קרקע בחו"ל

מאת שרגא מקל

במשרד האוצר דנים בהפחתת שיעורי המסים על נסיעות לחו"ל ושירותי קרקע בחו"ל. על הנסיעות לחו"ל מוטל לבד ממס נסיעות בסך 150 דולר גם מס בשיעור 20 אחוז ממחיר הכרטיס, ובאוצר מציעים להפחיתו ל־15 אחוז. על שירותי קרקע בחו"ל הנרכשים בישראל (לינה בבית מלון, נסיעות ממקום למקום בחו"ל, ארוחות וכיו"ב) מוטל כיום מס בשיעור 32.25 אחוז, וגם אותו יש כוונה להפחית.

כוונות אלה נדונות כעת בצוות מיוחד שהוקם באוצר, שתפקידו לבחון כל סוגיית המסים המוטלים על הוצאות במטבע חוץ. לבד ממס הנסיעות ומס שירותי הקרקע מוטל כיום גם מס בשיעור 15 אחוז על הקצבת מטבע חוץ ליוצאים לחו"ל. ועל יבוא שירותים (כגון תשלומי שכר בחברות ישראליות בחו"ל), גם הם נבדקים כעת.

הסיבה העיקרית לבחינה מחדש של כל המסים הללו היא התופעה הרווחת של התחמקות מתשלומם. חלק ניכר מהנוסעים לחו"ל אינו משלם את המס בשיעור 20 אחוז על כרטיס הטיסה ועוקף אותו, לפי הערכות באוצר על ידי „פיברוק" של קבלת כרטיסים במתנה מחו"ל, הפטורים מן המס. עקיפה במימדים נרחבים עוד יותר היא של תשלום מס שירותי הקרקע. בשל גובהו רוכשים ישראלים בודדים בלבד שירותים אלה בארץ והרוב מוציא מטבע חוץ לחו"ל מעבר להקצבה המותרת לצורך זה, כדי לרכוש שירותים אלה בחו"ל. כדי לנסות ולהקטין תופעות אלה דנים כעת בהפחתת שיעורי המסים. העיתוי להפחתה טרם נקבע אך הוא עשוי להיות אפריל הקרוב, תחילת שנת התקציב החדשה.

● תא"ל יורקה פלד

תא"ל פלד – מפקד המיכללה לפו"ם

אלוף אורי שגיא, מתמנה היום למפקד זרועות השדה (מפחש"ש). אלוף שגיא, בא במקומו של אלוף אמיר דרורי. תת-אלוף יורקה פלד מתמנה היום מפקד המיכללה הבין-זרועית לפיקוד ומטה. תת-אלוף יורקה פלד בא במקומו של תת-אלוף אביגדור קהלני, העומד להתמנות לתפקיד בכיר אחר בצה"ל.

תא"ל פלד נולד ב־1940 בקיבוץ יגור, בעל תואר ב.א. בהיסטוריה כללית מאוניברסיטת תל-אביב. ב־1960 התגייס לצה"ל. בתום שירות החובה חזר לקיבוץ וב־1970 התגייס לשירות קבע. נטל חלק במלחמת ההתשה במיסגרת הסיירת גולני, בה שימש תחילה כמפקד הסיירת ולאחר מכן במג"ד. בתפקידו כמג"ד בגולני לחם במלחמת יום הכיפורים ואחריה במלחמת ההתשה ברמת-הגולן. נפצע פעמיים: בפעולת הגמול בנוקייב ובקרב על החרמון במלחמת יום הכיפורים. ב־1976 נטל חלק בפעולת אנטבה. ב־1978 עבר הסבה לשריון ונטל את הפיקוד על חטיבת טנקים סדירה ברמת-הגולן. במלחמת שלום הגליל היה סגן מפקד אוגדת שריון. ב־1982 הועלה לדרגת תא"ל ונתמנה למפקד אוגדת מילואים ולאחר מכן מפקד אוגדה סדירה ברמת-הגולן (1984/5). נשוי ואב לשני בנים ושתי בנות. אחד מבניו משרת בצה"ל.

פרס באיגרת לשולץ: מקווים שתמשיך לייעץ

מאת רפאל מן
כתב המדיני של „מעריב"

הרעיונות שהעלה שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ לתכנית כלכלית מקיפה לחידוש הצמיחה בישראל, עולים בקנה אחד עם הרעיונות שנידונו בארץ על ידי הצוות שהוקם על-ידי ראש הממשלה שמעון פרס ושר האוצר משה נסים. כך נאמר באיגרת התשובה ששיגר אתמול ראש הממשלה לשר החוץ האמריקני.

באיגרת התשובה מודה פרס לשולץ על הייעוץ הכלכלי „הידידותי אך הנוקב" שהוא מעניק לישראל בשנתיים האחרונות, ומביע תקווה כי תרומתו זו של שר החוץ האמריקני תימשך גם בעתיד. כן מודה פרס לשולץ על הסיוע האמריקני המיוחד שאיפשר לדבריו לישראל לקבל החלטות מרחיקות לכת בדרכים קשים.

פרס מציין באיגרתו כי כפי שברור היה מלכתחילה, ייצוב המשק רק אמור היה לשמש קרש קפיצה לרפורמות שיביאו התרחבות וצמיחה. הוא מציין כי רעיונות שולץ עולים בקנה אחד עם אלה שהועלו על ידי הצוות הכלכלי שמונה על ידו ועל-ידי השר נסים.

הממשלה כבר החלה ביישום חלק מן הרעיונות, כותב פרס באיגרת. הוא מציין כי בתחום השכר הבטיחה הממשלה כי הסכמי השכר שנחתמו לאחרונה ישמרו על רמת אינפלציה נמוכה. כן מזכיר ראש הממשלה את הקיצוץ עליו החליט לאחרונה בתקציב הממשלה, כחלק ממאמץ נמשך למנוע חריגות בתקציב.

אשר לרפורמות במשק הישראלי מציין ראש הממשלה כי בביקורו בוושינגטון בחודש הבא, וכן בביקור שר האוצר משה נסים, ישמחו האישים הישראלים לחלוק עם שולץ את המחשבות הנבונות עתה בארץ.

„נמשיך לטוס לדרא"פ גם אם ייאסרו נחיתות ביניים באפריקה"

אמר שר התחבורה חיים קורפו

מאת יהודית זילברשטיין

„טיסות חברת אל על לדרום אפריקה יימשכו גם אם מדינות באפריקה יאסרו המשך נחיתות ביניים בתחומה. במקום נחיתות ביניים בניירובי, קניה, נמצאה אלטרנטיבה להמשך קיום הקשר האווירי מישראל לדרום אפריקה" – כך אמר אתמול שר התחבורה, חיים קורפו במסיבת עיתונאים שקיים במלון ספורט באילת.

השר אמר כי עד עתה לא נעשתה פנייה רשמית לישראל וגם הודעה על ביטול נחיתות הביניים הקיימות. „נצטרך להסתגל לתנאים החדשים", אמר השר והוסיף, „גורמי הממשלה שותפים לבדיקות ולמגעים המתקיימים בנושא זאת כדי שלא יעשו דברים שאינם עולים בקנה אחד עם מדיניות הממשלה. נמשיך לקיים את הקשר מבלי לפגוע ברגשותיהם של מדינות אפריקה".

„הרגשנו בבריה"מ כמו בארץ אירופית רגילה"

סיפר פרופ' משה לזר שחזר עם משלחת ישראלית של רופאי עיניים מביקור במוסקווה, לנינגרד, ארמניה וגרוזיה

מאת דליה מזורי

„בבריה"מ לא דווח כלל על שיחות הלסינקי. גם לא ידענו שכתבו למשפחתו של שרנסקי לצאת משם. אפילו הקהילה היהודית במוסקווה לא ידעה על כך", סיפר אמש פרופ' משה לזר, מנהל מחלקת העיניים ב„איכילוב", עם שובו לארץ של המשלחת הישראלית של רופאי העיניים מביקור בבריה"מ.

„נתנו לנו להסתובב באופן חפשי. לא שאלו, לא תלו אלינו ולא אמרו עלינו לצאת. הרגשנו כמו בארץ ארופית רגילה. גם לא עשו לנו שטיפת מוח. לא דיברו איתנו על הישגי המפלגה הקומוניסטית".

הביקור היה ברובו תיירותי. הם ביקרו במוסקווה, לנינגרד, בארמניה וגרוזיה. במוסקווה סיירו במכון לעיניים והתרשמו כי המוסד מודרני עם ציוד מערבי משוכלל.

במוסקווה ביקרו בבית הכנסת. חלק מהרופאים ביקרו בבתי היהודים. אחד מהם, פרופ' יובל יסעור מבאר שבע אפילו פגש בקרוב משפחתו, אותו לא ראה מעולם.

מעריב
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

עורך: עידו דיסנצ'יק
סגן עורך: יובל אליצור
סגן עורך: לוי יצחק הירושלמי
ראש מערכת המוספים: יעקב ארז
ראש מערכת החדשות: אברהם תירוש

יו"ר מועצת המנהלים: עובד בן עמי
מנכ"ל: אמיר דרורי
מנכ"ל: שמעון הפץ

עזריאל קרליבך – מייסד העורך 1948–1956
אריה דיסנצ'יק – עורך ראשי 1956–1974
שלום רוזנפלד – עורך ראשי 1974–1980
שמואל שניצר – עורך ראשי 1980–1985

(C) כל הזכויות שמורות ל„מעריב"

שליש מהנפגעים נפשית במלחמת לבנון שבו לשירות קרבי לאחר טיפול חדיש

מאת דליה מזורי

חיילים שנפגעו בנפשם במלחמת לבנון טופלו בשיטה חדשה שאפשרה החזרת שליש מהם ליחידות קרביות.

החיילים שעברו כולם חוויות טראומטיות בחזית, הראו סימפטומים קשים של תגובת קרב: הפרעות התנהגות, חרדה, חוסר תאבון, הפרעות בשינה, אדישות וחוסר מרץ. הטיפול בהם נערך ב„מרכז אימון עורפי לנפגעי תגובת קרב", ונמשך כחודש ימים.

הטיפול התנהל במסגרת צבאית ברורה ומוגדרת, תוך שמירה על משמעת וסדר יום קפדניים. נכללו בו אימונים צבאיים לשמירת כושר קרבי, אימונים גופניים, טיפול פסיכולוגי, פעילות פנאי וביקור משפחות. המטופלים לבשו מדים, כדי להחזיר את החיילים לאווירה צבאית מוכרת הם חששים.

לדברי ד"ר יוהנן וזגר, שהרצה על תוצאות הטיפול אתמול בטקס הנחת אבן פינה לבניין ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב, לאחר הטיפול בשיטה זו חזרו שליש מאנשי השירות הסדיר ליחידה קרבית. במעקב שנערך שנתיים וחצי מאוחר יותר – שרתו ביחידה קרבית שני שליש מהם. איש מהם לא שוחרר משירות פעיל.

גם אשראי וגם כדאי

ללא הגבלת סכום מינימום

חברי מועדון היפר־שק קונים היום...
משלמים בשנה הבאה
אחרי ראש־השנה 6.10.86

היפר־שק - כרטיס האשראי של היפרשוק תנובה.

ביום א' פתוח מ־4 אחה"צ
לרגל ספירת־מלאי, ביום א' 31.8.86,
יפתחו חנויות היפרשוק תנובה ורב־מכר ב־4 אחה"צ.

מנהלי מפעלים וועדי עובדים
תוי־קניה לחג
תוי הקניה של היפרשוק תנובה מוצעים לכם כעת בתנאים מיוחדים. פנו עוד היום לסניף היפרשוק הקרוב או טלפונית למרכז הרשת לציפורה טל. 03-430432, או לשרה 03-430441.

היפר שוק תנובה
הרבה יותר בהרבה פחות

פרס: אסע למצרים ואומר להם לא למלחמה לא לטרור ולא לסרבנות לנהל מו"מ

שמיר: אני אומר כן ללאווים של פרס ולא לכל התחייבות שנוגדת את קווי היסוד של הממשלה

מאת מאיר הראובני

"אסע למצרים עם שלושה לאווים – לא למלחמה, לא לטרור ולא לסרבנות לנהל מו"מ", אמר אתמול בעפולה ראש הממשלה, שמעון פרס. הוא הציב בכך לאחריות שמקודן במצרים, כי "תהיה זו טעות אם מרס יבוא למובארך כדי לאמר לא לאשיק, לא לנסיגה כוללת ולא למדינה פלשתינית".

ראש עיריית עפולה, עובדיה עלי, העניק לפרס את אזרחות הכבוד של עירו, ואמר: "זהו ביטוי להוקרה והערכה לפעלך כראש ממשלת ישראל וכמי שתרם לבטחון ישראל ולפיתוח התעשיות הבטחוניות במדינה". בטקס החגיגי, שנערך ב"היכל התרבות" בעיר, השתתפו ח"כים, ראשי ערים ומועצות איזוריות בעמק וחברי מועצת העירייה.

לגבי פגישתו הצפויה עם מובארך אמר פרס: "צריך לשוחח עם הפנים לעתיד. איך לקדם את השלום ואיך לפתור את הבעיה הפלשתינית". פרס הבהיר, כי כאשר יעבור למשרד החוץ יפעל במרץ לתימום השלום עם מצרים ו"יהיה לי הרבה יותר זמן לכך".

ראש הממשלה אמר, כי נקבל כאן את המשלחת הסובייטית ואילו היינו מתנגדים לבואה לא היינו נוסעים להלסינקי. עם זאת הדגיש: "את עניני יהודי ברית-המועצות נעמיד בראש כל פגישה עם הרוסים. בשבילנו זה תנאי לקיומנו".

על הערות של שרי ליכוד על תיפקודו בשבועות האחרונים אמר פרס: "אחדים משרי הליכוד מנסים לתאר מצב כאילו שיש שתי ממשלות. יש רק ממשלה אחת. כך פעלנו וכך נפעל בעתיד".

בהתייחסו להערה של ארנס אמר: "אינני ברוז ובוודאי שלא ברוז צולע. כך חושב אחד השרים המתענין כבראה בעופות. לא מניתי לתפקידי על-ידי שמיר או דוד לוי, או אפילו אריק שרון, אלא נשלחתי לתפקידי זה על-ידי מפלגתי. אם אחרי הרוטאציה ינסה מישהו להפר את ההסכמים ולסחוב את העגלה לבוץ או בביוץ שלו, אז פשוט לא תהיה יותר שותפות".

אודי גינזבר מוסר:

ממלא-מקום ראש הממשלה, יצחק שמיר, הביע אתמול תמיכה בשלושת הלאווים שהציג ראש הממשלה. אך הוא ציין, כי ראש הממשלה ייצג בקהיר את הממשלה כולה ולא חלקים ממנה ולפיכך, הוא לא יוכל להתחייב לדברים הסותרים את קווי היסוד של ממשלת האחדות.

שמיר הזכיר בין השאר את הסעיפים הדנים בהתנגדות למדינה פלשתינית, בהתנגדות למו"מ עם אש"ף ובאי שינוי המצב הריבוני ביו"ש ועזה ללא הסכמת שתי המפלגות. שמיר הוסיף כי הוא בטוח שפרס ינהג ע"פ החלטות הממשלה. הוא דחה את האפשרות שפרס מנסה לקבוע עובדות מדיניות לפני הרוטאציה.

„האח יוהאנס" רוצה להיות קאנצלר גרמניה

יוהאנס ראו, שמבליט בכל הזדמנות את ידידותו לישראל, נתמנה השבוע למועמדם הבלתי מעורער של הסוציאל־דמוקרטים בבחירות לכהונה הרמה מול מועמד הנוצרים־דמוקרטים הקאנצלר הלמוט קול

מאת אינגה דויטשקרון

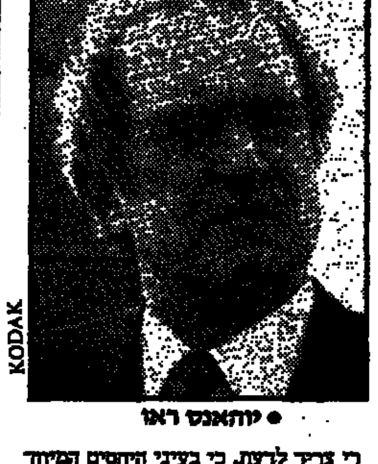

KODAK

• יוהאנס ראו

„בחור נחמד", כך מכנים העתונאים האמריקנים את יוהאנס ראו – האיש המבקש להביס את הלמוט קול, בבחירות הכלליות הבאות, ולהיות הקאנצלר הסוציאל־דמוקראטי השלישי של גרמניה. ראו נתמנה השבוע על-ידי קונגרס מפלגתו כמועמד הבלתי-מעורער למשרת הקאנצלר.

ידידיו מתלוצצים וקוראים לו „האח יוהאנס", הואיל והוא פרוטסטנט מאמין וגם אמון על התנ"ך. ובניגוד למנהיגים סוציאל־דמוקראטים קודמים, הוא גם ידיד אמיתי של ישראל.

יוהאנס ראו עשה את צעדיו הראשונים בזירה הפוליטית כאשר הצטרף, בגיל 21, למפלגת העם הגרמני, בשנת 1952. מטרתה העיקרית של המפלגה היתה לאחד מחדש את גרמניה המפוצלת. בראשה עמדו אישים כמו הנשיא לשעבר, גוסטאב היינמן. ההתפתחויות הפוליטיות כפו את פירוק המפלגה ב־1957.

ראו הצטרף לסוציאל־דמוקראטים, ועלה באותה דרך התלהבות. ב־1969 קיבל את המינוי הפוליטי הראשון שלו, ראשות עיריית ופרטאל, העיר בה נולד ב־1931. מאותו זמן הוליך נתן לפוליטיקה עדיפות על פני מקצועו כמו"ל.

ב־1970, לאחר שהסוציאל־דמוקראטים ניצחו בנורדריין־וסטפאליה, המדינה הגדולה ביותר בגרמניה, הוא נתמנה שר המחקר והמדע, תפקיד בו שימש שמונה שנים. ב־1978 נתמנה ראש ממשלת מדינה זו, והוא עדיין משמש במשרה זו.

בכל מערכות הבחירות השיג ראו נצחונות מרהיבים למפלגתו. נצחונו האחרון, ב־1985, העניק לו ולמפלגתו יותר מ־50 אחוז מכלל הקולות.

הוא מעורר אמון רב. אפשר גם לומר, כי אמונתו הדתית החזקה – כל־כך חריגה אצל סוציאל־דמוקראט בכיר – מעלה את קרנו במדינה שרבים מתושביה הם מאמינים.

קשר רומנטי

את הקשר הראשוני של ראו עם ישראל יש לזקוף לזכות אמונתו הדתית. הוא ביקר בישראל יותר פעמים מכל מנהיג סוציאל־דמוקראטי אחר. וכך, לא זו בלבד שקנה ידידים רבים ממפלגת העבודה הישראלית, הוא גם מכיר את ישראל יותר מכל פוליטיקאי גרמני אחר.

ראו, שהתחתן לפני ארבע שנים בלבד, הוא כבר אב לשניים. היו שמועות שהוא קשור מבחינה רומאנטית לאשה ישראלית, אך הוא מכחיש זאת נחרצות.

הוא מרבה בריש גלי על ידידותו לישראל. כאשר נבחר למועמד מפלגתו, בדצמבר שעבר, אמר: „מי שמצביע עבורי צריך לדעת, כי בעיני היחסים המיוחדים בין גרמניה לישראל הם קשר הדוק ומחייב, ולפי זה אפעל בכל משרה שאמלא בעתיד". לדעתו, הדבר אינו צריך למנוע יחסים ידידותיים עם העולם הערבי, אך הערבים צריכים לדעת בבירור את השקפתו האיתנה.

כאשר הוזמן לסעודיה, סיפר למארחיו שהתנגד למשלוחי נשק גרמני לערבים, כי לדעתו יותר חשוב לספק לעולם הערבי כלי עבודה, לא טנקים.

בשנה שעברה, לפני הבחירות במדינתו, אירגן ראו סמינר בנושא יחסי גרמניה – ישראל. היה חשוב לו, לפוליטיקאי בלתי־רגיל זה, לא להסוות את דעותיו.

האם יגיע למטרתו להיות קאנצלר ב־25 בינואר 1987?

הוא ומפלגתו יודעים היטב, כי הלמוט קול, הקאנצלר הנוכחי, נהנה מתמיכה חזקה. אחת הסיבות לכך היא הרווחה הכלכלית במדינה. מלבד זאת, קול מדבר אל האיש הקטן בפשטותו ובגישתו לחיים. יוהאנס ראו עשוי בהחלט להיות יריב ראוי, בשל תכונותיו המיוחדות. הוא מסוגל להיעזר ביכולתו להציג את עצמו בראש ובראשונה כאדם, לא לפעול כפוליטיקאי קר.

אפילו כשהוא מכריז הכרזות, הוא עושה זאת בלשון רכה, שגורמת לאנשים לחשוב על הנאמר, לא לרוחתו על הסף. הוא הבהיר, כי מטרתו היא לשפר את תנאי החיים על פני כדור הארץ, לא לעסוק במלחמות כוכבים, ולכן, אם יבחר לקאנצלר, יבטל את מעורבותה של גרמניה בתכנית „מלחמות הכוכבים" האמריקנית. בהבטחה כי ינסה גם לסלק את הטילים ואת הנשק הכימי מעל אדמת גרמניה למען השלום, הוא נתן ביטוי לניצוץ של תקוה, בה הוא מאמין בכנות. הוא כן וישר עם שותפיו, ולא נותר אלא לראות, אם יוהאנס ראו, שהצליח לרכז סביבו את תמיכת מפלגתו, יוכל גם לגרום לציבור הבוחרים להאמין בו.

בארבע עיניים ניסה מובארך להחזיר את חוסיין לשיחות עם יאסר ערפאת

מאת שמי גבאי סופר „מעריב" לעניינים ערביים

שעה קלה לאחר שהמריא מנמל התעופה „עאליה" ברבת עמון, שיגר נשיא מצרים חוסני מובארך, מברק למלך חוסיין וביקש ממנו להתפלל להצלחת המאמצים המדיניים לפתרון הבעיה הפלשתינית. קודם נועד מובארך, במשך שלוש שעות, לשיחה בארבע עיניים עם המלך חוסיין. השיחות התמקדו בפגישתו הקרובה של נשיא מצרים עם ראש ממשלת ישראל שמעון פרס.

ירדן לא הסתירה את העובדה, מפי פקיד רישמי בכיר ברבת עמון, כי פגישת הבזק בין שני המנהיגים, התקיימה בארמון „אל־נדוה" במסגרת התיאומים המדיניים בבעיה הפלשתינית כמוסכם על שניהם. בפמליית מובארך היה שר החוץ ד"ר עיצמת עבד אל־מגיד ודובר הנשיא מחמוד בלטגי. הפעם בלט בהעדרו אוסאמה אל־באז היועץ המדיני.

עבד אל־מגיד ריכז בשבועות האחרונים בידיו את מערכת הלחצים, שהפעילה מצרים, על מנהיגים באש"ף להכיר לאלתר בהחלטות מועצת הבטחון – 242 ו־338.

מובארך יודע, כי בלי יישוב הסכסוך בין המלך חוסיין ליאסר ערפאת, קשה לגבש עמדה מדינית מקובלת לחידוש תהליך השלום. נראה כי המלך הסכים לחדש את המו"מ עם אש"ף, אם אכן יחזור בו הארגון מהלאווים שלו לתביעותיו של המלך: הכרה בשתי ההחלטות של מועצת הבטחון ונטישת המאבק המזויין גם בתוך ישראל והשטחים. עוד לפני הפיסגה מבקש מובארך להוועד עם ערפאת בקהיר אך עדיין לא ברור אם מנהיג המחבלים ייענה להזמנה.

הנהגת אש"ף מעדיפה עתה לעסוק באיחוד הפלגים הפלשתיניים המסוכסכים, לרבות הפורשים בסיועה של בריה"מ. מוסקווה אף הכינה נייר־פיוס בין הארגונים והיא שיגרה אמש את סגן שר החוץ הסובייטי יולי וורונצוב לדמשק, כדי לשכנע את אסד מצד אחד ואת ארגוני המחבלים הפרו־סוריים מצד שני, להתאחד מחדש במסגרת ארגון הגג של הפלשתינים. אם אומנם יהיה כן – זו תהיה הבלה במאמצי מובארך.

אבו־ג'יהאד אישר אמש כי קיימת יוזמה מדינית של אש"ף הנושאת את השם „איחוד למען שלום" והמבוססת על הקמתה של מדינה פלשתינית במסגרת מאוחדת עם ירדן ועם סוריה. אש"ף מציע בשלב ראשון להעביר את הגדה המערבית ואת רצועת עזה לפיקוח של האו"ם לתקופת מעבר של 5 שנים.

KODAK

• מנצור מראיין את שמיר בלשכתו בירושלים

„שמיר צחק ואמרתי שאני מופתע לראותו צוחק'

כך תיאר אניס מנצור העתונאי המצרי הבכיר את פגישתו עם מ"מ ראש ממשלת ישראל בכתבה שהתפרסמה בעתון הקהירי „אחבאר אל־יום" ★ „כשעמדתי מולו מצאתי אדם נמוך, עצבני, מחייך, צוחק ומאד סמוק"

מאת שמי גבאי סופר „מעריב" לעניינים ערביים

„אדוני שר החוץ, תדמיתך אצלנו במצרים מפחידה. אתה איש סר וזעף, עצבני וזועם, אתה קיצוני. אזרחי מצרים ואזרחיך צופים לבעיות אתך. יש מחיר רב ממניך", כך פתח הסופר והעיתונאי המצרי, אניס מנצור, ששהה באחרונה בישראל, את תיאור פגישתו עם שר החוץ יצחק שמיר, בכתבה המתפרסמת בעיתון הקהירי „אחבאר אל־יום".

כותב מנצור בכימה, שסמנה משתקפת יראת כבוד: „שמיר צחק וצחק כאילו הדהו בחלק מהדברים והוא ענה לי – מה אעשה? תדמיתי איננה אני באמת. אמרתי לו, שאני ממש מופתע לראותו צוחק משום שמעשיו הם בניגוד לכך. הוא ענה לי – לא פגשתי אף אזרח מצרי מהשורה, וכל עוד איננו מכיר אותי, איך אפשר לשפוט את מעשי או את שיפוטי בפוליטיקה ובשלטון?"

מנצור הבין בהמשך שיחתו עם שמיר, כי הבעיה הפלשתינית רדומה מאוד, בניגוד לציפיותיה של מצרים. לדעת שמיר, השלום עם מצרים היה צעד מהפכני והסתיים בהסכם על פתרון הבעיה הפלשתינית. „אבל צר לי, שהשיחות על האוטונומיה נפסקו, ואני גורס כי צריך לחדשן. נכון, שיש נסיונות לפתור את הבעיה, וכוונתי למאמצים המצריים־ירדניים ואף האמריקנים, אבל לא הושג עד היום דבר. לכן, הדרך היחידה לפתרון, היא חידוש השיחות במסגרת הסכמי קמפ־דייויד, וזהו הדרך הטובה ביותר", כך ציטט מנצור את שמיר.

העיתונאי המצרי המפורסם, עדיין לא מאמין, שבעיית טאבה מתקרבת לפתרונה והוא שואל את שמיר – „אולי תגרור את הבעייה עד שתגיע לכהונת ראש הממשלה? שמיר עונה לו, כי טאבה היא בעייה קטנה מאוד, אך לאחר שהפכה לבעייה חייבים להגן על השקפת כל צד".

בשערי הכניסה ללשכת שמיר ניסה מנצור להיזכר בכמה פרטים על שר החוץ, הקשורים לדמותו השלילית כפי שהיא מוצגת באמצעי התקשורת הערביים ובכלל זה במצרים. הוא מספר: „כשעמדתי מולו מצאתי אדם נמוך קומה ועצבני, שפמו עבות וכן גבותיו, לא עונב עניבה, בניגוד לקודמו מנחם בגין שנהג לישון עם העניבה. מצאתי אותו מאוד סמוק, מחייך וצוחק. דברנו בהתחלה על ביקור פרס במרוקו, אבל שמיר לא היה נלהב, אף כי הוא רואה בכך ביקור חשוב. לדעתו, המלך חסן איננו יריב ערבי וארצו רחוקה מאוד מישראל. עם זאת גורס שמיר, כי חשוב להפגש עם כל מנהיג ערבי".

ארמנד האמר איש בשורות:

הגז יגיע בצינור מסואץ והעולים – באוויר ממוסקווה

מאת דוד ליפקין

למיליארדר היהודי־אמריקני ארמנד האמר היו שפע של בשורות במהלך ביקורו החטוף בארץ. הוא לא רק פועל אצל מנהיגי ברית־המועצות, לחידוש העליה ההמונית משם ולהסדרת המשתתפים של היהודים דרך בודפשט, אלא נכנס לפעילות כלכלית נרחבת בישראל. זאת הפעם באזרת גלוי באמצעות „אוקסידנטל פטרוליום", קונצרן הענק שבבעלותו.

„אוקסידנטל פטרוליום" מוכנה לממן את פרוייקט הנחת קו צינור הגז ממפרץ סואץ לנגב. כמו כן, חברת הבת העוסקת בתעשיות כימיות בודקת כניסה לפרוייקטים משותפים עם גורמים בארץ, מתוך כוונה להשתלב בתעשייה הכימית הישראלית.

בדיקות ראשוניות שנעשו ע"י פרופ' גדעון פישלזון, מאוניברסיטת תל־אביב, העלו כי פרוייקט קו צינור הגז יהיה צינור באורך של 530 ק"מ ממפרץ סואץ עד באר־שבע. ההשקעה הכרוכה בפרוייקט זה מגיעה לכ־160 מיליון דולר. לפי הערכותיו של פרופ' פישלזון, הצינור יוזיל את מחיר האנרגיה למפעלים באשדוד ובבאר־שבע בשיעור של 25 אחוז.

על החלטתו לשלב את קונצרן הענק בפעילותו בארץ סיפר ד"ר האמר בנאום שנשא בארוחה חגיגית שנערך לכבודו נשיא אוניברסיטת תל־אביב, פרופ' משה מני. הוא ציין, כי בעבר נאלץ להמנע מפעילות באר־מצעות „אוקסידנטל" אשר עסקה בקידוחי נפט בלוב כדי לא להרגיז את הערבים. עתה המצב שונה.

בארוחה השתתפו מנהלי קונצרנים, בנקים, אנשי עסקים וכן משלחת שהגיעה מלוס־אנג'לס. אך האיש שהיה צמוד לפרופ' האמר היה נציגו בארץ, פרופ' חיים בן־שחר, שהקים קרן לפיתוח כלכלי לביצוע פרוייקטים בין ישראל למצרים.

בשעה מאוחרת ולאחר יום גדוש פגישות, הופיע ד"ר האמר בן ה־84 כידיד נאמן של ישראל המוכן לעשות עסקים כאן. הוא סיפר, על כוונתו להרחיב את חיפושי הנפט שהוא מבצע בארץ גם לאזור החוף ועל האופטימיות שמגלה הגיאולוג שלו לגבי הסיכויים הטובים למציאת נפט בישראל.

ד"ר האמר גם ניהל שיחה עם שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, לגבי פעילות בתחומי מפעלי הכימיה והדשנים. הוא סיפר, כי יעץ לשר שרון לפעול להגברת המכירות של מפעלים אלה בדרום־אמריקה בעת שיבקר שם בחודש הבא.

במהלך דבריו, גילה ד"ר האמר טפח מפעילותו הבינלאומית ומפגישותיו עם מנהיגים ידועים. הוא הביע, שנרתם למען פתיחתם מחדש של שערי היציאה של ברית־המועצות. ד"ר האמר אמר, כי בפגישה שלו בשבוע הבא עם מנהיג בריה"מ, מיכאל גורבאצ'וב, יציע שהרוסים יתירו עליה של 1000 – 2000 איש לחודש כמחווה של רצון טוב לקראת הפגישה בין רייגן לגורבאצ'וב. כאיש שפעל למען הפיסגה הקודמת ביניהם, מאמין ד"ר האמר כי יצליח לקדם את הנושא, מה גם שהוא מאמין כי תוך שנה יופשרו היחסים בין שתי המעצמות הגדולות.

מדוע יותר ויותר אנשים עוברים לצפון החדש?

כשתשמע גם אתה מאנשי המכירות, את הפרטים המלאים על שכונת אזורי-חן, תבין בדיוק.

בואו לאתר - נציגי המכירות ישמחו לספר לכם על שכונת אזורי-חן בשבת בין השעות 10.00-18.00 ובימי חול בין השעות 10.00-18.30.

אזורי חן
הצפון החדש של תל אביב
באתר אזורי-חן טל. 03-425370
משרד המכירות ברח' דרזיאנוב 5, תל-אביב.
א'-ה' 09.00-21.00, ו' 09.00-13.00
טלפון: 03-204705, 03-295222, קו פנימי 413.

אזורים | פז | מגורים זה ענין של אזורים

פואל

התימרון המצרי־אמריקני סייע למצרים להכיר שיטות לחימה וציוד צבאי מערבי מתקדם

מאת עזריה ישעהליית, ושמי גבאי

התמרון האמריקני־מצרי בים התיכון הסתיים אתמול, אך הצי השישי ממשיך להפגין נוכחות באיזור לוב. מהפנטגון נמסר אתמול, כי נושאת המטוסים „פורסטאל" תמשיך לשייט „באיזור המרכזי של אגן הים התיכון". במקביל, יוצא שליח מיוחד מוושינגטון לתאום פעולות של בנות ברית נאט"ו נגד לוב.

בינתיים רפה מעט אתמול המתח סביב הידיעות, כי המימשל שוקל „פעולת מנע" חדשה נגד לוב, במקרה שקדאפי ייגרר להסתבכות צבאית חדשה. ארצות הברית הכחישה אתמול, כי מפציצים מסוג אף־111 שהגיעו בימים האחרונים לבסיסים האמריקניים בבריטניה קשורים בצורה כלשהי לתמרונים בים התיכון, או לתכנית כלשהי לתקוף את לוב.

התמרון המצרי־אמריקני המשותף בים התיכון הסתיים אתמול בהפגנה של כוח אווירי. מטוסי קרב – בהם מיראז'ים מצריים ואף־14 אמריקניים, ביחד עם שורה של מטוסים קטנים יותר, ערכו ביחד תרגיל הפצצה על בסיס „דמי" שנבנה במיוחד לצורך זה כמאה קילומטרים צפונה לקאהיר.

הודעה על סיום התימרונים הרגיזה את לוב, אולם סוכנות הידיעות שלה טענה כי „לוב אינה מבודדת וכי המוני העם הסורי ניצבים עתה לימינה בכוח ללא כל היסוס ובשותפות אתה. כל התקפה עלינו היא בבחינת התקפה על סוריה ועל האומה הערבית" נאמר בהודעה.

היומון הסורי „אל־בעת" כותב כי המסרים הצבאיים האמריקנים הברורים לסוריה וללוב – החל מתמרוני הפריסה המהירה לפני חודשיים במפרץ הפרסי, דרך התימרונים הישראליים ברמת הגולן וכלה בתימרונים הנוכחיים במצרים – „כל התימרונים הללו לא מפחידים אותנו ואנו מוכנים להתמודד נגדם".

מפקדי חיילות הים והאוויר של מצרים מסרו כי התימרונים סייעו לצבא המצרי ללמוד שיטות לחימה חדשות באמצעות כלים משוכללים ומיכשור אלקטרוני מתוחכם. מפקד הכח האמריקני האדמירל מוראנוויל הגדיר את התמרונים כ„יוצאים מהכלל".

דובר משרד החוץ האמריקני אישר אתמול, כי המימשל ניסה, בלא הצלחה, למנוע באחרונה מכירתם של שני מטוסי „איירבוס" שהיו ברשותה של חברה בריטית, ללוב. הלובים הצליחו לעקוף את החרם שהטילה בריטניה על מכירת סחורות ללוב. חברת „בריטיש קלדוניאן" מכרה את שני המטוסים לחברה מהונג־קונג, שלמעשה ייצגה את ממשלת לוב והעבירה לה את המטוסים ברגע שעברו לרשותה.

פעמיים מאה מייג'רי (משמאל) ומאי צ'אוואס, התאומות הקשישות ביותר בבריטניה, חוגגות היום את יום הולדתן המאה. סטאטיסטיקאים חישבו כי הסיכוי שתאומות מסוגות יגיעו לגיל מופלג כזה הוא אחד לחמישים מיליון. (תצלום א.פ.)

בעולם הערבי מגנים התקפת האוויר התורכית על המורדים הכורדים

מאת סם כהן, סופר „מעריב" באיסטנבול

תורכיה מתחילה להרגיש את ההשלכות הפוליטיות של פשיטת־האוויר האחרונה שלה על כפרים בתחומה של עירק, המשמשים מקומות מקלט למורדים כורדיים הנלחמים באזור הדרום־מזרחי של המדינה.

הפעולה הצבאית של תורכיה, שהיתה פעולת תגמול על התקפת מורדים ליד גבול תורכיה־עירק, בה נהרגו 12 חיילים, נתקבלה בגינוי חריף מצד אירן השכנה. בהודעה שנתפרסמה השבוע בטהרן גינתה אירן את הפשיטה שגרמה את מותם של „חפים מפשע" בכפרים הכורדים בעירק וביקשה מתורכיה „להימנע מלהפריע לתנועה של לוחמים כורדים־עירקיים נגד המשטר הנוכחי בבגדאד".

סוריה, שכנה נוספת, שם מתאמנים המורדים הכורדיים במחנות אחרים, נמנעה עד כה מלהגיב בגלוי על הפשיטה התורכית. הירחונים מרמזים כי יחסה איננו שונה מזה של אירן ושל לוב.

פרשנים תורכיים מציינים, כי תורכיה ניצבת עתה מול עויינות מצד שלוש מדינות קיצוניות מהאזור – אירן, סוריה ולוב. „הסולידריות בין שלוש המדינות הקיצוניות נגד אנקרה בסוגיה זו היא ברורה", כתב היומון הפופולארי „גונס". „זו התפתחות משמעותית, שעלולה לגרור הערכה מחדש של מדיניות תורכיה ועמדה נוקשה יותר".

עם זאת, נראה כי האסטרטגיה של אנקרה מיועדת, לפחות לפי שעה, למנוע משבר ביחסים עם מדינות אלה – אך להבהיר כי תמשיך בפעולות צבאיות נגד „הסדור הכורדי" ולא תסבול שום סיוע למורדים מצד „מדינה שלישית".

אסתר אדלשטיין מוסיפה:

עתוני שוודיה כותבים כי קבוצה של 12 פעילים כורדיים המתגוררים בשוודיה ומחוצה לה, חשודה ברצח ראש הממשלה אולאף פאלמה. הכורדים פעלו בסיוע שני ניאו־נאצים שוודיים ידועים. השניים נראו משוטטים ליד ביתו של פאלמה מספר ימים לפני הרצח וביום הרצח זוהו על ידי עדי ראייה שראו אותם ליד בית הקולנוע שבו ביקרו פאלמה ורעיתו.

המניע לרצח היה כנראה סרוב שלטונות שוודיה להעניק אשרת שהייה לאחד מראשי ארגון הכורדים.

5000 איש נזקקים לסיוע באזור האסון בקמרון

מדענים מאירופה וארצות הברית הגיעו לאזור האסון בקמרון כדי לקבוע את האופי המדוייק של התפרצות הגזים באגם ניוס. המדענים מקווים למצוא שיטה להתראה מוקדמת כדי למנוע אסונות דומים בעתיד. באזור האסון נמצאים עוד עשרים אגמים וולקניים.

ממשלת קמרון הודיעה כי דליפת הגזים נפסקה, וכי תושבי האזור יכולים לחזור לבתיהם.

מאזור אגם ניוס, מדווחים כתבים, כי פעולות ההצלה והשיקום מתנהלות ביעילות, וכי אספקה, מזון ותרופות זורמים לאזור. שלטונות קמרון מסרו כי מספר הנזקקים לסיוע מגיע ל־5000. בנוסף למשלחת הרפואית הישראלית, נרתמו ארצות מערב אירופה וארצות הברית למבצע הסיוע. כתבים מדווחים כי המתים נקברו בקברים המוניים, וכי כעת נעשים מאמצים לקבור את פגרי חיות הבית מחשש למגיפות מידבקות. ס.פ.

קשה באימונים – קל בקרב

• להיות סנטה קלאוס זו עבודה רצינית. בשיקאגו מתאמנים מועמדים לתפקיד, אך את מעילי החורף הכבדים הם המירו באימוניות ומעילי ההתעמלות. זו תזכורת לאזרחי ארה"ב שנותרו להם רק 121 ימים לעריכת הקניות המסורתיות לקראת חג המולד. (תצלום א.פ.)

סכנה גרעינית לסקנדינאוויה עקב רשלנות סובייטית

טוענים מדענים בשטוקהולם: בווינה הועדה לאנרגיה אטומית ,הפציצה' הרוסים ב־600 שאלות בנושא צ'רנוביל – הם לא חידשו

מאת מריון אנגלברג, סופר „מעריב" בוינה

מדענים שוודיים, בשטוקהולם, התריעו אתמול כי על פי מידע שהגיע לידיהם, נשקפת סכנה פוטנציאלית לארצות סקנדינביה עקב מחדלים בהפעלת כור גרעיני גדול באסטוניה.

שרת האנרגיה של שוודיה, בריגיטה דאהל, אמרה כי הסובייטים מפעילים כור באגנאלינה, לא רחוק מלנינגרד, במלוא העוצמה, תוך התעלמות מכללי בטיחות בסיסיים. כור זה זהה לכור בצ'רנוביל, והוא שוכן כ־300 ק"מ דרומית לשוודיה.

בכינוס מיוחד של הועדה הבינלאומית לאנרגיה אטומית, בווינה, שעסקה בפרשת האסון בצ'רנוביל נאלצו מדענים סובייטים להשיב על 600 שאלות שהעלו עמיתיהם מהמערב. למרות שהדיונים היו חסויים, ציינו מומחים כי הסובייטים שיתפו פעולה עם עמיתיהם ומסרו מידע מפורט על נסיבות האסון, אם כי לא חידשו מעבר לידוע כבר במערב.

חבר במשלחת הסובייטית ציין כי ממשלתו נקטה בכל האמצעים הדרושים כדי שאסון דומה לא יתרחש בעתיד. מדענים אמריקניים ציינו כי אכן חל שיפור בתקן הבטיחות בכורים הסובייטיים מאז האסון, אך רמת הבטיחות עדיין רחוקה מזו הנהוגה במערב.

האיראנים והעיראקים הביאו נשק לועידת הבלתי־מזדהות

משטרת זימבאבווה הודיעה כי נשק שהיו בכליהם של חברי המשלחות האיראנית והעיראקית לועידת המדינות הבלתי מזדהות. בדיווחים נמסר כי אצל העיראקים נמצאו אקדחים ורימוני יד. המשלחת האיראנית היתה מצוידת טוב יותר – אקדחים, רובים ותתי מקלעים.

סוכנות הידיעות של זימבאבווה ציינה כי „למרות שאיראן ועיראק שרויות במלחמה, שלטונות זימבאבווה אינם מעוניינים לייבא מלחמה לגבולותיה שלה. מלבד זה, הממשלה אינה רואה בעין יפה זרים נושאי נשק בזימבאבווה, ולא משנה אם הם נציגי מדינות מזוהות או בלתי מזוהות".

נציגי עיראק ואירן הכחישו את הידיעות. 101 מדינות משתתפות בועידה. (ג.ס.)

365 שנות מאסר לנאשם בריגול לטובת בריה"מ

בית משפט בסאן פרנסיסקו דן אתמול אזרח אמריקני, שהודה בריגול לטובת בריה"מ, ל־365 שנות מאסר. ג'רי ויטוורת' נמנה על רשת שניהל ג'ון ווקר, איש הצי האמריקני לשעבר. ווקר הסגיר גם את בנו מייקל, שנעצר על סיפון אניה של הצי השישי שנענה בודאה וממתין לגזר דינו. כדי לגונן על בנו, הסכים ווקר לשתף פעולה עם התביעה.

ויטוורת' לא הכחיש שגנב ציוד פענוח, ספרי קודים וחומר חסוי אחר, אך טען כי חשב שהמידע מועבר לישראל, ידידת ארה"ב.

ויטוורת', 46, הגיב במשפט קצר על העונש שהוטל עליו: „כבוד השופט, אני מאד מאד מצטער". בנוסף לעונש הכבד, הוטל עליו קנס בגובה 400 אלף דולר בגין עבירות מס. מפעיליו הסובייטים העלו בהדרגה את שכרו מ־1000 דולר לחודש ל־4000. בית המשפט גם קבע כי ויטוורת' יהיה זכאי לבקש חנינה רק בעוד ששים שנה.

מארגן הרשת, ווקר, ממתין לגזר הדין במשפט המתנהל בבלטימור. אחיו של ג'ון, ארתור, נדון למאסר עולם על חלקו בפרשה. הרשת היתה פעילה כ־20 שנה. (רויטר)

בסעודיה עומדים לערוף ראשי בריטים

מאת י. פינקלמן ועזריה ישעהליית

בלונדון חוששים שפיטר ומאריאן הול, אזרחים בריטיים, שהודו ברצח אחות בריטית בסעודיה, יוצאו להורג בהתאם לנוהל המשפטי בממלכה – עריפת ראשם בפומבי.

הזוג הודה ברצח הלן פיגרי, 48, וכעת הם ממתינים למשפט בבית כלא בשאיף. משרד החוץ הבריטי מנסה לפעול למען הזוג אצל שלטונות ריאד. במשרד החוץ הבריטי חוששים כי הוצאה להורג של בני הזוג, בעריפת ראשים, תגרום לסערת רוחות בבריטניה ולמשבר אפשרי ביחסי שתי המדינות.

בתוך כך טוען אזרח אמריקני יליד ירושלים כי הוחזק במשך יותר מארבעה חודשים כאסיר במלונות ובבתי הארחה מלכותיים בערב הסעודית. האיש, סאם באומיה, שגולל את סיפורו המוזר בתקשורת האמריקנית, תובע פיצויים משרים, קצינים בכירים ואנשי עסקים סעודיים.

באומיה אמר שחוקריו האשימו אותו כי הוא מרגל אמריקני, וכי אישו היותו יהודי. „אמרתי להם שזה לא עיסקם אם אני יהודי או לא", אמר האיש לעיתונאים בקליפורניה. לדבריו הרקע למעצרו היה סכסוך עסקי.

„איסור ציד שועלים – התערבות גסה במסורת"

נסיון של הליבור הבריטי להפסיק הנוהג יגרום לאבטלת מאות כלבים

האריסטוקרטיה הבריטית יוצאת למאבק בממשלת הלייבור בעקבות הצעת המפלגה לאסור ציד שועלים. „מדובר בהתערבות בדרך החיים המסורתית של האמידים הבריטיים", אמר בריאן מק, דובר איגוד ציידי השועלים.

„מפלגת הלייבור משתמשת בציד השועלים כדי לנהל מלחמת מעמדות בסגנון הישן" אומרים אוהבי הספורט הזה וטוענים כי תדמיתו האריסטוקראטית של ציד השועלים אינה תואמת את המציאות, וכי מדובר בעיסוק המשותף לבני מעמדות שונים.

מומחים מציינים כי קריאת מפלגת הלייבור לאסור ציד שועלים בעזרת כלבים מאומנים, עלולה להשבית 400 להקות גדולות של כלבים מאומנים היטב, הנשענים על מסורת של מאות שנים. רויטר.

רחל ויהושע עטיה

מודיעים בשמחה כי בנם

אבנר

הגיע למצוות

כ"ה באב תשמ"ו, 30.8.86

לרחל ויהושע עטיה

ברכת מזל טוב

בהגיע בנכם **אבנר** למצוות

משפחת „מעריב"

לבן ציון שפירו ורעיתו

ברכת מזל טוב

בהגיע בנכם **שרון** למצוות

„מעריב"
מחלקת ההפצה

משרד הבריאות
המרכז הרפואי ע"ש שיבא, תל־השומר
מינהל שירותי הסיעוד

בוגרי סיעוד 1986

תחליטו
לאחר שתאפשרו לנו להראות לכם כיצד בעזרתכם ניתן לעשות סיעוד טוב יותר.

תחליטו
לאחר שתבדקו מה יש לנו להציע.

בואו והיו אורחים שלנו במרכז הרפואי ע"ש שיבא.

מועדי המפגשים:
ביום ג' 2.9.86 וביום ה' 4.9.86
משעה 9.00 עד 14.00

לקבלת מידע ולתיאום נא להתקשר:
לגב. יעל ניסים,
טל': 711408, 711593, 03-349516

היהדות היא שלך !!
חזרה אל המקורות
או
„חזרה בתשובה"

ישנה אפשרות להכיר את היהדות ולא על בסיס של חזרה בתשובה.
ישנה יהדות שיודעת לחיות עם לבטים ולהשאר נאמנה.
ישנה יהדות שהיא עולם מלא של הגות ומחשבה שאתה יכול לגשת אליה.
אנו מציעים לך שלושה מחזורי לימוד ביהדות באוירה פתוחה וחמה.
תכנית עשירה ומגוונת עם אנשי תורה ורוח בעלי השקפה ציונית דתית.

1. מחזור קצר י' באלול תשמ"ו – י' בתשרי תשמ"ז (14.9.86 – 13.10.87). ניתן להשתתף בחלק מהמחזור.
2. מחזור ארוך א' חשון – ט"ו טבת תשמ"ז (3.11.86 – 16.1.87).
3. מחזור ארוך י"ז טבת – א' ניסן תשמ"ז (18.1.87 – 31.3.87).

הלימודים יכללו עיון בסוגיות של מוסר והלכה, העמקה בנושאי יסוד במחשבת ישראל, התמודדות עם עולם המחשבה המודרני.

לפרטים נוספים נא לפנות אל: „מכון צור" שע"י ישיבת „הר עציון", אלון שבות.
טל. 02-931456/7/8, 02-935186.

הודעות מס הכנסה ומס רכוש

עצמאי המנהל ספרים בשיטה החד־צדדית, שכיר ומנהל חברה.

לקראת ה־31 באוגוסט חשוב לדעת:

א. שעות קבלה מיוחדות במשרדי השומה

כדי להקל על הציבור להגיש הדו"חות לשנת המס 85', יהיו משרדי השומה בכל רחבי הארץ פתוחים ברציפות,

ביום א' 31.8.86 בין השעות 8.30-19.00.

ב. סגירת לשכות הייעוץ

היום האחרון להפעלת לשכות הייעוץ המיוחדות המסייעות במתן ייעוץ והדרכה במילוי הדו"חות השנתיים הוא יום א' 31.8.86.

31.8.86 המועד האחרון להגשת הדו"ח השנתי

נציבות מס הכנסה/הסברה

נחנכה הפעלת טיסות בואינג 707 של ארקיע בקו ת"א־אילת

עידן מטוסי הבואינג הגיע אתמול לשדה התעופה באילת. שר התחבורה, חיים קורפו, פתח את קו התעופה בואינג 707 של חברת ארקיע מת"א לאילת.

נחיתת המטוס הנושא עימו 185 נוסעים, התאפשרה לאחר שהסתיימו עבודות ההרחבה וההקשחה של המסלול הקיים בהשקעה של מיליון דולר.

עם הרחבת המסלול יקלוט השדה 75% מכלל התנועה האווירית הבינלאומית לאילת. עד עתה נאלצו מטוסי השכר לנחות בשדה עובדה, עשרות קילומטר מהעיר. בעונת התיירות הקרובה, הנפתחת בחודש אוקטובר תגיע התנועה האווירית ל־56 טיסות שבועיות.

(כתבה: יהודית וילברשטיין)

תלונות תושבי בני ברק הביאו לפינוי 'שוק העבדים'

הפועלים, בני המיעוטים נדרשו „להתנחל" באיזור איצטדיון רמת גן בלבד

מאת בוקי נאה

המשטרה, משמר הגבול, המשמר האזרחי ופקחי עירית בני־ברק עסקו במשך כל השבוע בפינוי „שוק העבדים" כפי שהוא מכונה, מבני־ברק. בשלש מאות בני מיעוטים נדרשו מרחובות בני־ברק, וקיבלו הוראה מפקחי עירית בני־ברק „להתנחל" בעתיד בשטח השיפוט של רמת־גן בלבד, ולא בשטח השיפוט של בני־ברק.

מידי בוקר מתרכזים אלפי פועלים ערבים מהשטחים, המגיעים באוטובוסים ובמכוניות פרטיות, על הכבישים שליד איצטדיון רמת־גן וברחוב השומר בבני־ברק. משני מקומות ריכוז אלה אוספים אותם מידי בוקר קבלנים לעבודות בבנין ובשרותים.

לטענת ראש עירית בני־ברק, הרב משה אירנשטיין, הגיעו אליו מן המשטרה באחרונה תלונות רבות על „פלישת" בני המיעוטים מרחוב השומר. לדברי מזכיר עירית בני־ברק, אברהם סנגבאום, סייר ראש העיריה במקום, וגילה כי הפועלים הערבים נכנסים לחצרות, הסמוכות למקומות בהם הם ממתינים ברחוב השומר, עושים בהם את צרכיהם ומפחידים את השכנים והילדים. למשטרה הגיעו תלונות רבות על מיטרדי רעש, וחניות פיראטיות של אוטובוסים

עירית בני־ברק אומרת כי פקחיה הורו להם להמתין למעסיקים ליד האיצטדיון ברמת־גן. המשטרה, לעומת זאת, אומרת כי השוטרים טיפלו בתלונות התושבים, אך לא הורו לבני המיעוטים לעבור למקום המתנה אחר.

ביום א' תתקיים אזכרה במלאת 30 לאסון חפציבה

„המוות הנורא – זו צלקת, שיקח זמן רב עד שתגליד'

אומר מרכז המשק איתן נדן; בשבועות שחלפו נערכו לילדי הקיבוץ סדנאות יצירה מיוחדות; בסרט וידאו שהכינו הנערים הם ביקרו במקום התאונה וראיינו את משתתפי הקייטנה את חבריהם של ההרוגים ואת בני משפחותיהם

מאת מאיר הראובני

בבית־העלמין של קבוץ חפציבה, לרגלי הגלבוע, תתקיים ביום א' אחה"צ אזכרה לעשרות בני המשק שניספו בתאונת הדרכים בבבישו תענכאים, במלאת שלושים לאסון. באותו ערב יתכנסו המשפחות, חברי הקבוץ וחבריהם מישובי האזור, ליד בית־העם של חפציבה, להתייחד עם זכר הניספים ולספר על חוויית האבידה הקשה שפקדה את הקבוץ.

בבית־העלמין הוכשרה „חלקת העשרה" – חלקת הקבר בה טמונים הרוגי התאונה. לכל אחד הוכנה מצבה בסגנון דומה למצבות על קברות חללי צה"ל, אך החלקה כולה רוצפה באבן והיוזר כפינת זכרון לכל הניספים.

„האסון פגע בכעשרים אחוז מהמשפחות בקיבוץ והתלמידים בכיתות בית הספר. כדי שנוכל להמשיך לחיות, עשינו הכל כדי שהטראגיה בחיי המשק והחברה תהיה מוערית. זו צלקת, שיקח זמן רב עד שתגליד, בעיקר במישור החברתי", אומר איתן נדן, מרכז המשק של קבוץ חפציבה בשיחה עם סופר „מעריב".

שרי'ג שלף, המרכז החברתי של חברת הנעורים בקיבוץ, סיפר כי בשבועות שחלפו נערכו לילדי הקיבוץ סדנאות־יצירה מיוחדות, כדי שבאמצעות ציור, פיסול ואפילו סרט וידאו שהכינו התלמידים, הם יוכלו להוציא את הרגשות ולשחרר התוצה פחדים, חרדות, ולחצים. בסרט הוידאו, שלא יוקרן בפומבי, ביקרו הנערים במקום התאונה, וראיינו את משתתפי הקייטנה, את חבריהם לכיתות של ההרוגים ואת בני משפחותיהם.

בג"ץ התיר לציבור הדתי להפגין מול קולנוע היכל ב־24 השבועות הקרובים

מאת בוקי נאה

כוחות גדולים של משטרת המחוז, באלות קסדות ומגינים, יתיצבו הלילה שוב ליד קולנוע היכל, דימוכבו עליו מפני אלפי החרדים שיבואו למחות על הפעלתו בערב שבת. מזה חודש לא ניתנו הדתיים להפגין מול קולנוע היכל לאחר שבחודשים האחרונים המשטרה הגרסה אותם משם בכוח רב מביוון שלא קיבלו רשיונות להפגין.

שוטרי משטרת מרחב השרון, שוטרי בית הספר לקצינים של המשטרה ופלוגה של משמר הגבול חוזרים למורת רוחם „לבלוח" מול קולנוע היכל בערבי שבת לאחר שבג"ץ הורה למשטרה לאפשר לציבור הדתי לערוך ברחבת הקולנוע הפגנות במשך 24 השבועות הקרובים.

בראש המפגינים הדתיים יעמוד הרב הראשי לפתח־תקוה, הרב ברוך שמעון סלמון, שחזר ממסע גיוס תרומות בן חודש בארה"ב.

קלדור, יו"ר ארגון שחמטאי ישראל:

יש להדיח את ראשי איגוד שחמטאי ישראל

הדסי וגלפר בירכו הטורניר בדובאי למרות סילוק ישראל; הדסי: דברינו הוצאו מהקשרם

מאת צבי בן־שירה

תביעה להעביר מתפקידיהם את עו"ד יעקב הדסי, יו"ר האגוד הישראלי לשחמט ואת ישראל גלפר, בגלל שבירכו את אולימפיאדת דובאי, למרות סילוקה של ישראל, הופנתה אל שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, ע"י ראשי ארגון שחמטאי ישראל.

עו"ד הדסי אמר אתמול ל„מעריב": „עדשים לגלפר ולי עוול, כשמציגים את הדברים בצורה מעוותת. הדברים שהשמענו בקונגרס בגראץ הוצאו מהקשרם. עמדתנו היתה כי אם יוכרע, כי האולימפיאדה תיערך בדובאי, צריך להוסיף להחלטה התניה כי המדינה המארחת תתחייב לספק אשרות כניסה לכל חברות פיד"א.

'הלימודית' תגיש משדר לעזרה בשעורי בית

מאת אילנה באום

הטלוויזיה החינוכית תתחיל בשנת הלימודים הקרובה בשידור תוכנית שבועית בשידור חי, שתעזור לתלמידים בהכנת שיעורי־בית. העזרה תינתן לתלמידים הלומדים בחטיבות הביניים. השידור יהיה אחה"צ ויתחיל, ככל הנראה, באמצע שנת הלימודים בתאום עם התוכנית המקבילה של קול ישראל „שירים ושערים".

לפי בקשת שר החינוך והתרבות יצחק נבון יופיעו בתוכניות הטלוויזיה החינוכית כתובות בשפה הערבית. בחודשים האחרונים תורגמו לערבית כ־40 תוכניות לימודים במתמטיקה, טבע, אזרחות. הטלוויזיה הקצתה מועד שידור מיוחד לתכניות אלה בימי שלישי ב־09.20.

חשודים בגניבת חומר מסווג מ„מוטורולה"

המהנדסים ראובן טון ואדוארד אוסוסקין נעצרו ושוחררו בערבות

מאת איה אורנשטיין

שני מהנדסים מחברת „מוטורולה", ראובן טון ואדוארד אוסוסקין, הקימו חברה פרטית „חרמון מעבדות" למדידה הפרעות אלקטרו־מגנטיות, וגנבו מ„מוטורולה" ספרות מקצועית המסווגת כסודית, מכשירים אלקטרוניים וספקים אלקטרוניים.

כך סיפרה אתמול בבית משפט השלום בת"א סמ"ר אביבה אלרב, ממיפלג ההונאה במשטרה וביקשה להאריך ב־15 יום את מעצרם של החשודים. השופטת דבורה ברלינר החליטה לשחרר את השניים בערבות של 10 אלפים ש"ח כל אחד, בתנאי שלא יצרו קשר עם המעורבים בפרשה.

יונתן פרידה שוחרר בערבות 300 אלף ש"ח

מאת אמיר גילת

יונתן פרידה, בן 30, ממנהלי חברת „אמרון טכנולוגיות" בקצרין, החשוד בהונאת שלטונות המכס במיליוני שיח, יחד עם אחיו דוד ועם איש העסקים משה נס, שוחרר אתמול בערבות בבית משפט השלום בחיפה.

נציג המכס, ביקש מהשופט, ראובן בן־חורין, להוציא נגד החשוד צו עיכוב יציאה מהארץ, ולצוות עליו להפקיד את דרכונו. השופט נענה לבקשה והורה לשחרר את פרידה בערבות של 300,000 ש"ח ובנוסף לכך ערבות צד ג' בסכום זהה שעליה חתם אחיו דוד, החשוד אף הוא במעורבות בפרשה.

בכורה ארצית | תל־אביב „בן־יהודה" | ליל שישי: 12, 9.45 | מוצ"ש: 9.30, 7.15 | חול: 9.30, 7.15, 5

פסקול הסרט מעל גבי תקליטי סי.בי.אס.

בכורה ארצית | „לב" תל־אביב | „כפיר" ירושלים | „רון" חיפה | „הדר" בעתיים

פסקול הסרט מעל גבי תקליטי „הליקון"

בית וגן
ביום ראשון הקרוב

גליון AK ספטמבר

מופיע ביום שני הקרוב – ובו כלל שני מוספי חינם:

- „צ'ופר" – מגזין צבעוני לילדים
- „פינוקים" – הצעות למתנות לחגים

168 עמודים של צבע, עניין והנאה.

הבטיחו כבר היום את הגליון אצל מוכר העתונים שלך.

שואה
SHOAH

החל מ־30.8 גם בחיפה!!!

בקולנוע "קרן אור המחודש"

פרק א'
מוצ"ש 30.8 בשעה 18.00
בימים א'־ה' 4.9־31.8 2 הקרנות ביום בשעות 13.00, 18.00

פרק ב'
מוצ"ש 6.9 בשעה 18.00
בימים א'־ה' 11.9־7.9 2 הקרנות ביום בשעות 13.30־18.30

מכירת כרטיסים מוקדמת בקופת הקולנוע

מ־7.9 גם ב־ "סינמטק חיפה"
מכירת כרטיסים מוקדמת בקופת הסינמטק

מכירת הכרטיסים להקרנות
ב- מוזיאון תל־אביב נמשכת כסידרה

לבוגרי הגרעינים מקבוץ כפר־עזה

ביום רביעי 14.9.86 יתקיים מפגש של בוגרי הנח"ל

כל גיוסי גרעיני הנח"ל שלנו מוזמנים לפארק הירקון ביום זה בשעה 17.00.

ראו הזמנה זו כהזמנה אישית.

– מתעררים	– קידר
– קמה	– ציחור
– יעוד	– ארגמן
– שגב	– כפרית
– יגב	– עלי־גיר
– רעות	– אדם
– יניב	– דרכים
– עמית	– שפיפון

בפרטים לפנות לטלפון מס' 051-99711.

SIGMA SYSTEMS INC.
231 WEST HAMPTON PLACE
CAPITOL HEIGHTS, MD 20743 USA

ANNOUNCEMENT

Interviews for R & D positions with pre-selected candidates scheduled in August, will be held at a later date. Candidates will be notified in writing at least 14 days in advance. We regret the inconvenience and appreciate your cooperation.

S. Goldenberg, R & D Director

המשטרה: יש בידינו הוכחות משכנעות לזיהויו של דמיאניוק

מאת אילן בכר

צוות החקירה של משטרת ישראל החוקר בפרשת ג'ון דמיאניוק, איתן בדעתו כי בידיו די ראיות למיהן ניתן להעמידו לדין ולהוכיח בבית המשפט כ"איוון האיום" ממחנה ההשמדה טרבלינקה.

צוות החקירה המשטרתי עובד בצמוד למשפטנים מפרקליטות המדינה ונעזר בהסטוריונים ואנשי מקצוע אחרים העשויים לסייע בהוכחת אשמתו של האיש העצור בישראל. לדברי מקורות בכירים במשטרה כבר היום מצויות הוכחות משכנעות לגבי זהותו.

בין היתר ישנם מספר עדי ראיה, ניצולי מחנה ההשמדה טרבלינקה, המזהים אותו. בישראל גם משקל רב להוכחת זהותו של "איוון האיום" בבית המשפט האמריקני, שם הוכח מעבר לכל ספק במסמכים ועדויות כי ג'ון דמיאניוק הוא "איוון האיום".

(ע.) שר המשפטים והתיירות, אברהם שריר, הבהיר בהודעות כי יוגש כתב אישום נגד דמיאניוק. אין כל ספק שיוגש כתב אישום נגד דמיאניוק, והקשיים בהכנת התיק רק מוכיחים את רצינות עבודת התביעה הישראלית ויסודיות עבודתה בהכנת חומר התביעה, אמר השר.

תושבים בבית לחם רוצים משטרה מקומית

בעקבות איום על מהנדס העיריה ותקיפה בסכין של המזכיר; התוקף מוכר כבעל קשרים עם המשטרה

מאת אבינועם בר־יוסף

אזרחים מבית לחם קראו אתמול למועצת העיריה להקים משטרה פרטית, כדי להלחם בתופעות של פרוטקשן ופעילות פלילית של תושבים מקומיים, המנצלים את קשריהם עם המשטרה כדי להשליט טרור נגד תושבים מקומיים אחרים.

בראשית השבוע הופיע תושב מקומי למשרדו של מהנדס העיריה ואיים עליו יחד עם קרוב משפחה בשם האום חלפה, כי אם יעיד בבית משפט על עבירות הבניה שביצעו, הוא ישלם על כך ביוקר. חלפה מוכר בעיר כמי שנהנה מיחס טוב מצד המשטרה בתמורה למידע שהוא מספק למחלקת החקירות.

המהנדס הפנה תלונה למזכיר העיריה, ג'מל סלמן, שהעביר אותה למשטרה. להפתעתו ניסו השוטרים לפשר ביניהם במקום לנהל חקירה כנדרש. לאחר שיצאו את בניין העיריה ניסה האום חלפה לתקוף את מזכיר העיריה בסכין ואולם עוברים ושבים עצרו בעדו.

הוא נעצר ועקב לחץ מצד העיריה על המושל ועל המשטרה הוארך מעצרו של התוקף בחמישה עשר יום נוספים.

בעקבות תקיפת מזכיר העיריה, התארגנו תושבים רבים בדרישה להקמת משטרה פרטית.

סגן מפקד משטרת נפת יהודה, מרדכי בוקת מסר בתגובה כי המשטרה תמצה עם חלפה את הדין עד תום.

"בית בושת מתנהל בביתי בניגוד לרצוני"

התלוננה במשטרה לאה לוי מחיפה

מאת אמיר גילת

ישישה חיפנית, לאה לוי, פנתה בימים אלה למשטרה בשהיא חסרת אונים: בביתה, כך היא טוענת, מתנהל בית־בושת, בניגוד לרצונה, ואין היא יכולה למנוע את הגעתם של הלקוחות לדירה.

המשטרה בקשה לעצור את והבה מרסי, בחשד כי עסקה בזנות בדירתה של הזקנה, והביאה לשם את לקוחותיה, חרף התנגדותה הנמרצת של לוי. נציג המשטרה, רס"ל ברזילי טען כי השבוע שוב הביאה מרסי קליינטים לביתה של לוי, תוך התעלמות מצו שהוציא נגדה בית־המשפט.

שופט השלום החיפני, ראובן בן־דור־רין, קיבל את בקשת המשטרה והוציא אתמול צו מעצר ל־48 שעות נגדה.

אסיר שנמלט מכלא עתלית הסגיר עצמו

מאת אמיר גילת

אסיר מכלא עתלית שנמלט שלשום בצהריים במהלך סיור לימודי, שנערך ביערות הכרמל, הסגיר את עצמו אתמול לפנות בוקר.

מאז יום רביעי בצהריים עסקו כוחות משטרה רבים בחיפושים אחר ג'לל סלמאן קיטאור מהמשולש, השפוט ל־30 חודשי מאסר על עבירות תנועה. נותרו לו עוד שלושה חודשים עד לתום תקופת מעצרו, אך סבלנותו והוא החליט לנצל את ההזדמנות ולהמלט.

פרידה משמחת מ־32 קילוגרם

● מרזת השנה של שומרי משקל היא איריס אלוני מנס ציונה, אשר הורידה 32 ק"ג ממשקלה איריס החלה להשמין בעקבות כריתת רחם. היא התחבאה בבגדים גדולים, נמנעה ממסיבות וקנאה בנשים חטובות כיום היא נכנסת לכל בגד. איריס תטוס ללונדון להתחרות בינלאומית של מרזי השנה. כמו כן זכתה במשקאות ובמזונות דלי קלוריות שיעזרו לה לשמור על ההישג ועל הגיזרה. בתמונה: איריס (במרכז) עם דליה ניר וענת יהלום, מרזות השנה שעברה. (צילום: ישראל־סן)

נתגלתה רשת של חרדים שקנו דרכונים זרים מתיירים נוודים באילת

שלשה חרדים נתפסו באילת עם דרכונים שוויצריים ומטבע זר ונעצרו. יעקב פרחי ואבינועם יעקב ספרו לחוקריהם כי הם מעבירים את הדרכונים לאיש הקשר בירושלים והוא מעבירם לשוויץ לשם "שיפוץ"

מאת יהודית זילברשטיין

רשת של חרדים מירושלים, העוסקת בקניית דרכונים מתיירים נוודים, התגלתה באילת בעקבות תפיסתם של שלושה אברכים שברשותם דרכונים של תיירים. נודע כי ראש הרשת ואיש הקשר מתגורר בירושלים. החשש הוא כי לאחר מכירת הדרכונים פונים הנוודים למשטרה, מודיעים על גניבת דרכוניהם, ובאמצעות העתק מהודעתם במשטרה מונפקים להם דרכונים חדשים.

לפני יומיים נעצרו באילת שני חרדים, יעקב פרחי בן 31 ואבינועם יעקב בן 29 מירושלים כשברשותם דרכונים, שניקנו מתיירים שוויצריים ומטבע זר. השניים, שנתפסו בעת שניהלו בחוף הים משא ומתן לרכישת דרכונים מזוג תיירים, הודו במעשה, וסיפרו כי שילמו עבור הדרכונים 220 דולר. לדבריהם, מעבירים הדרכונים לאיש הקשר בירושלים והוא מעבירם לשוויץ לשם "שיפוץ".

המשטרה הביאה אותם לפני השופט להארכת מעצרם. היא הציגה בפני השופט מידע וחשד לגבי עבירות נוספות בהן חשודים החרדים. בבית המשפט התנהגו העצורים באופן מוזר: הם הפגינו עליצות מרובה ומפעם לפעם פרצו בצעקות. סניגורם טען, שאינם אחראים למעשיהם, והם חולי נפש ויש לשלחם להסתכלות. השופט שציוה לעצרם לתשעה ימים, נענה לבקשה, וקבע כי השניים יעברו בדיקת לשם קבלת חוות דעת מרופא פסיכיאטר.

החשוד השלישי בהשתייכות לרשת קניית הדרכונים הזרים, נתפס אתמול בשעה 3.30 אחה"צ כאשר הגיע לשדה התעופה באילת בדרכו לירושלים. בחיפוש שנעשה בתיק התגלו הדרכונים. החרד נעצר.

דובר המחוז הדרומי, פקד רפי לוי אמר ל"מעריב": "הנושא בחקירה. בתום החקירה נשמח לשתף את הציבור בפרטיה".

"הם הרגיעו אותנו כשאנו תלויים בין שמיים וארץ"

כותב בתודה אמנון לב, בשם החרדים שניצלו ע"י מסוקי ח"א בים המלח

מאת אריה בנדר

החרדים מירושלים שנסחפו בשבוע שעבר ללב ים המלח והיום ניצלו על ידי מסוקי חילוץ של חיל האוויר, שלחו מכתב תודה לרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, ולשר הבטחון.

במכתב נאמר בין השאר: "בבואנו היום להביע במספר שורות אלה את תודתינו על המאמץ הרב והבלתי נלאה של מפקדיך וחייליך בעת פעולת ההצלה בים המלח, קצרה היריעה מלשכת את גודל מסירות הנפש ומלפאר את התנהגותם והאצילית. כשהם רוכנים עלינו, תוך כדי טיפולם המסור, הרגיעו אותנו ועשו כל שיכלו על מנת להשיב את רוחנו, כאשר אנו תלויים בין שמים וארץ.

"גלים עזים מתנפצים אלינו ואנו נישאים הרחק אל ים, הנשימה הולכת וקשה, יובש נורא, ומתוך החושך קרבים הבאים מסוקים נושאים צוותי הצלה להלצנו תוך כדי הארת השטח, הרגע שהעלוהו לאותנו עשו כל שביכולתם למשרתינו מים המוות, ומיד הגישו לנו את כל הטיפול הראוי".

במכתב מתבקש הרמטכ"ל להעביר את ברכות הניצולים "לאותם אשר נועדו להיות שליחי ההשגחה העליונה להציל את חיינו, ומשמים יבורכו, וישולם להם כפועלם הטוב". את המכתב כתב בשם הניצולים אמנון לב, בן 17, תלמיד ישיבת קמניץ.

אמו אמרה אמש כי עד כה לא קיבלה כל תביעה ממשרד הבטחון, לשאת בהוצאות ההצלה. "אני מקווה שגם לא תהיה פניה כזו אלינו. אם תהיה, יהיה לי מה לומר". היא ביקשה להביע גם את הערכת המשפחות לצה"ל על מבצע ההצלה. "קשה לי להאמין שהיו ביטויים נגד חיילי צה"ל שעסקו במבצע ההצלה. אם אמנם היו כאלה הם היו חריגים שיש להתייחס אליהם בהתאם. לא צריך להציג את המצב בצבעים קודרים יותר מן המציאות. כולנו יהודים".

מזכיר בימ"ש יפצה בעלי טלויזיה מעוקלת שנמכרה בניגוד לצו

מאת גיל יוזילוביץ'

המזכיר הראשי בבית משפט השלום בתל־אביב והיועץ המשפטי לממשלה ישלמו פיצויים לזוג מראשון לציון, שתבע אותם בגין מכירת מכשיר טלויזיה צבעוני, בניגוד לצו מפורש של ראש ההוצאה לפועל.

המזכיר, יחיאל בר־עמי, הכפוף ליועץ המשפטי לממשלה, הוא אחראי על מכירת חפצים מעוקלים בלשכת ההוצאה לפועל. המזכיר מכר את מכשיר הטלויזיה שעוקל בגלל חוב שבני הזוג לא שילמו, למרות, שהוצא צו משפטי שלא למכרו.

התובעים סילקו את החוב לבנק אמריקאי, שהיה הגורם לעיקול בחודש מרץ בשנה שעברה. שלושה ימים לאחר מכן הוצא צו להשהיית ההליכים. לאחר שהגיעו להסדר עם הבנק האמריקאי, קיבלו התובעים אישור מהלישכה להוצאה לפועל לשחרר את הטלויזיה, אולם לתדהמתם נאמר להם כי המקלט נמכר. מסתבר שהמכירה נערכה שישה ימים לאחר שהוצא צו המשהה את ההליכים. באמצעות בא כוחם, עו"ד עצמון יניב, תבעו בני הזוג יותר מ־5006 ש"ח.

הצדדים הגיעו להסכם פשרה בפני שופט בית־משפט השלום ברחובות, נאב המר, לפיו יקבלו התובעים פיצוי בסך 476 דולר בשקלים, שכר טרחת עו"ד, ובן סכום הדרוש לקניית מכשיר טלויזיה חדש.

11 נערים יסיימו היום מסע רגלי בן 14 יום מירושלים לחרמון

מאת מאיר הראובני

אחד עשר בנים, בני 17, מחוג לסיירות של החברה להגנת הטבע בירושלים, עושים הסטוריה: בשבת יעמדו על ראש החרמון, ובכך יסיימו מסע רגלי בן 14 ימים מירושלים לחרמון.

המסע החל בירושלים ב־17 באוגוסט ולאחר ארבעה ימים לחציית השומרון חצו את הגלבוע לעבר כוכב הירדן, ירדו לחוף צמח בכנרת ומשם לגולן, דרך אפיק יהודיה וקצרין למרום גולן והיום יגיעו בערב לנוה אטיב לקראת שלב הגמר — העליה לחרמון.

ממשלת ישראל, המושבים בידייך
את עוזרת או קוברת?!

ממשלת ישראל!
המושבים בידייך — את עוזרת או קוברת?!
ביום ראשון 31.8.86 (כ"ו באב תשמ"ו) בשעה 09:30 בבוקר תערך הפגנת ענק מול משרד ראש הממשלה בירושלים.
חבר מושב, די בדיבורים!
בוא להפגנה בבגדי עבודה,
בהפגנה נקרא לראש הממשלה ולחברי הממשלה לעמוד בהבטחתם לבצע את תוכנית הצלת המושבים.
זוהי שעת מבחן.
בואו ונוכיח שעקרון העזרה והערבות ההדדית עדיין נשמר.
נבוא כולנו — גם חברי מושבים שאינם במצוקה,
לא ניתן למפעל המפואר שבנינו במו ידינו להתפורר סופית.
הבראת המושבים — משימה לאומית.
ללא מושבים — אין מדינה!

מטה ההפגנה:
- תנועת מושבי העובדים בישראל
- איגוד המושבים של הפועל המזרחי
- האיחוד החקלאי
- ארגון המושבים של העובד הציוני
- משקי תנועת החרות
- מושבי פועלי אגודת ישראל

מעריב ספורט
ראשי המרכזים ב...
של הכנסת, אשר...
צימצונ...
העונה
כמו בן הוהלס עשי...

כדו...

هكذا من الاحتل

هكذا من الاصل

מעריב ספורט

ראשי המרכזים בהתאחדות לכדורגל נענו במהירות רבה לאתגר שהציבה ועדת הספורט של הכנסת, אשר ביקשה מהם לסיים את משבר הליגות עד יום ב', ואתמול החליטו על:

צימצום ל־14 קבוצות לאומיות העונה, שני זרים בעונה הבאה

כמו כן הוחלט עקרונית על העלאת תקרת השכר לשני שחקנים בקבוצה, באישור ההתאחדות

מאת א. טבק

צמצום מספר הקבוצות בליגות הלאומית והארצית מ־16 ל־14 בתום העונה הנוכחית; אישור לייבא שחקנים זרים בעוד שנה; הגדלת תקרת השכר לשני שחקנים בכל קבוצה ללא הגבלת סכום כספי – אלו הם עיקרי הסיכום שהושג אתמול בין ראשי ההתאחדות לכדורגל מכל המרכזים. בכך הגיע המשבר האדרון בהתאחדות לכדורגל לסיומו, 72 שעות לאחר שהחל.

בהתאם לסיכום שיובא לאישור הנהלת ההתאחדות כבר ביום שני הקרוב, הסכים מרכז הפועל לצמצם את מספר הקבוצות גם בליגה הארצית, דבר שלו התנגד עד כה בתוקף. מכיוון שכך, בתום העונה הקרובה 87/1986 יהיו בליגות הלאומית והארצית 14 קבוצות. במהלך העונה תחליט ועדה מטעם ההתאחדות אם לחזור ל־16 קבוצות בליגה, או להמשיך את הצימצום (בשתי הליגות) ל־12 לקבוצות. רוח הסיכום מאתמול מצביעה כי גם מרכזי מכבי ובית"ר משלימים עם הרעיון שבתום שתי עונות יהיה בתוקף מבנה ליגות חדש, שיכלול 12 קבוצות בשתי הליגות הבכירות.

ההנהלה אמורה להחליט ביום שני כי בעוד שנה מותר יהיה לכל קבוצה בליגה הלאומית לקנות שני שחקנים זרים. בסיכום זה עשוי לחול שינוי, מאחר ומזכ"ל הפועל יצחק אופק, שלא נטל חלק בישיבת הסיכום, מבקש לאפשר ייבוא זרים רק לאחר שהליגה הלאומית תמנה 12 קבוצות, כלומר – בעוד שנתיים. בנושא זה, על כן תיתכן פשרה בין הצדדים.

הסיכום גם קבע כי כל קבוצה בליגה הלאומית תוכל לשלם לשניים משחקניה שכר ללא הגבלה כספית. הדבר מותנה באישור המרכז אליו משתייכת הקבוצה, שיאשר תשלומים אלה לפי היכולת הכספית של כל מועדון. אם כי בהפועל עומדים להציע לגשת להגדיל שכר לשני שחקנים, אך עם הגבלה כספית של 30 אלף דולר. החלטה זו תביא בהמשך לשינוי בתקנון התשלומים, אולי אפילו שינוי קיצוני.

אין ספק כי סיכומים אלה מהווים שינוי משמעותי באורחות חייו של הכדורגל הישראלי. צפויים מאבקים מעניינים בליגות הבכירות, בין המועמדות לירידה, שתאבקנה על מקומות מעטים; הכדורגל הישראלי יעבור ריענון משמעותי עם הבאתם של שחקנים זרים, והקטנת השקר המוסכם שנקרא "תקנון התשלומים".

לסיכום זה קדמו שתי פגישות. בראשונה הודיע הגוש מכבי־בית"ר על אי הפסקת המשבר, עד שתביעותיו תיענה, דבר שקרה לאחר מכן במציאות, אם כי היו"ר שאול סוזירי היה האיש שרותף והשיג את הפשרה. לאחר מכן באה פגישת ראשי המרכזים וההתאחדות לכדורגל עם חברי ועדת הספורט של הכנסת, שהודיעו להם באופן חד־משמעי כי ניתנת להתאחדות ארכה עד יום שני כ"י לסיים את המשבר, אחרת הם יכפו עליה החלטות.

שעתיים לאחר הפגישה עם ועדת הספורט של הכנסת הגיעו ראשי ההתאחדות לסיכום חיובי, דבר המדבר בעד עצמו.

הסיכום עצמו יובא לאישור מרכז הפועל ביום ראשון הקרוב. ההחלטה על השחקנים הזרים תתקבל בהתאחדות במהלך העונה.

[illegible]

יום נפלא לאתלטי בריטניה באליפות אירופה בשטוטגארט

ניצחונות גדולים לדיילי, סבסטיאן קו ופאטימה

סבסטיאן קו מקדים על קו מטרת ה־800 את יריבו הוותיק סטיב קראם
צילום רדיו א.פ.

יום האתמול היה יום מוצלח לאתלטיקה הבריטית באליפות אירופה באתלטיקה, המתקיימת בשטוטגארט, מערב־גרמניה. סבסטיאן קו, דיילי תומפסון ופטימה וויטבריד העניקו לבריטניה את הבכורה בריצה ל־800 מ', בקרב־דב (גברים), ובהטלת כידון (נשים).

סבסטיאן קו, 29, הגשים את חלומו כאשר זכה במדליית הזהב בריצת 800 מ', לאחר שהקדים את שני יריביו העיקריים טום מקקין וסטיב קראם, בני ארצו. קו סיים את ריצתו בזמן של 1:44.50 ד', שכללה "פיניש" מרתק ב־200 המטרים האחרונים. לקראת הסוף הוא חלף על פני מקקין (1:44.61 ד') ועל פניו של המועמד לניצחון, קראם, שקבע 1:44.88 ד'.

"סופרמן" דיילי תומפסון זכה בבכורה בקרב עשרה, לאחר שהקדים את יריבו המושבע, יורגן הינגזן ממערב־גרמניה. תומפסון צבר 8,811 נק' – 36 נק' פחות משיאו האישי, ו־81 נק' יותר מתוצאתו של הינגזן (8,730 נק'). במדליית הארד זכה זיגי ורבן (8,676 נק').

פאטימה וויטבריד, ילידת קפריסין, שברה את שיאה העולמי של המזרח־גרמניה, פטרה פלקך, בהטלת כידון, כאשר הדהימה בנסיונה הראשון, בהטילה למרחק 77.44 מ'. אגב, השיא הקודם עמד על 75.40 מ'! עם תום התחרויות האתמול, אמרה פאטימה: "כולי ציפיה לקרב הגדול, שייערך ביום ו' נגד פלקה. כל רצוני הוא להיות ראשונה גם בסיום."

● תוצאות נוספות:

גברים – 400 מ' משוכות: הרלד שמידט (מערב־גרמניה) 48.65 שנ'; הדיפת כדור ברזל: וורנר גונטוהר (שוייץ) 22.22 שניות.

נשים – 400 מטר: מריטה קוך (מזרח־גרמניה) 48.22; זריקת דיסקוס: דיאנה סאדיס 71.36 מ'; 3,000 מטר: אולגה בונדרנקו (בריה"מ), 8:33.99; קפיצה לגובה: סטפקה קוסטדינובה (בולגריה) 2.00 מטר.

נשות הכדורסל: סוף־סוף ניצחון

במשחק שנערך בקיבוץ גבעת־חיים שבשרון, ניצחה נבחרת הנשים של ישראל בכדורסל את נבחרת בלגיה 73–51, לאחר שני הפסדים רצופים. בשורות הנבחרת הישראלית הצטיינה ענת דרייגור, שקלעה 21 נקודות.

ברכה חוזר לנצחון נתניה על הגליל

הסיכסוך אשר נתגלע בין רכזה של אליצור נתניה, דני ברכה, לראשי קבוצתו, הוסל אמש לאחר שהכדורסלן נטל חלק במשחק אימון של קבוצתו עם הפועל גליל־עליון. ההדורים עם ברכה יושבו לאחר שהשחקן קיבל את יתרת חובו מהעונה הקודמת.

במשחק עצמו גברה אליצור נתניה על קבוצת הגליל 92–71 (46–42). בנתניה שותפו שני שחקני החיזוק הזרים ג'ים ג'ונסטון, שהרשים במשחק יעיל מתחת לסל, וצבר 21 נקודות, וגרג גידינס, שהוכיח יכולת נאה וקלע 16 נקודות. הוסיפו לאליצור נברסון 19 וסימס 14. הרבו לקלוע לגליל: ליף 19, רייס 16 ובאריי 12.

בן כספית

ראשל"צ מול טריאסט בגביע אירופה בכדוריד

אלופת הכדוריד, מכבי ראשל"צ, תארח בשבוע האחרון של ספטמבר את טריאסט האיטלקית במשחק הראשון בסיבוב הראשון של גביע אירופה לאלופות, כך נקבע אתמול בהגרלת המשחקים בציריך.

סגנית האלופה, הפועל ר"ג, תארח את סקאפטי האיטלקית בגביע אירופה למחזיקות גביע. הפועל רחובות, בציגת ישראל בגביע ההתאחדות הבין־לאומית יצא הקבוצה הזרה שמקיים משחקה הראשון בחוץ, ותתארח אצל סנטינו אתלטיקוס קלאב מיוון.

אלופת הנשים, מכבי ארזים ר"ג, תארח בסיבוב הראשון את אקינאקוס מאתונה, והפועל אשדוד שתשחק בגביע המחזיקות, תאבק את בנק הצרפתית.

ברוריה ביגמן

מוסקוביץ' נגד פירוק הפועל ר"ג

אביגדור מוסקוביץ', כדורסלן הפועל ר"ג עד העונה, באמצעות בא כוחו עו"ד יעקב סקרפניק, שברשותם בקשה לפירוק הפועל ר"ג, שתשמע בשבוע הבא בפני השופט יצחק וינוגרד – יעשו להוצאת צו מניעה נגד הבקשה לפרק את עמותת הכדורסל הפועל ר"ג 1984.

בדיון המשפטי הקרוב יציע עו"ד סקרפניק לבית־המשפט הסדר לפיו תתאחד הפועל ר"ג עם קבוצה אחרת מהליגה הארצית, שתהיה מוכנה לחסל חלק מהחובות הרובצים על ר"ג, ובתמורה תקבל את הזכות להופיע בליגה הלאומית.

ברוריה ביגמן

מכבי ת"א וחולון מחר ברחובות

שיחזור משחק גמר גביע המדינה בכדורסל מהעונה שעברה ייערך מחר בערב ברחובות (21.00), כשקבוצות מכבי ת"א והפועל חולון יפגשו למשחק ידידות בחסות ראש עיריית רחובות, יחזקאל הרמלך, לרגל חנוכת אולם הספורט המחודש ברחובות.

ברחובות מבטיחים תגיגה אמיתית סביב המשחק, בו ישפטו הבין־לאומיים דוד דגן ודמי פישר. במשחק מוקדם (19.00) תשחקנה מכבי דרום ומכבי רחובות.

יוסי רוזנברג

פיצוץ המו"מ בין ויק פרץ לנתניה

המו"מ על הצטרפותו של ויקי פרץ לבית"ר נתניה הופסק אמש לאחר ששני הצדדים לא הגיעו להסכמה על סעיף מסוים בחוזה המוצע. השחקן ובא כוחו, שהגיעו למגרש הנתנייתי עזבו לאחר דין ודברים קצר, ובשלב זה נותק הקשר עם הולנד.

6–0 למכבי חיפה בהולנד; שער לבריאלובסקי

מכבי חיפה, הנמצאת במחנה אימונים בהולנד, הביסה אתמול במשחק אימון את קבוצת לורדה מליגת התחתונים השניה 6–0.

לחיפה כבשו סלקטר 3, ארמלי, מורווי ובריאלובסקי, מבעיטת 11 מ' (לאחר שהחמיץ קודם אחת). ברוך ממן, הפצוע, קיבל זריקה במפסעתו, וחלה הטבה במצבו. מרילי ואוסמו הודלימו ממחלתם, אך איתן אהרוני עדיין לא כשיר, ולא שותף עדיין במשחקים.

מחר בבוקר יקיימו החיפנים משחק אימון מול בני־יהודה, המתאמנת אף היא באיזור. יהונתן הללי

הצלחה בחו"ל גם להפועל חיפה

קבוצת הכדורגל של הפועל חיפה עושה חיל בגרמניה, שם היא מקיימת מחנה אימונים בעיירה גרינברג. אתמול גברה הפועל חיפה על בית"ר תל־אביב 1–0 משער של יוסי עמר. שלושם ניצחו החיפנים את קבוצת לינהיים מהליגה התחתונית הראשונה 5–1.

ניצחון מרשים למנסדורף!

עלה לסיבוב ה־3 בפלשינג־מדו, ארה"ב

אחרי שמשחקו בסיבוב השני באליפות הפתוחה של ארה"ב נדחה בכמה שעות עקב סערת גשמים, התייצב עמוס מנסדורף מול המכסיקני פרנסיסקו בסיאל, וגבר עליו 7–5, 6–0, 6–0, במשחק מעולה. עמוס גם ניצל את העובדה שהמכסיקני המדורג במקום ה־52 בעולם מכל מפציעה. בשבת אחרי הצהריים ישחק עמוס בסיבוב השלישי מול אנרי לאקונט מצרפת, שגבר אתמול בשיעור 3–0 על הורציו דהלה פנה מארגנטינה.

האלוף הוותיק ג'ימי קונורס ניצח ב"משחק הטוב ביותר שלו בניו־יורק" (לדבריו) את הנריק סנדסטרום השוודי ב־3 מערכות.

עוד לפני שסערת גשמים עזה הביאה לדחיית 16 משחקים, הצליחה המערב־גרמניה סטפי גראף להביס בקלות את ההונגריה אנדריאה טמסוארי. משחק הזוגות של שלמה גליקשטיין ושחר פרקיס נדחה להיום.

סרג'יו ליברינסקי, ניו־יורק

צמרות הכדורסל והדוגמנות של ישראל התאחדו אמש ב"בגן האורנים" בתל־אביב, בטקס חתונתם של כדורסלן נבחרת ישראל והפועל חולון עומר יעקובי, עם דוגמנית הצמרת פזית כהן. לאירוע באו כדורסלנים רבים, מאמנים ועסקנים מצד החתן – ומצד הכלה – רוב חברותיה הדוגמניות של פזית. בצילום של מבי קסטה, החתן־כלה בדרך לטנגו הראשון (יוסי רוזנברג)

במשחק המרכזי בליגה האנגלית ארסנל תתארח בליברפול

ומשחק חוץ קשה למוליכה, ווסטהאם, באוכספורד

השבת השניה של הליגה האנגלית תציג מחר את המחזור השלישי, ושוב תעמוד ארסנל במרכז העניינים. בשבת שעברה אירחו ה"תותחנים" מלונדון את מנצ'סטר־יונייטד, וזכו בניצחון פתיחה 1–0. מאז הם הספיקו להפסיד בקובנטרי 2–1, אבל גם כך יישארו במוקד העניין, במשחק החוץ מול ליברפול, האלופה, שתופיע ללא כוכבה המורחק איאן ראש.

לונדונית אחרת, ווסטהאם, לא זו בלבד שמוליכה את הטבלה, היא גם היחידה עם מלוא הנקודות. מחר יתקשו ה"פטישים" לשמור על הצלחה של 100%, משום שיתייצבו במגרש הביתי של אוכספורד, אבל הישג של פחות מתיקו בהחלט ייחשב להצלחה. למנצ'סטר־יונייטד, במקום הלפני־אחרון, וללא נקודות, תהיה הזדמנות פז לשפר את המאזן הדל המורדיה, אל בבית, מול העולה החדשה, צ'ארלטון.

● שאר המשחקים: קובנטרי – אברטון, לוטון – ניוקאסל, נוריץ' – סאותהמפטון, נוטינגהאם – ווטפורד, ק.פ.ר. – אסטון־וילה, שפילד ונסדיי – צ'לסי, טוטנהאם – מנצ'סטר־סיטי ווימבלדון – לסטר.

כדורי זהב למכבי תל־אביב

אמש הגיעו לאימון אלופת הכדורסל, מכבי ת"א, בבית הלוחם באפקה, שני נציגי חברת "מולטן" היפנית, החברה המייצרת את הכדור הרשמי למשחקי אליפויות העולם ואירופה. יושימבו קאמדה וטאדאשי מאקיו העניקו, יחד עם משה רן, נציג החברה בארץ, כדורי זהב לנציגי מכבי ת"א. "זו רק התחייבות ראשונות. אנו מתכננים להעניק כדורי זהב שבאלה לכל שחקן של הקבוצה, אם וכאשר תזכה מכבי בגביע אירופה לאלופות" – אמר קאמדה, מנהל מולטן באירופה. בתצלום של עודד מילשטיין: מנהל מולטן קאמדה (במרכז), עם טל ברודי (מימין), משה רן (משמאל, בלבן) ושחקני מכבי (מימין) ג'מצ'י, לאסוף וקורוליוס.

...שת של הר
...דרכונים
...נודים בא
...אותנו כש...
...שמיים וא...
...פצה בעלי טלוי...
...מכרה בניגוד ל...
...מו היום מסע ...
...מירושלים לחו...

רפאל רקנאטי נבחר מחדש ליו"ר דיקרטוריון אי.די.בי.

אלי כהן, ליאון ואודי רקנאטי – מנכ"לים משותפים של אי.די.בי.

מאת סופר „מעריב"

● רפאל רקנאטי

רפאל רקנאטי, שהתפטר לא מכבר מראשות בנק דיסקונט, נבחר אתמול מחדש ביו"ר דירקטוריון אי.די.בי. ואי.די.בי.־פיתוח.הבחירה היתה באסיפות הכלליות השנתיות של שתי החברות.

המינויים הבולטים שנעשו אתמול היו של אלי כהן, ושל ליאון ואודי רקנאטי כמנכ"לים משותפים של אי.די.בי. ואי.די.בי.־פיתוח.משמעות הדבר שמרכז הפעילות של משפחת רקנאטי עבר מבנק דיסקונט לחברות אלה. הדבר יתבטא גם בהעברת משרדי חברות אלה ממשרדי הבנק לקומת המשרדים במגדל רסקו, ליד בית ציוני אמריקה. נמסר, כי בהתאם למדיניות של הפרדה מלאה בין ענף ההשקעות וענף הבנקאות של הקבוצה, המנהלים האקזקוטיביים של בנק דיסקונט לא נבחרו מחדש כחברי מועצת המנהלים של אי.די.בי.־פיתוח,זרוע ההשקעות של קבוצת דיסקונט.

בהודעה על המינויים, צויין, כי המנכ"לים של אי.די.בי. יקיימו מעקב אחרי התפתחות זרוע הבנקאות וזרוע ההשקעות של הקבוצה. גם צויין, כי הקבוצה בודקת את מבנה פעילותה בשוק ההון על־מנת להתאימה לשינויים המתחייבים במבנה השוק. כן נבדקות האפשרויות לגיוס הון בארץ ובחו"ל.

ישראל פחות מסוכנת מבחינת עשיית עסקים

קובעת החברה האמריקנית „פרוסט אנד סוליוון" העוסקת בקביעת מידת הסיכון בקשירת עסקים עם מדינות שונות

מאת דוד ליפקין

„ישראל פחות מסוכנת", קובעת הערכה מעודכנת של החברה האמריקנית „פרוסט אנד סוליוון", העוסקת בקביעת מידת הסיכון של מדינות שונות מבחינת עשיית עסקים. מתברר, כי חל שיפור בסיווג של ישראל מבחינה סיכונית.

לדעת החברה האמריקנית, הגורמים החשובים שהביאו לשיפור בהערכה של ישראל הם: התכנית הכלכלית של 1985 ומחירי הנפט הנמוכים.

לפי הערכת החברה, לא צפוי שינוי במרכיבי הממשלה על בסיס המתח עם סוריה או ארה"ב, או על בסיס חילוקי דעות פנימיים.

עם זאת, רמת הסיכון, על־פי הערכת החברה האמריקנית, המתייחסת לסיכויי תפיסה חברתית, סיכוני הכרוכים בהעברות תשלום, השקעות ויצוא היא פחות מבינונית.

אלרון הפסידה 12.1 מיליון ד' בגלל מחיקת ההשקעתה באלסינט

מאת סופר „מעריב"

חברת אלרון הפסידה בשנת העסקים 1985/86 12.1 מיליון דולר, לעומת רווח של 6.4 מיליון דולר בשנה קודמת. ההפסד נובע ממחיקת ההשקעה של אלרון באלסינט והלוואה שניתנה על ידה לאלסינט שהסתכמו ביחד בסכום של 21.7 מיליון דולר.

מתברר, כי אלביט תרמה סכום של 15.8 מיליון דולר לרווח של אלרון. אולם כולו נמחק עקב ההפסדי אלסינט.

סך ההכנסות של אלרון על בסיס מאוחד עם חברות הבת הגיע בסוף מארס השנה ל־169.6 מיליון דולר לעומת 150.8 מיליון דולר בשנה קודמת. ואילו ההכנסות של חברות הבת והמסונפות הסתכמו ב־336.6 מיליון דולר בשנה החולפת, לעומת 303.8 מיליון דולר בשנה קודמת.

תחזיות במשרדים כלכליים:

מדד ספטמבר יעלה בכ־2 אחוזים

מאת יצחק דיש

התחזיות פנימיות במשרדים הכלכליים צופות עליה גדולה יותר במדד המחירים לצרכן בחודשים הקרובים, לעומת החודשים הקודמים.

על־פי תחזיות אלה יעלה מדד ספטמבר בכ־2 אחוזים ומדד אוקטובר ב־2.5–3 אחוזים. זאת לעומת מדד אפס ביולי ותחזית של עליית מדד בכאחוז אחד באוגוסט.

האומרים לעליות מדדי ספטמבר ואוקטובר מבוססים על ביקושים מוגדלים לרגל החגים, שינויים עונתיים במחירי הפירות והירקות וכן הכניסה לשוק של הלבשת החורף.

החל מנובמבר צפים שוב מדדי מחירים נמוכים יותר.

מכינים שלב נוסף בהסרת הפיקוח על מוצרים

מאת יצחק דיש

במשרד התעשיה והמסחר מכינים שלב נוסף של הסרת מוצרים ושירותים מפיקוח המחירים.

פקידים בכירים במשרד אומרים, כי הדבר אינו סותר את ההבנה שניתנה להסתדרות, להאריך את חוק פיקוח המחירים עד סוף שנת הכספים. זהו חוק מסגרת ובאותו זמן תתבצע הפשרת פיקוח הדרגתית. המגמה היא להגיע ש־25% מסל הצריכה ישארו בפיקוח.

1,660 זוגות נרשמו באוגוסט לסיוע דיור

1,660 זוגות צעירים נרשמו בשבועיים הראשונים של החדש אוגוסט לקבלת זכאות לסיוע בדיור.

כך נמסר ממשרד הבינוי והשיכון. זהו גידול ניכר במספר הזוגות הצעירים, לעומת כ־900 עד 1,000 נרשמים לחודש עד כה. גידול זה נובע ממיבצע הגדלת הסיוע לזוגות צעירים, בעלי ניקוד נמוך של 800 עד 1,399 נקודות, שמקיים משרד הבינוי והשיכון החל מראשית אוגוסט ושיסתיים בסוף ספטמבר.

ביולי 1986 מימשו 922 זוגות צעירים סיוע לדיור, לעומת 848 זוגות בחודש הקודם.

קופות רושמות יצויידו בשעון

מאת סופר „מעריב"

החל מה־1 באוגוסט חייבת כל קופה רושמת הנמכרת בישראל להיות מצויידת בשעון. קופה זו מציינת את השעה ליד כל רישום של תקבול, ומאפשרת לשלטונות המס להתחקות ביתר קלות אחר ההכנסות של העסק.

כך מסר נציב מס ההכנסה יאיר רבינוביץ. הוא ציין, כי בעלי הקופות הרשמות ללא שעון, אינם חייבים כיום להחליפן. באוצר שוקלים כעת אם לחייב בעתיד את כל העוסקים במשק לעבור לקופות עם שעון.

חשבונות נ.ח.ל. ישודרו ישירות למחשב האוצר

מאת אהרן פריאל

חברת נ.ח.ל. (ניהול חשבונות לחקלאים), מיסודה של התאחדות האכרים, המנהלת את החשבונות של חקלאים ושל חברות חקלאיות, קיבלה סמכות לשדר ישירות למחשב האוצר נתונים של חברי נ.ח.ל.

לפני כשנה חברה נ.ח.ל. ישירות למחשב האוצר, כנסיון ראשון מסוגו לייעל את תהליכי הדיווח לצורך מיסוי. קשר זה היה חד־צדדי, של קבלת מידע מהמחשב המרכזי של האוצר על־מצב חשבונם של חברי נ.ח.ל.. לאחר שהנסיון הזה הוכתר בהצלחה, ניתנה עתה הסמכות לנ.ח.ל. לשדר למחשב האוצר דו"חות מע"מ חודשיים.

עיריית ירושלים

המחלקה לתרבות / האגף למפעלים תורניים

ימי עיון נופש וטיולים

א. סמינריון נופש בנושא „הרפואה המודרנית בראי ההלכה", בהשתתפות אנשי רפואה והלכה יתקיים בימים ז' – י"ב אלול (11–16.9.86) בבית הארחה שבכפר הנופש כינר (3 כוכבים).
ב. ראש השנה בירושלים – ארוחות, תפילות, הרצאות ותכנית לימים הנוראים באוירת חג וקדושת ירושלים. ימים: שישי – שבת – ראשון – שני, כ"ט אלול – ג' תשרי (3-6.10.86) בפנסיון רייך (3 כוכבים).
ג. חג הסוכות בירושלים – 8 ימים „ירוחי כלה" – משולבים בשעורים, הרצאות, סיורים וערבי הוי. בתאריכים י"ד – כ"ג תשרי (26.10.86 – 17) יתקיימו בקמפוס קרית נוער.
ד. חג הסוכות – 8 ימי החג בכפר הנופש „כינר" – ע"י הכנרת (3 כוכבים) – נופש, טיולים בגליל ובגולן, הרצאות וערבי הוי בתאריכים י"ד – כ"ג תשרי (17 – 25.10.86).
ה. „סובו ציון והקיפוה" – סיורים בני יום בירושלים וסביבתה בחול המועד סוכות.

כל מקומות הארוח הם מהודרין מן המהודרין (גלאט כשר).

פרטים והרשמה במחלקה לתרבות, האגף למפעלים תורניים, רח' חיי אדם 2, טל' 226211/0.

עכשיו יותר מתמיד משען במים

שנת חוויה

משוחרר/ת צה"ל. בוגר/ת תיכון. רווק/ה!!

אם ברצונך להכיר מקרוב את חיי הקבוץ ולעבוד שנה בתעשיה במסגרת מיוחדת, צלצל/י אלינו לקבוץ אלונים ונמסור לך פרטים נוספים. טל. 04-938211, 04-938108, כל יום בין השעות 07.00–15.00.

התנועה הדתית לאומית

הודעה מטעם ועדת הבחירות של ועידת התנועה

1. בהתאם לחוקת הבחירות כפי שנתקבלה במושב הראשון של הועידה בחודש תמוז תשמ"ו, מודיעה בזה ועדת הבחירות כי המושב השני של הועידה יתקיים ביום חמישי, ל' אב תשמ"ו (4.9.86) במגרשי התערוכה בתל־אביב.
2. במושב זה תתקיימנה בחירות דלהלן:
   - 9.30–11.45 – תתקיימנה במקביל בחירות לתפקידי שר, מזכיר מדיני, מזכיר הפועל המזרחי.
   - 12.15–14.00 – בחירות ללישכה.
   - 14.30–16.00 – סיבוב שני של בחירות לתפקיד שר ו/או מזכיר מדיני ו/או מזכיר הפועל המזרחי – כפי הצורך.
   - 16.00–18.00 – אישור בית הדין העליון של התנועה, יו"ר בית הדין העליון של התנועה, הגוף הרעיוני תורני, ועדת הארגון.
3. הצגת מועמדות לתפקידים ולמוסדות מותרת עד ליום ג', כ"ח באב תשמ"ו (2.9.86).

הצירים מתבקשים להביא עימם תעודות זהות לצורך ההצבעה.

בברכה,
ועדת הבחירות

בית וגן

ביום ראשון הקרוב

ביום א' גליון צבעוני של ירחון מעריב לתרבות הדיור – „בית וגן" מס' 7

סודות מחדר המיטות – **בילי מוסקונה־לרמן** ■ ויטראזים בבית – **טל שחף** ■ גן לא הגיוני – **נילי פרידלנדר** ■ צמחים רעילים – **אגר' יצחק הל־אור** ■ גינה לי, גינה לי – **נטע שדמי** ■ **נורית ברצקי** מציגה דברים חדשים ■ ארגז כלים – **זאב גאלאל** ■

אל תחמיץ!!!

ריפוי סכרת ע"י ירק טבעי

פרטים:
חביב מזרחי
מושב גבע — כרמל
כביש ת"א — חיפה הישן
טל. 04-842165

האוניברסיטה העברית בירושלים

מרכז מדעין בובר לחינוך מתמיד
מעל"ה – מסלול עיוני ללומד המבוגר

מציע

תכנית חדשנית לבני 40 ומעלה המבוססת על לימודים לשמם

או לימודים המובילים לקראת תואר בתנאים מיוחדים

המעונינים יפנו בהקדם למרכז בובר, הר־הצופים, ירושלים 91905 טל' 882443-4, 822168

פרס כספי גבוה

נגנב רכב אאודי 80

סי.אל. 1984

צבע תכלת מטלי

מס' רישוי: 3572284

נא לפנות לפרודנשל חברה לביטוח: 03-622430, 03-612362

חוות דגי הנוי בראשל"צ

מודיעה

על פתיחת חנות המפעל לקהל הרחב

החנות פתוחה בכל יום בין השעות 10.00 — 19.00, וגם בשבתות

החווה נמצאת בין פרדסי נחלת יהודה. מרחוב ז'בוטינסקי פנה ימינה לבית־אשר ובסוף הכביש ימינה ושמאלה ואחרי 500 מ' שמאלה בשביל עפר.

תעלול קטלני

דעת העתונות האמריקנית על הסרט:

מותח עוצר נשימה- ניו יורק פוסט

עלילה ומשחק מעולים- שמזמן לא נראו כמותם! CHICAGO SUN TIME

טוב מאוד, מלא הפתעות- U.S.A. TODAY

סרט שנון ומהנה. אוהבי הפעלולים - אל תחמיצו! TYLER COURIER TIMES

FX-MURDER BY ILLUSION

בכורה ארצית

תל־אביב „הוד"

ירושלים „אדיסון"	חיפה „עצמון" גם ליל שישי 10	פתח־תקוה „היכל" גם ליל שישי 10	חולון „רינה" גם ליל שישי 10

לחברת בנין ושיכון ותיקה

דרושות

קרקעות מתוכננות במרכז הארץ ובירושלים

אפשרויות התשלום
במזומנים, בעיסקת אחוזים,
בשותפות לפרוייקט.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 2770 תל־אביב.

מעוניין במוצרים להפצה בתל־אביב

בעל חנות של 200 מ"ר באזור מסחרי שוקק בת"א, חניה וטלפונים, צוות עובדים – מעוניין בהצעות מתאימות להפצה ושיווק.

לקביעת פגישה: טלפון 229528.

למכירה

דירת גג ליד מגדלי דוד

2 קומות, 5—6 + גג,
מיוחדת במינה.
כל קומה 170 מ"ר
וגג 200 מ"ר.

אנגלו סכסון 286181.

UNIFIED SYSTEMS OF CAMEROON
YAOUNDE CAMEROON

חברה מסחרית בבעלות ישראלית הפועלת בקמרון כ־5 שנים, מציעה שירותי יצוא לקמרון בנושאי חקלאות, מסחר ותעשיה.

פרטים: טל' 03-232008.

יוגוסלביה

ביצוע והדרכה: „מאת הכבר" ● פרטים: „מלונן מטיילי מעריב" טל' 03-439207

مكتب الاعلام

صكذا من الاهل

אנו אבלים על מות אבי וסבנו היקר

קרל פוקס ז"ל

צרפת – שוויצריה – ישראל – צרפת

אשר נפטר לאחר מחלה קצרה ברמבוייה, ביום 18.8.86.
פרטים בקשר להתייחדות עם זכרו וזכר אשתו האהובה הרויגה ז"ל:
Eva, Pierre Louis, Sylvia Coudurier
12 Mme de Maintenon
78120 Rambouillet, France

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ר' משה ארמון ז"ל

יערך אי"ה ערב לימוד לזכרו, ביום רביעי כ"ט מנחם אב (3.9.86), בשעה 20.30 בבית הכנסת "יבנה" בביה"ס "ישורון", רח' זליג בס 17, פתח־תקוה.

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

אברהם ארקין ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ד באב תשמ"ו (31.8.86), בשעה 16.30.
נפגשים בכניסה לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

אל"מ (מיל.) אברהם זינגר ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה ולגילוי המצבה ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו 31.8.86, בשעה 15.00 בבית העלמין קרית שאול.

לנקה אשר, אילת ובני ביתם

חיהל"ה. שלקס.
וכל בני משפחת ורניק
בנס־ציונה

כואבים אתכם במותו ללא עת
של היקר לנו, עדין הנפש
והאהוב על כולנו

מוישקה ז"ל

יקיר נס־ציונה

רחל ושרגא קנטור
פנינה ויצחק קנטור
שלומית ומשה אורגד
ניצה ואבי רונן
ענבה ומשה קנטור
הדסה ונח קנטור
ליאורה ויערה
שושי ויוסי גרושקה

לגוני בר־סלע
איתך באבלך על מות

אביך ז"ל

חבריך ב־סי.בי.אס. ניוז

מינהל המחקר החקלאי
מרכז וולקני, בית־דגן
משתתפים באבלו של ד"ר אורי סיגלגרין על פטירת

האב

ההנהלה ועובדי המכון לקרקע ומים

לבן ציון קריגר ומשפחתו
משתתפים בצערכם הכבד על מות

יואב ז"ל

אינג' י. שרגר – י. קרמין
משרד טכני להנדסה אזרחית

אגודת העתונאים בתל־אביב

אבלה על מות חברה

ד"ר ישעיהו שפירא

ומשתתפת בצער המשפחה

קרן תל־אביב לספרות ולאמנות ע"ש יהושע רבינוביץ

אבלה על פטירתו של

ד"ר ישעיהו שפירא ז"ל

חבר דירקטוריון הקרן מיום היווסדה

ש. להט
יו"ר הדירקטוריון

רשות השידור
מרכינה את דגליה על פטירת

ד"ר ישעיהו שפירא ז"ל

ממעצבי השידור העברי בימי שלושת דורות
אבלים עם המשפחה

מוסדות רשות השידור
הנהלתה והעובדים

לזאביק טמיר
ולכל בני ביתו

איתכם באבלכם הכבד במות

האב

בית עין גדי

מוסד שמואל נאמן
למחקר מתקדם במדע ובטכנולוגיה בטכניון
מנהלו, צוות חוקריו ועובדיו
אבלים על

פרופ' משה הייל

יהא קידום משנתו נחמה למשפחתו, תלמידיו וחבריו

שמואל נאמן

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה לארכיטקטורה ובנוי ערים
עמיתיה, סטודנטים וסגל מנהלי
נדהמים ואבלים על

פרופ' משה הייל

יו"ר המרכז לחקר העיר והאזור
ומביעים תנחומים
לנזרי, בת־שבע, אלי ונעמי

למשפחת יצחק

משתתפים באבלכם הכבד
במות

יואל יצחק ז"ל

צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ
ההנהלה והעובדים

משרד החקלאות
הנהלת שירות ההדרכה והמקצוע

אבלים על מותו של

מנחם בר דרומא ז"ל

לשעבר מנהל האגף לגידולי שדה

ומשתתפים בצער **המשפחה**

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון

הזמנת הצעות מס' ר/15/86

מחלקת הרכש של רשות שדות התעופה מזמינה בזה ספקים המעוניינים להגיש לה
הצעות מחיר לאספקת 4000 מטר כבל תת קרקעי.

ספקים המעוניינים להגיש הצעת מחיר יוכלו לקבל את טפסי הזמנת ההצעות במחלקת הרכש בבית המזיבות בנמל התעופה בן גוריון קומה ב' חדר 256 בשעות העבודה המקובלות החל מיום 27/8/86 ועד ליום 2/9/86.

תנאי הזמנת ההצעות לא ימסרו בדאר או בטלפון.

מחלקת הרכש
נמל התעופה בן גוריון

מפעל תעליפלסט בע"מ
בקרית גת
מציע למכירה
את הרכבים הבאים:

1. **סובארו טנדר**, שנת 1980 עם מזגן
2. **סובארו סטיישן**, שנת 1981 עם מזגן

את הרכבים ניתן לראות במפעל באזור התעשייה בקרית גת.
את ההצעות יש להגיש בכתב במקום.
אין המפעל מתחייב לקבל הצעה כלשהי.
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון 051-881236-8 או 03-338642.

בית וגן

ביום ראשון הקרוב

מעוניינים
באדמת חול וכורכר

בעבודת חפירה
תמורת החומר

לפנות לטל. 03-321388, 03-317190

למשפחת אמיתי

אתכם באבלכם
על מות

לוי אמיתי ז"ל

ועד מושב רינתיה והחבריה

למרדכי (מורי) דוד

תנחומינו הכנים
במות אביך

משה דוד ז"ל

הנהלת גדות,
תעשיות פטרוכימיה בע"מ

למשפחת ודס

אתכם באבלכם במות

יוסף ודס ז"ל

חטיבת הפלדה
מפעלי פלדה מאוחדים בע"מ

למשפחת לסינגר
אתכם באבלכם על מות ראש המשפחה

יעקב לסינגר ז"ל

ג.ב. הלד
צוות העובדים
חברת ג. הלד ושות'

גבר לעניין

אתה בעניין. יום שני. קבענו.

ראיון עם הסופר דן צלקה, מחבר "כפפות", היוצא כסרט ■ חדש בעולם התחתון של הגבר ■ שיעור בהגנה עצמית לאקדוחן ■ מצלמות עמידות בפני מים ■ מבחן דרך לרכב חדש ■ מצליחן מרעננה מספק ציוד לפאבים ■ עיירת דוברי עברית בגרמניה ■ סקס בטלפון ■ מקום על חוף ■
וכן המדור הפירסומי: מועדון גבר לעניין

תסתכל מה קורה ב"מעריב

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לבחינות

הודעה למועמדים ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה לשנת הלימודים תשמ"ז

נבחני משנה שנרשמו באמצעות בית־ספרם, ובוגרי מחזור תשמ"ו הנכללים ברשימות לטיפול מזורז שהועברו על־פי הנהלים על־ידי בתי־הספר, יקבלו ציונים ואישורים בבית־הספר עד

23 בספטמבר 1986

לא יימסרו ציונים ואישורים למי שפונים אישית למחלקה לבחינות. הפניה אך ורק באמצעות בתי־הספר.

לשכת ההוצאה לפועל בתל־אביב־יפו
תיק הוצל"פ:
0142472850
מכרז

מוצעות בזאת למכירה כל מניות מפעלים כלכליים בע"מ. פרטים נוספים אפשר לקבל אצל הח"מ.
אין הח"מ מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
המכירה כפופה לאישור ראש ההוצל"פ בתל־אביב־יפו.
גישלר דב, עו"ד
כונס נכסים על מניות מפים, מפעלים כלכליים בע"מ

למוצרי דרשני בענף הרכב
דרושה
חברת שיווק פעילה בחו"ל

בהצעות רציניות
נא לפנות
ת.ד. 3119
תל־אביב 61030

חוק מס הכנסה
(תאומים בשל אינפלציה)
("חוק שטיינברג")

כולל תיקון מס' ו לחוק

כולל:
1. תיקון מס' 1 משולב בנוסח החוק באותיות מודגשות
2. הצעת החוק ודברי הסבר
3. התקנות עפ"י החוק
4. חוזרי נציבות מס הכנסה
5. דוגמא למילוי דו"ח תאום לנישום וחד צדדי
6. טבלת מדדים מעודכנת

לקבלת החוברת נא לשלוח המחאה בסך 25 ש"ח ליחידה לפקודת "הוצאת רונן" ת.ד. 36665 תל־אביב, ולציין כתובת מדויקת ומספר עותקים מבוקש.
למשלוח דחוף והזמנות נא להתקשר לטלפון 03-403457.
המחיר כולל דמי משלוח.

מועדון מטיילי מעריב

עם מדריכי "אות הכבד"
להונגריה, וינה, סיור ומינכן

יציאה: 16.9.86

מבצע מיוחד
לקוראי "מעריב"

מחיר רגיל: $1324
כולל טיסות
מחיר מבצע: $1088
כולל טיסות

פרטים:
"מועדון מטיילי מעריב"
טלפון (03)439207.

למוסף דרוש

מבנה או סככה
300 עד 500 מ"ר

על שטח עד 1000 מ"ר, באזור תל־אביב

לפנות לת.ד. 160 קרית־אונו 55101
עבור "מוסף"

מוסף צבעוני מיוחד
שיסקור את
כל יצרני, יבואני וספקי המזון בחיפה ובצפון

יצורף ל"מעריב"
בתאריך 21.9.86

המעוניינים לפרסם במוסף זה יפנו
לראשי מחלקת מודעות מעריב חיפה טל. 04-673254-6

קרקעות מתוכננות במרכז הארץ ובירושלים

יוגוסלביה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים
על פטירתו של אחינו ודודנו היקר

הרצל בליכפלד

בר' נתן ז"ל

הלויה תצא ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו, 31.8.86, בשעה 4.30 אחה"צ מבית אחיו, חיים בליכפלד יבלח"א, מרחוב דרך השרון 94, הוד־השרון, לבית העלמין ברמות השבים, הוד־השרון.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

אנו מודיעים בצער רב על פטירת אמנו וסבתנו היקרה

זהבה (גולדי) שוטן (הרמן) ז"ל

לבית ניימן

הלויה נערכה ביום חמישי, כ"ג מנחם אב תשמ"ו 28.8.86.
יושבים שבעה בבית כץ, אנה פרנק 6, פתח־תקוה.

אבלים:
אחותה: רחל ברויטמן
בנה וכלתה: הרמן יהושע ונעמי
בתה וחתנה: חדוה וישראל כץ
נכדיה, ניניה וכל בני המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

ד"ר יוסף פרידמן ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום רביעי, כ"ט באב תשמ"ו, 3.9.86, בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין "סגולה" בפתח־תקוה.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה.

המשפחה

מבכות את מותה
של חברתנו היקרה

רות זילברמן ז"ל

שנפטרה בי"א בתמוז (18.7.86)
ותרמה גופתה למדע.

חברותיה:
באומינגר מלכה
ויזלברג תרצה
ויטלין שרה
זהר סידה
טאוב מלה
מרגלית רוזה
פרוסט־כחולי וילמה
רייס קרולה
רייצנשטיין לובה
שלו לודמילה

למר אהרון רחמים

משתתפים באבלך הכבד
במות

אחיך ז"ל

קליל תעשיות בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחבר הדירקטוריון מר יוסף עוין

אתך באבלך
במות אחותך

ריבה ביברמן ז"ל

בית מפעל הפיס

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

אליעזר הרצל ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו, 31.8.96, בשעה 16.45, בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.
נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

תורנות לקבלת מודעות אבל לגליון יום א'
מוצאי השבת עד שעה 24.00 (חצות)
ב"מעריב" תל־אביב,
רח' קרליבך 2,
טל. 439111

במלאת שמונה שנים לפטירת יקירנו

פסח ישעיהו פדר ז"ל

מקולומיה – פולין

תתקיים אזכרה, ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו (31.8.86), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

יום השלושים לפטירתו של יקירנו

ברוך אדלשטין

ז"ל

נעלה לקברו לגילוי המצבה ביום ראשון, 31.8.86 בשעה 5.00 אחה"צ.

גילה וחמי אדלשטין, עפולה
יוכבד וברוך גורדון, טבריה
משפחת קרוקרו, תל־עדשים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

מיכאל אליאס ז"ל

תערך אזכרה בבית העלמין, הר־המנוחות בגבעת־שאול, ירושלים, ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו (31.8.86), בשעה 17.00.

נפגשים ליד שער בית העלמין.
אוטובוס מיוחד יצא מרחבת בנייני האומה בשעה 16.45.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של יקירנו הבלתי נשכח

שלמה ולדמן

ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו, 31.8.86, בשעה 16.30 בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.
נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

טינה הירשהורן ז"ל

נעלה לקברה ביום רביעי 3.9.86. נפגשים ליד השער הראשי בית העלמין כפר סמיר בשעה 16.00.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

יוסף שדלצקי

מורשה – פראגה

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ו באב (31.8.86), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בכפר סמיר.
נפגשים בשער בית העלמין החדש.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

שפרינצה שקלרביץ

ז"ל

לבית קונדז'ינסקי – מסוקלקה

נעלה לקברה ביום שלישי, כ"ח באב תשמ"ו 2.9.86 בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין "סגולה" בפתח־תקוה.

משפחת קנטר

במלאת שנה לפטירת אהובנו

יהודה גולדשטיין ז"ל

נעלה לקברו ביום שני, כ"ז באב תשמ"ו (1.9.86), בשעה 17.00, בבית העלמין הישן בחוף־הכרמל, חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין.

המשפחה והידידים

במלאת שנה למותן של

אביטל ועדי דיסון ז"ל

נקיים אי"ה אזכרה בבית העלמין ברחובות, ביום רביעי, כ"ט אב תשמ"ו (3.9.86), בשעה 17.30.
לאחר מכן לימוד ועיון באולם ביהכ"נ ישיבת הבנים הדתית, רח' ש. קרציון.

משפחות: דיסון ושר

בצער וביגון רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

מרת פנינה דרמן

בת ר' זלמן לבית לפק

הלויה תתקיים היום, יום שישי, כ"ד במנחם־אב תשמ"ו, 29.8.86, בשעה 14.00, בבית העלמין הישן בקרית־אתא.
יוצאים מבית המנוחה, רח' הרב הרצוג 18, חיפה, בשעה 13.00.
אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים: בניה, אחיה, כלותיה,
נכדותיה, נכדיה
וכל בני המשפחה

בכאב עמוק אנו מודיעים על מות אבינו וסבנו

יעקב הלפרן ז"ל

שנפטר ביום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו, 28.8.86.

הלויה תצא היום, יום ששי, כ"ד באב תשמ"ו, 29.8.86, בשעה 12.00, מבית הנפטר, שד' משה גושן 43, קרית־מוצקין.

המשפחה

בצער רב וביגון אנו מודיעים
על פטירתו של

אליהו שפי ז"ל

אשר נפטר והובא לקבורה אתמול, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו (28.8.86).

המשפחה המתאבלת

למשפחת שפי

אתכם באבלכם הכבד
על מות אביכם היקר

אליהו שפי ז"ל

י.ש.י. תעשיות אופטיקה בע"מ
וצוות העובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

יעקב מורטנפלד ז"ל

בן נחמיה

הלויה נערכה ביום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו, 28.8.86.

יושבים שבעה בביתו ברחוב שמעון התרסי 43 ת"א.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירת מנהלנו

חיים חנצ'ינסקי

ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו (31.8.86), בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה.

חברת שבת
חברה לשיווק פירות וירקות בע"מ
שוק סיטונאי תל־אביב
ההנהלה והעובדים

במלאת ארבע שנים למות יקירנו

שרגא גורביץ

ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום רביעי, כ"ט באב תשמ"ו (3.9.86), בשעה 16.00.
נפגשים בשער הראשי בית העלמין הישן בחוף הכרמל, חיפה.

אמו: רבקה
אחיו: ניסן וב"ב

במלאת שלושים לפטירת אשתי, אמנו וסבתנו
היקרה באדם

שושנה טרוים ז"ל

נעלה לקברה לאזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו (31.8.86) בשעה 17.00 אחה"צ בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

אנו מודיעים בכאב ובצער רב על פטירת

עורך הדין

גד אלון ז"ל

הלויה תצא היום, יום שישי, כ"ד באב תשמ"ו, 29.8.86, בשעה 12.00, מסנהדריה להר המנוחות.

המתאבלים:
אשתו: ריטה אלון
בתו וחתנו: יעל ופנחס (פיני) אלון־דרור
נכדו: יהונתן אלון־דרור
וכל המשפחה

השבעה בבית בספי 14, ירושלים.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

אברהם (אלברט) אברויה

הלוויה תתקיים ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו (31.8.86), בשעה 12.00 בצהריים בבית העלמין "הדרום" גבול חולון בת־ים.

נפגשים ליד השער הראשי.

האבלים:
אשתו: לאיזה אברויה
בנותיו: מלי בן אברהם
אתי חיימוב
נכדיו וכל המשפחה

יושבים שבעה בדרך חיפה 123 ת"א

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

מרדכי זונדינר

ב"ר שלמה אליהו זצ"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי, כ"ד באב תשמ"ו 29.8.86 בשעה 11.00 מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין "הדרום" (בגבול חולון – בת־ים)

המשפחה

"בנד"
קואופרטיב לעבודות מתכת בע"מ
אבל על מותו של החבר

מרדכי זונדינר

ז"ל

[illegible]

החברים והעובדים
משתתפים עמוקות
בכאב המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

נחמן טמיר

ההלויה תתקיים היום, יום ששי, כ"ד באב תשמ"ו (29.8.86) בשעה 13.00, בבית העלמין בקרית טבעון.

אוטובוס יצא מבית המנוח בשעה 12.45.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת המורה

צבי אריגי

הלויה תתקיים היום, יום שישי, כ"ד באב תשמ"ו, 29.8.86 בשעה 11.30 בבית העלמין בכפר נחמן, רעננה.

משפחות:
קורנגרין, אריגי

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

מלכה יעקובוביץ

הלויה תתקיים היום, יום שישי, כ"ד באב תשמ"ו 29.8.86 בשעה 11.30 בבוקר בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.

המשפחה המתאבלת

هكذا في الاصل

مكذا من الاحل

החיפושים אחר הצוללת

(העברה מעמוד 1)
ריה לפורט סעיד. אומר זה הוא המקום היחיד שחיל הים לא סרק מעולם.
האפשרות כי הצוללת נמצאת באיזור החוף המערבי של מצרים העלתה בחודש פברואר 1969, כאשר דייגים ערביים מחאן יונס מצאו מול חופי העיר את המצוף האחורי של ה„דקר". בדיקת מומחים העלתה כי המצוף היה שקוע בעומק 200־400 מטר וכי הצוללת סטתה כ־120 קילומטרים דרומה מנתיב הקבוע שלה והיא שקועה בקרקעית הים, במורד היבשתי שבין אלכסנדריה לפורט סעיד. המרחק המשוער של הצוללת מן החוף המצרי נע בין 18 ל־110 ק"מ.
אחרי הסכם השלום עם המצרים ביקשה ישראל לאפשר לה לחפש אחר הצוללת מול חופיה, אולם לא עלה כל דבר ממשי. לפני כשנה וחצי ביקר שר הבטחון יצחק רבין בוושינגטון ובשיחה עם עמיתו האמריקני, קספר ויינברגר הוא ביקש כי ארה"ב תיקח על עצמה את מלאכת החיפושים מול חופי מצרים. ובכך אפשר יהיה לקבל את הסכמת המצרים, אשר גילו רגישות רבה לאפשרות שספינות חיל הים של ישראל יחפשו מול חופיה.
לפני יותר מחצי שנה נתנה מצרים את הסכמתה לתחילת החיפושים. הסריקות עמדו להתחיל לפני זמן, אולם באה של המשלחת האמריקנית לאזור נדחה בעקבות התאונה שאירעה במעבורת החלל צ'לנג'ר. הצוות שאמור היה להגיע למזרח התיכון הועסק בחיפושים אחר שרידי המעבורת.
מבצע הסריקות באמצעות מכשיר ה„אודיוני" ייערך כמה ימים והוא מהווה שלב ראשון במבצע.
הוחלט שלא להגביל את משך המבצע ולסרוק בקפדנות עד שימצאו סימנים להמצאותה של ה„דקר" או, לחילופין, יהיה ברור מעל לכל ספק כי ה„דקר" לא נמצאת באזור ואז לא יהיה עוד טעם להמשיך בחיפושים.
אם הציוד המגנטי יצביע על הימצאותו של גוף מתכתי גדול, תגיע לאזור ספינה מיוחדת של הצי האמריקני, שמצויידת בציוד משוכלל ואנשי צוותה מיומנים בגילוי אוניות טבועות.
אז יחל השלב השני, של איתור הצוללת ובדיקת האפשרויות אם ניתן להעלותה מעל לפני המים. הוצאות המבצע הן על חשבון ישראל ויילקחו מתקציב הסיוע הבטחוני שמגישה ארה"ב לישראל.
בני משפחותיהם של 69 אנשי הצוות הנעדרים מקווים כל השנים כי ה„דקר" תימצא ביום מן הימים ואפשר יהיה להביא את יקיריהם לקבר ישראל.
ציפורה שחר, אחותו של אחד מאנשי צוות הצוללת אברית אמרה: „חיכינו לחיפושים האלה שנים רבות ואנו שמחים שכל המאמצים שעשו המשפחות וחיל הים נשאו פרי ומחר מתחילים סוף סוף במבצע.
„בשלב זה אנו לא חושבים מה יהיה אם הצוללת לא תימצא באזור הזה. זה השטח היחיד שלא נסרק בשעתו בגלל שלא היה שלום עם מצרים. אחרי הסכם השלום לחצנו שהממשלה תבקש מהמצרים לחפש מול חופיה".
„דקר" היה שמה העברי של הצוללת הבריטית לשעבר „טוטם". לקראת הסבתה לצוללת ישראלית עברה „דקר" סידרת שינויים כולל הארכת גופה ב־3 מטרים. היא יצאה להפלגתה הראשונה ממספנות פורטסמות בבריטניה בינואר 1968. ב־15 בינואר בבוקר נכנסה הצוללת לנמל גיברלטר והצטיידה בסולר, דלק ושמן. בחצות הלילה, אור ל־16 בינואר, הפליגה לעבר חופי ישראל. בחצות הלילה, אור ל־25 בינואר, נתקבל במפקדת חיל הים המברק האחרון מ„דקר" שבישר כי לצוללת שלום. המברק הבא היה צריך כעבור 8 שעות ב־25 בינואר בשעה 8 בבוקר. השדר לא הגיע ומאז נעלמו עקבות הצוללת.

כנופיית „מומחים'

(העברה מעמוד 1)
מכוניות מדי יום, מתחת לאפה של המשטרה, מאותו מקום ובאותה שיטה.
הכנופיה פועלת באיזור מצומצם, בערים כפר סבא ורעננה, ושללה בחצי השנה האחרונה היה יותר מ־400 מכוניות, הנגנבות בדרך כלל ממגרשי החניה של בית החולים מאיר בכפר סבא ולוינשטיין ברעננה.
תחקיר „מעריב", המתפרסם היום במוסף „מוספשבוע", מגלה כי הגניבות מתבצעות על־ידי הזמנה של בעלי מוסכים לחלקי חילוף מאיזור השרון וכן מתל־אביב, כרמים, יפו וחולון. הגנבים מבצעים את ההזמנות ללא כל בעיה בו ביום, ולאחר שהם מפרקים את החלקים המבוקשים מעלים את המכונית באש בשדות טירה או סירקין, שם ניתן לראות מאות שלדות של מכוניות שרופות, פרי שללם מהחודשים האחרונים.
לפני חודשים היתה פשיטה על מוסכים בטירה וטייבה ובבתים פרטיים של עבריינים שהחזיקו באחוזת חלקי רכב גנובים. נפתחו תיקים ונשלחו אנשים למאסר. כמו כן מבצעת המשטרה סריקות בפרדסים, מטעים ומערות באזור טירה־טייבה בחיפוש אחר כלי רכב גנובים.
גם חברות הביטוח רואות בחומרה את המצב השורר בנושא התביעות בגין רכב גנוב.
„תופעת הגניבות לפי הזמנה היא עצובה מאד ואנחנו מודעים לה היטב, במשך שנים ארוכות", אומר משה טלהור מנהל מחלקת התביעות בחברת הביטוח „מגדל".
„זה נפל כבר מאד על חברות הביטוח", אומר צבי שייביץ, מנהל מחלקת השווק של חברת „הפניקס". „רוב הגניבות מתבצעות במרכז הארץ, לצורך פירוק לחלקים. רוב המכוניות לא נמצאות על־ידי המשטרה ואנחנו משלמים למבוטחים את ערכן לאחר תום ארבעים וחמישה יום. זה נובע ישירות, להערכתי, מחוסר יעילותה של המשטרה לטפל בבעיה".
כאלפיים מכוניות לשנה נגנבות ברחבי הארץ, המבוקשות ביותר הן: 31% פיז'ו שמהווה 7% מהשוק, 20% סובארו שהן 16% מהשוק, 7% מרצדס 0.7% מהשוק, 5% ב.מ.וו. 1.5% מכלל שוק המכוניות.
בשמונת החודשים האחרונים ינואר־אוגוסט 1986, היתה עליה של כ־30% בגניבת רכב לעומת התקופה המקבילה בשנה שעברה. התגמולים ששולמו. חברות הבטוח עבור רכב גנוב מגיעות ל־20 מיליון דולר לשנה.
„זהו אינטרס ציבורי, הקופה היא משותפת לכלל המבוטחים ואם יש עליה בגניבות הרכב, נאלץ להעלות את דמי הבטוח כדי לכסות את הנזקים", אומרים ב„הפניקס".
לדברי מפקד מרחב השרון ניצב משנה נסים מעטו, המשטרה אינה מסוגלת לעשות יותר משהיא עושה, בין היתר בגלל מחסור בכח אדם.
דוברת מחוז המרכז במשטרה, אורית רקח, אמרה בתגובה כי בניגוד למה שמשתמע מהכתבה קיימת פעילות אינטנסיבית של המשטרה: מארבים גלויים וסמויים, מחסומים, תצפיות, סריקות של סיירים והליקופטרים בשיתוף פעולה עם כוחות הקרקע, פשיטות על־ידי כוחות מג"ב, משמר אזרחי, בלשים ויחידות הסיור של התנועה שמתוגברים על־ידי כוחות של המרחב, בנוסף לפעולות מודיעיניות.

חשדות

(העברה מעמוד 1)
עדויות של קציני משטרה מצביע על כך שמכונה מקצועית נמצאת היחידה על סף התפוררות וכי היא נותרה ללא השלד המקצועי החזק שלה. מסתבר כי כ־30 מתוך כ־80 החוקרים ביחידה, עזבו, פרשו, פוטרו, התפטרו או הועברו מהיחידה.
בעת עבודת התחקיר התגלתה מערכת יחסים מעוררת סימני שאלה בין קצין משטרה בכיר ביחידה, סנ"צ יעקב גרוסמן, לבין חברו הטוב, החוקר הפרטי בני פרלמן. התחקיר מגלה כי קצינים בכירים ביחידה מסרו מידעים רגישים ביותר מתוך תיקי החקירה לחוקר הפרטי.
קצינים ביחידה טוענים, כי איש העסקים מיקי אלבין שמצא את מותו כאשר היה נתון בחקירה במסגרת היחידה היה נתון להשפעת תרופות ארגעה. „מצב רוחו השתנה מקיצוניות אחת לקיצוניות שנייה. פעם הוא בכה כמו ילד קטן והקיא ופעם היה עליז ושמח. התנהגות כזאת של נחקר היתה צריכה להדליק נורה אדומה אצל חוקרים".
לדעתם של קצינים ביחידה יש חשד, כי שני הקצינים שהיו עם אלבין ברגעיו האחרונים התרשלו בתפקידם בכך שלמרות מצבו השאירו אותו לבד בחדר.

טיפול

(העברה מעמוד 1)
נוע, במקרים רבים, את הצורך בבריתות, ולפתור את הבעיות של בלוטת הערמונית. בטיפול החדיש, שהוא טרמי ביסודו. (כתבה מפורטת בעמוד 17).
הטיפולים הניסויים מתקיימים במחלקה האורולוגית בבית החולים בילינסון בראשותו של פרופסור ציון סרוזיה, אשר גם יזם את פיתוח המכשיר.
• פיתוח המכשיר נעשה בחברת „בירוך" על ידי ד"ר צבי לייב מבילינסון והדוקטורנט לפיסיקה, איש מכון ויצמן, אביגדור לב.
ההערכות לגבי הצלחת המכשיר אופטימיות אף על פי שהוא עדיין בניסוי. מתוך כמה עשרות גברים שטופלו במיתקן רק בשני מקרים לא הושגו התוצאות המקוות. כל שאר המטופלים זכו לשיפור משמעותי במצבם ובאיכות חייהם ואימת סכין המנתחים סרה מהם.

נחשפו מרתפי הגסטפו בברלין

• מרתפים של מפקדת הגסטפו בברלין, מקום שם עונו ונרצחו אסירים בתקופת הרייך השלישי, נחשפו באחרונה. התאים היו ממוקמים במרתף בנין המפקדה, ברובע קרויצברג בברלין. (תצלום א.פ.)

ישראל

(העברה מעמוד 1)
משלחת קונסולרית. לפני שהאיגרת תשלח לבריה"מ צפוי דיון נוסף בעניין זה בין ראש הממשלה לממלא מקומו.
מקורות במשרד החוץ מסרו, כי באיגרת תובהר פעם נוספת עמדת ישראל, כפי שהוצגה בשיחה בהלסינקי. על־פי עמדה זו מוכנה ישראל לאפשר את ביקורה של המשלחת הסובייטית, אולם היא מבקשת לממש את עקרון ההדדיות ולהתיר ביקור של משלחת ישראלית במוסקבה.
בירושלים משוכנעים, כי למרות ההודעה הסובייטית החריפה שפורסמה ימים אחדים לאחר המיפגש בהלסינקי, יהיה המשך למגעים בין שתי המדינות. מאז המיפגש לא היה ככל הידוע מגע נוסף בין בריה"מ לישראל. ראש הממשלה אמר לפני ימים אחדים, כי ישראל ממתינה לתשובה סובייטית.

100 אלף גברים בישראל סובלים מאין אונות

מאת דליה פלג

100 אלף גברים בישראל סובלים מאין אונות (אימפוטנציה). זה היה אחד הגילויים בכינוס הרפואי שהתקיים אמש במלון מגדל דניאל בהרצליה.
בכינוס השתתפו כירורגים, רופאי משפחה, פסיכולוגים, אורולוגים ועיתונאים. הינחו את הדיון ד"ר פסח סגל – נשיא האגודה לסוכרת בישראל, וד"ר אריה לינדנר – מנהל המחלקה האורולוגית בבי"ח וולפסון.
יש אין אונות פיזית, כתוצאה ממחלה הפוגעת באיזון ההורמונלי של הגוף, בגלל סוכרת, תרופות הנלקחות נגד יתר לחץ דם, ניתוח באגן הירכיים, תאונות בהן נפגע עמוד השדרה ועוד.
בארה"ב, עשרה מיליון גברים סובלים מאין אונות.
ד"ר לינדנר סיפר, שלמרות המספר הלא מבוטל של הגברים בארץ הסובלים מאין אונות לא כולם פונים לטיפול. לעיתים גם גישת הרופאים אינה רציונאלית. „זוהי מחלה ככל המחלות, השובה והאבחנה ומרגע שברור שהבעייה היא אורגנית יש פתרון. אפשר לטפל בה, זו אינה גזירה משמים".
הוצגו שלוש סוגי תותבות מתוצרת ארה"ב לפתרון בעיית האימפוטנציה. התותבות עשויים מסיליקון, וזקיפת האיבר הינה נדירה ביותר.

סמדר קילצ'ינסקי הפילה בחודש ה־3

מאת ורדה וולמר

„בן, סמדר עשתה הפלה", אמר אתמול בראש שפוף אסי דיין, ושם בכך קץ לתרועת השמועות – האם אשתו, סמדר קילצ'ינסקי, הפילה או לא.
ועדה של רופאים בבית־החולים „אסותא" החליטה כי העובר מתפתח באופן לא תקין, כנראה בשל מחסור חמור בברזל. התברר שסמדר סובלת מאנמיה והתעורר חשש לגבי העובר. הרופאים החליטו שלא כדאי לקחת סיכון.
סמדר קילצ'ינסקי היתה בחודש השלישי להריון.

נוסעי הרכבל בחיפה נתקעו בין שמים וארץ בגלל תקלה

מאת אמיר גילת

16 אנשים מצאו עצמם שלשום תלויים בין שמיים וארץ: הרכבל המפורסם של חיפה הפסיק, באמצע, את נסיעתו, וכל הנוסעים בששת קרונותיו, מצאו עצמם „תקועים" באוויר במשך כרבע שעה.
נודע, כי תקלה טכנית גרמה להפסקת עבודתו של הרכבל ומקורה בגנרטור החשמלי. מייד עם איתור התקלה, חולצו הנוסעים ידנית והגנרטור הרזרבי הוכנס לפעולה.
אבי ירום, ממנהלי החברה, המפעילה את הרכבל, מסר אתמול ל„מעריב" כי האתר ערוך למקרים כגון אלה, ואין כל סכנה לשלומם של הנוסעים.

צפויה הודעה של ירדן ישראל וארה"ב על הקמת בנק פלשתיני

מאת אבינועם בר־יוסף

חליל כרמוע, המנהל המיועד של הבנק הפלשתיני, אישר אמש כי סולקו הקשיים האחרונים להקמת הבנק הפלשתיני בשטחים וכי צפויה בקרוב הודעה משותפת של ירדן, ישראל וארצות הברית על הקמת המוסד הפיננסי בשכם.
הודעת ירדן על הערבות הבנקאית שיתנו ארבעת הבנקים הגדולים למשפחת כרמוע ברבת עמון, סילקה את החששות שהתעוררו בישראל לאחר שנודע כי הענף הירדני של המשפחה נקלע לקשיי נזילות.
בינתיים נמצא פתרון גם לשאלת הפיקוח. עד עתה התנגדה ירדן לקיום פיקוח של בנק ישראל על הבנק הפלשתיני בשטחים, אך לאחרונה התברר כי ממשלת ירדן תהיה מוכנה לפיקוח ישראלי באמצעות המינהל האזרחי ביו"ש.

עד כה גורשו 25 כושים עבריים

מאת אילן בכר

משטרת ישראל ומשרד הפנים גירשו עד כה 25 כושים עבריים מתוך 46 הכושים אשר עתירתם לבג"ץ בעניין גירושם נדחתה.
משרד הפנים מתכוון לגרש את יתר הכושים העבריים מ"קבוצת ה־46" במהלך החודש הבא בקבוצות של שניים עד שלושה בכל פעם.

דליקה נוספת ביער הזורע

מאת מאיר הראובני

הדליקה ביער הזורע שפרצה ביום שלישי וכובתה לאחר מאמץ רב, שבה והתחדשה אתמול בשטח גדול של עצי אורן ואלון בני 35 שנים.
צוותי שלוש מכוניות כבוי ממכבי האש בעפולה ועובדי קק"ל עמלו לאתר את האש ולמנוע את התפשטותה. משערים שבשלושת הימים האלה נשרפו כליל כ־15,000 עצים באחד היערות היפים בארץ.

נער טבע באשדוד

מאת גיל יודילוביץ'

אילן ליוישבילי, נער בן 16 מבאר־שבע, טבע שלשום בחוף לידו באשדוד לעיני עשרות מתרחצים.
הנער נתגלה מוטל על החוף סמוך לשעה שתיים בצהריים ועדיין ניכרו בו סימני חיים. למקום הוזעקה ניידת לטיפול נמרץ ממד"א רחובות. בדרך לביה"ח „קפלן" נקבע מותו.

האחיות: אנחנו

(העברה מעמוד 1)
האחיות מצפות משר הבריאות, שנשאר בארץ כדי לטפל במשבר, אכן יטפל בו. „הוא אמר שהוא עומד מאחורי התביעות שלנו – שיוכיח". בינתיים נמשך הנתק בין האחיות למעסיקים, ולמרות הודעותיו של שר הבריאות שהמו"מ בעיצומו – לא נקבעה כל פגישה להמשך המו"מ. וכך כבר למעלה משבועיים.
אתמול התכנסו האחיות הראשיות לאסיפת חירום, לדון באפשרות שהאחיות תנטושנה את המחלקות. דיווה פל אמרה: „אנו לוקחות את האיום הזה במלוא הרצינות, ולכן פנינו לשר הבריאות שיעשה למניעת האסון הצפוי. אנו גם מבקשות להיפגש עם ראש הממשלה. מוכרחים למנוע זאת". עם זאת היא הדגישה, כי האחיות הראשיות עומדות מאחורי תביעות האחיות ומסכימות עימן שיש סחבת במו"מ, ושלא מדברים על נושאים עניינים.

מובארך

(סוף מעמוד 1)
בפעם הראשונה מאז „הבג' שנתן חוסין לערפאת, אומר פקיד ירדני – לכתב רדיו מונטה קרלו ברבת־עמון – כי אין כוונה לחדש הדיאלוג עם אש"ף.
זאת נוכח החשש מפני שינויים בעמדת ארה"ב, אשר בעבר הביעה נכונות להידבר עם אש"ף, אם הנהגתו תכיר בשתי החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 ואם תודיע על נטישת דרך הטרור.
בקהיר ובירושלים נכנסו ההכנות לפיסגה הצפויה להילוך גבוה, אף כי טרם הוכרעה המחלוקת בשאלת בחירת שלושת הבוררים הבינלאומיים בעניין טאבה.
אתמול נועדו משלחות מצרים, ישראל וארה"ב לדיון ברשימה ארוכה של מועמדים לבוררות שהגיש המשפטן האמריקני, אלן גרצ'קו.
מקור בקהיר מסר, כי הצדדים נוטים, כנראה, להסכים על מועמד אחד בלבד מתוך אותה רשימה, אחד מנשיאי שווייץ לשעבר. מצרים גם הציעה, שאיש זה יבחר את שני הבוררים האחרים, אך לא ברורה עמדתה של ישראל בעניין זה.
ראש המשלחת המצרית נביל אל־ערבי הודיע באותו מעמד כי ממשלת שווייץ הסכימה ברצון לערוך את הסידורים המסובכים בכל הקשור למיקומה ובכתובה של ועדת הבוררות הבינלאומית.
רפאל מן מוסר:
מנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, דיווח הבוקר לשר החוץ שמיר על השיחות שקיים בימים האחרונים בקהיר עם פקידים מצריים בכירים.
קמחי דן בקהיר בנושאי הנורמליזציה ובבחירת הבוררים הבינלאומיים.
קמחי עשוי לצאת שוב לקהיר, בראשית השבוע הבא. בלשכת רוה"מ מקווים, כי ככל שיתקרב המועד לחתימת שטר הבוררות יוגבר המאמץ למציאת בוררים מוסכמים.
בדיונים בלשכת רוה"מ הוחלט, כי לפני הפיסגה לא ייפגשו צוותי עבודה מישראל וממצרים כדי להכין הצעות מדיניות. יתקיימו רק דיונים בנושאים טכניים וארגוניים.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס' 35/86 שהתקיימה ביום 28.8.86 זכו הכרטיסים הבאים:
הפרס המצטבר בסך 90,000 ש"ח עובר לשבוע הבא.
מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 350,000 ש"ח (כולל צבירה).
בסך 11,000 ש"ח זכה המספר: 353809.
בסך 5,000 ש"ח זכו המספרים: 084069 849239.
בסך 275 ש"ח זכו המספרים: 065366; 065568; 081188; 125772; 127640; 128781; 168673; 182382; 184680; 209464; 257801; 283661; 294650; 307353; 320367; 365637; 373796; 388183; 400146; 426581; 468103; 489133; 503500; 536830; 588938; 619463; 624887; 671787; 741103; 826588; 862642; 887575.
בסך 130 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 3062; 9261.
בסך 20 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 632.
בסך 15 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 623; 672; 741.
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 2 זכו ב־2.20 ש"ח.
בסך 4.40 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 041; 052; 060; 124; 187; 190; 210; 324; 335; 348; 368; 432; 457; 519; 581; 628; 658; 752; 782; 829; 845; 863; 869; 926; 955; 989.
בסך 2.20 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 01; 05; 07; 12; 14; 15; 19; 30; 34; 39; 46; 49; 50; 51; 54; 55; 65; 66; 69; 70; 87; 89; 93; 98; 99.
רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

מזג האוויר

בארץ הטמפרטורות החזויות:
ירושלים 17 עד 29; תל־אביב 21 עד 30; נהריה 21 עד 32; באר־שבע 18 עד 34; רמת־הגולן 29 עד 32; צפת 17 עד 29; טבריה 23 עד 37; עפולה 21 עד 34; נצרת 21 עד 32; שומרון 20 עד 32; לוד 22 עד 31; עזה 22 עד 29; יריחו 22 עד 37; אילת 26 עד 40.

בחוץ לארץ מזג האוויר בערים הגדולות בעולם:
אוסלו 8 עד 10 גשום; אמסטרדם 12 עד 17 מעונן; אתונה 22 עד 34 בהיר; בריסל 8 עד 17 מעונן; בואנוס־איירס 12 עד 23 גשום; וינה 14 עד 25 מעונן; ז'נווה 13 עד 19 מעונן; יוהנסבורג 9 עד 25 בהיר; לונדון 10 עד 17 גשום; לוס־אנג'לס 19 עד 34 בהיר; ליסבון 16 עד 24 מעונן; מדריד 15 עד 28 בהיר; מונטריאול 13 עד 22 מעונן; ניו־יורק 22 עד 27 בהיר; פאריס 7 עד 10 מעונן; פרנקפורט 10 עד 18 מעונן; קאהיר 23 עד 36 בהיר; קופנהאגן 14 עד 16 מעונן; רומא 17 עד 30 בהיר; שטוקהולם 10 עד 15 מעונן.

מעריב
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: „בית מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד 61200). ת.ד. 20010, טלפון 439111.
ירושלים: המערכת – רח' הלל 14 (מיקוד 94581), טלפון 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טלפון 231769. מרכז הפצה: טלפון 521159.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד 33104). טלפון 674674. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טלפון 673254.
באר־שבע: רח' קק"ל 90, המערכת: 37553, 74973, מודעות ושיווק: 74850, 31772.

ספרית מעריב
החסידות ושיבת ציון
מאת ד"ר יצחק אלפסי
לראשונה בישראל מחקר מדעי המתאר את יחס החסידות להתעוררות הלאומית והציונות.
בספר גילויים חשובים שלא ראו אור בדבר יחסה של החסידות לציונות לחיוב ולשלילה.
המחיר - 29. ש"ח
להשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ או בחנויות ספרית מעריב, ת"א – דרך פ"ת 72 א', תל־אביב
בחנות ספרית מעריב, ב"ש – רח' קק"ל 90, באר־שבע.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו, סבתנו ואחותי היקרה
אממה פרבר
לבית דבורצן (וילנה)
בקשר למועד הלוויה נא להתקשר היום, יום שישי, 29.8.86, לטלפונים 04־385823, 04־381783.
המשפחה

אברהם
מרדכי זונדיר
בהמן טמיר
צבי אריג'
מלכה יעקובוביץ

• מיכל לוי: רציתי להתאבד אבל פחדתי לקפוץ ממגדל שלום

"אני ישנה ברחוב; כלבים חיים יותר טוב'

אומרת מיכל לוי בת 40 ששוחררה לפני שנה מהכלא

מאת אורי בינדר

"בלילה אני ישנה ברחובות באר-שבע. אפילו כלבים חיים יותר טוב ממני", ממררת בבכי מיכל לוי בת 40, שנותרה ללא קורת גג.

מיכל עברה על בשרה את הויים במעברות, בשנות ה-50. עד היום טרם למדה לקרוא ולכתוב ומשפחתה הפנתה לה עורף. היא החלה לגנוב כדי לקנות לחם. לא פעם הודתה בדברים שלא עשתה, וכך כתוצאה מבודדת נשלחה למאסר. לפני כשנה שוחררה מכלא נוה-תרצה וקיוותה להתחיל בחיים חדשים ללא הסתבכות עם החוק.

משרד הבינוי והשיכון נתן לה דירה קטנה באילת. מתברר שהדירה לא היתה ראויה למגורים ואת התקציב שקיבלה לצורך שיפוצים לא ידעה לנצל. בינתיים מצאה ניחומים בזרועות עבריין ירושלמי. שמונה חודשים התגוררה עמו בירושלים, אולם עתה הסתיים הרומן ומיכל שבה לרחוב.

לדבריה, אילץ אותה העבריין להתחזות, יחד עמו, לדתיים ולבקש תרומות. "הוא הבטיח להתחתן אתי, אבל את הכספים שקיבל נטל לעצמו", מספרת מיכל בדמעות. כאשר ביקשה ממנו כי יעמוד בהבטחותיו הכה אותה.

בינתיים אין לה לאן לפנות. את הלילות היא מבלה בגנים וברחובות. ואילו ביום היא מנסה נואשות לקבל לעניין גורמים שונים במצבה. "לגנוב אני לא רוצה, מגיע לי לחיות בבית ולא ברחוב", זועקת מיכל ומגלה: "חשבתי להתאבד, אולם פחדתי לקפוץ ממגדל שלום".

מארגני הפישפשוק צופים מחר למבקרים רבים יותר

מאת מיכל הולצמן

"הפישפשוק", יריד השבת של קיבוץ ניר אליהו, יהיה פתוח מחר בין 9 בבוקר ל-7 בערב. בשטח הביתנים הוכנסו כמה שינויים. הופעלו מאווררים והותקנה מערכת חשמל, שתאפשר הצבת קופות רושמות. המציגים התבקשו להביא מאווררים משלהם.

הופקו לקחים גם בנושא התנועה והחניה, ולפיכך כל התנועה תהיה חד סיטרית. הכניסה תהיה מכיוון בית ברל, והיציאה לכיוון כפר סבא וקלקיליה.

פיני, מרכז הפרוייקט בקיבוץ ניר אליהו, אמר אתמול, כי בשבת הקרובה צפוי מספר מבקרים גבוה מבפעם הקודמת, בעיקר בשל "הסערה" שעורר "הפישפשוק".

חידוש נוסף השבוע – לצד כ-100 מציגים שכבר הביעו את השתתפותם – מהם השתתפו בשבוע שעבר – תיפתח הפעם פינת "יד שניה". תמורת שקל אחד יוכל כל אדם המבקש למכור חפצים פרטיים משומשים, להציגם למכירה במקום.

בג"צ "סינדל" על תנאי את המסנדלים

עירית ת"א וראובן גרוס מתבקשים לנמק מדוע לא יימנעו במקרים מסוימים מנעילת כלי-רכב, כמו במעבר חציה ובמדרכות

מאת איה אודנשפיין

בג"צ הוציא אתמול צו על תנאי המורה לעירית תל-אביב, לראש העיריה שלמה להט, ולחברת ראובן גרוס בע"מ, לנמק מדוע לא יימנעו מנעילת כלי-רכב במקרים שבהם עלול הדבר לפגוע בזכויותיהם של אזרחים שאינם בעלי כלי-הרכב.

הצו הוצא לבקשת שני תושבי תל-אביב, רמי דקל – מתמחה במשפטים – ועו"ד שקד שני. השניים טענו בעתירתם, כי יש להפסיק נעילת כלי-רכב במקרים מסוימים, למשל – כאשר רכב נעול במעבר החציה ומפריע להולכי-רגל ואף עלול לסכן את חייהם כאשר הם חוצים את הכביש.

גם נעילת כלי-רכב החונים על המדרכה מפריעה להולכי-רגל. דוגמה אחרת שעליה הצביעו העותרים היא נעילת כלי-רכב החונה בתחנת מוניות. במקרה זה מפריע הדבר לתנועת המוניות.

שני העותרים החליטו להגיש את העתירה לאחר שכלי-רכב שננעל מול פתח ביתו של עו"ד שני ומנע כניסת מחלקי גז לחצרו.

העותרים טענו, כי למסנדלי הרכב צריכים להיות קריטריונים ברורים לנעילת כלי-רכב. הם מציינים בעתירתם, כי המחוקק נתן אמנם הסמכה לנעילת כלי-רכב, אולם כוונתו היתה שייקבעו קריטריונים מדוייקים לנעילה.

לדעתם פועלים עתה "המסנדלים" בניגוד לכוונת המחוקק ופוגעים בזכויותיהם של אזרחים רבים. הם מציעים להמנע מנעילה אוטומטית בכל מקרה ולנקוט לחילופין בדרך אחרת – כלהשתמש לעתים גם למשל גרירת כלי רכב. הם מזכירים בעתירתם, כי לקבלן המפעיל את סנדלי הדנוור יש מוטיבציה גבוהה לנעול כלי-רכב משום שבבעלותו חניוני רכב רבים, וכך נוצר ניגוד אינטרסים.

"רחל היא עקרה שרצתה ילד"

אומרים בני משפחתה של רחל רוזנברג שהיא ובעלה נעצרו בברזיל בחשד שקנו תינוק תמורת אלף דולר

מאת אמיר גילת

"מה רוצים מבחורה עקרה שבסך-הכל רצתה ילד משלה", כך הגיבו אתמול בני משפחת רוזנסקי על הידיעה שבתם רחל בת 25 ובעלה, ליונל רוזנברג בן 29, נעצרו בברזיל בחשד שקיבלו לאימוץ תינוק, בדרך בלתי חוקית, תמורת 1000 דולר.

אתמול פורסם, כי רחל ובעלה נעצרו בריו-דה-ז'נרו כאשר קנו מאם ארגנטינאית תינוק בן 18 חודשים. "אנחנו מבולבלים ולא יודעים מה לעשות", אומרים בני המשפחה. "הפרסום רק עלול לסבך אותם עוד יותר".

דוד לוי: זה טוב זה ג'אקוזי

• השר דוד לוי נופש בחמת-גדר (צילום: ליאור מינטשר)

בוטלה חופשת אנשי מילואים מחשש שיחללו שבת בשובם לבסיס

מאת יוסף ולטר
סופרו הצבאי של "מעריב"

אנשי יחידת מילואים שגוייסו לשירות פעיל לא הורשו לצאת לחופשת שבת, בנימוק כי הם עלולים לחלל את השבת כאשר ישובו מן החופשה.

כמה מאנשי היחידה פנו שלשום לחברת-הכנסת שולמית אלוני מר"צ וקבלו, כי הם עמדו לצאת לחופשת שבת היום בשעות הצהריים ולשוב במוצ"ש, לאחר שסיימו את ההכנות לפעילותם אך מפקד היחידה הודיע להם, כי חופשת השבת מבוטלת בגלל החשש שיחללו שבת כאשר ישובו החיילים ליחידה.

ח"כ אלוני פנתה אתמול לשר הבטחון, יצחק רבין, ודרשה את התערבותו המיידית. לאחר בירור נמסר לה מלשכת שר הבטחון, כי דבגים גורמים דתיים לוחצים בעניין זה ודרשו לבטל את החופשה מחשש לחילול שבת.

ח"כ אלוני השיבה, כי הצבא איננו גוף שמחזיר אנשים בתשובה ולא יתכן לרתק אנשים ליחידתם בנימוק זה. אז נעשה בירור נוסף ונאמר לה, הפעם מלשכת הרמטכ"ל, כי כשיש פעילות אין נוהגים להוציא חיילים לחופשת שבת.

ח"כית מר"צ הודיעה אתמול, כי לא תרפה מהעניין והיא מצפה כי מישהו מאנשי היחידה יעתור לבג"צ. אמש אמרה ל"מעריב": "לא הרי שירות חובה כשירות מילואים. לא יתכן לשלול חופשה מאנשי מילואים בעלי משפחות. זוהי בפירוש שלילת חירות הנראית מטמטמת וכמוה כמעצר שווא".

נהג הועף החוצה מתאו ומשאיתו דרסה אותו

מאת ברוך נאה

משה אשכנזי בן 58 ממושב חגור נהרג אתמול בצהריים בתאונת-דרכים, ליד גבעת השלושה בשרון הדרומי. המשאית הדרדרה לתעלה, הנהג הועף ממנה והמשאית, שהמשיכה לנסוע, דרסה אותו.

אשכנזי נהג במשאית מסוג ליילנד מכיוון פתח-תקוה לכיוון ראש העין. מסיבה לא ברורה סטתה משאיתו לימין והדרדרה לתוך התעלה שבצד הדרך. על-פי ממצאי בוחני התנועה של משטרת מחוז השרון המשיכה המשאית בנסיעה מהירה בתוך התעלה, עוד כמאה מטרים.

המשאית נתקלה בגשרון קטן שמעל לתעלה ומעוצמת ההתנגשות הועף אשכנזי קדימה, שבר בראשו את השמשה הקדמית של המשאית, עף מתא הנהג והוצא החוצה לפני המשאית. המשאית, שהמשיכה בנסיעתה, דרסה אותו והוא נהרג במקום.

גיל יהודלביץ' מוסר:

אתמול נהרג הולך-רגל בכביש אשקלון-אשדוד מפגיעת משאית. בכביש אשקלון קרית-מלאכי נפצע קשה רוכב אופנוע, בן 21, כאשר סטה מהנתיב והתנגש ברכב פרטי. באשקלון נפצע קשה ילד בן חמש מפגיעת מכונית פרטית.

רואים אותך בעור אחר...
די. אר. ג'ורדן
אופנת עור בינלאומית
מכירת השנה
על עודפי יצוא
חצאיות. מכנסיים. חולצות. זיקטים
הנחה עד 50%
במוצ"ש (מוצאי השבת), ביום ראשון, וביום שני
או עד גמר המלאי.
המבצע רק בחנויות המפעל:
תל אביב — רח' הירקון 290
רמת גן — קניון איילון.
D.R. JORDAN

הגיע חדש
burda
את גיליון מס. 9
אסור לך להחמיץ !!!
★ חליפות וג'קטים ★ בגזרת ספורט וערב ★ דוגמאות ג'ינס מרהיבות לנוער ★ דוגמאות סריגה נהדרות
★ גם מידות גדולות 44–50
ירחון האופנה מס. 1
ברונפמן
עתונים וספרים מהעולם כולו

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הועד הפועל
חברי הועד-הפועל והסגנים מוזמנים לישיבת הועד הפועל של ההסתדרות שתתקיים ביום א', כ"ו באב תשמ"ו, 31.8.86, בשעה 10.00 בבוקר, באולם הישיבות בקומה 7.
בסדר היום:
1. אישור הסכמי השכר במיגזר הציבורי ובמיגזר היצרני
2. הערכות לקראת יישום החלטות הועדה המרכזת בנושא קופ"ח
3. שונות
כרטיסי הצבעה/הזמנות יחולקו בנפרד, לפני הישיבה.
בברכה,
עזי קידר
מזכיר הועד הפועל

מכון מיל"ה פותח בתל-אביב
03-912093
מלון פאלאס (שרתון הישן)
THE ENGLISH CLUB
המועדון האנגלי
מושג חדש בלימוד
אנגלית מדוברת
בוקר, ערב ויום שישי
★ כתות קטנות עד 11 לומדים ★ מורים מעולים ויחס אישי
★ דגש מיוחד על דיבור ★ במסגרת הקורס מתקיימים רבי שיח באנגלית עם מרצים אורחים
הלימודים יתקיימו פעמיים בשבוע בשעות הבוקר, הערב, או ביום שישי (בוקר)
במהלך השיעור יוגש כיבוד.
שיחות הסבר עם מורי המועדון והרשמה במלון פאלאס (שרתון הישן), הירקון 277 ת"א.
הרשמה לקורסי הבוקר יום ב' 1.9.86 וביום ד' 3.9.86 בין השעות 10.00—11.00.
הרשמה לקורסי הערב ביום א' 31.8.86 וביום ד' 3.9.86 בין השעות 18.30—20.00.
הרשמה לקורסי יום ו' ביום ו' 5.9.86 בין השעות 10.00—11.00.
קוי אוטובוסים: 4, 5, 55
THE ENGLISH CLUB המועדון האנגלי

מרכז הסתדרות המורים
האזינו מחר, יום שבת 30.8.86
לתוכנית "שאלות אישיות"
עם יצחק ולבר מזכ"ל הסתדרות המורים.
מראיין — יעקב אגמון.
גלי צה"ל שעה 13.00.

הידד לרוקדים
לאחר תופשת הקיץ נפתח מחדש בחסות עירית גבעתיים
החוג לריקודי עם
בהדרכתה של פנינה קליין
באולם שבבית הספר בורוכוב, רחוב יפה נוף 2, גבעתיים.
● ביום ג' 2.9.86, בין השעות 19.30 עד 21.00 ל"מתחילים מן היסוד".
● משעה 21.00 עד 23.00 ל"בינוניים".
● ביום א' 7.9.86, משעה 20.30 עד 23.30 ל"מתקדמים".
● פרטים נוספים בטלפון 726306 לפנינה.

1986
תל-פורת!
לבתי דפוס וספקיהם
בימים הקרובים תסתיים ההרשמה לכינוס. מספר המקומות שנותרו מוגבל. הודעות נשלחו אל כל העוסקים בענף. לפרטים יש להתקשר דחוף ל"מוניטין" חיפה. טל' 668888, 641266.
הכינוס השנתי 20 ענף הדפוס בישראל
מלון [illegible] טבריה, 27-24 בספטמבר 1986
בשיתוף: התאחדות הדפוס, התאחדות התעשיינים בישראל, קרן ההשתלמות
בארגון: מוניטין בע"מ פרסום וקידום מכירות חיפה, ת.ד. 44888 רח' אבן סינא 3 טלפונים: 04-668888, 641266

למוסד ממלכתי
דרושים בשכירות
14 חדרי משרד
ממוזגים + טלפונים
באזור צפון ת"א – רמה"ש – הרצליה
ללא דמי תיווך
בהצעות נא לפנות 03-205504, 03-205344

אגודת חסידי חב"ד בריה"ק
לכל חסידי חב"ד
כמדי שנה מארגן משרדנו אפלס – איפרמן
טיס מיוחד היוצא אל
כ"ק אדמו"ר שליט"א לחגים הבעל"ט
היציאה: כ"ז באלול תשמ"ו, 1.10.86
החזרה: כ"ז בתשרי תשמ"ז, 29.10.86.
הטיסה בחברת אל-על במחירים מיוחדים
ההרשמה: אפלס - איפרמן בע"מ
תל-אביב, בן-יהודה 40, טל' 03-283712, 03-298975, 03-283244/5
נתניה, הרצל 29, טל' 053-45183/4, 053-24831/2
או במשרד הטיסה, לוד, הרב וולף, טל' 08-226848

מד"ס — המרכז לדיור ולסטודנט
אג' הסטודנטים, אונ' ת"א
קורא לך
בעל דירה
— נעזור לך להשכיר את דירתך במהירות ביעילות וללא דמי-תיווך.
נא לפנות לשרית או שידלי טל. (03)413649 החל מ-10.00 לפנה"צ.

דף חדש בקיבוץ
אותך, חברת קיבוץ שלחוף הכנרת, נאה ולבבית, בשנות ה-30. גרוש, נאה 42/175 רוצה להצטרף אליך, לפתוח דף חדש בחיים משותפים.
ת.ד. 8162, רמת-גן, 52181.

מטבחים
הדרי שינה, סלונים, מזנונים, פ. אוכל
תכנון אדריכלי ועיצוב פנים
דיור 2000
[illegible]
טל' 04-720720

مكتب الأهل

هكذا من الاصل

מעריב סוף שבוע
יום ו' כ"ד באב תשמ"ו 29.8.86

14 ארבעה חוקרים את השב"כ
15 תחקיר: יחידת זיגל מתפוררת
16 אליקים רובינשטיין – דיוקן
17 טיפול חדש בפרוסטטה
19 גם לנרקומן לא מגיע למות
20 סאטירה
21 ביצת דיגל שלא נולדה
26 ספרות

עברית הפוכה: ברכה לפרס בעתון הרשמי של קאמרון

קאמרון: כאן גומרים הסכם ביום אחד

מאת רפאל מן,
סופר „מעריב", שנלווה למסע ראש הממשלה לקאמרון

אסון הטבע, שארע בצפון־מערב קאמרון ואשר בו ניספו יותר מאלפיים בני־אדם בהתפרצות של גז רעיל מתוך אגם, לא העיב על ביקורו של שמעון פרס ביאונדה. הטלוויזיה המקומית דיווחה בקיצור על האסון ואחר־כך התפנתה לשידור נרחב על קבלת־הפנים לאורח מישראל. העיתון הרשמי „קאמרון טריביון" דחק לשוליים את הידיעות על הקורבנות כדי להכריז בכותרת ראשית, בצרפתית ובעברית (שהודפסה בטעות במהופך) „מר פרס, ברוך בואך לקאמרון".

גם קבלת־הפנים הססגונית, שתוכננה בקפידה בהוראת הנשיא פול ביאה, נתקיימה לכל פרטיה. אלמלא שיחות הטלפון הרבות, שהופנו אל הכתבים, שנלוו לפרס, מעיתונים ותחנות רדיו באירופה, ארה"ב וקנדה, בבקשה להעביר דיווחים על התפרצות הגז הרעיל, לא ניתן היה לחוש ביאונדה, שטראגדיה אנושית מתחוללת מאות קילומטרים מן הבירה.

בעת הטיסה בת כתשע שעות לקאמרון, בעוד ראש־הממשלה משוחח עם מלוויו בקידמת מטוס חיל־האוויר, עסקו ששת הרופאים ממשלחת חיל־הרפואה, שצורפו למסע, בלימוד כל חומר אפשרי על גז וולקני רעיל. ראש המשלחת, אל"מ ד"ר מיכאל ויינר, ועמיתיו קראו פרסומים מדעיים על התפרצות הר־הגעש סנט־הלנס בצפון־מערב ארה"ב ב־1981, כדי להתכונן למשימת הסיוע שלהם באפריקה. אתם היו גם 11 חובשים, שהוזנקו בתוך שעות מספר מבסיסיהם אל נמל־התעופה, כדי להמריא לקאמרון.

מיד לאחר הנחיתה בעיר דואלה, לחוף מפרץ גינאה, הולו לפרוק מן המטוס יותר משני טונות ציוד ולהעבירו למטוסי „הרקולס" של חיל־האוויר הקאמרוני. רק למחרת הגיעה המשלחת הישראלית לעיר המחוז במנדה, שבאיזור האסון, והחלה בפעילות הסיוע.

המשכן הנשיאותי שוכן בראש אחת משבע הגבעות, המקיפות את הבירה יאונדה. שיש בוהק מקירותיו, וגרם המדרגות, המוליך אל לשכת הנשיא, מצופה במתכת בגוון מוזהב. העושר בולט בכל, גם בחדרי הישיבות ובאולם סמוך, המשמש למסיבות עתונאים ולהקרנת סרטים.

נשיא קאמרון סיפר לאורח מישראל, אולי בנימה של התנצלות, כי את הארמון המפואר בנה קודמו, אחמדו אהידג'ו.

בקאמרון מותרת פעילות של מפלגה אחת בלבד („האיחוד הלאומי הקאמרוני") ואף כי מתקיימות במפלגה „בחירות פנימיות" חשאיות, איש אינו מדבר בקאמרון על דמוקרטיה בסגנון מערבי. למרות זאת, רב המרחק בין המישטר של קאמרון לבין המישטרים של זאיר וליבריה, הלוחצות חידוש היחסים עם ישראל ביבשת אפריקה. ביאה נחשב שליט נאור בהשוואה לגנרל מובוטו וסמואל דו, ששפכו דם רב בדרכם לארמונות הנשיאות בקינשאסה ובמונרוביה.

גם מצבה הכלכלי של קאמרון טוב מזה של מדינות רבות ביבשת. ההכנסה השנתית הממוצעת לגולגולת היא כ־880 דולאר, פי שניים מן הממוצע האפריקני. קאמרון נחשבת לאחת המדינות האפריקניות המנוהלות בצורה יעילה. חקלאיה מגדלים את המזון הנדרש להזנת כעשרה מיליוני התושבים. שיעור קבוע של צמיחה כלכלית נשמר זה שנים. קאמרון נהנית מאמינות גבוהה בשוקי האשראי הבינלאומיים. ביאה יכול היה לומר אפוא השבוע לשמעון פרס ולמלוויו, כי יוסיף לשלם תמורת הסיוע החקלאי והצבאי, שיקבל מישראל, כפי שעשה בעבר.

אווירה ידידותית ואוויר ספוג־לחות, שעירפל את עדשות הצלמים, קידמו את פרס כאשר נחת ביום שני מטוס חיל־האוויר בנמל התעופה של דואלה, הגדולה בערי קאמרון. על המסלול המתינו כאלף תושבים מקומיים, בשמלות וחליפות ססגוניות. על רקע של הלמות תופי עץ מסורתיים שרו מקבלי הפנים בקצב אחיד „קיימה פול ביאה, תחי הדמוקרטיה, תחי קאמרון".

שמעון פרס ירד מן המטוס אל ענן הלחות, שאפף אותו מכל עבר. בטרם החל לרדת על נמל התעופה גשם טרופי בטיפות ענקיות, הספיק לחלוף על פני קבוצות של תושבים, שיצאו בריקודים. רבים מהם התאמצו לעברו כדי ללחוץ את ידו. מתוך ההמון הרוקד קרא אחד ממקבלי הפנים „שלום" בעברית וסיפר, כי למד בישראל לפני 15 שנים.

נראה, שזכר שיתוף־הפעולה בשנות הששים לא נשכח. שר־החקלאות של קאמרון סיפר לסגן שר־החקלאות הישראלי, אברהם כץ־עוז, כי ביקר בישראל ב־1963. השר סיפר עוד, כי יחידות הנח"ל הגדנ"ע, שהקימה ישראל „בשנים הטובות", עודן פועלות באותה מתכונת.

גם ביאונדה הבירה חזרו על עצמם המחולות והשירה לצד רחבת הטקס. מעברה השני ניצב משמר־כבוד של כל זרועות הצבא. בלטו אנשי המשמר הנשיאותי בכומתות סגולות, חמושים ברובי „גליל". אנשי בטחון מקומיים הקיפו את נמל־התעופה, חמושים ב„עוזים". בביקור זה אישר פרס, לראשונה בפומבי, כי ישראל מאמנת יחידות מצבא קאמרון ומספקת להן נשק. תזמורת הצבא ניגנה את „התקווה" (בלי שגיאות, כפי שדיווח העיתון המקומי למחרת), למרות שתקליט ההמנון, שהוזמן מישראל, לא הגיע בזמן.

> ביאונדה לא ניתן היה לחוש באסון הגאז הרעיל, שנספו בו יותר מאלפיים בני־אדם בקאמרון – העיתונים הבליטו את ביקורו של שמעון פרס □ הנשיא פול ביאה ביקש מהרב הירושלמי ליאון אשכנזי לשלוח לו מדריך לדת היהודית □ כאשר סופר לו על עליית יהודי אתיופיה העיר: „אלה בוודאי צאצאי עשרת השבטים"

דגלי קאמרון וישראל, שלטי ברכה לאורח ותמונות ענקיות של ביאה ופרס, קישטו את הכניסה לבנין נמל־התעופה ואת הצמתים בדרך לתווילת האירוח המפוארת על הר פהבה, לא הרחק מארמון הנשיאות. לאורך הדרך בת עשרה הקילומטרים, ניצבו רבבות ואולי מאות אלפים מתושבי העיר, שנקראו לקדם את פני האורח על־ידי ראש העיריה, אמה בזיל.

כשמונה שעות עשו ביאה ופרס בשיחות עבודה, בארוחת צהריים ובמסיבת עתונאים משותפת. ביאה, קתולי מאמין, הצטייר בעיני פרס כ„אדם נעים, רציני, שאינו עוסק בדמגוגיה ובעשיית רושם, אלא מנהל כראוי את ענייני המדינה".

הנשיא גילה ענין רב בישראל וביהדות. הוא סיפר, כי חלק מתושבי קאמרון מוצאם מתימן וביקש לשמוע על היהודים, שהגיעו מתימן לישראל. כאשר סופר לו על עליית יהודי אתיופיה לישראל העיר: „אלה הם בוודאי צאצאי עשרת השבטים".

ביאה שוחח עם הרב ליאון אשכנזי, שצורף על־פי הזמנתו המיוחדת לפמליית פרס. השניים כבר נפגשו לפני שבועות מספר בז'נבה, לאחר שביאה החליט על חידוש היחסים עם ישראל. בשיחה בארמון ביאונדה חזר ביאה והתענין בעיקרי היהדות, ובתום השיחה ביקש מן הרב הירושלמי, שישלח אליו, ליאונדה, מדריך לדת היהודית.

פרס ביקש להעניק לביקור תכלית ממשית, ומיד בתום הפגישה הראשונה כונסו שש ועדות־משנה כדי לעסוק בתחומי שיתוף־פעולה שונים. הצוותים המשותפים ניסחו קווים להסכמי שיתוף־פעולה, בעוד מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, אברהם סמיר, עוסק בהכנת ההודעה המסכמת. „באפריקה גומרים הסכמים ביום אחד", אמר סמיר, למוד המו"מ המייגע עם מצרים על טאבה.

בשיחות המדיניות עלתה גם שאלת קשריה של ישראל עם דרום־אפריקה. בהודעה המשותפת, שפורסמה בתום הביקור, הביעו ישראל וקאמרון דאגה מן המצב בדרום־אפריקה וקראו להביא קץ לשיטת האפרטהייד.

בבוקר יום שלישי באה ההודעה על חידוש היחסים הדיפלומטיים. ביאה, בשיחה עם כתבים, טרח להזכיר, כי ההחלטה על ניתוקם התקבלה בתקופת כהונתו של הנשיא הקודם, ואפשר שהוא עצמו היה נוהג אחרת. ראש משרד האינטרסים של ישראל ביאונדה, גד גולן, יתמנה בקרוב לשגריר.

הטקסים, השירה והריקודים חזרו על עצמם כאשר יצא פרס בדרכו ארצה בתום שהות של כשלושים שעות על אדמת קאמרון. בטיסה חזרה סיכם מנכ"ל משרד־החוץ, דוד קמחי, שבשש שנות כהונתו במשרד השקיע חלק ניכר מזמנו במאמץ לחדש את היחסים עם מדינות אפריקה: „זו היתה מעין התפרצות של ידידות ואהדה, שכמוה לא חשנו זה שנים".

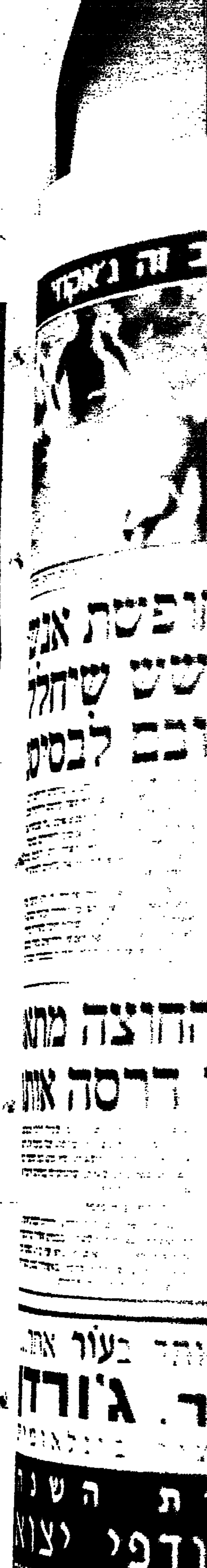

מחכים לרוסים? – כן ולא

מאת יוסף חריף

ההודעה שיצאה שלשום מלשכת ראש הממשלה נועדה להכחיש את ההתבטאות שיוחסה לשמעון פרס בשיחה חופשית עם הכתבים שנילוו אליו לקאמרון. על פיה הובן כי ראש הממשלה גורס למעשה שיש לאפשר לסובייטים לשגר לכאן משלחת קונסולרית גם אם לא יסכימו לארח משלחת דומה של ישראל במוסקווה.

הסערה־זוטא שנתחוללה מיד לאחר השידור ב„קול־ישראל" אילצה, כנראה, את לשכת ראש הממשלה לפרסם את ההבהרה. אלא שהבהרה זו, מתקבל הרושם, הצליחה בסופו של דבר לערפל ולא להבהיר אם לדעת פרס יש לאפשר את בואה של המשלחת הסובייטית לישראל על פי תנאיה של מוסקווה – היינו, בלא שבמקביל תצא לשם משלחת ישראלית – או שאין להסכים למהלך חד־צדדי שכזה.

ראש הממשלה רואה עצמו פטור מלהשיב ברגע זה על השאלה. המצב, לדידו – כפי שאמר לכתבים במטוס – הוא כי „הם (הסובייטים) צריכים לתת לנו עכשיו את התשובה", אם הם מוכנים להדדיות ואם לאו.

אומר מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר: לא ברור לאיזו תשובה עוד מחכים. את התשובה הם נתנו למעשה בפגישה בהלסינקי. „אנחנו לא מחכים לשום תשובה".

כן – אמרו לשמיר – אבל ראש הממשלה הוא שאמר שמחכים לתשובה.

שמיר: בשעה שאמר מה שאמר, הוא לא ידע את העובדות לאשורן. הוא לא קרא בדיוק את הפרוטוקול של השיחות ואת דברי הדובר הסובייטי.

הרגישות המיוחדת בצמרת משרד החוץ להתבטאויות „מקריות" של ראש הממשלה מוסברת בנסיון המעשי. כך היה, למשל, כשלפתע סינן משהו תמים כמו „ליווי בינלאומי". עד מהרה תירגם פרס עצמו את הכוונה: ועידה בינלאומית.

למה הוא מתכוון הפעם? – תהו במשרד החוץ.

טענתו של פרס היתה שלא צוטט כראוי. בדיקה חוזרת העלתה כי במסיבת עיתונאים במטוס, לסיכום המסע לקאמרון, התייחס אחד הכתבים גם לאפשרות של חידוש היחסים בין ברית־המועצות וישראל. תשובתו של ראש הממשלה היתה כי דווקא מדינות ערביות, ביניהן ירדן ומצרים, ממריצות את בריה"מ לחדש את יחסיה עם ישראל מפני שזהו „תנאי ישראלי לכינוס ועידה בינלאומית.

אם כך, למה נזדרזה מוסקווה להרגיע את מדינות ערב שאין בין הדיבורים על קשירת „קשרים קונסולריים" עם ישראל לבין חידוש היחסים הדיפלומאטיים ולא כלום? – נשאל ראש הממשלה.

יש מדינות ויש מדינות, השיב פרס. את סוריה צריך היה להרגיע.

כאן שאל כתב „מעריב", רפאל מן, אם כבר נתקבלה החלטה אם להיענות לפנייה הסובייטית בעניין המשלחת הקונסולרית.

פרס: „אנחנו החלטנו לא לעבוד בתניות. אני חושב שבמדיניות צריך להיזהר מן המילכוד ששמו התניה. צריך לעמוד על הדדיות ולא על התניות. הם צריכים לתת לנו עכשיו תשובה".

הם מסכימים או לא, להדדיות? □ הרוסים צריכים לתת עכשיו את התשובה, אמר פרס □ הם כבר נתנו, אומר שמיר, אנחנו לא מחכים לשום תשובה □ נראה שפרס ינסה לעשות עוד בירור

דברים אלה תואמים את הסיכום שנתקבל בהתייעצות השרים שקדמה לצאתה של המשלחת הישראלית להלסינקי. באותה התייעצות אכן סוכם שלא להגיש לרוסים אולטימטום.

„נסענו להלסינקי", הסביר אורי סביר, היועץ לתקשורת של ראש הממשלה, כדי לתת להם תשובה חיובית. מה שקרה הוא, שהם ביקשו לשגר לכאן משלחת לתקופת זמן מוגבלת (הסובייטים ביקשו לשכור כאן בית לשלושה חדשים, לייבא או לרכוש כאן מיניבוס להסעת המשלחת שאמורה למנות שישה דיפלומטים וכן עוזר ונהג). תשובתנו היתה: בסדר, אבל בואו ניפגש לדון על הענין. בפירוש לא היתה מצידנו התניה".

בסופו של דבר לא ברור מדברי ראש הממשלה, גם לא אחרי ההבהרה מלשכתו, מהו המצב. אם עומדת ישראל על הדדיות (ופרס אומר: צריך לעמוד על הדדיות), זה בעצם תנאי להסכמת ישראל להתיר את בואה של המשלחת הסובייטית. אם אין עומדים על הדדיות (פרס: „בלא התניות") – משמע, שבעצם מוכנה ישראל להיענות לבקשה הסובייטית גם אם תידחה בקשתה שלה לשגר למוסקווה משלחת „קונסולרית" ישראלית, לאותו פרק־זמן שהמשלחת הסובייטית תעשה בישראל.

יהודה הורם (שמאל) ואהוד גול בהלסינקי: „לא סוכם דבר" (צילום: אי.פי.)

ולאיזו תשובה עוד מחכים? בהלסינקי נאמרו דברים ברורים. כאשר שמע הנציג הישראלי, יהודה הורם, מפי עמיתו הסובייטי על הבקשה הרוסית, ענה כי גם ישראל רוצה לשגר משלחת למוסקווה. התשובה היתה צפויה: אין לנו הוראות בעניין זה.

השיב הנציג הישראלי: אם כך, אולי נפסיק את הישיבה עד מחר ובינתיים תקבלו הוראות?

לא – השיב הנציג הסובייטי – סוכם כי תהיה לנו רק ישיבה אחת.

בתוך כך, יצא דובר משרד החוץ הסובייטי, גנדי גרסימוב, ב„תשובה" חותכת. בין השאר קבע: ראש המשלחת הישראלית לשיחות מסר הצהרה פוליטית על דרכים לישוב הסכסוך במזה"ת והעלה בעיית האזרחים הסובייטים בעלי לאום יהודי. כל זה חרג בבירור מהמסגרת הקונסולרית של השיחות. לישראל אין זכות לדבר בשם אזרחי בריה"מ בעלי הלאום היהודי.

עוד הודיע הדובר הסובייטי: במפגש בהלסינקי נדונו פרטים טכניים על נסיעת פקידים קונסולריים סובייטים לת"א. נציגי תל־אביב העלו אפשרות שמשלחת ישראלית תגיע למוסקווה לאותן המטרות. אין רכוש ישראלי או אזרחים ישראלים הנמצאים דרך קבע בבריה"מ. מאחר שלא נמצאה שפה משותפת, הופסק הדיון בשאלת הביקור של פקידים סובייטים בתל־אביב ולא היו שיחות לגבי מגעים בהמשך.

שמיר: פרס לא ידע את העובדה האחרונה שהדובר הסובייטי הודיע עליה – נפסק הדיון בשאלת הביקור של המשלחת הסובייטית.

האם יתכן שראש הממשלה אינו קורא דברים של דובר סובייטי מוסמך?

נראה איפא שפרס אינו מסתפק בתשובה זו. יש יסוד להניח כי ב„צינורות מתאימים" ינסה ראש הממשלה לברר אם אכן תשובתו של גרסימוב, שיזם תידרוך במרכז העתונות של משרד החוץ במוסקווה לסיכום מיפגש הלסינקי, היא התשובה הסופית בפרשת המשלחת הקונסולרית.

הודעת הדובר הסובייטי פורסמה ב־19 בחודש. אם אכן התכוונו הסובייטים לחדש את המגעים עם ישראל היו, מן הסתם, כבר עושים משהו. אבל מוסקווה שומרת על שתיקה.

הדבר נראה, לכאורה, תמוה, אם נוסיף כי הסובייטים הם שהגו את רעיון שיגור „המשלחת הקונסולרית" לישראל. נראה שהתגובה הישראלית שיבשה להם את המהלך כפי שהם רצו בו ויידרש זמן־מה להערכת צעדיה הבאים של מוסקווה.

מן הדברים התקיפים של הדוברים הסובייטים אין צורך להתרגש. זו שיטה סובייטית בדוקה, שנועדה „להרגיע את הרוחות", בלא לשבור את כללי המשחק, תוך נסיון שקט להתחיל את המהלך מחדש בתנאי המשחק הסובייטיים.

זה לא יהיה פלא אם יתברר שהסובייטים ינסו גם הם לנצל את הרוטציה לשם השגת מטרתם. במהלך השיחה בהלסינקי כבר העיר אחד הנציגים הסובייטים, סיכמוליוב, משהו על „תקופת הרוטציה המעניינת", שעה שדיבר על חודש אוקטובר כמועד שבו מתכוונת המשלחת הסובייטית לבוא לישראל...

בלא לזלזל בחוש ההומור הסובייטי (במשרד החוץ סבורים כי ההתייחסות לרוטציה היתה בנימה של התבדחות), אפשר שבהערכת הסיכויים שנעשתה במוסקווה הובא בחשבון גם גורם הרוטציה – היינו, שראוי לגמור את ענין המשלחת הקונסולרית לפני שפרס יעביר את ראשות הממשלה ליצחק שמיר. כלומר, לא במקרה נקבע תאריך־היעד של חודש אוקטובר.

שכן שמיר תובע הדדיות ואין דעתו נוחה מן הגישה של פרס כי „צריך לעמוד על הדדיות, אבל לא על התניה". או – או. „אין לך דבר טבעי יותר מאשר הדדיות", גורס שמיר. „כאשר הפולנים פנו אלינו וביקשו לשלוח אנשים לפ.ק.או. (הבנק הפולני בת"א) אמרתי: בהחלט, אבל על בסיס של הדדיות. גם אנו נשלח אנשים לפולין. תשובתם היתה: בבקשה".

אבל נראה שעם הסובייטים זה לא יילך. החשבון הסובייטי מורכב יותר. על מיפגש הלסינקי צריכה היתה מוסקווה להצטדק באזני אש"ף והעולם הערבי (הסעודים „המתונים" היו בין התקיפים ביותר בביקורת על מוסקווה ורדיו ריאד הזהיר אותה מפני אבדן האמון של הערבים אם תחדש את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל).

ענין יהודי ברית־המועצות, שינוי הקו הסובייטי במזה"ת וכל שאר הנושאים שהעלתה ישראל בשם עקרון ההדדיות אגב דיון בנושא כה פרוזאי ושולי למראית־עין, כביקור משלחת קונסולרית לשלושה חדשים, אינם מאפשרים למוסקווה להשיב „בבקשה".

ומה הלאה?

מבחינתו של שמיר אין ברגע זה שום „הלאה". „לא סוכם דבר בהלסינקי. הם לא שולחים אלינו ואנו לא שולחים אליהם. זה מה שיצא".

מבחינתו של פרס – „הכדור במגרש הרוסי", כפי שהסביר יועצו של ראש הממשלה ו„הם צריכים לתת תשובה".

מה אם כן ההבדל בין פרס לשמיר מבחינה ענינית?

שמיר אינו מחכה לתשובה ובסך־הכל הוא „מרוצה מן הדו־שיח שהתנהל בהלסינקי ומן הסוף".

פרס עדיין לא אמר את המלה האחרונה. אם יחזרו הסובייטים ויודיעו שהם מבקשים לשגר משלחת לבדיקת „הרכוש הרוסי" וכו' – עמדתו של ראש הממשלה שעל פיה „הדדיות" אין פירושה התניה תחייב, להלכה, להיענות לפנייה הסובייטית למרות מה שאירע בהלסינקי.

אם מצב זה יומחש כלא־היפותטי והרוסים יודיעו בדרך כלשהי שהם באים – ספק אם על זה תישבר הרוטציה.

אבל ויכוח בין פרס ושמיר יהיה.

דוד קראוס: אפרוריות כדרך

זכריה בנאי: מלחמת מוחות

יהודה וילק: חבר נאמן (צילום: „העולם הזה")

ארבעה חוקרים את השב"כ

מאת אילן בכר

החשיבות שמייחסת המדינה לחקירה ולחשאיותה באה לידי ביטוי במשטרה באיש העומד בראש הצוות – המפכ"ל, רב־ניצב דוד קראוס. הוא ושלושה אנשי הצוות הנוספים חתמו על הצהרה בשבועה לשמור על סודיות החקירה.

בישיבה הראשונה שכינס המפכ"ל עם הצוות הוא הדגיש את החשיבות הרבה שיש לשמירת הסודיות, הן משום בטחון המדינה וגם – ואולי בעיקר – מבחינת שמירת כבודה של המשטרה כגוף שמסוגל לחקור ולשתוק.

עד כה, נראה שהמפכ"ל הצליח במשימתו. כל העובדות המתפרסמות בכלי התקשורת בנוגע לחקירה מתבססות על המקורבים לנחקרים עצמם. אף לא מלה, ככל הידוע, ממקור משטרתי.

זהו הצוות שבידיו הופקדה חקירת הפרשה שהסעירה כל־כך את המדינה בחדשים האחרונים.

המפכ"ל קראוס היה קצין יוצא־דופן: מתרחק מהתקשורת □ מתנ"ץ זכריה בנאי מתקשים עתונאים לחלץ אפילו „בוקר טוב" □ נצ"מ יהודה וילק הוא משפטן מעולה, היה התובע של חפץ בלי „ללכלך את שמו" □ לסנ"ץ שולה קדם היו טענות צודקות והיא פנתה רק למפקדיה □ לחוקרי השב"כ נתמנו טובי השתקנים במשטרה

המפכ"ל דוד קראוס

מפכ"ל המשטרה העומד בראש צוות החקירה, ראה תמיד את העסק הגדול ביותר שלו כקצין משטרה, בהיותו דמות „אפורה" אשר שמה כמעט שלא הגיע לכותרות העתונים.

זו היתה דרכו של קראוס מימיו הראשונים במשטרה, שאליה התגייס ב־1950. קראוס, בן 57, נולד בצ'כיה למשפחה בת עשר נפשות שהושמדה כולה, פרט לאבי המשפחה, בידי הנאצים.

כבצעיר בן 17, אחרי מלחמת העולם השניה, היה פעיל בתנועת הנוער „הבונים" ובמשך כשנה וחצי עסק בהדרכה לעליית הנוער.

בשנת 1948 עלה לישראל וגוייס לחטיבת הנגב של הפלמ"ח. כעבור כשנתיים השתחרר מצה"ל והתגייס למשטרה כשוטר מן השורה.

קראוס שימש כנהג בבית הספר לשוטרים בשפרעם וכעבור כשנתיים, לאחר שסיים קורס סמלים, הוצב בענף התנועה של משטרת חיפה וסייר באופנוע בכבישים העירוניים והבינעירוניים שבאיזור. כאיש תנועה שימש גם כתובע בענייני תנועה בבית המשפט.

בשנת 1957 סיים קראוס קורס קצינים ומאז שימש בתפקידי פיקוד מגוונים.

רק בשנים האחרונות „גילתה" העתונות את קראוס אשר בלט דווקא בשתקנותו. קצין בכיר המתרחק מכלי התקשורת לא היה חזיון נפרץ. זה, כאמור, אולי גם היתרון הבולט שלו בהיותו ראש צוות החקירה הבודק את פרשת השב"כ.

תנ"ץ זכריה בנאי

הדמות המרכזית בחקירת פרשת השב"כ, יד ימינו של המפכ"ל דוד קראוס בעניין זה, הוא עוזר ראש אגף החקירות, תנ"ץ זכריה בנאי. הוא מוכר במשטרה כחובב „מלחמת מוחות". כך הוא מתמודד עם אנשי העולם־התחתון. הוא עצמו כינה מלחמה זו בעבריינים „חידוד מוחין".

המשימה הנבחרה לחקור את חוקרי השב"כ הוטלה על הטובים שבקרב גדולי השתקנים במשטרת ישראל. מתת־ניצב זכריה בנאי, למשל, מתקשים עיתונאים לחלץ אפילו „בוקר טוב".

אחד „הסודות השמורים" במשטרה הוא יכולתו של זכריה בנאי לקרוא במהופך. כשרון זה רכש בתלמוד־תורה בשכונת שמעון הצדיק בירושלים, שבה נולד לפני 52 שנים. לא פעם עזר בפענוח חקירות סבוכות בזכות כשרון זה. הוא דור שלישי בארץ למשפחה ממוצא תימני.

במשטרה מוכר זכריה בנאי כאיש ישר מאוד, עממי ותכליתי. הוא צבר נסיון רב, בעיקר בתחום המודיעין, בילוש ועיקוב. בתיק האישי מודגש כי הוא בעל יכולת, שיקול ושיפוט מעולים במצבים עדינים, אינו פזיז ועצמאי בדעותיו.

מפקדיו כפקודיו, יודעים כי הוא יאמר מה שהוא חושב ולא מה שהם רוצים לשמוע. יש לו סמכותיות שקטה וקביעותיו מתקבלות, בדרך כלל, בלי עוררים.

למשטרה התגייס בנאי ב־1958. משום היותו טיפוס אפור, שאינו מתבלט, התמחה בעיקוב ובילוש. לאחר שנים ארוכות של השגים, הוצב בנאי להיות מפקד היחידה המרכזית בתל־אביב, שהיא חוד החנית במלחמת המשטרה בפשע.

במאי 1981 קודם בנאי והיה לסגן ראש מחלקת המודיעין במטה הארצי. לפני כמה חודשים הועלה לדרגת תת־ניצב ומונה לעוזרו של ראש אגף החקירות במטה הארצי. את שרותו הצבאי עשה תנ"צ זכריה בנאי בנח"ל. הוא נשוי ואב לשלושה.

מפקדיו מעידים עליו כי הוא איש פשוט הליכות, מופנם, שקט, יסודי מאד ונאמן למשטרה. „את השגותיו וטענותיו הוא משמיע בתוך המשטרה – ולא אף מלה מחוצה לה", אומרים עמיתיו. מסיבה זו לא נחשף תת־ניצב זכריה בנאי לתקשורת.

משום אישיותו המיוחדת, החליט פיקוד המשטרה – על רקע הסערה שקמה עם פרישתו של סגן־ניצב משה פרידמן מפיקוד על היחידה המרכזית בתל־אביב בסוף 1984 – להחזיר ליחידה זו את מפקדה הישן. תנ"צ בנאי נראה כאיש המתאים ביותר להרגיע את הרוחות ביחידה ולשקמה מבחינה מוראלית ותפקודית.

תת־ניצב בנאי תומך בעמדת המפכ"ל שיש להוציא לחופשה את אנשי השב"כ הנחקרים – כל עוד נמשכת החקירה. הוא סבור כי עליהם להיות מנותקים מחבריהם ופקודיהם בשרות הבטחון הכללי, כדי למנוע כל נסיון להשפיע או ללחוץ על עדים בעצם נוכחותם במקום.

בנאי ייחס גם בעבר חשיבות רבה לאבטחת עדים ויזם הקצאת בטחון להם ולבני משפחתם. בראיון ל„מעריב" לפני 9 שנים, עם התמנותו למפקד היחידה המרכזית בתל־אביב, אמר בנאי: „אם לא יהיה בטחון לאנשים שהם יכולים להעיד במינימום סיכון – כל העבודה שהשקענו באיסוף ראיות והעמדת העבריין לדין, יורדת לטמיון".

נצ"מ יהודה וילק

נצ"מ יהודה וילק התפרסם בעת המשפט המשמעתי של נצ"מ אסף חפץ, בהיותו התובע המשטרתי במשפט זה. על אף שעמד מולו במשפט, גם אסף חפץ לא יכול היה שלא לשבחו. בתום המשפט לחץ חפץ את ידו של וילק ואמר לו: „השכלת לעשות את עבודתך בלי לרדת ברמה, להשמיץ וללכלך את שמי".

וילק, בן 36, נחשב למשפטן מעולה והוא בעל רשיון לעריכת דין. כתובע המשטרתי בפרשת חפץ הוא הצליח למצוא את הדרך הנבונה להתמודד עם הלחצים של המפכ"ל לשעבר רב־ניצב אריה איבצן, עם מצפונו האישי והמקצועי.

נצ"מ וילק היה קצין בחיל השריון. למשטרה התגייס ב־1971 למדור המירמה במחוז תל־אביב. עד מהרה עמד בראש לשכת התביעות. לאחר שסיים את קורס פו"מ (פיקוד ומטה) של המשטרה היה לקצין אגף החקירות במרחב השרון. לאחר מכן היה מפקד תחנת כפר־סבא ופתח־תקוה.

השכלתו המשפטית מקנה לו יתרון רב בתפקידו כמפקד מרחב איילון במשטרה. הכפופים לו, רואים בו, לבד ממפקד בעל רמה, גם חבר נאמן, איש סימפאטי ונוח.

סנ"ץ שולה קדם

לפני כשנתיים הבטיח, מי שהיה אז ראש אגף החקירות במשטרת ישראל, ניצב יחזקאל קרתי, לסגן־ניצב שולה קדם, כי בתוך כמה חודשים ימנה אותה לראש היחידה לחקירות פנים במשטרת ישראל. אולם בעקבות חילופי המפכ"לים ופרישתו של ניצב קרתי מהמשטרה, הופרה ההבטחה הזו. למרות אכזבתה, בחרה קדם לשטוח את קובלנותיה לפני מפקדיה ולא פנתה לתקשורת.

גם סנ"צ קדם בעלת השכלה משפטית ועורכת־דין במקצועה. שולה קדם התגייסה למשטרה בשנת 1974. בין היתר היתה חוקרת ביחידה לחקירת פשעים חמורים. עד לפני שנה עסקה במיגוון תפקידים באגף החקירות של משטרת ישראל. באותה תקופה היא עברה לשרת במשרד המשטרה כקצינת קבילות השוטרים. היא בת 34, נשואה ואם לשלושה.

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

תחקיר: יחידת זיגל מתפוררת

כ־30 מתוך כ־80 חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה של המשטרה, פרשו, פוטרו, התפוטרו, או הועברו, מאז עזב המייסד, ניצב בנימין זיגל, בשנה שעברה □ רבים מהפורשים מצביעים על היורש, תנ"צ יורם גונן, כעל הסיבה העיקרית ל„בריחת המוחות הגדולה" □ הדובר: רוב המתפטרים עזב מסיבות כלכליות

מאת אלי דנון

היחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) של המשטרה נמצאת על סף התפוררות מבחינה מקצועית. עשרות עזבו את היחידה, שנחשבה ליחידת העילית של משטרת ישראל בתחום של פשיעה מתוחכמת ועבירות צווארון לבן.

קצינים בכירים מהיחידה לחקירות הונאה התלוננו לפני ראש אגף החקירות במשטרה ניצב יגאל מרקוס ולפני קצין בודק, סנ"צ מרדכי ונטורה, על חשד למעשים פליליים של חבריהם, קצינים ביאח"ה. סנ"צ ונטורה בא ליחידה כדי לגבות עדויות בנושא שהוטל עליו לבדוק: האופן שבו פעל צוות החקירה הראשון בעניינו של איש העסקים, דוד בלאס.

בתחקיר „מעריב" התברר, כי כ־30 מתוך כ־80 החוקרים, שרבים מהם אקדמאים, ושנבחרו בקפידה רבה לשרת ביחידה, עזבו, פרשו, פוטרו, התפטרו או הועברו מהיחידה, מאפריל 1985 – מועד כניסתו לתפקיד של ראש היחידה, תנ"צ יורם גונן. רבים מבין הפורשים הצביעו על תנ"צ גונן כעל הסיבה המרכזית לעזיבתם. הם טענו כי מאז עזב מייסד היחידה תנ"צ בנימין זיגל את יאח"ה, חלה הידרדרות המסכנת את המשך קיומה.

דובר המשטרה נימק את מה שניתן לכנות כ„בריחת המוחות הגדולה" מהיחידה בסיבות כמו בריאות, בעיות כלכליות ורוטציה.

תשובת הדובר: „בין התאריכים 1.4.85 – 1.8.86 פרשו מהיחידה 6 לגימלאות (4 בריאות), 9 הועברו לתפקידים אחרים במשטרה במסגרת מדיניות הרוטציה, 13 התפטרו, מרביתם מסיבות כלכליות, היות ולא יכולנו להציע להם את תנאי השכר שהם יכולים לקבל בתפקידים מחוץ למשטרה. היקף הפרישות מהיחידה מקביל לשיעור הפרישות ביחידות אחרות במשטרה בתקופה האמורה. כל המישרות שאנשים פרשו מהן, איישו".

חוקרים ביחידה אמרו כי נימוקים אלה של הדובר הם חיפוי על הסיבות האמיתיות לעזיבה. כתוצאה מגל העזיבה הגדול נותרה היחידה הארצית לחקירות הונאה בלי השלד הוותיק והמנוסה. גם קצינים בכירים ביחידה הם חסרי נסיון בחקירות ושירותם ביחידה מהווה בעצם מיפגש מעשי ראשון עם נושא החקירות.

„אני פוחד להיחשף. אנשים אלה מסוגלים לגרוע ביותר. למדתי על בשרי כיצד הם יכולים להפוך אדם עם כבוד לחדל אישים, לאבק, לאפס. הם נוהגים בחשודים ובשוטרים שאינם מוצאים חן בעיניהם, כאילו היו אדוני הארץ הזאת. מישהו חייב לבדוק מה קורה ביחידה הזאת שאישי ציבור מהשורה הראשונה משקשקים לפניה". כך אמר קצין בכיר, שרשם לעצמו הצלחות מרשימות במשך שנים רבות ביאח"ה.

פקד ציפי גרין שפרשה מהיחידה: „עזבתי את המשטרה בגלל גונן. הוא גרם לכך שהאווירה ביחידה גרועה. כל אחד חושד בחברו. גונן צורח וצועק על רוב החוקרים. על אנשי אמונו הוא שומר והם מרווחים לו מה מספרים עליו במסדרונות היחידה. קצינים שחולקים עליו במישור המיקצועי מוצאים עצמם במקרה הטוב מחוץ ליחידה ובמקרה הגרוע עפים מהמשטרה. אין לי ספק שנקודת המיפנה לרעה ביחידה היא זו שבה החליף גונן את זיגל".

רפ"ק דנא שרילי שנחשבה לאחת הקצינות המוכשרות של היחידה הארצית לחקירות הונאה ופרשה מהשירות: „אין ספק שגונן תרם לכך שאני לא ביחידה ולא במשטרה. זיגל חשב שאני ראויה להיות ראש מיפלג ביחידה, אבל משהגיע גונן חל פיחות במעמדי ביחידה למרות שהתיק האישי שלי הכיל המלצות טובות מאוד על יכולתי המקצועית. למרות מהר מאוד מה צפוי לי והחלטתי ללכת הביתה. מספיק הקרבתי בשביל המשטרה על חשבון המשפחה ואם גם יחס אין, אז בעצם לא נשאר כלום. גונן הוא מאוד בלתי צפוי. ההתנהגות שלו כלפי החוקרים היא ספונטנית ויוצרת מתח רב".

בתגובה אמר דובר המשטרה: „אין שחר לטענות על אווירה עכורה השוררת ביחידה. האווירה טובה וחוקרים עושים מאמצים להישאר ביחידה. לדעתנו, בודדים שנפלטו מהמערכת הם המפיצים שמועות על היחידה".

הדובר לא איפשר לראש היחידה תנ"צ גונן להגיב.

תמונת מחזור של היחידה הארצית לחקירות הונאה מהשנה שעברה, שצולמה זמן קצר קודם שנכנס תנ"צ גונן לתפקידו, מעידה יותר מכל על התפוררות השלד הוותיק והמנוסה של היחידה. כאמור, מתוך כ־80 אנשי היחידה, כ־30 חוקרים הם היום, פשוטו כמשמעו, מחוץ לתמונה. אלה שעזבו היו עמוד השדרה של היחידה. רבים מהם צמחו עם היחידה, צברו נסיון מקצועי רב. היו גם כאלה שהתגייסו ליחידה לפרק זמן של שנה־שנתיים, הוכשרו על חשבון המשטרה, למדו מה שצריך חושב ללמוד ואחר כך אמרו שלום ויצאו לשוק הפרטי.

קציני משטרה טענו לפני הקצין הבודק סנ"צ ונטורה כי קצינים בכירים ביחידה מסרו מיסמכים רגישים מתוך תיקי חקירה לחוקר פרטי, בני פרלמן, שעל פי החשד „מכר" את תוכן המיסמכים לתק"ם שאנשיה נחקרו ביחידה ותמורת המיסמכים קיבל רבבות דולרים. חוקר פרטי זה נהג להסתובב חופשי ביחידה והיתה לו גישה לחומר סודי. לדברי קציני המשטרה, החוקר הפרטי הוא חברו הטוב והקרוב של סנ"צ יעקב גרוסמן, שהוא ראש מיפלג, תפקיד בכיר ביחידה. „הוא כמו אח שלי", נהג סנ"צ גרוסמן לומר.

על מסירת מיסמכים רגישים מתוך תיקי חקירה של היחידה לחוקר בני פרלמן אמר דובר המשטרה לתק"ם.

דובר תק"ם, שלמה לשם, אמר בתגובה: „עד כמה שהצלחתי לברר, התק"ם לא העסיק את החוקר הפרטי בני פרלמן בפרשת תק"ם־בלאס.

אך לדברי הקצינים, היה החוקר הפרטי מעורב באופן תמוה לפתוח בארבעה תיקי חקירה שנחקרו ביאח"ה ובהם בנקים. בתחקיר „מעריב" התברר, כי בני פרלמן נחשד שקיבל מידע מתוך היחידה הארצית לחקירות הונאה על חשד שיצחק הדר, סגן מנהל סניף בנק לאומי ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, הונה את הבנק בכמיליון דולר. על סמך מידע זה הפעיל פרלמן, לפי החשד, שלושה צעירים שביקשו לסחוט את סגן המנהל באיומים כמו „נחסל אותך ואת משפחתך".

ומשוחררים מהאיסור לשוחח עם עיתונאי, אמרו: „לאנשי היחידה יש זרועות ארוכות. אנחנו יודעים איזה כוח יש להם בידיים ולכן התנאי הבסיסי הוא שזהותנו לא תיחשף".

שמותיהם של אנשי היחידה הללו שמורים במערכת.

קצינים ביחידה מותחים ביקורת קשה על התנהגותם של שני קציני המשטרה שנכחו במשרדי היחידה בשעה שאיש העסקים מיקי אלבין ז"ל קפץ או נפל אל מותו. הם מגלים כי על פי כל הסימנים, אלבין היה נתון להשפעתן של תרופות הרגעה בכמות גדולה במיוחד. „מצב רוחו השתנה מקיצוניות לקיצוניות. פעם הוא בכה כמו ילד קטן והקיא את הנשמה ופעם הוא היה עליז ושמח. התנהגות כזאת של נחקר היתה צריכה להדליק נורה אדומה אצל החוקרים", טוענים הקצינים.

> **„מפקד כמו זיגל מעולם לא יהיה ביחידה □ הוא היה בן־אדם ומקצוען במלוא מובן המלה □ הציבור לא יודע עד כמה היה גם רגיש □ היו מקרים שהוא הזיל דמעה עם נחקר □ יצרו לו תדמית של מפלצת בעוד הוא נשמה טובה"**

הפרשה נחקרה על־ידי קצין בודק במשטרה ובאופן שנראה תמוה הוחלט לסגור את תיק החקירה מחוסר אשמה. פרלמן נעצר בפרשה, אולם שעות מספר לאחר מעצרו נזעקו למשטרת מרחב דן חברו סנ"צ גרוסמן וסנ"צ אמנון שאלתיאל, ששירת במטה הארצי ואשר מונה להיות קצין בודק בפרשה. הם דאגו לשחררו בשעה אחת אחר חצות. סנ"צ שאלתיאל הוא חברו של סנ"צ גרוסמן.

בידי „מעריב" גם עדויות כי קצינים בכירים ביחידה הארצית לחקירות הונאה נהגו, בתוך עבודתם, לרדת למעבדה של המחלקה לזיהוי פלילי שבבניין היחידה ביפו ולצפות בסרטים כחולים. „אחר־כך היו עולים חזרה למשרדים וצועקים על עבודת החוקרים", סיפרו חוקרים.

דובר המשטרה אומר כי בבדיקתו מצא שאין שחר לטענה זו.

ביחידה לחקירות הונאה שוררת תחרות רבה בין החוקרים על תיקים שבהם מעורבים אישי ציבור מהשורה הראשונה. היות שיש סיכוי שהפרשיות יזכו לחשיפה רבה בתקשורת, כך גם החוקרים. „בתיקים של אנשים קטנים, איש מהחוקרים אינו רוצה לגעת. גם ראשי המיפלגים מנסים למשוך אליהם את התיקים הגדולים. המאבק הזה על תיקים גורם לחיכוכים ועימותים בין אנשי היחידה", אמר ל„מעריב" קצין שפרש בחודשים האחרונים מן היחידה.

רובם של עשרות האנשים הקשורים ליחידה שעימם שוחח סופר „מעריב" ביקשו שלא להזכיר את שמם או פרט מזהה אחר הקשור בהם. יתר על כן, גם קצינים שעזבו זה לא כבר את היחידה ולמעשה הם מחוץ לשירות במשטרה

תחקיר „מעריב" מגלה כי מיקי אלבין אף אמר לרפ"ק ראובן קובנט, ראש צוות החקירה: „אל תדאג, אני לא אתאבד". לדעתם של קצינים ביחידה יש חשד כי שני הקצינים שהיו עם אלבין ברגעיו האחרונים התרשלו בתפקידם. הקצינים הם: ראש הצוות, רפ"ק ראובן קובנט וראש המיפלג, סנ"צ יעקב גרוסמן.

קצינים ביחידה נדהמו כאשר לפני כחודשיים נבחר רפ"ק קובנט, הנחשב לאיש אמונו של תנ"צ גונן, לחוקר המצטיין של אגף החקירות במשטרת ישראל וקיבל את הערכת ראש אגף החקירות ניצב יגאל מרקוס.

התחקיר מגלה עוד כי רק במקרים נדירים מביאים חשוד לחקירה ביום שבת. אלבין הובא מאבו־כביר למשרדי היחידה בשבת לפני הצהריים. עם הגיעו למשרדי היחידה הוא הושאר לבדו בחדר ורפ"ק קובנט יצא עם סנ"צ גרוסמן לחדר סמוך כדי להסביר לגרוסמן שהוזעק מחופשה במה דברים אמורים. שניהם היו צריכים, בסיום החקירה, לנסח את הבקשה להארכת מעצרו של אלבין והם עמדו להביאו למחרת היום בפני שופט מעצרים בתל אביב.

קצינים ביחידה הביעו את דעתם כי חוקריו של אלבין ביקשו לחקרו בשבת מסיבה אחת: כדי לתרץ לפני שופט המעצרים את הצורך שיהיה להם לעצור אותו ביום שישי. סגן מפקד היחידה לחקירות הונאה בשעתו, נצ"מ נורמן פייס, ביקש באותו יום שישי מרפ"ק קובנט לכתוב על פתק לקצין המשמרת באבו־כביר שישגיחו על אלבין כי הוא עלול להתאבד. ואמנם כך נהג קובנט כאשר הביא את אלבין למעצר באבו־כביר.

סנ"צ גרוסמן ורפ"ק קובנט ידעו על מותו של אלבין מפיו של השומר במיתקן המשטרתי שטילפן לחדרם ושאל: „החוקר שלכם עדיין בחדר? ראיתי מישהו מנסה לצאת מהחלון"... הם מיהרו בריצה לחדרו של אלבין ושם נגלה לעיניהם המחזה המזעזע: מיקי אלבין שרוע בלי רוח חיים מתחת לחלון. שני הקצינים ניסו להשיג את מפקד היחידה תנ"צ גונן, אך במשך שעות לא היה אפשר להשיגו. רק סמוך לשעה 6 בערב נוצר עמו קשר. בינתיים, על אף השבת, הם טילפנו לביתו של נצ"מ פייס, יהודי שומר מצוות, והוא הינחה אותם מה לעשות.

דובר המשטרה מסר בתגובה: „עוזר ראש אגף החקירות בזמן פרשת אלבין, יגאל מרקוס, ערך תחקיר יסודי בעניין התנהגותם של גרוסמן וקובנט ולא מצא פגם בהתנהגותם של החוקרים בפרשה זו. היו דברים מעולם שאנשים נחקרו ביחידה בשבת. עיתוי החקירה מתבצע לפי צרכי העבודה. אין פסול בעריכת חקירה בשבת בנסיבות שהיו. צריך לזכור שהחשוד עמד להיות מובל למחרת לבית־המשפט והיה צורך להשלים נושאים שונים".

דובר המשטרה סירב לאפשר לקצינים קובנט וגרוסמן להגיב.

מאז התמנה תנ"צ גונן לראש היחידה הוא פועל ל„מחיקת" עידן בנימין זיגל ביחידה. כל נייר שהזכיר את זיגל, כגון ניירות מכתבים שנשאו את שמו, הושמד. קיימת הוראה בעל פה שלא להזמין את זיגל למסיבות פרידה ביחידה לאנשים שעמם עבד במשך שנים רבות.

קצינים שהיו מזוהים עם ניצב (מיל.) בנימין זיגל מצאו עצמם לפתע בפינה, הבינו את הרמז ופרשו מהמשטרה או ביקשו העברה ליחידה אחרת במשטרה. „קראנו את הכתובת על הקיר. לא עוד זיגל. מעתה יש מלך חדש. המלך גונן הראשון; זיגל רוצה לבוא בחגים ללחוץ ידיים ולהגיד 'חג שמח', אבל הוא חושש לבוא שמא יפרש זאת גונן כחתירה תחתיו", אומרים קצינים המתגעגעים למפקדם הקודם.

„מפקד כמו זיגל מעולם לא יהיה ביחידה. הוא היה בן אדם. הדלת שלו היתה פתוחה ותמיד נתן לחוקר הזוטר ביותר הרגשה שיש עם מי לדבר. הוא היה מקצוען במלוא מובן המלה. מעולם לא פגע בנחקר והיו מקרים שהוא הזיל דמעה עם נחקר. הציבור אינו יודע עד כמה זיגל הוא איש רגיש. יצרו לו תדמית של מפלצת בעוד הוא נשמה טובה. על גונן אני לא רוצה לדבר". כך אומר רפ"ק מוריס סרוור שפרש מהיחידה לגימלאות.

תגובת דובר המשטרה: „לא היתה הוראה שלא להזמין את זיגל. בדרך כלל נהוג במשטרה לערוך מסיבת פרידה עם הסגל הנוכחי ולא נהוג להזמין אנשים ששירתו בעבר. יחד עם זאת, אם הפורש רוצה להזמין אורחים מן העבר הוא יכול לעשות זאת".

בניגוד להודעת דובר המשטרה כי סגן מפקד היחידה לשעבר, נצ"מ נורמן פייס הועבר מתפקידו בנימוק של רוטציה במשטרה, מגלה תחקיר „מעריב" כי פייס סולק מהיחידה בניגוד לרצונו, אולם לשביעות רצונו של מפקד היחידה, תנ"צ גונן. את פייס, שרכש נסיון רב בחקירות צווארון לבן ובעל השכלה של רואה חשבון, החליף נצ"מ איתן גורני, בעל נסיון מצומצם בחקירות.

פייס מונה ליועץ לעניינים כלכליים ולחשבונאות, הכפוף לראש אגף החקירות. זה תפקיד שמעולם לא היה קיים. הוחלט ליצור אותו כדי למצוא עיסוק כלשהו לנצ"מ פייס. במסגרת התפקיד היה על פייס לבקר לעיתים מזומנות ביחידה הארצית לחקירות הונאה, אולם בשל היחסים המתוחים בינו לבין תנ"צ גונן לא דרכה כף רגלו של פייס ביחידה מאז מונה לתפקיד לפני כשנה.

תגובת דובר המשטרה: „נצ"מ פייס מבקר בכל יחידות המשטרה לרבות ביאח"ה. נצ"מ פייס השלים תקופת שירות ממושכת ביחידה והועבר לתפקיד רוחב מתאים באגף החקירות. התפקיד שממלא עתה נצ"מ פייס לא היה קיים קודם מינויו".

(כתבה שניה ביום א')

תמונת מחזור (עוזבי היחידה מסומנים בעיגול): „קראנו את הכתובת על הקיר – לא עוד זיגל"

האוניברסיטה הפתוחה

תפנית

תפנית-לימודי התמחות והעשרה
לימודי תעודה

תכנית לימודים חדשה בלימודי ניהול ותקשורת

תכנית לימודי המשך במתכונת של מפגשים שבועיים. הלימודים ייערכו בכיתות הלימוד של האוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16, רמת אביב.

מגמת ניהול
מיועדת למנהלים העוסקים בתחומי שיווק, פרסום, יצוא, פיננסים, משאבי אנוש ומחשבים.

קורס ניהול פיננסי
לימודי ערב – ימי ג'
פתיחה: 25 בנובמבר 1986

קורס ניהול שיווק חו"ל
לימודי ערב – ימי ב'
פתיחה: 17 בנובמבר 1986

קורס ניהול המשאב האנושי
לימודי יום – ימי ד'
פתיחה: 19 בנובמבר 1986

קורס ניהול שיווק ופרסום
לימודי ערב + יום
ימי ה' (ערב), ימי ו' (בוקר)
פתיחה: ינואר 1987

קורס הכרת המחשב ושימושיו למנהלים
לימודי ערב – ימי ד'
פתיחה: 12 בנובמבר 1986
לימודי בוקר – ימי ו'
פתיחה: 16 בנובמבר 1986

קורס אנגלית עסקית למנהלים
לימודי ערב
פתיחה: 11 בנובמבר 1986 (ימי ג')
13 בנובמבר 1986 (ימי ה')

מגמת תקשורת
מיועדת למנהלי פרסום, יחסי ציבור, דוברים, מסבירים ויועצי תקשורת.

התמחות בתקשורת המונים
לימודי יום – ימי ג'
פתיחה: 11 בנובמבר 1986

בעין המצלמה – סדנת וידיאו
לימודי יום – ימי ב'
פתיחה: דצמבר 1986

קורס בפיתוח חשיבה המצאתית
מיועד למנהלי מפעלים, מנהלי פרויקטים ומהנדסים העובדים בפיתוח טכנולוגי.
לימודי ערב – ימי א'
פתיחה: ינואר 1987

מידע נוסף ניתן לקבל ב„תפנית – לימודי התמחות והעשרה, האוניברסיטה הפתוחה, ת.ד. 39328, רמת־אביב 61392.
טל: 410751, 422552, 422578 (03).

ניתן לארגן קבוצות לימוד בתוך מפעלים/חברות בהתאם לדרישות הקבוצה.

אליקים רובינשטיין: העילוי של דיין במשרד של שמיר

מאת אהרון דולב

עדיין ציר בכיר בוושינגטון בהפסקה־שמולת קצרה. עוד חודש ומשהו – מזכיר הממשלה. בדרך מהבית בירושלים למשרד החוץ, מיישר המזכיר המיועד כיפה שמוטה על קודקודו, נוטל לידיים כרך גמרא כבד וממשש ביראה. „את הגמרא העתיקה הזאת מצאתי בבית חותני", אומר אליקים („קרא לי אלי") רובינשטיין, בן 39. „יצאה לאור בשנת 1756 בבאזל. משהו. תשאל, מה פתאום לקחתי אותה אתי לפגישה?"

על כגון אלה לא שואלים „פריק" דיפלומטי כאלי רובינשטיין. תמיד הוא נוסע „מצויד". מגילת־אסתר בפורים, לולב ואתרוג בסוכות, דפי גמרא לשינון כל ימות השנה.

בשער החסום של משרד־החוץ יושב שומר צעיר, שלא ידע את אלי מאז שוגר לוושינגטון לפני כשנה. אלי אומר – אין דבר. הוא סטודנט, לא מכיר אותי. נחכה קצת. מחכים. פחות מחצי דקה. עובר עובד קשיש, מזהה את אלי מיד, אומר לסטודנט – תפתח, זה רובינשטיין, הוא בסדר.

אלי: „זה עובד־נקיון בלשכת השר. עובד הנקיון תמיד זוכר".

שני דיפלומטים־עמיתים ב„בגדי־עבודה" מהודרים תחת שמש קופחת נועצים מבט בחיוך מסויים ברגליים המסונדלות של אלי. „אלי, אתה מאה אחוז, אבל תגיד את האמת, גם בוושינגטון אתה מסתובב לך בסנדלים תנ"כיים" אלי: „איפה, הלוואי".

עוד מעט יצטרך להיזהר בלשונו. האצילות מחייבת.

בעבר לא העלים את השקפותיו בענייני בטחון, שטחים, ערבים ובעיקר – ארץ־ישראל. אפילו חטא בכתיבה – שני ספרים, האחד משפטני („שופטי ארץ"), השני פוליטי – על מנהיגות היישוב בימי הבית הלאומי. גם באסופת מאמרים לפני תשע שנים, „הציונות והשאלה היהודית".

השקפותיו ניציות, עם „מודיפיקציות פרגמאטיות" שספג ממשנתו של דיין, שאותו שירת שנים רבות, תחילה במשרד הבטחון, אחר כך במשרד החוץ.

> „אלי, גם בוושינגטון אתה מסתובב בסנדלים?" □ עוד מעט יהיה הציר בארה"ב למזכיר הממשלה □ איך הוא ייראה שם, בלשכה? איך הוא יישמע שם, צוחקים הנזכרים בסלסולי החזנות שלו □ ברצינות אומרים עליו: „ראש גדול, זכרון לא רגיל, חריפות תלמודית, ישבן שקדני שמתיישב על נושא ולא מרפה" □ ועוד: „חיה נדירה, בלי שמץ של תככנות"

„שורשי הסיכסוך? אני רואה את הנצחתו באי־סימטריה בעמדות הערבים והיהודים. אצלנו כל קשת הדיעות והלהט. מקסימליסטים, מינימליסטים, ריאליסטים, אידיאליסטים. אצל הערבים, שלילה אוניברסלית, אמפירית. לא היה ועדיין אין עם מי שמוכן לדבר. זה תקף עד היום, אם גם לא עד הסוף. הנהלות קטנות יש".

פרשת־המים, בעיניו, היא מלחמת ששת הימים. היא ולא מלחמת יום הכיפורים הצמיחה את השלום עם מצרים. גם הפיסגה במרוקו, „אמנם בסקאלה שונה, קטנה, כמובן". גם מגעים עם חוסיין? „בפירוש לא". עם חוסיין וגם עם סבו עבדאללה לפניו היו מגעים כל הזמן. מתחת לשולחן. „זה ההבדל המשמעותי".

מסקנה?

„כל מאמץ להגיע להסכם עם הערבים, בלא נכונות מצד הציונים לוותר על מטרותיהם הבסיסיות, נידון לכישלון מנקודת המבט הערבית. מימוש יעדי הציונים הפך את הסכסוך לבלתי־נמנע והשגי היהודים בא"י הפכוהו לסכסוך מתמשך. כך היה לאורך הדרך ומצב זה חייב בניית העוצמה היהודית. הפתרון השלישי שכל כך שאפנו לו טרם נמצא". נכתב בידי אליקים רובינשטיין, מזרחן ומשפטן, ב־1977. „נכון לעכשיו", אומר אלי. „הסבראים לא נשברו".

מימי משק „בנפי ההיסטוריה" בקמפ־דייוויד שרד רק אלי רובינשטיין במעגל הפעילות המדינית הבכירה. בקיא מבולם, כך אומרים. מי ששמע ורשם במו ידיו כל דיון הזהה, עם המצרים, למשל, וגם כאלה שנמצאו „שוים פחות מהנייר". כגון שיחות־האלדה.

„בעניין ההסכם עם לבנון, נעשה עוול לעניין", קובל אלי. „היתה הנחה כללית שאפשר להגיע להסכם עם הלבנונים, ועל יסוד זה התמסרנו ועמלנו קשה על ההסכם".

– כן, אבל מפח־הנפש ותוצאותיו, האינם מעידים על באיזוריות פוליטית, בצד מישאלת־לב תובבנית?

„אני מחזיק בדעה, שהתוצאה היא טראגדיה גדולה ללבנון יותר מאשר נזק לישראל. מדינת ישראל יצאה מלבנון עומדת על כנה ומסוגלת להגן על שלומה ושלום אזרחיה. מדינת לבנון, מאז ביטול ההסכם אתנו, איננה קיימת למעשה. לא אחרוג מן המתחייב ממעמדי כעובד־ציבור ולא אחווה דעה על המלחמה עצמה".

עם זאת: „למרות שההסכם נכשל, מעטים שמים לב שאותו הסכם אומלל קצר גם הצלחה ובוידה כבדת־משקל. הוא־הוא שהעלה את יחסי ארה"ב־ישראל על ערוץ חדש".

„קרא לי אלי" בסנדלים: „איכפתניק, אם אתה רוצה"

את אלי רובינשטיין מתארים יודעיו כ„חיה" מגוע גבוהה ביער הפוליטי. רבב של תככנות לא דבק בו. משולל לחלוטין אמביציות פוליטיות. מודל וגיש של מזכיר ממשלה. אמנם, את חובתו האזרחית בקלפי מילא בשילשול פתקי מפד"ל. אבל גם זה, כנראה, עניין של גירסא דינקותא. הבית, הכיפה, הדתיות־הלאומית, ובשנים האחרונות גם קצת רחמנות על המפלגה בהידרדרותה.

נפתלי לביא: „מעולם, בכל שנות היכרותנו, בכל הנסיבות, הכי לוחצות, לא זכורה לי שום התבטאות שביהירה, חשיבות עצמית או הפגנת שריר שלו. זה איש בלי העמדות פנים".

עם המצרים בוושינגטון התרועע אלי כמו עם חברים בשכונה. אומרים שמכל הפמליה הישראלית, הבחור עם הכיפה השמוטה התחבב עליהם ביותר. כשפרש דיין ושמיר התיישב בכסאו במשרד החוץ, לא הביא איתו צוות בכיר מאנ"ש. השאיר את „שלישיית־דיין" – יוסף צ'חנובר, נפתלי לביא, אלי רובינשטיין.

סוד גלוי הוא במשרד החוץ כי שמיר „חייב הרבה" בהתבססותו במשרד לאלי רובינשטיין. שמיר הגיע למשרד לבדו, בלי רקע, בלי הכנה, כמעט חסר יישות ציבורית. דיין ושמיר, שניהם מצאו באלי מוח חריף, כספיתי, הרבה שכל ישר ו„סוס־עבודה" מסור ושקדן. „גם זיכרון פנומנאלי, ממש פוטוגראפי. ראה טיוטת מסמך, מצלם בעיניים וזוכר כל משפט ומלה. הקיצור, הבחור־צ'יק הזה הוא עילוי". באום נפתלי לביא, רבים, קרובים ורחוקים, תמימי־דעים.

אלי עצמו מתפתל במבוכה. „עילוי? שטויות. עילוי אמיתי הוא אדם יוצר בתחומי הרוח, המדע, האמנות. מה לי ולזה? אמת, יש יהודי סגולה יצירתיים גם במדיניות. למשל: „קיסינג'ר, דיין. מה שיש לקיסינג'ר בתאוריה, היה לדיין בפרקטיקה. היתה לו פרספקטיווה שגזר ממנה מישנה פרגמאטית שלמה, ויזומות מבוססים לא על הלכות, על מעש מתמשך. הייתי אומר שדיין וקיסינג'ר השלימו זה את זה בחשיבה מדינאית יצירתית".

אולם „תסמונת העילוי" הופיעה כבר בשלבים מוקדמים. נולד בת"א ב־1947 („הצריף של ההורים עוד עומד בקצווי רחוב יעבץ"). אביו, מרדכי רובינשטיין, „ליטוואק" (ליטאי) שומר־מצוות בנוסח „המתנגדים", יועץ־מס בהתאחדות האיכרים, הלך לעולמו אשתקד. אמו, שפרה לבית בירנברג, ילידת רוסיה, בוגרת הגימנסיה הרצליה מחזור י"ט ובית־הספר לאחיות ליד האוניברסיטה האמריקנית בביירות.

„בקרב האחיות הציבוריות בארץ, אמא היא שם דבר", אומר אלי. „בכלל, גרמה, כשמדברים אתו על הבית, מתבהב בעיניים ניצוץ. לפני שנתיים גרם לאמא נחת־רוח רבה: „ראובן מרחב, שהיה ראש הנציגות שלנו בביירות, הלך שם לאוניברסיטה האמריקנית והשיג לי את הדיפלומה האוריגינלית של אמא מלפני איזה יובל שנים, עם גליון הציונים הכל". שמר ליום ההולדת של אמא והפתיע אותה. „אל תשאל איזו שמחה והתרגשות היתה".

לפני ביה"ס היסודי עברה המשפחה לרח' צה"ל בגבעתיים. אלי נשלח ל„ממלכתי־דתי „אמונים". שם הקים אבא, ברבות הזמן, בית־כנסת קטן, שעכשיו, בפטירתו, מנציח את שמו. בן חמש ויודע קרוא, נכנס אלי לכתה א'. קפץ כתה, סיים תיכון־דתי („צייטלין") בשנת 1963 ובן 16 יצא לראשונה את הבית, אל „מקום גלות־תורה", ירושלים.

באוניברסיטה העברית למד ערבית, לשון עברית ובשנת האסמכה האחרונה לתואר ראשון בערבית ועברית, השלים גם שנה ראשונה משפטים. כבוגר אוניברסיטה בן 19 התגייס לצה"ל. תפקידו בפועל: עוזר לעורך „מערכות" וקצין־ליווי לכתבי־חוץ, מטעם דובר צה"ל, במלחמת ששת־הימים ולאחריה.

אחר כך שנה בקבע, תוך המשך לימודי משפטים, עתה בשלוחה בת"א. בין המורים – אמנון רובינשטיין (לא קרוב משפחה). „היו לימודי־אקראי", אומר אלי, „תוך עבודה די מאומצת בצבא". אבל בתעודה לא מוזכר שום אקראי, כתוב – „סיים בהצטיינות".

סטאז' אצל שלושה: השופט גביזון, אז נשיא תורן במחוזי. פליאה אלבק, אז סגנית פרקליט־המדינה – משרה שירשה מרים רעייתו (אם ארבע בנותיו, שרי, הדס, חגית ושלומית). יוסף צ'חנובר, אז היועץ המשפטי של מערכת הבטחון.

צ'חנובר „שם עליו עין" מיד. מכאן ואילך התחיל הזינוק המהיר.

בד בבד עם הסטאז'ים – לימודי תואר שני. יהדות זמננו. יהדות, בעיקר תורנית, היא נקודת־התורפה, עם סממני „תסביך־נחיתות": „אינני תלמיד־חכם וככל שעוברות השנים גוברת בי תחושת־חסר ואני מקדיש יותר ויותר ללימודי־קודש, שנותנים לי סיפוק עמוק". בנידון זה, אלי הוא היפוכו של אבא, שלמד בחדר וישיבה ליטאיים ואת השכלתו הכללית רכש בכוחות עצמו. „אבא עליו־השלום היה אוטודידקט אמיתי. את ביאליק כולו ידע על־פה. אמא מספרת שבתקופת החיזור לא חדל לדקלם לה את „המתמיד"".

לימודים תורניים (עצמיים) נהפכים, לגביו, יותר ויותר ל„יסוד מוסד בהליכי החשיבה שלי". גם בסגנון הביטוי האישי, רבה בו השניות, אוניברסלית־יהודית. שיח חריף, קולח, שקשה להדביקו, מתובל בעצת היספס צברי בשילוב אידישיזמים שגורים – הרבה רחמונעס (רחמנות), יארצייט (יום־השנה), אויפנעמען־ייד (נפש־יהודי). איך זה ייראה שם, בלשכת ראש הממשלה?

אליקים בעניבה: „עילוי? שטויות"

„תשאל איך זה יישמע שם", מגחכים במשרד־החוץ. „ייראה ויישמע עממי־עסיסי. אלי יישב רכון על מכתבתו, נובר בערימת מסמכים ומסלסל בגרונו, בהטעמות עולות ויורדות, פרקי חזנות וניגונים של בעלי־תפילה, פעם נוסח בית־הכנסת, פעם נוסח בית־המדרש. קולו, טנור גבוה, לא בדיוק קארוזו, קצת חורק. בהתחלה, כשבקעו הסלסולים ומילאו את כל הקומה, התרוממו גבות רבות בלשכת השר. אחר כך התרגלו.

עממיותו, מספרים, היתה לו לרועץ, לפחות בפרשת קידום אחת, שהותירה בו צלקת („לא עמוקה, כבר הגלידה"). ערב פרישת פרופ' יהודה בלום ממשרת שגריר ישראל באו"ם, בחר שמיר באלי רובינשטיין ליורשו ושידלו לקבל עליו את המינוי. השר פרופ' משה ארנס, שהיה שגריר ישראל בארה"ב, לחץ למינוי הציר בוושינגטון, בנימין נתניהו.

במשרד החוץ ידעו כי אלי לא ביקש לעצמו את המינוי, אפילו לא רצה בו. אבל נפגע מהצורה. בוקר אחד ישב בחדרו ושמע במהדורת החדשות על מינויו של „ביבי" נתניהו. כחודשיים לאחר מכן מינהו שמיר לציר בכיר בוושינגטון. אלי: „הפרשה נשכחה. אינני עוסק בה עוד".

במשרד אומרים: יתכן, שנתנבו לאוניד גם ג'ימוקי ה„לובי" של נתניהו: קסם אישי רב, חשיפה טובה לתקשורת וליטוש חיצוני. גינוני־שולחן, גינונים דיפלומטיים, אולי אינם הנקודה־החזקה של אלי. אך האיש הצעיר הזה הוא אנציקלופדיה מהלכת של ידע ואיננו בטול־חן אישי. „ראש־גדול, חריפות תלמודית וישבן שקדני, שמתיישב על נושא ואינו מרפה".

אחרי מלחמת יום־הכיפורים הטיל צ'חנובר על אלי להכין את תיק הטיעונים של דיין לפני ועדת־אגרנט. לאחר שהוועדה פטרה את דיין מאחריות, אמרו כולם – אלי הוריד את דיין מהעגל. אלי לא רצה אפילו לשמוע התנסחות צורמת כזאת. מכל מקום, המשפטן הצעיר לכד את עינו, ואחר־כך גם את ידידותו ולבו של דיין המנוח.

דיין הלך, פרס בא, אלי נשאר. אלה היו גם ימי לידת גוש אמונים. אלי נשבה בלהט האידיאליסטי לארץ־ישראל השלמה ונשאר „סימפטיזור", כלשונו, עד עצם היום. עם „מודיפיקציות", כלשונו. ב־77' הלך אל שמעון פרס, לבקש אישור להקמת אלקנה, היישוב השלישי והאחרון שהוקם ע"י ממשלת המערך (השניים האחרים: קדומים ועופרה) ערב חילופי השלטון. „הכוונה היתה להצטרף לגרעין המייסד. הזוים רצו אחרת. מרים כבר היתה בהריון מתקדם. עברתי למשרד החוץ, עם הצטרפות דיין לממשלת בגין. העניין לא נסתייע".

מבטעו? „קשה להשיב. מצד אחד, כן. עד היום אני בידידות עם החברים שם. זיקה חיובית להתנחלות, יש לי. אני מעריך את האידיאל של אנשי ההתיישבות ביו"ש. עם זאת, לא כל כיוון שהתפתח בגוש אמונים נראה בעיני. למשל? המחתרת היהודית. דוגמה חינוכית רעה לדור הזה וגם בומראנג למטרות ההתיישבות. התייסרתי מאד".

לא נראה לו כיוון נוסף: „דגלתי ועודני דוגל ביישוב כל חלקי א"י. אך לא בהכרח בתוך שכם, או בתוך חברון. זכות היסטורית יש. הברת מידי אין. גם לשכל הישר תפקיד במימוש הזכות. צריך להתיישב, תוך צימצום מירבי של שטח החיכוכים עם השכנים. צריך להתיישב תוך שמירת החוק ואך ורק על־פי החלטות הממשלה. גם האידיאליסט הצרוף חייב להבין שזו הדרך. אחרת, יימצאו תמיד אידיאליסטים אחרים, בקטב האחר".

בעוד חודש, כמזכיר הממשלה, יהיה עליו להימנע מלבטא דעות שמחוץ לקונצנזוס. אלי מהסס עוד לפני כניסתו לתפקיד: „אינני מדבר אתך חופשי. לא, חלילה, שאני מבטל דעותי ומצפוני. אבל כדי לנקוט עמדות פומביות אצטרך לפרוש לרשות הפרט".

כמה דיעות „לא־פומביות" מעוגנות בבית מדרשו הפרגמאטי של מורו דיין: „כן" לפשרה פונקציונאלית. „ברוח הסכמי קמפ־דייויד", אפילו עדיין אינו רואה שום ערבי שמוכן לקבלה. „לא" לסיפוח, בגלל ריחוק מהקונצנזוס. מדינה פלשתינית? רעיון נפסד ומסוכן, לבד מהיותו רחוק מהקונצנזוס. ממשלה שתסכים למדינה פלשתינית, לא יוכל להוסיף לשרתה.

התנחלויות כמכשול לשלום? מה פתאום? המכשולים הם האיבה והסירוב הערביים. חוץ מזה, הזכות להתיישב על אדמות מריבה, נתונה משפטית ומוסרית. אפילו באמנת ז'נבה אין מונום להעברת מתיישבים יהודים ל„שטחים כבושים".

הסכם השלום עם מצרים: „יש דברים כואבים ומתסכלים. אי־קיום התחייבויות בתחום הנורמליזציה. השיסוי האנטישמי והאנטי־ישראלי בתקשורת המצרית". כאב הלב על נטישת ישובי סיני היה רב. אז כעת. עדי שמיעה סיפרו כי בקמפ־דייוויד לא העלים את רוגזו, אפילו בנוכחות בגין ודיין. „זרענו את זרעי המדינה הפלשתינאית", אמר.

– לבסוף, מי אתה אלי רובינשטיין, בעיני עצמך, ערב כניסתך לתפקיד „מנהל המדינה", ישראלי מעורב אישית, איכפתניק עם אמונה בלב?

שאלה מנופחת מדי לטעמי. אבל, „טוב, אם שאלת, אז כן, איכפתניק, אם אתה רוצה", משיב אלי. לא בלי שמץ ליגלוג עצמי.

בס"ד

הזמן מקומות עוד היום

כפר הנופש כינר

חופשת סתיו/חורף באקלים הנוח של הכנרת

על חוף הכנרת, בחיק הטבע הקסום, שוכן **כפר הנופש כינר**, בנוף הרים וים, באווירה מסורתית ו"שמחת חיים יהודית".

● 120 חדרים ב־12 מבנים בני קומה אחת, 10 חדרים בכל מבנה.
כל שני חדרים מתחברים ליחידה אחת עם מטבחון ובו מקרר וכיריים לחימום. בכל חדר מיזוג אויר, רדיו, טלפון, שעון שבת ושירותים הכוללים אמבטיה.

● מבנה מרכזי ובו אולם קבלה, טרקלין, חדר אוכל **גלאט־כשר**, בר־קפטריה, חנות למזכרות, מקווה ובית כנסת, חדרי ישיבות ואירועים.

● נופש פעיל בתחומי ספורט ותרבות, מגרשי־טניס, כדור־סל, כדור־עף וספורט מים. טיולים וסיורים לאתרים המרהיבים שבאזור ורכיבה על סוסים.

● תחבורה מסודרת למרחצאות חמת־גדר.

● חוף רחצה הכולל הפרדה בין גברים לנשים, עם מלתחות.

● ובצד הרוחני: הרצאות וחוגים בנושאים אקטואלים ומחשבת־ישראל.

כפר הנופש כינר — מעניק לשומרי מסורת ומצוות, משפחות, יחידים וקבוצות — מימד חדש של נופש בחדווה יהודית.

כפר הנופש כינר — על כל מתקניו, נמצא בהשגחת הרב א.ד. אוירבך שליט"א.

מקבלים אישורי הבראה מטעם הלישכה לשיקום נכים באוצר.

למידע נוסף ולהזמנת מקומות, פנה אל:
● סוכן הנסיעות שלך
● כפר הנופש כינר

KINAR כינר

צפון מזרח הכנרת 12490
טלפון: (067) 63670

هكذا من الاصل

טיפול חדש בפרוסטטה: לא בניתוח, בחימום

טיפול חדשני בבלוטת הערמונית פותח בישראל ומופעל ב„בילינסון" □ יהודי קשיש, שאי אפשר לנתחו בגלל בעיות לב וריאות, מקבל את הטיפול בניחותא, צופה בטלוויזיה □ המיתקן עדיין נסיוני, אך מעורר תקוות

מאת מנחם תלמי

בליל שבת אחד, סביב אבטיח קר וקיטורים חמים, אמר מישהו: לך לפתח־תקוה, לבילינסון, תפש את המעבדה לטיפול בהיפ־תרמיה של המחלקה האורולוגית. תראה שם משהו שיחזיר את לבך, שישכיח ממך, לשעה קלה, את מדווי המדינה, את השלומיאליות שבה מתנהלים הרבה דברים. תראה קטע קטן מצידו המואר של היצור הזה ששמו מדינת ישראל.

חצינו את המסדרונות הגדולים של המרכז הרפואי, עברנו לשטחו של הגן הגדול, שבו היו בזמנו שיכוני הרופאים והאחיות. באחד הבתים, אפופי שלוות הגנים, בחדר לא גדול, ראינו רופא ואחות נועצים מבטיהם בצג־מחשב המגלגל סיפרור דיגיטאלי, טבלות מתחלפות וצופנים חסרי משמעות למי שאינו בסוד העניינים.

צינורית שיצאה מן המיתקן הממוחשב היתה תקועה בגופו של גבר קשיש, שרבץ שם מופשל מכנסיו, רגוע לחלוטין, כמעט אדיש, בהתחשב בעובדה שצינור כזה נעוץ בישבנו. כל מעייניו של הפציאנט היו נתונים לתכנית ששודרה אותה עת בטלוויזיה. זו ניצבה במקום מוגבה ובזווית כזו שאיפשרה לו צפייה נוחה שעה שהיה שרוע למחצה על גבו בכורסת הטיפולים.

„צופה הטלוויזיה" הזה היה אחד מכמה עשרות המטופלים הראשונים במיתקן להיפרתרמיה מקומית של בלוטת הערמונית. בהם: חולי סרטן הערמונית, בעלי הגדלה שפירה של הבלוטה, סובלים מהפרעות שונות כמו דלקות כרוניות והעדר תגובה לטיפולים מקובלים. מרביתם חולים במצב שחייב התערבות כירורגית, אלא שסיבות רפואיות שונות מנעו מהם את הדבר.

המיתקן החדש הזה, הנחשב עדיין לנסיוני, הציל אותם, או לפחות שיפר באורח ניכר את איכות חייהם והקל על בעיותיהם לטווח זמן משמעותי. אחרי מספר טיפולים יכלו החולים להיפטר מהצנתר (קטטר) שבלעדיו לא תיפקדו. אחרים שבו לסדר יום רגיל, בלי להיות תלויים בקרבתו המיידית של בית־שימוש.

פרוסטטה, צרה צרורה של גברים. יש על כך המון בדיחות, אך הן מתגמדות מול ים הדמעות ושק היסורים המלווים את הלוקים בצרה הזו. הסטטיסטיקה אומרת כי שני שלישים מן האוכלוסיה הבוגרת סובלת מהפרעות בבלוטת הערמונית. כמחצית מהם, במוקדם או במאוחר, נאלצים לעבור ניתוח להרחקת הבלוטה. רבים מהם סובלים מגידול שפיר בבלוטה. האחרים לוקים בגידול סרטני.

הניתוח להרחקת בלוטת הערמונית אינו מן המסובכים. הבעייה הקיימת היא אותם גברים, אשר בגלל מצבם הגופני, או בעייה רפואית כלשהי, אינם מסוגלים לעבור הרדמה וניתוח. הדחף ל„המצאת" המיתקן ההיפרתרמי הזה ראשיתו בנסיון ובמאמץ לנסות ולפתור את בעייתם של הללו.

אבל במרוצת הזמן התרחב מעגל הניסויים וכמה מן המטופלים נימנים גם על האוכלוסיה שמסוגלת לעמוד בניתוח, ולא רק זו הלוקה בסרטן, אלא בגידול שפיר של הבלוטה. כאן גם כאן התוצאות מעודדות. אופטימיסטים מושבעים שבין העוסקים בתחום האורולוגי הזה טוענים כי לא ירחק היום ומיתקן זה יוכל, במקרים רבים, להחליף את איזמל המנתחים.

תחילתו של הפרוייקט הזה, שיזם הפרופסור סרוודיו, במכון ויצמן ברחובות, שם נערכו נסיונות מסויימים בהיפרתרמיה (טיפול בעזרת חימום יתר). הכוונה המקורית היתה למצוא דרך לטפל בגידולים לא שפירים המתגלים בערמונית. הניסויים נערכו על חיות והתוצאות שהושגו נראו מעודדות.

למערכת הניסויים הזו הצטרפה המחלקה האורולוגית של בילינסון, בראשותו של הפרופסור צ'ירד סרוודיו. מחלקה זו היתה אמורה לתת לניסויים הטכנולוגיים־קליניים את הגיבוי הרפואי־אורולוגי. הרופא שנשלח מטעם המחלקה היה הד"ר צבי לייב, שהוא עד היום „הרופא הצמוד" של הפרוייקט הזה. את הטיפולים המעשיים ביצעו החוקרים בשיתוף עם בית החולים קפלן, הסמוך למכון ויצמן, אלא שכעבור זמן, מסיבות שונות, התפרקה השותפות המחקרית הזו.

הצוות מבית החולים בילינסון וחברת „ביודן" החליטו להתחיל מחדש במחקר ההיפרתרמי, כשהכוונה היא לבנות מכשיר אחר, יעיל וזול יותר מזה ששימש את החוקרים עד לשלב הזה. חברת „ביודן" העמידה מול ד"ר צבי לייב מבילינסון את הדוקטוראנט לפיסיקה, איש מכון־ויצמן, אביגדור לב. לגמרי במקרה, שניים אלה הם אחים...

בצד הפיננסי של פרוייקט זה נושאת החברה להשקעות של בנק לאומי לישראל, בראשותו של האלוף (מיל.) עמוס חורב, באמצעות חברה־בת ששמה „עתידך", העוסקת ביזום וניהול תעשיות עתירות ידע. בראש „עתידך" עומד עומרי טלמון — טיפוס מעניין רב־גוני, שלבד מהיותו מהנדס ומדען ורואה־חשבון, הוא גם שייט, גם טייס וגם משוגע לדאונים.

ל„עתידך" ארבע חברות־בנות. שתיים מהן בתחום הרפואי (עוסקות באיברים מושתלים בגוף האדם ובהיפרתרמיה). אחת מהן — „ביודן" — היא המעורבת מעשית בפרוייקט הנסיוני של ההיפרתרמיה. בראש שתי החברות הללו עומד עוזי אשל, מהנדס תעשייה וניהול, בוגר הטכניון והאוניברסיטה של תל־אביב.

כאמור, את „ראש החץ" הרפואי מובילים פרופסור סרוודיו וד"ר לייב, שהוא מנהל המחלקה האורולוגית שבראשה עומד סרוודיו. פרופסור סרוודיו, מבכירי האורולוגים בארץ, הוא גבר משופם ושחור בלורית, נעדר לחלוטין גינונים פרופסוריים. ביד רחבה הוא מעניק את ה„קרדיט" המגיע לד"ר לייב, האיש שלו בפרוייקט. מאז ימי קדם ידוע כי לחימום יש השפעה מסויימת על דרכי הריפוי — מנסה פרופסור סרוודיו להסביר את צורת פעולתו של המיתקן החדש. זה שנים רבות ידוע על דיווחים רפואיים שהצביעו חד־משמעית על נסיגת הסרטן ולפעמים היעלמותו, כתוצאה מטיפול המתבסס על חימום. אולם רק בעשרים השנים האחרונות נהפך ניצול החימום כמכשיר מסייע לריפוי ולמדע בפני עצמו, כשהוא מקבל את הכינוי היפרתרמיה.

מדובר, למעשה, בהעלאה מבוקרת של החום עד ל־44 מעלות צלסיוס ושמירתו בטווח זה לפרקי זמן קצובים ומתוכננים. בדרך זו ניתן להרוס תאים סרטניים בלי לפגוע ברקמות התקינות. הקושי הוא בתרגום התיאוריה הפשוטה הזו לפיתוח טכנולוגי, שיאפשר חימומו של חלק מסויים בגוף בצורה אמינה ומבוקרת, בלי לפגוע בחלקים אחרים בגוף ולגרום שם נזקים. לאחר שורה ארוכה של נסיונות הצלחנו, ככל הנראה, לבנות מערכת יחידה במינה בעולם מבחינת אמינותה ובטיחותה ונוחות השימוש בה, הן למטפלים והן למטופלים.

ואכן, למי שניצב שם בביתן הטיפולים שבירכתי בית החולים הענקי, נראה כי „נוחות השימוש" איננה מלת־קישוט בלבד.

החולה המטופל — במקרה זה יהודי קשיש שבגלל בעיות לב וריאות אינו יכול לעמוד בניתוח ואלמלא המיתקן הנסיוני הזה חייו לא היו חיים — רובץ לו בניחותא, כשלמרגליו הוא מלעלע בעתון וצופה במה שמתחולל על מסך הטלוויזיה. אין כאבים. תחושת האי־נוחות היא מיזערית. הוא עשוי לבלות, מחובר למיתקן המקרין חום אל בלוטת הערמונית שלו, פחות משעה. אשתו ממתינה לו על המרפסת שמעבר לדלת, מעבירה את הזמן בסריגה. עם גמר הטיפול יקום וילך לביתו. מחזור הטיפולים שלו יסתיים מקץ 8 עד 10 ביקורים.

העיקרון פשוט מאוד — מסביר ד"ר צבי לייב, גבר בן 39, המלווה את הפרוייקט הזה משלביו הראשונים. מה שאתה רואה כאן זוהי מערכת, המייצרת ומשדרת גלי מיקרו. „אנטנה" זעירה, שהוחדרה לגוף החולה דרך החלחולת אל קרבת בלוטת הערמונית שלו, גורמת שם להעלאה מבוקרת של הטמפרטורה עד למכסימום של 44 מעלות. בו־זמנית פועלת מערכת נוספת להגנה, המקררת את האזור ומבטיחה שהחום המיוצר יתרכז בערמונית בלבד. המחשב שבמיתקן מקיים בקרה מתמדת על המתרחש, עונה על כל צרכי הבטיחות, דואג לרישום וביצוע הצד הטכני.

פרופסור סרוודיו וד"ר לייב נשמעים אופטימיים למדי בכל הקשור להצלחתו של המיתקן. אולם שניהם נוקטים זהירות בקביעותיהם ומדגישים שהמיתקן הוא עדיין נסיוני. בשלב זה הסטטיסטיקה מאששת את ההתייחסות האופטימית: מתוך כמה עשרות גברים שטופלו במיתקן, רק בשני מקרים לא הושגו התוצאות המקוות. כל שאר המטופלים, גם אם לא נפתרה בעייתם, לפחות זכו לשיפור משמעותי במצבם ובאיכות חייהם ואימת סכין המנתחים סרה מהם.

כאמור, המיתקן פותח, תוכנן ונבנה על ידי „ביודן, מערכות רפואיות" שהוקמה ב־1983 במיוחד לצורך פיתוח פרוייקט. „במשך הזמן שיכללנו את מערכת ההיפרתרמיה. עוזי אשל, מנהל החברה (המנהל גם חברה מקבילה אחרת בתחום הייצור הרפואי), אומר כי למיטב ידיעתו „אנחנו היחידים בעולם בתחום ההיפרתרמיה שפיתחנו והשלמנו מערכת ספציפית לטיפול במחלות הערמונית ולא עוסקים במערכות חימום כלליות יותר. לאחר שקיבלנו את הנתונים הדרושים מתצפיותיה של בילינסון, פיתחנו במהירות אב־טיפוס ראשון למיתקן הנוכחי. בשלב ראשון טופלו בו בעלי חיים ורק לאחר אישור ועדת הלסינקי התחלנו, לפני שנתיים, לטפל בבני־אדם. האב־טיפוס והרחבנו את המחקרים הקליניים למקומות נוספים. לפני כחצי שנה הצטרפה למחקר המחלקה האורולוגית בבי"ח וולפסון ולאחרונה גם המחלקה האורולוגית באיכילוב. לפי המתוכנן, יוצאו המערכות הראשונות לבתי חולים בחו"ל לקראת סוף השנה וגם זאת במסגרת הרחבת המחקרים הקליניים. בשיווק מסחרי נתחיל לאחר שיסתיימו המחקרים הקליניים".

האם לא קיימת אפשרות שעם הוצאתו של המיתקן לחו"ל „יגנבו" אחרים את כושר ההמצאה הישראלי וישימו לאל את התקוות העיסקיות הטמונות במיתקן?

עוזי אשל לא נראה מודאג. „ישנם דברים שקשה מאוד להעתיק, ביניהם הנסיון הקליני שהצטבר כאן ושאותו תרגמנו לתוך המערכת שבנינו. בכל מקרה, למרות שבשטח זה אנחנו מקדימים את כולם בשנתיים לפחות, וזה פרק זמן משמעותי, נשתדל להגן על סודיות המערכת".

ד"ר צבי לייב מפעיל את המיתקן: החולה קורא עתון (צילום: ראובן קסטרו)

שינויים חידושים ושיפורים בקוי הנסיעות בכל הארץ

החל מ־1.9.86 באישור המפקחים על התעבורה.

אזור המרכז

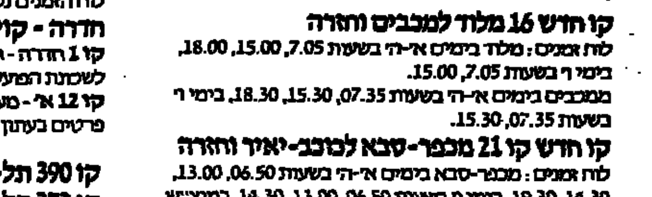

קו חדש 16 מלוד למכבים וחזרה
לוח זמנים: מלוד בימים א'-ה' בשעות 7.05, 15.00, 18.00, בימי ו' בשעות 7.05, 15.00.
ממכבים בימים א'-ה' בשעות 07.35, 15.30, 18.30, בימי ו' בשעות 07.35, 15.30.

קו חדש קו 21 מכפר-סבא לכוכב-יאיר וחזרה
לוח זמנים: מכפר-סבא בימים א'-ה' בשעות 06.50, 13.00, 14.30, 19.30, בימי ו' בשעות 06.50, 13.00, 14.30. במוצ"ש בשעה 22.00.
מכוכב-יאיר בימים א'-ה' בשעות 07.15, 13.20, 14.50, 19.50, בימי ו' בשעות 07.15, 13.20, 14.50 ובמוצ"ש בשעה 18.00.

קו 92 א' חולון - תל-אביב
קו 92א' מחולון יסע בשעה 06.45 (ימים א'-ו') דרך תל-גיבורים, בייט הולץ, לקרית המלאכה וממשיך לצפון ת"א.

קו חדש קו 604 נתניה - רמת-אביב - אוניברסיטה - רידינג
מעתה שרות ישיר לאוניברסיטה לשכונת רמת-אביב. הקו יסע מנתניה לאוניברסיטה ברמת-אביב, מגיע עד חניון רידינג וחזרה.
לוח זמנים: מנתניה בימים א'-ה' בשעות 07.05, 08.15, 09.15. בימי ו' בשעה 07.05.
מתל-אביב בימים א'-ה' בשעות 14.00, 15.00, 16.00, בימי ו' בשעה 14.00.

קוים 056, 057 מחדרה לגוש ריחן
מסלול קו 056: חדרה, מי עמי, חיננית, שקד, ריחן, מחנה דותן, מבוא דותן, חרמש, בקה-אל-גרבייה, שער מנשה וחזרה לחדרה.
לוח זמנים: בימים א'-ה' בשעות 06.45, 11.00, 19.30. בימי ו' בשעות 06.45, 11.00. במוצ"ש בשעה 21.30.
מסלול קו 057: חדרה, שער מנשה, בקה-אל-גרבייה, חרמש, מבוא דותן, מחנה דותן, ריחן, שקד, חיננית, מי עמי, חדרה.
לוח זמנים: בימים א'-ה' בשעות 05.30 (מחרמש), 14.00, 16.00. בימי ו' בשעות 05.30 (מחרמש), 14.00. במוצ"ש בשעה 19.00.

קו חדש קו 032 רעננה - הרצליה
מסלול הקו: צומת רעננה, דרך בי"ח מאיר, רעננה, הרצליה, רמת-השרון, צומת גלילות, קאנטרי, רב-מכר, אזור תעשיה הרצליה וחזרה.
לוח זמנים: מצומת רעננה בימים א'-ה' בשעות 06.15, 07.00, מ-07.45 עד 18.15 בתדירות של כל 30 דקות. בימי ו' בשעות 06.15, 07.00, מ-07.45 עד 14.45 כל 30 דקות.
מאזור התעשיה הרצליה בימים א'-ה' בשעות 07.15, 08.00, מ-08.45 עד 19.15 בתדירות של כל 30 דקות. בימי ו' בשעות 07.15, 08.00, מ-08.45 עד 15.45 כל 30 דקות.

קו 020 ראשל"צ - חולון
להזכירכם מסלול הקו הוארך ממשרד הרישוי ויגיע עד בי"ח וולפסון, חולון וחזרה. פרוט לוח הזמנים יפורסם בימים 29/8, 5/9 בעתונים מקומיים, וכמו-כן בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע של אגד.

קו 901 תל-אביב - חיפה
להזכירכם מסלול תחנות קו 901: תחנה מרכזית תל-אביב, רכבת ארלוזורוב, צומת רמת-אביב, צומת גלילות, צומת הרצליה, מכון וינגייט, צומת נתניה, צומת כפר-ויתקין, צומת אולגה, תחנה מרכזית חיפה, ובחזרה באותן התחנות. לוח הזמנים נשאר כפי שהיה.

חדרה - קוים עירוניים
קו 1 חדרה - חפצי-בה ישנה את מסלולו וישפר את השרות לשכונת הפועל המזרחי.
קו 12 א' - מעניק שרות לשכונת ברנדיס בשעות הלילה.
פרטים בעתון מקומי מיום 29/8, 5/9 ובלשכות המודיעין.

קו 390 תל-אביב - אילת (ישיר)
קו 373 תל-אביב - צאלים
ראה פרטים באזור דרום.
קו 405 ירושלים - תל-אביב
ראה פרטים באזור ירושלים.

• כמו כן יבוצעו תוספות ושינויי מערך קוים ברמת-הגולן.
פרטים בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע

קו חדש קו 31 כרמיאל - ישובי גוש שגב - מושב מנוף וחזרה
לוח זמנים: מכרמיאל בימים א'-ו' בשעה 06.20 מבצע' כניסה לשורשים. ממנוף בימים א'-ה' בשעות 07.55 (מבצע כניסות ליובלים ושורשים), 16.30. ביום ו' בשעות 08.00, 12.30.
פרטים לגבי מסלול הקו בעתון מקומי מיום 29/8, 5/9 ובלשכות המודיעין.

כפר הורדים
מעתה יתווספו כניסות לכפר הורדים ע"י קו 043 בדרכו מיגוח לנהריה בשעות 05.50, 11.20 ומנהריה ליגוח בשעות 10.20, 17.30 וע"י קו 041 הנוסע ממעלות ללפידות בשעה 12.45

קו 955 נצרת - ירושלים
ראה פרטים באזור ירושלים.

אזור דרום

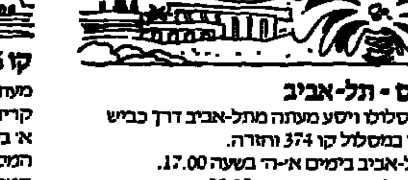

קו 373 צאלים - תל-אביב
הקו ישנה את מסלולו ויסע מעתה מתל-אביב דרך כביש החוף, יד מרדכי במסלול קו 374 וחזרה.
לוח זמנים: מתל-אביב בימים א'-ה' בשעה 17.00. בימי ו' בשעה 14.00 ובמוצ"ש בשעה 20.10

קו חדש קו 037 אשקלון - מושב אלי-סיני
הקו יסע ממושב אלי-סיני דרך ניסנית לאשקלון וחזרה.
לוח זמנים: מאלי-סיני בימים א'-ו' בשעות 07.15, 13.30. מאשקלון בימים א'-ה' בשעות 12.45, 18.00, בימי ו' בשעה 12.45

קו 390 - אילת - תל-אביב וחזרה - ישיר
הקו יוצא בימים א'-ו' מאילת ומת"א בשעה 10.00.

אזור צפון

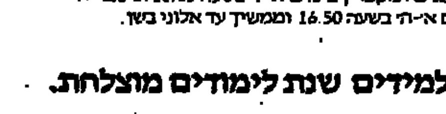

רמת הגולן - קו חדש 015 טבריה - קצרין
קו 015 יסע מטבריה לקצרין דרך צמח וחזרה.
לוח זמנים: מקצרין בימים א'-ו' בשעה 10.15 ומטבריה בימים א'-ה' בשעה 16.50 וממשיך עד אלוני בשן.

אזור ירושלים

קו 405 מהשכונות בירושלים ישיר לתל-אביב
מעתה יופעל שירות ישיר לתל-אביב משכונות גילה, קרית-יובל, נוה יעקב ונוגן. מכל שכונה יוצא אוטובוס ביום א' בשעות 06.15, 06.45. בימים ב'-ה' בשעה 06.45. פרוט המסלולים והתחנות במקומונים מיום 29/8, 5/9, בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע של אגד.

קו 955 ירושלים - נצרת
הנסיעה של שעה 14.00 תוקדם ל-13.45 בימים א'-ה'.

קו 46 - נוה יעקב - הר-הצופים
קו 46 יוארך ויתחיל את מסלולו מנוה-יעקב, דרך פסגת זאב ויגיע עד להר-הצופים. פרטים לגבי לוחות זמנים ומסלול הקו במקומונים מיום 29/8, 5/9, בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע של אגד.

שרותים לחופי הרחצה
כל השרותים המיוחדים לחופי הרחצה שפעלו בחודשי הקיץ בימי חול - יבוטלו.

מזיזים את השעון
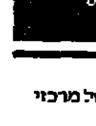
בעקבות המעבר משעון קיץ לשעון חורף ב-6/9 יופצו לוחות זמנים חדשים לציבור. פרטים בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע.

שימו לב!
לוחות הזמנים יהיו בתוקף מ-1.9.86 - 1.11.86 למעט ראש השנה, יום כיפור וסוכות וכן ב-5/9, 6/9 שלגביהם יוצאו לוחות זמנים בנפרד.

מרכזי מידע
אנו מזכירים לציבור הנוסעים כי מספרי הטלפון של מרכזי המידע הם:
תל-אביב: 03-432777
ירושלים: 02-523456, 528231/2
חיפה: 04-549121
למידע נוסף ולוחות זמנים מפורטים אנא פנה ללשכות המודיעין בכל תחנות אגד ולמרכזי המידע.

עם תחילת שנת הלימודים מאחל אגד לתלמידים שנת לימודים מוצלחת.

אגד עוד שיפור למענך.

חדשות אגד תיור: * אגד תיור מציע שפע של חבילות נופש ברחבי הארץ. החבילות כוללות מלונות, מסעדות, אתרים ובילויים במחירים מפתיעים ומיוחדים. * מחודש ספטמבר, מידי שבת, יוצא מת"א אוטובוס ללונה-גל. * חדש לשירותכם: נפתח משרד אגד תיור בתחנה המרכזית בהרצליה. טל' 052-540540 * היכונו לטיולי סוכות: הגליל, ים המלח, ירושלים ואילת - פרטים במשרדי אגד תיור ברחבי הארץ.

EGGED TOURS אגד תיור

אורי טלמור: חיל-אוויר, ראש-העין, טאבה

מאת סופר „מעריב"

„תענוג, ממש תענוג, לעבוד עם הראש ולא עם ראשי-טילים בשביל להגיע לפיתרון של בעיות", אמר לא-מכבר תת-אלוף (מיל') אורי טלמור, שניסה את שתי הדרכים: תחילה, כנווט-קרב בחיל-האוויר, ואחר-כך כיועץ שר הביטחון ונציגו בשיחות על טאבה. בזה ובזה הצטיין טלמור, כמו בכל דבר אחר שבו עסק. עד שהסתלק, לפני שבוע, בגיל חמישים ואחת.

מותו של הג'ינג'י גדול-הגוף וטוב-המזג, דוקטור באסטרטגיית ניהול (שלמד גם מדע-המדינה, סוציולוגיה, משפטים וכלכלה), הוא אבידה קשה מאוד. יעידו חבריו בחיל-האוויר, רעיו בראש-העין שבפעילות קהילתם השתתף מתוך רצון ותחושת חובה („אני המגויסט") ושותפיו לאיסוף הראיות בפרשת טאבה.

הנה, מעט שבמעט על אורי טלמור שאיננו.

ניצב יעקב טרנר, ראש אגף כוח-אדם במשטרת ישראל:

ההיכרות הראשונה שלי עם אורי היתה בקיץ חמישים-ושלוש, כשהתגייסנו והתנדבנו לקורס טיס. שנינו היינו בקבוצה נכבדה שייצגה את עמק-חפר: אורי בן כפר-ויתקין ואני מכפר-יונה, ואתנו רן פקר מכפר-ויתקין ופודמן ושדמי ממעברות. אורי התבלט מיד בשתי תכונות-יסוד: ראשית, היה אחד המצטיינים בלימודי קרקע, במקצועות העיוניים הקשורים בתעופה. שנית, בלט באופיו הסוער, הג'ינג'י, ובצחוקו המהדהד שכמותו לא היה בחיל-האוויר אלא רק לו.

מתחילת דרכו בחיל היה אורי צומת לחברמניות, לאהבת אנשים, לידידות אמת, למוכנות לעשות הכל בשביל כל אחד. אין מי שלא ידע כי את אורי אפשר לרתום לכל עניין: למעשה שובבות, לעזרה לחבר במצוקה, למתן כתף ולהשתתפות בכאב ובעצב. כשעלה אורי במדרגות, בדרכו לחדר-התדריכים, שמעת את הסופה המתקרבת וחשת במרץ שהיה אצור בו, באיכפתיות כלפי כל הסובב אותו, בלהט לגבי כל דבר שהתבקש לו.

בעצם, אורי לא התכוון ולא רצה להיות טייס. כיוון שהיה בעל כושר שיפוט ואבחנה מעולים, העדיף שהצטיינותו וכישוריו יבואו לידי ביטוי בתור נווט יותר מאשר בתור טייס והוא בחר מראש את הדרך: נווטות. ואכן, לאורך כל שנות שירותו הארוך, מה„מטאור" דרך ה„ווטור" ועד ה„פנטום", ומן השנים שלפני ששים ושבע, דרך מלחמת ששת הימים ומלחמת ההתשה ועד מלחמת יום הכיפורים – היה אורי נווט מצטיין, מיומן מאוד, שביצע את משימותיו במומחיות מרובה וברמה אישית לדוגמה.

אי-אפשר לשכוח את התסס של אורי, את הפעלתנות שהזרים לטייסת ה„ווטורים" בבסיס רמת-דוד במלחמת ששת הימים. את המורל שנסך בלוחמים – למרות המחיר היקר, בדם, ששילמה הטייסת על הצלחותיה הרבות. חרף העצב על נפילת חברים, היו באורי הכוחות הנפשיים להוות אחד הצירים שסביבם סבבו חיי הטייסת בין הגיחות, לאחריהן ולתוך הלילה שלמחרתו צפויים המיבצעים הבאים.

כמו לרבים אחרים, גם לאורי היה רגע של צער כאשר התבקש לתפקידים ולעיסוקים שלא איפשרו לו עוד לטוס. אלא שאורי, בעל הטמפרמנט הבלתי-נדלה, ידע להסיט את האנרגיה והעוצמות הטמונות בו לאופקים אחרים. בתוך שירותו הממושך בחיל, הוא יצא ללימודים, כולל לימודים בחו"ל, והשיג שורה של תארים בתחומים מגוונים. מה שלמד, המיגוון של נושאי הלימוד, מלמדים יפה על אישיותו שלא ידעה שובעה ועליו, שלעולם לא ידע מנוח.

שני התפקידים המרכזיים שמילא אורי בחיל-האוויר היו תפקידים שעניינם אנשים: מפקד בסיס, וראש להק כוח-אדם. בשני התפקידים הללו באו לידי ביטוי אישיותו החמה, האוהבת. איש-רעים-להתרועע היה, פתוח וגלוי. בזכות פתיחותו וגישתו, היה לאנשים נוח מאוד לשוחח עמו על כל דבר. היה איש סודם של רבים. אהב אנשים, והם השיבו לו אהבה.

אורי היה בלתי-צפוי. נכנס לביתך יחף, מגלגל בענייני טאבה, ובנשימה אחת מתעניין גם באגודת חיל-האוויר המוקמת ומתפתחת, ובמוזיאון החיל, וכן תוקף בעניין בקשותיו לגייס שני בחורים מראש-העין שהטיפול בהם הצריך שיקול-דעת מיוחד. הוא לא הניח לי עד שלא מיציתי את כל האפשרויות. זהו אורי שהקדים מאוד לעזוב אותנו: אורי הבלתי-צפוי.

אורי טלמור ז"ל: „איזה אדם!"

חיים מליחי, חבר המועצה המקומית ראש-העין מטעם מפלגת-העבודה:

עם אורי טלמור נפגשתי לראשונה בביתי, זמן-מה לאחר מערכת-הבחירות בשמונים ואחת, שהיתה הקשה ביותר מבחינת הפילוג והקיטוב בעם. אורי חזר לארץ משהות בארצות-הברית, וביקש לשתף את עצמו בקהילת ראש-העין. הוא פשוט התקשר אל מזכיר הסניף המקומי של מפלגת העבודה ואמר כי הוא רוצה להיות פעיל כאן. ביקשו ממני להיפגש איתו, כדי לבדוק את שילובו בתוך-דעים: מיסגרת חברתית-תרבותית שהקמנו בראש-העין, לאנשים בגילאים שלנו ומכל גוני הקשת הפוליטית.

באותה פגישה ראשונה, שאלתי את אורי מה הביא אותו אל ראש-העין. תשמע, הוא ענה, מערכת הבחירות האחרונה גרמה לי להחליט שאני, כבן הארץ הזאת, חייב לעשות הכל לצימצום הקיטוב העדתי ולמען יותר הבנה בין העדות השונות – כדי שנוכל לקיים חיים יפים במשותף. אני, הוא אמר, מעמיד את עצמי לרשותכם בכל עת ובלי הגבלת זמן, ואעשה כל מה שתבקשו ממני.

המיפגש הראשון של אורי עם החוג היה קשה מאוד. כמה חברים התפרצו כלפי אורי: מי הביא אותך לכאן? מה פתאום עכשיו? אחרי הבחירות – ואורי, בשקט הנפשי שלו, בסבלנות שגילה תמיד, ענה להם והסביר. אני רוצה לבוא לכאן, הוא אמר, לא כאיש מפלגה אלא כאדם פרטי, המוכן להיות אתכם כאן בכל עת, בזמן שמחה ובזמן עצב והרוצה להתמודד בבעיותיכם יחד אתכם.

בתום המיפגש היה אורי נסער מאוד. הוא נסער מדברי הביקורת שהופנו אליו ומן הביטויים של התמרמרות על קיפוח עדתי. אבל הדברים שהשמיע שיכנעו את החברים כי הוא בא אלינו מתוך כוונות כנות, ולא בגלל מטרות פוליטיות.

הוא נרתם לפעילות. דאג להביא אלינו את המרצים הטובים ביותר, כמו המשורר אבא קובנר, ראש הממשלה שמעון פרס, מפקד חיל-האוויר דוד עברי, הרמטכ"ל משה לוי ורבים וטובים אחרים. הוא אירגן טיול לבקעת-הירדן, שבו היינו אורחי פיקוד מרכז והאלוף אורי אור – ולאות-הוקרה יצאנו לעבודות ביצורים. שיא הפעילות היה כאשר אירגן הופעה-בהתנדבות של דודו טופז („איש הצ'יזהיט" מכיכר מלכי ישראל). למסיבה הזאת הוזמנו כל המרצים שהתארחו אצלנו מאז הצטרפותו של אורי.

במשך הזמן, כשחברים בחוג – וגם אנשים מחוץ לחוג – ראו שאורי אתנו ובתוכנו תקופה ארוכה, הם חשו נוח מספיק לטלפן אליו הביתה או לפנות אליו אישית, בכל עניין שהציק להם: תלמידים שניסו להתקבל במוסדות-חינוך מסויימים, סטודנטים שביקשו מילגות, אנשים שרצו להתקבל לעבודה. אורי מצא זמן לכולם, לא פיזר הבטחות-סרק אלא תמיד השתדל לעזור באמת.

לפחות פעמיים בשבוע היה אורי מגיע לראש-העין, לשעתיים-שלוש. לפעמים היה קופץ בשבת, כבה סתם, גם עם האשה והילדים. כשהיה נכנס אליך הביתה, היית מרגיש שבא אח או אבא טוב. איזו נשמה טהורה! איזה אדם! כולנו כל-כך אהבנו אותו.

אנו, חברי החוג, איבדנו חבר וידיד-נפש. אין מי שימלא את מקומו. לעולם לא נשכח אותו. לכן, ייקרא החוג שלנו על שמו: חוג רעי אורי.

תת-אלוף אורן שחור, מפקד יחידת הקישור לכוחות זרים:

אורי ראה בטיפול שלו בסוגיית טאבה – שליחות לאומית. הכרתי את אורי כשנכנסתי לתפקידי, בסביבות מאי השנה, וההתרשמות היתה: בדארם. בעל גישה פתוחה מאוד, אנרגטי מאוד, יוזם ויוצר מבחינה חשיבתית. כל הזמן חיפש מה לעשות, איך לדחוף ואיך להזיז את פרשת טאבה.

על אורי הוטלה משימה לא פשוטה: למצוא הוכחות, כגון מפות או תעודות כתובות, מתקופות שונות, שיעידו על אמיתות הטיעון של ישראל שאיזור טאבה שייך לה. לשם כך גיבש אורי צוות של גיאוגרפים, גיאודזים ואנשי מדידות. בגלל אישיותו המאוד-מיוחדת, סקרנותו שאינה יודעת גבולות והאווירה החברית, רוח הצוות שהישרה – עלה בידיו לבנות פסיפס של ראיות ולצקת תוכן בטיעון שלנו בנוגע לטאבה.

אני באתי בסוף התקופה, מעין אל המוכן. חלק גדול מהמיפגשים שלי עם אורי כבר היו בבית-החולים שבו אושפז. התרשמתי מאוד ממסירותו ודבקותו במשימה. הוא היה עומד שעות רבות דבוק לטלפון הציבורי במחלקה, מנחה את צוותו, משוחח עם המנכ"לים אברשה [טמיר] ודייב [קימחי], יוצר קשר עם האמריקאים שעסקו בסוגיית טאבה, מקבל אינפורמציה ועוסק בכל שאר העניינים הכרוכים בתפקידו. באותם ימים נפגשנו כמעט מדי יום. ידעתי שאם אורי איננו בבדיקות או בטיפול רפואי, אמצא אותו ליד הטלפון הציבורי, מדבר בענייני טאבה.

זכור לי במיוחד מיפגש שבו שכב אורי והיה מרמרם. לפתע התעורר, ראה אותי ואמר: חשבתי, וגיליתי שאפשר להשתמש בטיעון מסויים בצורה כזאת וכזאת, וכדאי לעשות כך וכך, ובדברים אלה ואלה אסור לנו לוותר.

כשבועיים לפני מותו, שבתי מקהיר. אורי עבר בינתיים ניתוח ושוחרר מבית-החולים. נפגשנו במשרדי עם חלק מאנשי הצוות ואורי השתלב במהירות במתרחש, חשף זויות וראשות שיש לטפל בהן וחי ממש את הדברים.

באופן טרגי, נבצר מאורי לראות כיצד הבשילו לבסוף כל אותם מרכיבים שעליהם עמל בהתמדה ובמסירות כזאת. אבל אין לי ספק שההצלחה היא, קודם כל, שלו.

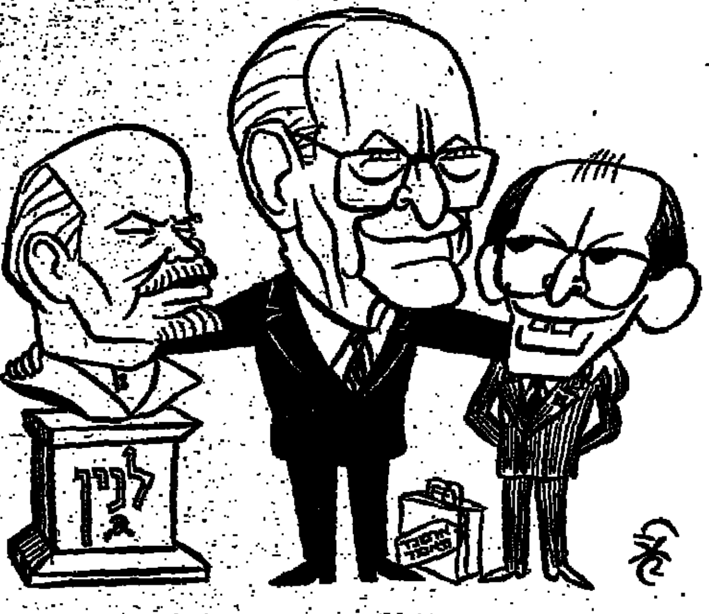

אנשים השבוע / מרק סגל

10 הדקות של פרס

בהתאם למסורת היהודית העתיקה שלא להרשות לעולם למנהיגים ליהנות מהישג כלשהו למשך יותר מעשר דקות, לא יהיה לראש הממשלה שמעון פרס זמן רב להתענג על הוכיתנות מקבלת הפנים הנהדרת שערכו לו נשיא קמרון, פול ביאה, ובני עמו, בביקור עטור-הצבעון ביאונדה.

שתי השאלות הגדולות ביותר העומדות לפניו עתה אינן תוצרת-בית:

(א) האם נשיא מצרים, חוסני מובארק, באמת יקיים את פגישת הפסגה המובטחת לפני הרוטאציה?

(ב) האם צוות הבית הלבן יתגבר על היעדר התלהבותו וימצא לפרס דרך סת-דגל בלוח הפגישות המבוקשות של הנשיא רונלד רייגן בחודש הבא?

אשר להווית הביתית, יהיה עליו להדוזת בפשפש (הפישפשוק של הקיבוץ) עולה ותופח למידות פיל (פוליטי) הדרות לקואליציה אד-הוק של הפוליטיקאים הדתיים ושל המאפיות הסוררים.

אך פרס ודאי לא ישכח לעולם את קבלת-הפנים הסוערת שערכו לו יותר מ-100,000 בני קמרון שקדו ברחובות יאונדה, מצויידים בכרזות המהללות את „אמן הדיאלוג בין עמים".

הנשיא ביאה העיר: „אילו ידעתי עד כמה אתה פופולארי, הייתי מזמין אותך למסע הבחירות שלי".

דווקא אחד הנוסעים הפחות מוכרים במטוסו של שמעון פרס, נתקבל אצל הנשיא ביאה בחמימות הגדולה ביותר. זה היה הרב ליאון אשכנזי מירושלים שביאה ביקש מפרס במפורש להביא אותו אתו.

בואו המהיר של צוות הסיוע והשיר אי מישראל נתקבל בהערכה רבה. ביאה הודה לאורחו על המתנות, שכללו מכשיר מתוחכם לבדיקת לחות הקרקע ותבליט כסף של מפת ירושלים, מעשה ידי הצורף חיים מרובסקי. פרס קיבל שני חטי-שנהב מעוטרים וגלימה קמרונית מסורתית מידי להקת המחול.

כאשר העיד הנשיא ביאה על „הנסים שעושה ישראל בתחום החקלאות", ציטט פרס את מורו ורבו, דוד בן-גוריון, שאמר „כדי להיות מציאותי בישראל, צריך להאמין בנסים".

לראש הממשלה נתלוו כמה אנשי עסקים בראשות נשיא לשכת המסחר, דן גילרמן, סגן שר החקלאות אברהם בקיעה, המנכ"ל משרד ראה"מ אברהם טמיר, שיחד עם מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי, ניסחו את ההודעה המשותפת הסופית.

קמחי קיבל את השבחים שהגיעו לו על עבודת ההכנה שהובילה לחידוש הקשרים עם יאונדה ועם בירות אפריקניות אחרות. עוד היו שם יועצו של פרס לענייני תקשורת אורי סביר, ומזכירו הצבאי, עזריאל נבו, שקודם בשבוע שעבר לדרגת תת-אלוף. היועץ המדיני נמרוד נוביק לא היה שם – הוא היה בבית חולים, סובל מדלקת-אוזניים חמורה. שלשום חזר לעבודה.

מחשבה שניה

אם חשב שמעון פרס, כמו ממלא-מקומו ושר החוץ יצחק שמיר, כי פרשת השב"כ פשוט תיעלם אם תושלך לעברו של הנשיא חיים הרצוג, מוטב שיחשבו שנית.

הקול החזק ביותר שנשמע השבוע בהיכלי השלטון היה השתיקה הרועמת של הממשלה, בעוד בית הנשיא נאלץ לנקות את שאריות פרשת השב"כ בסידרה אחרונה של חנינות.

בלי ספק, בראש עירמת העניינים הבלתי גמורים הממתינים לראש הממשלה על מכתבתו, נחה התזכורת שהוא מוכרח להגיב על ההסתייגויותיו החמורות מאוד של הנשיא לגבי קידום אחד מרביעיית אנשי השב"כ הבכירים שחנן.

אם כי הנשיא לא יכול לתת לדעותיו תפוצה רחבה יותר, לא כך השר-בליתיק עזר וייצמן ודומיו. יודעי-דבר אומרים כי הרצוג כמו על אכזבתו בהודעה שפירסם השבוע ביחס ל„מודעות להיבטים המוסריים" של הפרשה. לאחר מכן יצא הנשיא עם רעייתו אורה, והמשפחה לחופשה קצרה „איש בישראל".

נמיר כועסת

יו"ר ועדת העבודה של הכנסת, אורה נמיר, שבה מחופשה כשבפיה ביקורת קולנית על מנהיגות מפלגת העבודה, במיוחד ראה"מ שמעון פרס וסגנו, שר החינוך יצחק נבון.

היא כעסה משום שחסמו את קידומו של יעקב אחימאיר לתפקיד ראש מחלקת החדשות של הטלוויזיה, כנראה משום שאחיו יוסי עובד בשביל שמיר.

נמיר מיוחה: „כל מי שעקב אחרי עבודתו של אחימאיר יכול להעיד על האובייקטיביות המקצועית שלו. אני מאוכזבת מהתנהגות ראשי מפלגתי".

יש כישורים

לאחר שלטון רצוף במשך 17 שנה בסניף תנועת החרות בחיפה, הפסיד סגן יו"ר הכנסת מאיר כהן-אבידוב, מראשי התומכים בשר המסחר והתעשיה אריאל שרון, את תפקיד יו"ר הסניף, לטובת עמוס אורדי, תומכו של סגן ראה"מ דוד לוי.

הענין כהן-אבידוב, נראה שלא היתי הוגן בריווח על מינוין של הבן, אורי כהן, בידי שרון, לתפקיד הנספח המסחרי של ישראל במילנו.

העובדה שהוא בנו של אביו, אומר אורי כהן, אינה צריכה לפסול אותו למשרה בממשלה. נכון. יש לו גם כישורים: הוא כלכלן מקצועי ומילא תפקיד ניהולי בבנק דיסקונט.

בלי הפליה

כאשר אישר שר האוצר משה נסים, איש הליכוד, את המינוי של 14 המועמדים של שר האנרגיה משה שחל, איש מפלגת העבודה, לכהונה במועצות מנהלים של חברות ממשלתיות, הוא גילה ביניהם את ביטון, ד"ר (למינהל עסקים) דני קורן.

קורן הוא יו"ר עמותת הפועל תל-אביב, חבר מפלגת העבודה הצעיר ישמש בחבר המנהלים של חברת הנפט הלאומית.

„בגין עוד צעיר"...

הקאפיטליסט החביב על הכרמלין, איל-הנפט ארמנד האמר, הגיע לשדה התעופה בעטרות במטוסו הפרטי, להיפגש עם כל בכירינו, לרבות מנחם בגין, ולקבל תואר ד"ר כבוד מאוניברסיטת תל-אביב, ששיבחה את פועלו למען שיפור יחסי מזרח-מערב.

הקשר הגלוי ביותר לעין של האמר עם ישראל, הוא הקרן שלו לשיתוף פעולה כלכלי במזה"ת, קרן המנוהלת על-ידי ידידו הטוב, פרופסור חיים בן-שחר.

בן-שחר סיפר כי הקרן יזמה תבנית מים אזורית. נוסף על כך יש שמועות על משימות בלתי רשמיות שמבצע האמר, שהיה ידידם של כל השליטים ברוסיה, החל בוולדימיר איליץ' לנין דיוסף סטאלין וכלה במיכאיל גורבאצ'וב.

בטקס מתן תואר הכבוד הפגין יצחק שמיר חוש הומור שאין רגילים לו. הוא אמר: האמר הוא איש מיוחד במינו, היחיד בעולם היכול לטעון לידידות עם לנין ובגין גם יחד.

על בגין, שביקר אותו בביתו שברחוב צמח בירושלים, אמר האמר: הוא נראה מצויין, מצב-רוחו מרומם. לדעתי הוא עוד יכול לחזור לפוליטיקה. אחרי הכל, בגין עוד אדם צעיר, רק בן 73...

האמר, להזכיר, הוא בן 88.

([illegible])

חלום "ספינת האהבה" יכול להתגשם

מבצע אפירוטיקי - הזמן עכשיו במחיר מיוחד!
7 ימי שייט או 14 ימי שייט
על אוניות הפאר של אפירוטיקי
ביקורים בנמלים האקזוטים של:
טורקיה, יוון כולל האיים היוונים ומצרים.
החל מ- 312 $* + מיסים

הפלגה מנמל אשדוד
בכל יום ג'.
מטבח בינלאומי מעולה (6 ארוחות ביום)
תאים מהודרים ממוזגים עם שירותים צמודים,
חנות DUTY FREE, סיפוני שיזוף, בריכת שחיה,
סאונה, קזינו, קולנוע, דיסקוטק, תזמורת,
צוות הווי, נשפים, ריקודים,
שעורי התעמלות, משחקים.

* ליחיד במשפחה בת 2 מבוגרים ושני ילדים. על ספינת "יופיטר" בלבד

חבילות במחיר מבצע!
7-4-3 ימים טוס ושוט ותבלה כאוות נפשך

אפשרות ל-8 תשלומים
תנאים מיוחדים לקבוצות

אל תחמיץ, פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך!

סוכנים כלליים:
אלאלוף ושות' · ספנות בע"מ
EPIROTIKI LINES
ת"א: 03-611454, 03-622591 חיפה: 04-660911, 04-671742 אשדוד: 055-21321-2-3-4

هكذا من الاجيل

גם לנרקומן לא מגיע למות

„עד שקרה המקרה לבני, חשבתי שמגיע לנרקומנים למות, היום אני שואל: איפה קדושת החיים שהמדינה הזאת כל כך גאה בה?" □ משפחה טובה, בספרייה יש כל כתבי עגנון □ אחרי ההלם עם הבן נתברר לה: אין כתובת, אין מוסד אישפוזי לגמילה, „אל־סם" מטפלים רק בנוער, משרד הבריאות מטפל רק בתושבי כמה ערים גדולות, עיקר העבודה – עם נרקומנים פעילים המקבלים תחליפי־סם □ מה עושים?

מאת מיכל קפרא

משפחה זעיר־בורגנית קטנה. שני ילדים, אבא, אמא. קומה שלישית. תכניות חיסכון. בספרייה בסלון, כל כתבי עגנון. בבית לא צועקים, שהשכנים לא ישמעו. הכל בסדר. יום אחד מתברר שהילד (בן 23) צועק, שהילד ישן יותר מדי, שהילד מרזה, שהילד דורש כספים רבים, שהילד מרמה, שהילד משקר. לוקח זמן לתפוס שהילד משתמש בסמים. מכור. תדהמה. הילד שלי מכור לסמים? איך זה יכול להיות? יש טעות. אין טעות. כמעט התקף־לב. מה עושים?

המשפחה מגלה בשלב ראשון שאין לה כתובת שאליה תוכל לפנות. בשלב שני מתברר למשפחה שאין במדינת ישראל שום מוסד אישפוזי שבו יוכל בנם להיגמל בפיקוח רפואי. בשלב שלישי מתברר ש„אל־סם" מטפלת בנוער בלבד, עד גיל שמונה־עשרה, ומוסדותיו של משרד הבריאות מטפלים רק באוכלוסיה של תל־אביב, ירושלים, חיפה, עכו, באר־שבע וחדרה. לא זאת בלבד, ברוב המוסדות הללו, עיקר העבודה היא עם נרקומנים פעילים המקבלים תחליפי סם.

כיוון שהמשפחה גרה בנקודה אחרת במפה, משרד הבריאות מרים ידיים. לכן, גם אם יבחר בטיפול בלי סם תחליפי וגם אם לא, במילא אין מי שיקבל אותו. מצטערים. האפשרות היחידה שניתנת לילד זה לקבל מירשם ב„מדיקייט", ולהתמכר לאדולן חוקי, בפיקוח מדינת ישראל.

„עד לרגע שקרה המקרה", אומר האב, „חשבתי שמגיע לנרקומנים למות. שימותו. מי שמביא את זה על עצמו – שיסבול". עכשיו במטבח הקטן של הדירה, הוא מבטא את המלה הזרה. כל האנרגיה מתמצית באנרגיה שמשקיע הגבר הזה בביטוי שתי ההברות הללו. דורה, שפירושה בערבית תולעת, נהפכה למילת סלנג המתארת את התאווה לסם. לגמול את הבן מהסם היה החלק הקל. מהדורה עדיין לא הצליחו.

הבן נמצא באירופה. את הדירה שקנו לו מכרו כדי לממן את הטיפול. משפחה שבורה. „איפה קדושת ערך החיים, שהמדינה הזו כל־כך גאה בה", שואל האב, „זה תופס רק במלחמות?"

אף אחד אינו יודע כמה אבות ששואלים שאלות כאלה יש במדינת ישראל. אף אחד לא טרח לספור. סקר כזה מצריך כסף, תקנים, זמן. ישראל עסוקה בדברים אחרים. „מדינה שבונה את מטוס שנות התשעים מן הראוי שיהיה בה מוסד אישפוזי אחד לנפגעי סמים, שיתאים לשנות השמונים", אומר ד"ר יואב סנטו, האחראי מטעם משרד הבריאות לענין הסמים.

אבל אין. הביטוי „שהנרקומנים ימותו" משקף לא רק את דעת האב התמים, שחשב שעל נרקומנים עלומי־שם קוראים רק בעיתונים, אלא שכבה גדולה בציבור. הממסד המתקצב, מתברר, גם הוא לא קופץ מעל הפופיק כדי להקים מוסדות אלמנטריים שיטפלו בנרקומנים, שלעתים קרובות רחוקים מדימוי המפלצת גרומת העצמות, שמצטיירת בדימיון הציבור חסר הניסיון.

למסקנה שהמצב בארץ עגום, וכל הממסד הרשמי והציבורי לא עושה את מלאכתו, מגיעים מהר. על השאלה „למה?" עונים במהירות פחותה. איש מקצוע שעובד במשך שנים בטיפול בנפגעי סמים, אומר: „הטיפול במסרון (אדולן) הוא, למעשה, נסיון להתחמק מהבעיה. האפקט של האדולן נמשך עשרים וארבע שעות, וזה סם שהשפעתו ההרסנית שווה לאלו של ההרואין. במרכזי טיפול נותנים לנרקומן אדולן פעם ביום ויש שקט. אמנם יש בהם מעקב בריאותי ובקרה, אבל שיקום אין בטיפול הזה. לסוג כרוני וקשה של נרקומנים הטיפול הזה יעיל, אבל ישנה אוכלוסיה ענקית של משתמשים בסמים, שניתן היה להוציא אותם מהמעגל הזה, כאלה שיש בהם עדיין מוטיבאציה לגמילה פיזית ונפשית". הסיפור הזה איננו חדש.

פרשת „מדיקייט" היא אחד העיוותים המדהימים, ובאופן מדהים לא פחות, עוצמים הגורמים האחראיים את עיניהם למה שמתרחש שם. „מדיקייט" החליפה למעשה את חלוקת הסמים בחירייה. במקום לרכז את המירשמים והחלוקה במקום אחד כפי שהיה בעבר, הוחלט לתת ב„מדיקייט" רק את המירשמים. את הסמים רוכשים בבתי־מרקחת. כשלושת אלפים נרקומנים נזקקים ל„מדיקייט".

„זו טעות איומה", אומר ד"ר סנטו, „מכיון שאין למדינה את התקציב לספק טיפול לשלושת אלפים נזקקים, היא נאלצה בלית־ברירה לבחור באלטרנטיבה לא טובה. זו צפרדע שאנחנו מוכרחים לבלוע כי אין אפשרות לתת טיפול נאות. לפי הבנתי, אדם צריך לקבל טיפול בבעיה, והמדינה צריכה למצוא מענה ולא לספק סמים למי שצורך אותם, כמו שאינה מספקת סיגריות למעשנים, וויסקי לאלכוהוליסטים".

„העוקץ הנוסף נעוץ בעובדה שהמקום מופעל ביוזמה פרטית. האינטרס של היום להלק כמה שיותר מירשמים. משלמים שם חמישה שקלים וחצי בעבור מירשם לשבוע, או עשרים ושש שקלים לחודשיים. עם הפתק הזה אנשים הולכים לביטוח לאומי, לצה"ל, למשרד השיכון – אסמכתא שאתה נרקומן. הבעיה מתמסרת. נוסף על־כך, אנשים סוחרים שם במירשמי האדולן. יוצאים מהמירפאה ומוכרים את המירשם לעיני כל, ואף אחד לא מתעסק אתם. ככה זה".

הרעיון הראשוני והמקורי של חלוקת הסמים הזו, אומרים אנשי מקצוע, היה להוריד אנשים מהפשע. אלא שהפתרון הזה נהפך לעלה תאנה שמאחוריו מתחבאים.

עצם קיום חלוקת הסמים ב„מדיקייט" – למרות התראות אנשי המקצוע, ההתעלמות מסחר הסמים שנעשה שם, והעובדה שאין בכך תהליך לטיפול – הוא סמן קיצוני של הבעיה. הבעיה מתחילה בהתכחשות, שנובעת מחוסר האונים וחוסר הידע כיצד לטפל בה. אבל העיוות לא מתחיל ומסתיים שם. כמו לכל בעיה, יש גם להממסד פוליטי. הפעם, מחלוקת בין משרד העבודה והרווחה ומשרד הבריאות מי צריך להוביל את הטיפול בנפגעי סמים.

„משרד העבודה טוען", אומר ד"ר סנטו נציג משרד הבריאות, „שהבעייה היא חברתית, ולכן היא בתחומם. משרד הבריאות טוען שהטיפול הוא רפואי ולכן הוא בתחומו. למשרד העבודה והרווחה יש מעונות חסות לבני נוער ויש שם בעיית סמים. מישהו מפריע להם לטפל בהם? אבל הם לא מטפלים אלא מפנים אותם אלינו. המחלוקת הזו איננה חופשית מאספקטים פוליטיים שנובעים מרצון כל משרד לשלוט על תקציב, תקנים, יוקרה וכוח".

המצב כיום הוא שמשרד העבודה והרווחה אינו רוצה שהרשות לטיפול בנפגעי סמים תהיה באחריות משרד הבריאות, ומשרד הבריאות לא מוכן לטפל בנפגעי סמים בלי אותה אחריות. משחק פוליטי. בשטח קוראים לו „פוליטיקה בגרוש".

„הביטוח הלאומי", אומר ד"ר סנטו, „משלם לנפגעי סמים סכום של עשרה מיליון דולר (!) בעבור הבטחת הכנסה וקצבת נכות. אם היו לוקחים רק חמישה אחוזים מהסכום הזה ופותחים יחידת מיון שבה היו מודיעים לנרקומנים שהקיצבה ניתנת רק בתנאי שהנרקומן מקבל טיפול – היו גם חוסכים כסף רב ובמקביל מניעים את הנרקומן בטיפול והשגחה". זה לא נעשה. למה? ככה.

במשרד הבריאות הוקמה לפני שנתיים יחידה שנועדה לרכז את בעיית הסמים. במשרד העבודה אין יחידה המטפלת רק בנושא זה. גם תקציב מיוחד אין. במשרד הבריאות טוענים שזו הכושה על־ידי הטמעה. מאיר חובב, האחראי על שירותי התקון במשרד העבודה, מגיב על המחלוקת: „זו לא שאלה של פרסטיז'ה. יש חילוקי דעות אם בעיית הסמים היא סוציאלית או בריאותית, ועל רקע זה יש בעיות ביישום. משרד העבודה מטפל

ד"ר מאיר חובב: „של האבא שלי"

ד"ר יואב סנטו: „טעות איומה"

בגורמים החברתיים־סביבתיים של הנרקומן שלא צריך אישפוז. אני חושב שההחלטה לתת את האחריות לבעיה רק בידי משרד אחד היא קיצונית. אנחנו לא נלחמים על כך כמו משרד הבריאות. מה, זה של האבא שלי? זו נחלה פרטית?"

בסוף 1978 הוקמה ועדה בינמשרדית לטיפול מקיף בנושא הסמים. באמצע 1983, יצא כרך עב־כרס ששמו „תכנית אב להתמודדות כוללנית עם בעיות השימוש לרעה בסמים בישראל". היום, שמונה שנים לאחר כינון הוועדה, שלוש שנים לאחר יציאת הדו"ח, כמעט דבר לא השתנה. בשלוש מאות וחמשים העמודים של הדו"ח, אי־אפשר למצוא בכמה נפגעי סמים מדובר. בהמלצה ראשונה: יש לברר את הדבר. בירור? עוד לא.

ב„אל־סם" אמרה: „דוד לוי אמר בזמנו 'קחו שני מיליונים, תבדקו את הנושא'. בוועדה יושבים פנסיונרים, שחיים זה חושבים עצמם לאפיפיורים. זה פשוט מאוד עיכב את הטיפול בכמה שנים. ארבע, חמש שנים, עד שיצא הדו"ח, ובזמן הזה היה המצפון נקי. לא עושים כלום, אבל חוקרים. אחת ממסקנות הדו"ח היתה שיש צורך להקים רשות מרכזית בנושא הסמים. עכשיו משרד הבריאות ומשרד העבודה מתנגחים ביניהם מי יהיה אחראי על הרשות. תוצאות אחרות? אנחנו לא רואים".

תכנית־האב עבת־הכרס של הוועדה הבינמשרדית ראתה בהקמת קהילה טיפולית בישראל צורך דחוף וחיוני. הקהילה הטיפולית לנפגעי סמים פועלת במספר רב של מדינות בעולם. היא פועלת במתכונת מסגרת מקצועית כוללנית שבה מתגוררים המטופלים, עובדים ולנים. הרעיון היסודי מתבסס על עזרה ואחריות הדדית של המטופלים, בפיקוח וניהול של אנשי מקצוע. התכנית מבוססת על טיפול בלי שימוש בחומרים כימיים או תרופות. כל אנשי המקצוע מעודדים ותומכים בתכנית. אז למה התכנית לא מתבצעת?

„הממסד הישראלי לא התלכד סביב הנושא, דהיינו, משרד העבודה והרווחה ומשרד הבריאות, כל אחד מהם רוצה להכתיב לשני, רוצה שהשני יתן כסף. יש פוליטיקה בגרוש. אינטרסים כספיים, ענין של מוניטין. אנשים לא מבינים שתשעים ותשעה אחוז מהנגמלים פיזית, שאינם מקבלים תמיכה נפשית, חוזרים לסם. הקהילה הטיפולית מאפשרת לנרקומנים המתאימים לבטל בעזרת הסביבה והלחץ החברתי את אישיותם, ולבנות אחרת בצורה יסודית. התהליך לוקח כשנה והוא לבדו יכול להביא לשיקומו של הנרקומן".

לנציג משרד הבריאות יש דעה אחרת: „אנחנו פועלים להקמת הקהילה הטיפולית. באפריל 1984 משרד הבריאות היקצה מקום בבית־ספר לאחיות בטירת הכרמל. בסופו של דבר זה נפל בגלל התנגדות התושבים. אמנם היה תורם שהסכים לתרום מאה וחמישים אלף דולר, אבל הדרישות שלו לתקצוב המקום והצוות על־ידי משרד הבריאות היו מוגזמות. אני באופן אישי המשכתי לחפש מקום. זה לא פשוט. אף קהילה חברתית לא מוכנה לשכן בתוכה קהילה הצורכת סמים. במיוחד הקהילות הקטנות מרגישות מאויימות. גם התנועה הקיבוצית לא ששה. עובדה שעד היום לא נמצא מקום שהתושבים יסכימו. בבאר־שבע למשל, יש חמש מאות איש שאינם מקבלים טיפול מסודר. ביקשנו מהעירייה מקום והיא היפנתה אותנו לסוכנות. הסוכנות אמרה בסדר, אבל העירייה כבר לא מוכנה לתת את המקום. ביורוקרטיה".

אייבי נתן יצא לא מזמן ביוזמה להקים כפר טיפולי כזה למאתיים איש. בשלב זה עדיין אינו מוכן לדבר על כך. אבל בשטח מדברים שמשרד הבריאות אינו מוכן לתת ידו לתכנית. דר' סנטו: „הרעיונות של אייבי להקים כפר למאתיים איש הם לא מעשיים. התרומה להקמת המקום אינה מספקת. אני לא רואה באופק אפשרות לתקצב מקום כזה. יהיה ממש צורך להקים בית־חולים. היום אפשר לפתוח בית־חולים? הכוונות שלו טובות אבל קצת גרנדיוזיות. אנחנו רוצים להתחיל בטיפול עם מספר אפקטיבי של עשרים איש. אם המגעים שאנחנו יוצרים עכשיו יסתיימו בהצלחה, יתכן שתוך חצי שנה יקום מוסד כזה".

ערה מכבס מאירגון „אל־סם", שמעורב בתהליך הקמת הקהילה הטיפולית, החליטה, כחברת המרכז הליברלי החדש, להכניס את היוזמה להקמת קהילה טיפולית, לתוך מצע המפלגה החדשה. בשום מצע מפלגתי אחר אין למצוא שורה אחת בנושא סמים.

אבל הבעיה התמוהה ביותר היא בתחום המניעה, שעיקרה הסברה. משרד החינוך, מסתבר, לא רואה בשימוש לרעה בסמים בעיה בסדר עדיפות המחייב אותו להיערך באופן ממוסד להתמודדות בה. כהניזם, למשל, הוכרז כבעיה. משרד החינוך נרתם ויצא בתכניות לימוד. הסמים נסחבים הרחק מאחורי כהנא. מה שהגזענות הצליחה לעשות, לא הצליחה לעשות גסיסת נרקומנים.

כיום הענין נתון אך ורק בידי משרד החינוך. כדי שגופים אחרים יפעלו יש צורך בבקשת רשות ואישור. משרד החינוך אמנם מקצה כספים לכמה קורסים, שנועדו למורים ויועצים, במסגרת מרכזי הסברה או אוניברסיטאות. אך הוא לא מקצה שעות לימוד, למשל, או תכנית ברורה ליישום הנלמד בקורסים.

ב„אל־סם" טוענים שכיום לא נעשה דבר בבתי הספר. מנהלים מתנגדים לחשוף את הנושא כי זה מזיק למוניטין של המוסד. העובדה שתלמידים רבים המשתמשים בסמים מסתובבים בלי ששום גורם יטפל בהם, מעוררת כעס רב. ל„אל־סם" אין כניסה לבתי הספר. „בתל־אביב יש רק שליש תקן של מפקח שמופקד על הדרכת תכניות השתלמויות בנושא סמים. שליש תקן. חשוב לדעת שהתפוצה של הסמים בבתי הספר היום היא גדולה, אבל השימוש בהם הוא רק בראשיתו. לכן, פעולת הסברה אינטנסיבית יכולה לעזור. הדעה שהשימוש בחשיש מוביל לסמים קשים, ושיש קשר סיבתי ביניהם אינה נכונה. אבל סטאטיסטית, מרבית הנרקומנים החלו בעישון חשיש".

את הצעקה הזו צועקים זמן רב. במשך שנים מנידים את הראש בהסכמה ומשיבים שצריך לעשות משהו, אבל... תמיד אבל. למניעת שימוש בסמים אין מספיק כסף. אין תקציב. המצב הכלכלי רע.

תמונת המצב קשה. ד"ר סנטו עצמו מודאג מרמת הפוליטיזציה של הבעיה. „עסוקים יותר בשאלה מי יטפל, מי יהיה אחראי, ופחות בטיפול עצמו". בינתיים קיימים מרכזי שיקום מעטים שמסוגלים לתת טיפול לכשבע מאות נרקומנים. האוכלוסיה המוערכת של הנרקומנים היא חמשה עשר אלף!

מה שנראה אלמנטרי, אנושי, לא רק לאב השבור שמצא בוקר אחד את בנו מעוטר בתואר נרקומן, אלא לכל חברה בריאה – לא קיים בארץ: הצורך הדחוף להקים יחידה אישפוזית אחת, לפחות אחת, לגמילה פיזית מסמים. לתת שירותים בכל הארץ ולא רק לאזורים נבחרים. לפתור את בעיית „מדיקייט". לפתח מערכת מידע לנפגעי סם. לפתח מסגרות הכשרה לאנשי מקצוע.

אבל הכל, כנראה, ענין של סדרי עדיפויות.

באים לקבל מירשם ב„מדיקייט": להתמכר לאדולן חוקי (צילום: צבי ישראלי)

מילכוד בצה"ל

שימוש בסמים בצה"ל הוא על תקן עבירה, שהשיפוטה גוררת משפט, מאסר והוצאת החייל האשם מהשירות הצבאי. צה"ל אינו חושף את היקף הבעיה.

צה"ל מנע כיום ממוסדות ואירגונים אזרחיים העוסקים בנושא לטפל בחיילים. המצב שנוצר הוא כזה: החייל המשתמש בסמים מנוע מלקבל עזרה מבחוץ. אך חשיפת בעייתו בתוך המערכת תפליל אותו, תביא אותו למאסר, ותגרום את זריקתו מהצבא – כתם לכל החיים. כל זה, פרט לחשש העצום של הנער מהמאסר וההתמודדות עם הסביבה. המילכוד הזה מביא לשקיעה עמוקה יותר של החייל מבחינה נפשית ושימוש אינטנסיבי יותר בסמים.

לאחד מעובדי השטח הוותיקים יש פיתרון־ביניים, שיאפשר לרשויות האזרחיות לטפל בחיילים בלי לחשוף את זהותם. פה ושם, הוא טוען, אכן עושים זאת, אבל יש בכך עבירה על חוק.

„במצב היום", אומר ד"ר סנטו ממשרד הבריאות, „נמצאים החיילים בדילמה קשה, במילכוד. והמילכוד מחריף את הבעיה. צה"ל מתייחס אל סמים כאל בעיה משמעתית. אבל אנשים שהם בני־טיפול ובעלי מוטיבאציה להתנתק מהסם, זקוקים לטיפול".

בצבא אפשר להבחין בכמה סוגים של נפגעי סמים. יש המצהירים מראש על השימוש בסמים ובכך מונעים את גיוסם. יש הנחשפים בזמן השרות ומסולקים ממנו. יש אוכלוסיה של עריקים ונפקדים שמשתמשים בסם בזמן הנפקדות. וקיימת הקבוצה בעלת הבעיה התמוהה ביותר: אלה שמתפקדים טוב לכאורה, אבל חיים כל הזמן תחת האיום של חשיפתם. קבוצה זו יכולה לשמש כמטרה נוחה לניצול של גורמים עויינים.

„להישאר נקיים"

„תכנית 'אנ.איי.' זו חבורה של גברים ונשים שהסמים נהפכו להם לבעיה. אנחנו נרקומנים נקיים שנפגשים בקביעות כדי לעזור זה לזה להישאר נקיים. זו תכנית של הימנעות טוטאלית מכל סוגי הסמים. יש רק דרישה אחת להחברות, וזה הרצון האמיתי להפסיק להשתמש.

„התכנית שלנו מבוססת על כמה עקרונות, שאנו יכולים לעקוב אחריהם בחיינו היום־יומיים. אין שום התחייבות ל'אנ.איי.', אנחנו לא קשורים לשום אירגון פוליטי, דתי, משטרתי. אין לנו מנהיגים, אין לנו דמי־חבר ואיננו נמצאים תחת פיקוח. כל אחד יכול להצטרף אלינו. אנחנו לא מתעניינים במה או בכמה השתמשתם, מי היו הסוחרים שלכם, לא מתעניינים בעברכם, אלא במה שאתם רוצים לעשות עם הבעיה שלכם ואיך אנחנו יכולים לעזור".

בתל־אביב פועלת קבוצה כזו ובה כעשרים חברים, בשיטת הארגון הידוע של אלכוהוליסטים שנרפאו (מכאן, ראשי התיבות). שם, במקלט שהם מתכנסים בו, קשה להאמין שסביב השולחן יושבים נרקומנים. כולם 'נקיים' תקופה מסויימת. למרות זאת, לפני כל נטילת רשות דיבור, יאמרו: אני נרקומן. לזכור. לא לשכוח. מי ששוכח, הם אומרים, חוזר לסם.

למרות שיש לבעלי מקצוע הסתייגות מחוסר הפיקוח המקצועי, זו הקבוצה היחידה שנותנת גב חברתי לנרקומן לאחר שנטש את הסם. אגב, על גמילה לא מדברים. לא שם ולא במוסדות הטיפוליים האחרים. גמילה היא מילה טוטאלית מדי, קשה להתמודד. עם המילה „ניקיון" קל יותר.

הכתובת: רחוב ברנדס 19 סמטת אלעזר החורני. יש להמשיך בסימטה עד למיקלט בגן הציבורי. מועדי פגישות: ימים ב', ג', ה' ומוצאי שבת, בשעה שמונה בערב. ת"ד 16334.

סימני דרך

יואב שנצר ויורם נאמן

המטכ"ל הוציא נוהל טביעות חדש בים המלח

בעקבות סבב המינויים בצה"ל, קיים פורום המטה הכללי דיון בנוהל הטביעות בים המלח. על פי החלטת המטכ"ל יחויבו המתרחצים הדתיים בים המלח לסמן את עצמם בצבע יזוק או בזיקוק אדום עם תחילת הטביעה. נוהל הטביעות החדש ישודרם ביידיש לאורך חופי הרוחצה ויישומו יקל על צוותי ההצלה לזהות את המטרות. בחיל האויר מקווים שהנוהל החדש יחסוך לרתיים עשרות שעות מבצע שעולות הרבה דולרים למשלם המסים האמריקאי.

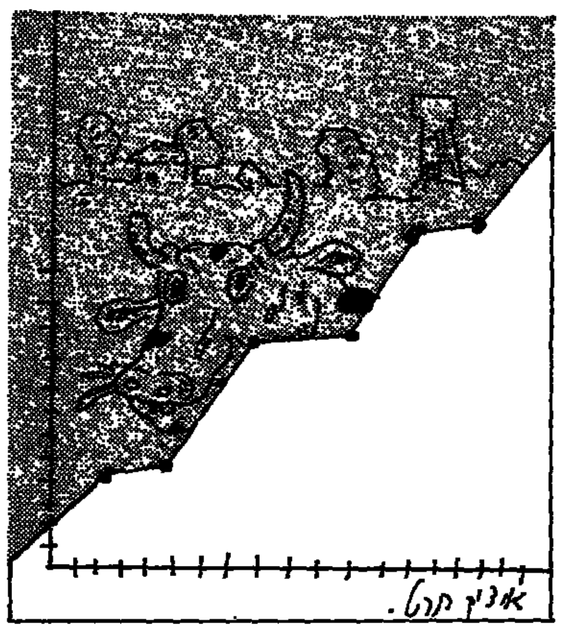

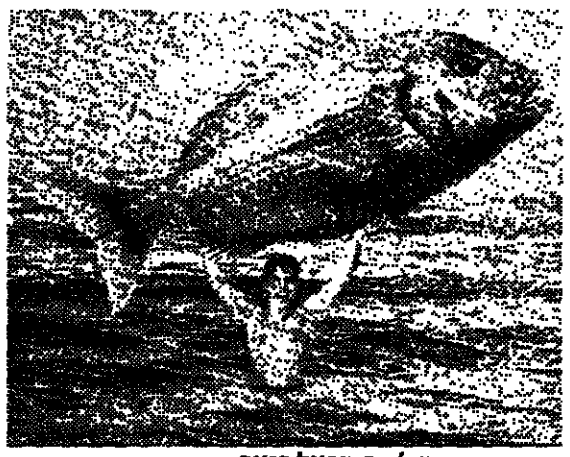

איש צוות ההצלה בתירגול רטוב

לראשונה בארץ בבית החולים [illegible]

כבד קפוא הושתל בפריג'ידית

פריג'ידית אפריקאית שהגיעה לביקור בארץ, אושפזה בבית חולים [illegible] שסבלה מליקויים בתיפקודי הכבד. [illegible] הפריג'ידית נפגע, והיא נקלעה למשבר נפשי עמוק. רופאים שבדקו אותה הגיעו למסקנה שכדאי להציל את גוף [illegible] כבד קפוא. ההשתלה בוצעה על ידי צוות רופאים שהשתלם [illegible] לאחר ההשתלה הודיע מנהל בית החולים שהפריג'ידית [illegible] המנותח המרוצה בקביעות קרח.

קיבוץ שפשט את הרגל בבורסה לאחר שהסתבך בשוק האפור מוצע למכירה ב„פישפשוק"

קיבוץ „צ'ץ'אליעזר" על כל חבריו ונכסיו יימכר השבת ב„פישפשוק" לכל המרבה במחיר. בשנים האחרונות נקלע הקיבוץ לקשיים כספיים שהתחילו עם המפולת הגדולה בבורסה. בבוקר שלאחר המפולת נוכחו חברי הקיבוץ לדעת כי הם נותרו בחוסר כל, וכי כונס נכסים ינהל מעתה את המשק. לאט לאט הלה התאוששות במניות שהקיבוץ רכש, ואז הוליכה אסיפת החברים לעבור לשוק האפור, שהתשואות בו הן הגבוהות ביותר במשק הזקלאי. פרשת בלאס הותירה את המשק בחובות עצומים לבנקים, וכך הוליכה אסיפת המשק ברוב של שני שליש מבעלי מניות השליטה להעמיד את הקיבוץ למכירה.

הגיעו דגמי בית המקדש 87

★ דגם בית המקדש משפחתי, 4 דלתות, 12,500 ש"ח בלבד.
★ דגם בית המקדש סטיישן, 13,000 ש"ח.
★ דגם בית המקדש ספורט, טורבו, 2 דלתות + טייפ ואקולייזר 17,300 ש"ח בלבד.

סוכנות האחים שרמוזה

אצלנו — הלקוח תמיד משולם.

יש!

תרכיז מים

להכנת 4 כוסות מים: הוסף לכוס אחת של תרכיז מים 3 כוסות מלאות ותקבל 5 כוסות מים זכים.

תרכיז מים — המשקה שכולם ציפו לו.
עבור למשמעות מים.

רשות השידור — הטלויזיה הישראלית

מיד בתום מהדורת מבט ליל שבת, ישודר לקט הלקטים של תכנית סיבה למסיבה.
הלקט יכלול ליקוטים משבעה לקטים קודמים ומשלושה לקטים שמועד שידורם עדיין לא נקבע.

הישג נוסף לרוה"מ:

נחתם הסכם השלום בין ישראל וקמרון

הסכם השלום בקמפ־דיויד.

הסכם השלום באוגנדה.

ראש הממשלה הנמרץ שמעון פרס רשם לזכותו הישג הסטורי נוסף: סוף סוף נחתם הסכם השלום המיוחל בין ישראל לקמרון.

מעמד החתימה היה מרגש ודמעות של שמחה והקלה חנקו את גרונות הנוכחים. יועץ ראש הממשלה לעניני תקשורת הסביר לעתונאים כי קמרון היתה בעצם המסוכנת באוייבות ישראל, וכי החתימה על הסכם השלום הוציאה אותה סופית ממעגל הלחימה.

הבעל חוסל ונקבר ב„שדות הקטל"

מאת מרק פיינמן,
סופר „לוס אנג'לס טיימס" במנילה, מיוחד ל„מעריב"

רוז ואהובה היו חיילים נאמנים של המורדים הקומוניסטים בפיליפינים ☐ ☐ הם התחתנו ועזבו את המחתרת ☐ למחרת נעלם הבעל ורק חדשים לאחר מכן נתגלתה גופתו המרקיבה יחד עם עוד עשרות גופות של מוצאים להורג ☐ הצבא משתמש בגילוי במאבק נגד המורדים

רוז גלגאט אינה משתמשת עוד בשמה האמיתי – לא מאז אותו יום בחודש יוני, כאשר גילה הצבא הפיליפיני את גופתו המוכה וההרוכה של בעלה בשדה־אורז בוצי בשוליה הנידחים ביותר של העיר אופול, במקום הנקרא עתה „שדות הקטל".

במשך יותר משנה היתה רוז חיילת קומוניסטית מסורה ואחות ב„צבא־העם החדש". היא מספרת כי בעלה, בן 26, רולאנד, היה מחסל מקצועי, חבר פלוגת עילית ב„צבא־העם" ושמה „הדרורים", שהתמחתה ברצח מתנגדים.

השניים נפגשו בשנה שעברה, בעת לחימה בהרי צפון מינדאנאו, איזור־קרבות מרכזי במאבק המזויין של המורדים הקומוניסטים נגד ממשלת הפיליפינים, הנמשך זה 17 שנה. הם התאהבו, ויחד ירדו מההרים ונטשו את „צבא־העם".

ב־15 בספטמבר נישאו בכנסיה הדרית קטנה.

למחרת נעלם רולאנד בלי להשאיר עקבות.

„אחד מחברי־הנשק בא ואמר שהם זקוקים לבעלי", מספרת רוז. בפעם הבאה שראתה אותו היה גופה מרקיבה הנחה לצד יותר מ־25 גופות מתפוררות, באחד השדות הנידחים שאותם מכנה צבא הממשלה בפיליפינים „שדות הקטל של צבא־העם".

מאז הודיע הצבא על גילוי עוד שלושה קברים המוניים באותו איזור. הצבא טוען, כי בסך הכל מצויים שם שרידיהם המעונים וההרוכים של יותר מ־100 בני־אדם שנחשדו כבוגדים במרד הקומוניסטי.

מספרם המדוייק של הנרצחים אינו ברור. הצבא מסתמך על נתונים שמסרו לו מודיעים. לדברי פקידים, הגשמים הכבדים אינם מאפשרים לחיילים לחשוף את השרידים ולבדוק אותם, כדי לקבוע את מספר הגופות במדוייק.

הרמטכ"ל פידל ראמוס הכריז לא מכבר, כי הקברים ההמוניים הם „סימן ברור מאוד לדפוסי התנהגות שנולדו בקמבודיה וכעת אומצו גם בפיליפינים".

בהשוותו את הקברים ההמוניים באופול לסרט האמריקני „שדות הקטל" (שנקרא בישראל „דמעות של שתיקה"), שתיאר טבח מיליון אזרחים בידי החמר רוז' של פול פוט בקמבודיה, רשם צבא הפיליפינים לזכותו נצחון חשוב במלחמת־התעמולה ההולכת ומחריפה נגד הקומוניסטים בפיליפינים.

הצבא פירסם את הגילויים של שדות הקטל במינדאנאו עם תחילת שיחות השלום במאנילה בין המנהיגים הקומוניסטים לבין נציגי ממשלתה של הנשיאה קורזון אקינו.

גילוי אתרי הקבורה היה נצחון תעמולתי עצום בשביל הצבא. אל האיזור, השוכן בתחום השיפוט העירוני של אופול, אך למעשה מצוי במרחק כמה עשרות קילומטר דרומית לעיר, אפשר להגיע רק במסוק, או בהליכה של חמש שעות בתוך הג'ונגל. הצבא לא היה מגלה מעולם את הקברים, אילמלא הסגירו את עצמם שני מורדים קומוניסטים שהתוודו בחקירה, כי עזרו לחפור את הבורות, ובכמה מקרים אף השתתפו בקטל.

לאחר שהמורדים־לשעבר הובילו את קציני המודיעין לאיזור, הקפידו שלטונות הצבא לפרסם את עדותם המזוועת, שבה תיארו כיצד הוכו הקורבנות למוות באלות – כדרך לענותם ולהמיתם בלי לבזבז תחמושת.

פקידי הצבא הגישו דו"חות של נתיחות הגופות, שהעידו על עשרות עצמות שבורות. כן הפיצו בעתונות תמונות מזוויעות של הגופות הדרוכות, נערמות לצד הבור הראשון שנחשף בשדות אופול.

כדי להבטיח את הפירסום הרחב ביותר, טס ראמוס בחודש שעבר לשדות הקטל יחד עם יחידת העתונות הארצית. העתונאים קיבלו מהצבא מפות מפורטות, מעוטרות בסמל הפטיש והמגל עם השם „שדות הקטל". על לוחות נרשמו שמות 28 מהקורבנות, תחת הכותרת „קורבנות מעשי הזוועה של צבא־העם החדש".

„בעוד השיחות מתנהלות, אין ספק ששדות־הקטל האלה הם פירסום מצויין לגנראל ראמוס, במסגרת מלחמת־התעמולה שלו", אמר ויגבנטה אמאנו, המושל בפועל של מחוז מיסאמיס אוריינטאל, שם נתגלו הקברים.

אמאנו, ליבראל שנפגש בחודשים האחרונים עם מנהיגים מקומיים של „צבא־העם החדש" והצליח להשיג הפסקת־אש באיזור, אמר כי המנהיגים הקומוניסטים אכן הודו ברצח אנשים כאלה שגופותיהם נתגלו בשדות. השאר, לטענתם, היו קורבנות פלוגות־החיסול של הצבא.

„אני מסופק אם צבא־העם החדש הפועל כאן דומה לחמר רוז'", אמר אמאנו. בכך ביטא דעתם של כמרים קתולים באיזור. אמאנו אמר כי הכוחות המזויינים מנפחים בכוונה את מספר הגופות שנמצאו.

תגובות אלה מצד המורדים ומצד מנהיגים פוליטיים ודתיים, שבהם רואים שלטונות הצבא תומכי הקומוניזם, רק השפיעו על הצבא להגדיל את מאמצי התעמולה.

הצבא, שנאסר עליו לצאת להתקפות בזמן השיחות, עוסק בשבועות האחרונים במלחמת תעמולה נגד גורמים שמאלניים בתוך הממשלה עצמה.

שר ההגנה, חואן פונסה אנרילה, טען לא מכבר כלפי המורדים הקומוניסטים: „מטרתם הסופית והיחידה היא השלטון, תפיסת המדינה והכוח הפוליטי. הם מסתננים לכל מגזר בחברה שלנו".

פרשנים צבאיים רבים רואים בכך ביטוי לתחושה בצמרת הצבא, כאילו המו"מ על הפסקת אש לא משמש את המורדים אלא כדי לזכות בזמן ולגייס חברים חדשים, בתקווה כי הפופולאריות של אקינו תרעד בינתיים.

לעומת זאת, ממשלתה של אקינו מהמרת שלשיחות השלום תהיה השפעה הפוכה. לדברי יועציה, השיחות מיועדות להוכיח את כנות רצונה בשלום ולקיים את הבטחתה מתקופת תעמולת הבחירות, לפעול למען הפסקת־אש.

בכירי יועציה האזרחיים של הנשיאה מקווים גם כי הרגיעה הזמנית בפעולות האיבה תאפשר למורדים בלתי־מרוצים, אנשים כמו רוז ורולאנד גלגאט, להסגיר את עצמם בלי חשש מנקמה. הם גם מקווים כי השיחות הממושכות יעניקו לתכנית ההתאוששות הכלכלית שיזמה אקינו, סיכוי להתבסס. לדעת אקינו, התאוששות כזאת היא הפתרון היחיד לטווח־ארוך למלחמת האזרחים, שגרמה את מותם של אלפי פיליפינים.

המלחמה בין צבא הפיליפינים, שבו 206,000 חיילים, לבין לוחמי הגרילה הקומוניסטים, שמספרם נאמד ב־17,500, התפשטה בשנים האחרונות, והיא כוללת את כל 74 המחוזות בפיליפינים. אולם מחוז מיסאמיס אוריינטאל הוא הדוגמה הטובה ביותר למצב.

רק בשנה האחרונה היו בו לא פחות משמונה מקרים מתועדים בהריגה של טבח אזרחים – הן בידי הצבא, הן בידי המורדים. האיזור הזה הוא גם בסיסן של יחידות־חיסול של קנאים דתיים, המאמינים כי טבח „קומוניסטים נטולי אמונה באל" הוא שליחות אלוהית.

„שועל נהרות" הטיל ביצת ריגול

מאת רן דגוני,
סופר „מעריב" בניו־יורק

רוחו של ג'ונתן פולארד מרחפת מעל פרשת פרוייקט „רום פסגות", שבעטיו אוחזות ממשלת ישראל והחברה האמריקנית „ריקון אופטיקאל" זו בגרונה של זו במאבק קשה. כל צד מנסה להניח את ידיו על 20 מיליון דולר, אך משמעותו של העימות חורגת מן ההיבט הכספי: „ריקון" נאבקת על חייה. ישראל נאבקת על שמה הטוב ועל יכולתה לנהל עסקים בארה"ב.

ביום ב', בבית־המשפט הפדראלי במאנהאטן, ישמע השופט תומאס גריסה את תביעתה של „ריקון אופטיקאל" להוציא צו מניעה, שיאסור על משלחת משרד הבטחון הישראלי בניו־יורק לממש שטר ערבות בסך 20 מיליון דולאר, שהוציאה „ריקון" על שם ממשלת ישראל. השטר הוצא למקרה שהחברה לא תוכל לעמוד בהתחייבותה לפתח מערכת צילום אווירי ראשונה בסוגה בשביל חיל האוויר הישראלי. ישראל אומרת, כי היא רשאית לממש את השטר מפני ש„ריקון" ביטלה באורח חד־צדדי את החוזה לפיתוח המערכת.

„סכסוך מסחרי רגיל", אומר מקור בכיר במשלחת משרד הבטחון.

„פרשה שכרוך בה גם ניסיון ריגול ישראלי", טוענת „ריקון אופטיקאל".

מקורות ישראליים רשמיים אומרים, כי טענה זו היא ניסיון גס לנצל את פרשת פולארד להפקת רווח של יחסי ציבור במאבק בעל אופי מסחרי טהור.

„לפנינו ניסיון מעניין לכופף את ישראל ולהעמידה על הברכיים על־ידי בעיטה באשכים", אמר ל„מעריב" מקור ישראלי בכיר. „'ריקון' אינה מסוגלת לעמוד בהתחייבויותיה החוזיות לממשלת ישראל. מה עושים? מפטרים את ההנהלה הכושלת? מייעלים את תהליך הייצור? לא, מכים את ישראל. היום זה באופנה. אם לא יועיל – לא יזיק".

„כל אחד יודע, שלהאשמת הריגול נגד ישראל אין שחר", מוסיף המקור. „אך 'ריקון' מקווה, שהציבור האמריקני עוד לא שכח את פרשת פולארד או את פרשת מצנת המיצנד ויתפתה להאמין, שישראל היא מעין גוליית מרושע, המתנכל לחברה תמימה.

„הכל מבקשים לדעת כיצד תנהג ישראל כאשר פוגעים בה בנקודה רגישה. המסר שלנו הוא: לא מתכופפים. בנשק ההשמצות לא יוכלו לנו", הדגיש המקור הישראלי.

פרוייקט „רום פסגות" – הקרוי במסמכי „ריקון" פרוייקט „שועל נהרות" (ריוור פוקס) – החל לקרום עור וגידים בעקבות החלטת חיל־האוויר הישראלי לפתח מערכת לצילום אווירי „אלכסוני", שאינה מחייבת טיסה מעל השטח המצולם, אלא מאפשרת למטוס־הצילום לטוס במרחק רב מהשטח המבוקש ולצלמו באלכסון.

ב־1984 התמנו כמה חברות אמריקניות להשתתף במיכרז לפיתוחה של מערכת „רום פסגות". חברת „איטק" הציעה לייצר את המערכת תמורת 100 מיליון דולר. חברת „פיירצ'יילד" הסתפקה ב־60 מיליון. „ריקון אופטיקאל", שעשתה פרוייקטים בשביל ישראל בעבר, הגישה את הצעת המחיר הנמוכה ביותר: 40 מיליון דולר.

בתחקיר מקיף על הפרשה כותב היום (יום ו') בעל הטור ארווין בלאק: פקידים ישראלים טוענים, שמלכתחילה הגישה „ריקון" הצעת־מחיר לא ריאלית כדי לזכות במיכרז, בתקווה, שתוכל לגבות תשלומים נוספים במהלך העבודה.

אבל באוקטובר 1984, כשנחתם החוזה בין משרד הבטחון לבין „ריקון אופטיקאל", נראה עתיד פרוייקט „רום פסגות" רפוד בשושנים. בשיחות בין מהנדסי החברה לבין קציני חיל האוויר סוכם, שצילומים שייקלטו בעדשות המערכת, ישודרו לתחנת קרקע בזמן אמיתי, יפוענחו ויועברו, שוב בזמן אמיתי, ליחידות בשטח.

לפי ידיעה ב„שיקאגו טריביון", היתה המערכת אמורה לקלוט הבזק של סיגריה בוערת מגובה של כ־9.5 ק"מ, בטווח של כ־150 ק"מ. המשמעות הבטחונית ברורה: מטוסי חיל האוויר יוכלו לטוס בתחום האווירי של ישראל ולקלוט כל פריט – עמוק בשטחן של סוריה ולבנון.

מה קרה בין אוקטובר 1984 לבין 9 במאי 1986, המועד שבו ביטלה „ריקון" באורח חד־צדדי את החוזה עם משרד הבטחון?

כמו בפרשת ראשומון, תלויה התשובה בתג הזיהוי של הדובר. בתצהירים בשבוע, שהוגשו לבית־המשפט בניו־יורק, מציינים מנהלי „ריקון" את משלחת משרד הבטחון בניו־יורק כגוף מסורבל, בלתי־יעיל, שאינו יכול להתמודד עם בעיות טכנולוגיות ואינו מסוגל לקבל החלטות.

בתצהיר בשבוע אומר רולנד קיי, סגן הנשיא של „ריקון": „הגופים האחראים לפעילויות הישראליות המתחייבות מהחוזה היו מופרדים פיסית זה מזה והתיאום ביניהם היה כושל. משלחת משרד הבטחון בניו־יורק היתה אחראית, לכאורה, לכל העניינים המנהליים, הקשורים בחוזה. חיל האוויר הישראלי הכתיב את כל הדרישות (הטכניות), כמשתמש בעתיד. קציני הפרוייקט מטעם חיל האוויר, שהיו ממוקמים במפעל של 'ריקון' בוושינגטון, אילינוי, שימשו כמתווכים.

„התברר, שמשלחת משרד הבטחון לא היתה מסוגלת לקבל החלטות מהירות במיגוון הסוגיות, שהיו כרוכות בתוכניות פיתוח כגון 'שועל נהרות'. לא עלה בידה להתגבר במהירות הנדרשת על הניירת שהיתה דרושה לביצוע ההחלטות. בעקבות זאת, התבצע למעשה תהליך קבלת ההחלטות באמצעות חיל האוויר הישראלי וקציני הפרוייקט שלו במפעל".

הטענה העיקרית של „ריקון" היא, שישראל שינתה כל העת את דרישותיה, דבר שגרם עליה בעלויות מעבר לאומדן הראשון.

בעל הטור ארווין בלאק כותב בתחקירו על פרשת „ריקון", כי בפברואר השנה הציגו מהנדסי חיל האוויר מסמך המפרט שינויים מפליגים במערכת „רום פסגות". לדברי בלאק, טס נשיא „ריקון", לארי לארסון, לישראל והסביר למי שהסכים, שהשינויים המבוקשים יקפיצו את מחיר הפרוייקט ל־100 מיליון דולאר.

אולם ישראל הודיעה ל„ריקון", שאם לא תוסיף החברה לבצע את העבודה, כמפורט בחוזה, תממש ישראל את זכותה לפרוע את שטר הערבות בסך 20 מיליון הדולאר, שהוציאה החברה על שם ישראל.

החברה האמריקנית „ריקון" נכשלה במילוי החוזה עם ישראל לייצור מצלמה, שתקלוט היבהוב של סיגריה מגובה 9.5 ק"מ בטווח 150 ק"מ – מטוס יוכל לטוס בשמי ישראל ולקלוט את המתרחש בסוריה ובלבנון □ החברה שאמורה לשלם קנס 20 מיליון דולאר לישראל, מאשימה ישראלים בריגול

בתצהיר בשבוע לבית־המשפט בניו־יורק מספר לארסון על יחסים טובים עם חיל האוויר הישראלי עד אפריל השנה. בתצהירו אומר לארסון: ב־8 באפריל ביקר „גנראל אביהו רז מחיל האוויר הישראלי" ב„ריקון" כדי לבדוק את התקדמות התוכנית. הערכתו של רז היתה, כי „ריקון" רשמה לזכותה התקדמות טכנית בביצוע התוכנית ולדבריו, תתגבר החברה על הבעיות שנותרו.

ב־13 באפריל, טוען לארסון, שלחה חברתו למשלחת משרד הבטחון בניו־יורק „חבילה שלמה" של הצעות לשינויים טכניים.

„התגובה היתה מדהימה", מספר לארסון. „ישראל הודיעה, שהיא מתנגדת לניסיון הברור לפברק טענות, שיחוללו פקודות שינוי (מצד ישראל)".

לא היה אפשר לקבל תגובה רשמית של משלחת משרד הבטחון על טענות „ריקון", אך מקור המקורב למשלחת אמר, כי העובדה, שהמשלחת מקיימת מאות עסקות כאלה, ללא בעיות, מדברת בעד עצמה.

בין מטחי ההאשמות והאשמות־הנגד, החל פרוייקט „רום פסגות" לאבד גובה. הוא נחת נחיתת ריסוק ב־9 במאי, עם החלטת „ריקון" לבטל את החוזה באורח חד־צדדי ועם החלטת משלחת משרד הבטחון לפרוע את שטר הערבות.

בעוד הפרקליטים ממשרד פינלי, קאמבל ואגנר ושות', המייצגים את ישראל, ועורכי־הדין ממשרד פריהיל, הוגאן ומאהאר, המייצגים את „ריקון", טורחים על הכנת ניירותיהם, הטילה „ריקון" את ביצת הריגול: נציגי ישראל במפעל היו, לטענתה, מרגלים תעשייתיים.

לארסון וקיי אמרו בראיונות ל„מעריב" ולאמצעי תקשורת אחרים, באמצע השבוע שעבר, כי רב־סרן אודי גל, רב־סרן מוטי הרכבי וסגן־אלוף ברוך מורן, קציני הפרוייקט מטעם חיל האוויר, „שפיקחו על התקדמות העבודה במפעל בבריגנטון, התבקשו לפנות את חדריהם במפעל בעקבות ביטול החוזה. ב־27 במאי, בדלת האחורית, בין עציצים וחפצים אישיים, נתגלו תיבות, שבהן ניסו השלושה לפנות 50 אלף דפים כתובים בעברית". השלושה הסכימו להשאיר את המסמכים במפעל לבדיקה נוספת.

„אנשינו בדקו את הניירות" – סיפר לארסון לבעל הטור בלאק – „וראינו תרשימים מצולמים וסימנים בעברית. לכן, שלחנו את המסמכים למשרד לתרגומים. והנה, שומו שמיים, שני המיסמכים הראשונים תיארו בפירוט רב למדי החדרת סוכן־חרש מהחברה הישראלית 'אל אופ' לתוך המפעל שלנו, סוכן שמטרתו תהיה להעביר לחברה הישראלית מידע טכני".

ב־25 ביוני החל לארסון „להפציץ" מוסדות ואישים בוושינגטון בסיפורי הריגול שלו, מספר בלאק.

איש לא התייחס לטענות ברצינות. אנתוני ואלוקאס, התובע הפדראלי בשיקאגו, אמר לבעל הטור בלאק: „קיבלנו את המידע בתחילת יולי, אך אם אומר שאנו מנהלים חקירה, אקנה חשיבות לפרשה, שאינה חשובה".

אולם בעל הטור בלאק קובע, כי יש צדק מסויים בטענת „ריקון" בדבר העברת מידע ל„אל אופ". כותב בלאק: תרגומי המיסמכים (שנלקחו מקציני חיל האוויר) מראים, שישראל נבהלה מביצועי „ריקון" בעבודות הקשורות בפרוייקט כבר שישה חודשים לאחר תחילת העבודה.

בלאק כותב, כי בגלל החשש, ש„ריקון" לא תעמוד בהתחייבותה לפתח פריט בעל חשיבות בטחונית ראשונה במעלה, שישראל כבר השקיעה בו מיליונים, החלו קצינים ישראלים בביצוע מעשי נוכלות קטנים. אנשי „אל־אופ" היו אמורים להתחפש לקציני פרוייקט במפעל „ריקון" ולתפקד כסוכני־חרש.

תרגומי המיסמכים מאשרים, לדברי בלאק, שיש אמת בטענת „ריקון" על קיום מיבצע חשאי.

רולנד קיי אמר בשבוע שעבר ל„מעריב", כי הנהלת המפעל אינה יודעת מי „הסוכן החשאי", שפעל למען „אל אופ". „ייתכן שמדובר באחד מקציני חיל האוויר, שהיו במפעל, וייתכן, שמדובר באדם אחר, שאין אנו יודעים את זהותו", אמר קיי.

אולם בלאק מרגיש, שאת כל הפעילות הזו יש לראות בהקשרה הנכון: פרוייקט, שהוא קניינה כחוק של ממשלת ישראל, לרבות המידע הטכני הקשור בפיתוחו.

בלאק כותב, כי למעשה, האפשרות, שחברה ישראלית תשלים את הפרוייקט, שבו החלה „ריקון", היא שמדאיגה את הנהלת „ריקון". באיזו מידה יגן החוק על חלקה של „ריקון" (בפיתוח עתידי של הפרוייקט), זו שאלה שיש להותירה לשופטים ובוררים.

בלאק מוכיח, שטענות הריגול של „ריקון" נשענות על כרעי תרנגולת. כך, למשל, נאמר בסעיף 9 בחוזה בין ממשלת ישראל ל„ריקון": „המוכר ('ריקון') מסכים לספק לקונה (ישראל) גישה לתרשימים, תוכניות, דיאגרמות ומיפרטים למערכת (הצילום)".

לדברי בעל הטור, יכלו קציני חיל האוויר שהוצבו במפעל, אילו רצו בכך, להבריח את כל החומר בשנתיים שבילו במקום. יתר על כן, שבועיים לפני הגירוש ידעו השלושה, שהמיבצע עומד להסתיים והיה סיפק בידם „לנקות" את משרדיהם. עובדה היא, שכאשר נתבקשו לעזוב השאירו השלושה את תיבות המיסמכים ללא התנגדות.

למעשה, אומר בלאק, „העתקי התוכניות כבר נגנבו בשנתיים שחלפו על־ידי עיניים ישראליות מוסמכות בניו־יורק ובירושלים".

דיפלומט ישראלי אמר ל„מעריב": על־ידי ניצול טענת הריגול חשפה „ריקון" את חולשת עמדתה הבסיסית בעניין, שלשמו הגישה את התביעה המשפטית – ניסיון למנוע מישראל לממש את שטר הערבות.

„ריקון" אינה עושה סוד מכך, שהיא רואה במשפט 20 מיליון הדולאר שאלה של חיים ומוות. בשביל החברה, שבשנת הכספים שחלפה הרוויחה 3.8 מיליוני דולאר בלבד על מחזור של 96 מיליון דולאר, עלול הפסד 20 המיליונים להיות מכת־מוות.

בתצהיר לבית־המשפט מצייר סגן הנשיא קיי את „ריקון" כנכס בטחוני: „כאחת מהחברות האופטיות הגדולות ביותר, 'ריקון' היא, קרוב לוודאי, מקור האספקה היחיד למחקר, פיתוח וייצור של פריטי אופטיקה צבאיים. אובדן 'ריקון' עלול לפגוע פגיעה קשה ביכולת האופטית הצבאית של ארה"ב".

לדברי בלאק, לא התרשם השופט גריסה מאיכות הטיעונים של „ריקון" ובדיון ראשוני כבר הודיע לפרקליטי החברה, כי אין בידם „קייס".

ראש משלחת משרד הבטחון בניו־יורק, אברהם בן־יוסף, אינו מוכן לתת פומבי לדעותיו בפרשה.

לדברי בלאק, זהו ניסיון להראות, שישראל אפילו אינה צריכה להסביר את עמדתה במה שהוא רואה כניסיון סחיטה. היא תאמר את שלה בבית־המשפט – ותזכה.

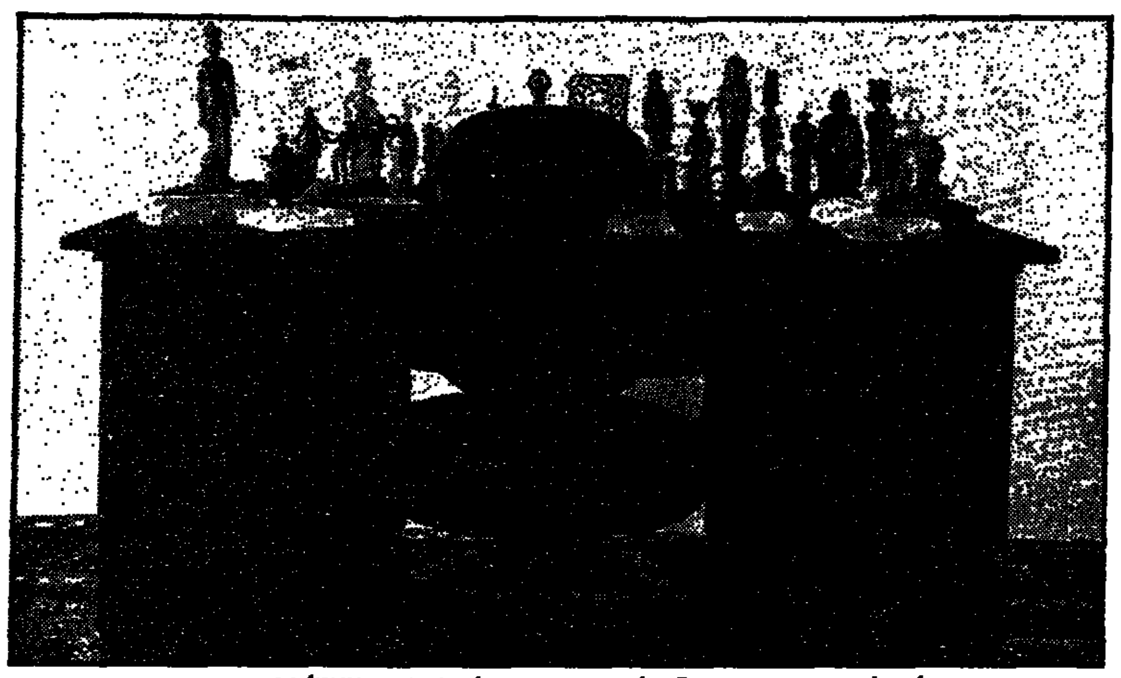

אוצרות אמנות על שולחן העבודה: „יבנה" של אחרית ימיו של אבי הפסיכואנליזה

אצל פרויד בבית

מאת יהודית ברטוב

ברחוב מארספילד גארדנס מספר 20, ברובע האמסטד, נפתח ביום קיץ לונדוני מעד־בן, המוזיאון המוקדש לאבי הפסיכואנליזה, זיגמונד פרויד. הפתיחה הרשמית התקיימה, כדרך הבריטים, בנוכחות אחד מבני משפחת־המלוכה, הפעם – הנסיכה אלכסנדרה, דודנית של המלכה.

הטכס נערך באוהל שהוצב בחצר האחורית של הבית, באותו גן אנגלי יפה שפרויד עצמו התבונן בו בודאי כשהשכיב לחולים שעל הספה המפורסמת בחדר עבודתו בקומת הקרקע.

ביוני 1938, שלושה חודשים אחרי סיפוח אוסטריה לגרמניה הנאצית, הגיע פרויד לבית זה כפליט מוינה, שבה חי 75 שנים וכה פעל ועיצב במשך יובל שנים את תורתו המפורסמת, הפסיכואנליזה.

בן 82 היה פרויד בהגיעו ללונדון, ידוע סבל ויסורים, חולה מאוד (סרטן הפה). וינה לא פינקה אותו מעולם. העולם האקדמי של וינה הקפיד להתעלם בשנת 1926 מיום־הולדתו השבעים, שהביא לו ברכות ואיחולים מכל קצות תבל.

ב־1936 כבר הגיעו הדברים לידי כך שעל עתוני וינה נאסר לציין את העובדה, שחולקים לפרויד כבוד במלאות לו שמונים ועם הבאים לחיבה לכבודו נמנים רומן רולאן, ה.ג. וולס, וירג'יניה וולף ותומאס מאן. הסופר הרומני הגולה הגיע במיוחד משווייץ, לשאת את נאום הברכה.

אותה שנה שרפו בברלין בפומבי את ספרי פרויד „בגלל הדגשת־היתר הרסנית־הנפש, שהם מדגישים את הדחף המיני". על כך העיר פרויד: „כמה אנחנו מתקדמים. בימי הביניים ודאי היו שורפים אותי. כיום מסתפקים בשריפת ספרי".

ארנסט ג'ונס, הפסיכואנליסטיקאי הבריטי, תלמידו וידידו הנאמן של פרויד והביוגרף הגדול שלו, אמר כי אפילו מידה זו של „התקדמות" עתידה היתה להתברות. אכן, ארבע אחיותיו הבוגרות של פרויד ובני־משפחה אחרים נספו בשואה.

אף גדול תלמידיו של פרויד, קארל גוסטאב יונג, בעל „הפסיכולוגיה האנליטית", שניתק עצמו ממורו עוד לפני מלחמת העולם הראשונה, נתפס לנאציזם ותקף את תורתו של פרויד מזווית אנטישמית. במאמר שפירסם ב־1934 בכתב־העת הרפואי שהיה בחסות הנאצים, „העתון המרכזי לפסיכותרפיה", כתב: „הפסיכולוגיה הרפואית שגתה שגיאה חמורה בזה שאימצה לה קטיגוריות יהודיות... ועשתה בהן שימוש לגבי גרמנים וסלאבים ונוצרים".

אך פירסומו של פרויד בעולם היה גדול כל־כך, שאפילו הנאצים פחדו לגעת בו לרעה. ואולי הבריחו הלחצים מבחוץ. מארי בונאפארט, תלמידתו וידידתו הנאמנה של פרויד, שילמה לנאצים כופר־נפש 250 אלף שילינג אוסטרי (ששווים היה כ־35 אלף דולארים של שנת 1938). בהתערבותם של שר החוץ הבריטי, שגריר ארה"ב בצרפת ואישים אחרים, ניתן לו היתר לצאת את אוסטריה.

מספרים כי ימים אחדים אחרי כניסת הגרמנים לוינה אמר פרויד למקורביו: „אחרי חורבן הבית בירושלים על־ידי טיטוס, ביקש רבן יוחנן בן־זכאי רשות לפתוח ישיבה ביבנה ללימוד התורה. אנחנו נעשה אותו הדבר".

ממשלת בריטניה, שלא גילתה נדיבות יתירה כלפי פליטים יהודים מגרמניה, עשתה מחווה מיוחדת כלפי פרויד והבית שרכשו לו תלמידיו וידידיו ברחוב מארספילד גארדנס 20 בהאמסטד, היה ל„יבנה" באחרית־ימיו של אבי הפסיכואנליזה.

לבית זה הגיע פרויד עם משפחתו ועם רוב תכולת הדירה בברגשטראסה 19 בוינה – שולחן־עבודתו, הספה המפורסמת, ספרייתו הגדולה, רהיטים, שטיחים ואוסף העתיקות, שכלל 2500 פסלוני־ארם מצריים, יווניים ורומיים. על אף חוליו וגילו, הוסיף לעבוד ולכתוב עד אשר הכריעה אותו מחלתו. בבית זה מת ב־23 בספטמבר 1939. הוא הספיק לראות את ספרו „משה והמונותיאיזם" – שהצנזורה האוסטרית פסלה עוד לפני הכיבוש הנאצי – רואה אור באנגליה.

גולה אחר מוינה, הסופר היהודי סטפאן צווייג, שעקר ללונדון ארבע שנים לפני פרויד, תיאר את ביקוריו במארספילד גארדנס:

„על שולחן־הכתיבה שלו היו מונחים דפי־הפוליו הגדולים של כתב־ידו, שבגיל 83 הוציאם מתחת ידו בכל יום... רצונו החזק התעלה על הכל, על חולי, זיקנה, גלות, וזו פעם ראשונה שפע מתוכו באין מעצור הטוב שבישותו, שהועם משך שנים ארוכות של מאבק... זו הפעם הראשונה בחיי חזיתי בחכם אמיתי, המתעלה על עצמו, שהכאב והמוות שוב אינם חשובים בעיניו כחוויה אישית, אלא כחומר על־אישי להסתכלות ולהתבוננות"... (מתוך הספר „באים בלי כבוד").

פרויד במקלטו האחרון: „רצונו החזק התעלה על הכל"

בהשפעת עלייתו של הנאציזם הלך והעמיק אצל פרויד יחסו הפסימי לטבע האדם. על־פי פרויד, לא רק יצר החיים והקיום מניע את חייו ואת התנהגותו של האדם, כי אם גם היפוכו של אותו מניע בסיסי („הליבידו") – יצר המוות, הכליון, התוקפנות וההרס.

אחרי מותו של פרויד, נהפך הבית במארספילד גארדנס 20 למעין „מקדש הפסיכואנליזה" בזכות הצעירה בששת ילדיו – אנה פרויד, דמות־מפתח בתנועה הפסיכואנליטית בזכות עצמה. כאן חיתה יותר מארבעים שנה, הקימה את „האמסטד קליניק" המפורסמת ובהמשך לתורת אביה פיתחה טכניקות לטיפול פסיכואנליטי בילדים ומתבגרים. בבית זה נפטרה לפני ארבע שנים, בת 86. אנה פרויד היא שציוותה את הבית לעמותה, שהתחייבה להפכו למוזיאון על־שם אביה ולמרכז ללימוד תורתו.

40 שנה שמרה הבת בקנאות לא רק על תורת אביה הגדול, כי אם גם על כל תכולת הבית כפי שנראה ביום מותו. 40 שנה לא שינתה דבר בכל קומת הקרקע, חדר־העבודה, הספריה, אוסף האמנות. היא עצמה לא השתמשה בספריית־אביה אלא לעתים נדירות. היא חיתה ועבדה בקומה העליונה.

שלוש שנים נמשכה עבודת שיפוצו של הבית והפיכתו למוזיאון. הושקעו בו כ־750 אלף לישט"ש. לפני חודש, ב־28 ביולי, נפתח לציבור. מבחוץ אין מספר 20 שונה בהרבה מיתר הבתים של האמסטד, מן האזורים הנאים ביותר בלונדון. זהו בית לבנים אדומות בסגנון הניאו־ג'ורג'יאני, חלונות גדולים ומסגרות־עץ לבנות ובוהקות, גינה קטנה בחזיתו וגן שופע דשא, פרחים ואילנות בחצר האחורית.

עיריית אזור זה של צפון־מערב העיר (קאמדן) לבה גם באבי הפסיכואנליזה ובעיני פרנסיה חשובה חזות הרחוב הרבה יותר. את האישור למוזיאון התנתה בזה, שחלק מן הבית ישמש למגורים – בעתיד יגורו שם האוצר, מנהל הבית וכל מי שישכור את הדירה שבקומה העליונה.

לכל אדם שלמד את תורתו של פרויד המעריץ את הגאוניס היוצר והמהפכני שבאישיותו צפויה שם חוויה מרגשת. עומדים בחדר־עבודתו של האיש, ליד שולחן־עבודתו, שחמישים פסלוני־ארם ערוכים עליו, הכיסא שעליו ישב ואותה „ספה אנאליטית", שהפכה לא רק את המחקר כי גם את כל הספרות והאמנות של הדורות האחרונים מן היסוד.

נוסף על „ספריית פרויד" – כתביו שלו בלשונות רבות והספרות הענפה על תורתו – רהיטים, שטיחים, תמונות, משך במיוחד את העין פריט אחד, בקומה השנייה. מתחת לזכוכית מוארת מוצג ספר התנ"ך של ר' יעקב, אביו של זיגמונד פרויד, יהודי שומר מצוות, ועליו הקדשה בעברית לבנו.

לבית במארספילד גארדנס כל הסממנים החיצוניים של מוזיאון, אך מבחינת התוכן רב בו החסר. עזבונו של פרויד כולל כתבי־יד רבים וחליפת־מכתבים עשירה מאוד. חלק גדול מחומר יקר־ערך זה, שבו צפון עיקרו של מה שמושך את המתעניין באיש ובתורתו, העבירה כנראה עוד אנה פרויד עצמה לארה"ב, לספריית הקונגרס. כאלפיים מכתבים שכתב פרויד לבתו אנה שמורים בכספת של בנק בלונדון ולפי צוואתה יועברו לספריית הקונגרס. ארכיונו של פרויד שמור בניו־יורק, וגם חבר־הנאמנים של המוזיאון בלונדון מורכב ברובו מנאמני אותו ארכיון.

במוזיאון אין זכר לכתבי־היד, למכתבים ולתעודות אחרות, שהמבקר יוכל לעיין בהם. יש המאשימים את נאמני הארכיון בניו־יורק שאת צפונותיו של פרויד הם פותחים לפני „אנשי שלומם" בלבד, במונעם בכך צלילה לתוך חייו (מכתביו הפרטיים וכדומה) – ממש כשם שעשה פרויד עצמו במטופליו.

לטענה זו משקל לא מבוטל, שכן מוזיאון הנושא את שמו של פרויד חייב להכיל את עיקר עשייתו ולא רק רהיטים ואבזרים חיצוניים אחרים.

בהקדמה לתרגום העברי של כתביו, שראה אור לפני חמישים וכמה שנים, כתב פרויד:

„לפני הקהל הקורא עברית... מוצגת הפסיכואנאליזה בלבוש אותה לשון עתיקת־יומין, שקמה לחיים חדשים מכוח רצונו של העם היהודי... המחבר שוטח את בקשתו לפני צאצאיהם (של משה והנביאים – י.ב.) שהוא עצמו אחד מהם, שלא ייחפזו... ולא יגיבו בשלילה על־פי התעוררות ראשונה... מי שנמנע מהרצת משפט מיד... אפשר שיבוא לידי השתכנעות, כי גם הדרוש הבלתי־רצוי הזה ראוי לידיעה, אם רוצים להבין את הנפש וחיי־האדם".

החל מ-1 בספטמבר מנייה בשיחות הטלפון המקומיות

ב–1.9.86 - תונהג בישראל, באישור ועדת הכספים של הכנסת, מנייה בשיחות הטלפון המקומיות.

המונה ירשום יחידת מנייה ("פעימת מונה") אחת לכל חמש דקות בין 8.30 בבקר ל־20.30 בערב, ויחידת מנייה אחת לכל שמונה דקות בין 20.30 בערב ל־8.30 בבקר, וכן מיום ו' או ערב החג בין 13.00 בצהריים ליום א' או למחרת החג בשעה 8.30 בבקר. (בחול המועד יחולו תעריפים כבימי חול).

הפעלה בשלבים והנחה

המנייה המקומית תונהג בהדרגה בארץ כולה, ותחייב את כל מנויי הטלפון.

מסיבות טכניות ניתן להפעיל את המנייה המקומית בשלב ראשון במרכזות הספרתיות בלבד (ראה פירוט להלן). בשל כך תוענק למנויי המרכזות הספרתיות הנחה של 33% בתשלום החודשי הקבוע ("דמי השימוש").

מדוע צריך מנייה מקומית?

המנייה המקומית, הנהוגה במרבית ארצות המערב מזה שנים, מסייעת להתמודד עם העומס הרב המוטל על רשת הטלפונים. 18% בלבד מכלל שיחות הטלפון המקומיות הן השיחות הארוכות, הנמשכות בין חמש דקות לשעות תמימות. מיעוט זה מטיל על רשת הטלפונים שני שלישים מן התפוסה והעומס, על הקשיים הנובעים מכך לכל מטלפן. קיצורן של שיחות אלה, יחד עם השקעותיה העצומות של בזק בהרחבת התשתית, יביאו להקלה בעומס ולשיפור השירות.

פחות מ-8 אגורות

מחירה של יחידת מנייה כיום הוא פחות מ-8 אגורות. לפיכך, זוהי התוספת שתצטרך לשלם אם תאריך מדי פעם בשיחה דקות אחדות. אם אתה מן המקצרים, ואם נזכור את ההנחה האמורה - לא תרגיש כמעט בכל שינוי בחשבון.

רק המאריכים לדבר או המשתמשים בטלפון לצרכים שלא נועד לו כמו משחקי מחשב - ישאו בהוצאה ממשית

שירותים חדשניים - למנויי המרכזות הספרתיות בלבד

הטכנולוגיה הספרתית במרכזות הטלפון מאפשרת לחברת בזק להציע למנויים המחוברים אליהן שורה של שירותי טלפון חדשניים:

- ★ **שיחה ממתינה** - אפשרות לקבל שיחה נוספת בשעה שאתה עסוק בשיחה.
- ★ **"עקוב אחרי"** - העברה אוטומטית של ההתקשרויות אליך אל כל טלפון אחר שתרצה.
- ★ **חיוג מקוצר** - שימוש בקודים מקוצרים במקום חיוג מלא.
- ★ **שיחת ועידה** - שיחה משותפת לשלושה אנשים.
- ★ **חשבון מפורט** - חשבון הכולל מידע מלא על כל ההתקשרויות שלך.

השירותים כרוכים בתשלום נוסף. מידע מלא על השירותים, דרך קבלתם ותעריפיהם, נשלח ישירות אל כל מנויי המרכזות הספרתיות.

על מי תחול המנייה המקומית בשלב הראשון?

להלן רשימת הטלפונים המחוברים למרכזות הספרתיות החדישות של בזק, החייבים החל מ-1 בספטמבר בתעריף המנייה המקומית.
הרשימה כוללת את כל הטלפונים שמספריהם מתחילים בספרות הבאות:

אזור חיוג ירושלים - 02
ירושלים - 30, 34, 35, 361, 38, 76, 781*, 86
מעלה אפרים - 94
אפרת - 93
קרית ארבע - 96

אזור חיוג תל־אביב - 03
תל־אביב - 510, 511, 512, 542, 543, 546, 81, 574*.
בת־ים חולון - 551, 552, 555, 556, 557, 559, 505*
קיראון - 34, 531
גבעת שמואל - 5321, 5322
יהוד - 5365*, 5366*
רמת השרון - 5400*, 5401*
פתח־תקוה - 932, 937
ראשון לציון - 961, 963, 9640, 9643, 9644, 9649, 9661, 9662
אריאל - 9365*, 9366*
אלקנה - 9362

אזור חיוג חיפה - 04
חיפה - 21
קרית־ים - 75, 76
מעלות - 975, 976, 977
יקנעם - 89
נהריה - 82, 855, 856, 857, 858, 859
שפרעם - 867, 868, 869
גוש שגב - 800*, 801*, 808*, 809*
עוספיה - 781, 782*
דלית אל כרמל - 783*, 784*
יערה - 806*, 807*
עתלית - 84

אזור חיוג צומת איילון - 08
רחובות - 41, 44, 49
יבנה - 43

אזור חיוג אשקלון - 051
שדרות - 80*, 89*
נווה דקלים - 47

אזור חיוג צומת השרון - 052
צומת השרון - 900*, 909*, 91*
אלפי מנשה - 425
עמנואל - 421
קרני שומרון - 39
קלקיליה - 30

אזור חיוג נתניה - 053
נתניה - 6
כפר יונה 8
אבן יהודה - 97, 98, 99

אזור חיוג אשדוד - 055
אשדוד - 41, 42, 5
גדרה - 91, 92, 93, 95, 96
גן יבנה - 73, 74
קרית מלאכי - 8

אזור חיוג באר־שבע - 057
באר שבע - 43*, 46*
עין יהב - 81
ישע - 82, 83, 85

אזור חיוג חדרה - 063
אור עקיבא - 63, 64

אזור חיוג עפולה - 065
בית שאן - 39, 81, 84, 85
עין חרוד - 31, 32, 33, 34, 35, 36
מגדל העמק - 44, 47, 48, 49
נהלל - 46*

אזור חיוג טבריה - 067
בני יהודה - 63, 64

אזור חיוג צפת - 069
קרית שמונה - 40, 41, 49, 5
קצרין - 6
מירון - 80, 88, 89

* יופעלו בקרוב

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

לשכת הפרסום הממשלתית

המחלקה ליחסי ציבור

هكذا من الاجل

ארבע כנפות תבל

תורכיה: ראש הממשלה סובל מהמשפחה

מאת ש. כהן,
סופר מעריב באיסטנבול

הפופולאריות של ראש ממשלת תורכיה טורגוט אוזאל ירדה לשפל המדרגה. אחת הסיבות העיקריות לכך היא אשתו וילדיו.

בני משפחתו של אוזאל מותקפים באחרונה על התנהגותם בחייהם הפרטיים. זה נושא חביב על מתנגדי אוזאל במערכה לקראת בחירות המשנה הצפויות ב־28 בספטמבר.

העתונות ומפלגות האופוזיציה הפנו את הזרקורים כלפי האוזאלים, והכל מרכלים על חייהם הפרטיים ולועגים להתנהגותם.

לא היתה בהיסטוריה של תורכיה משפחת ראש ממשלה שעוררה תשומת לב וכתורות כה רבות ותכופות. בעבר היו נשותיהם וילדיהם של מנהיגי תורכיה שומרים על פרופיל נמוך והאומה לא התעניינה במעשיהם. לא כך האוזאלים.

אף שלמנהיג, בן 59, רקע שמרני, אין אשתו וילדיו נמנעים מהפגנות פומביות של התנהגות מודרנית וליברלית.

אשתו של טורגוט אוזאל, סמרה, מתלווה אל בעלה בכל האירועים הרשמיים, נותנת ראיונות לעתונים ועורכת מסיבות. גב' אוזאל, בת 52, נראית תמיד מהודרת בלבושה, ואהבתה לעשן סיגרים – תופעה יוצאת דופן אצל נשי תורכיה.

ה„תקרית" האחרונה שעוררה זעם וביקורות היתה נשף צדקה שנערך בחסותה, לאירגון פמיניסטי, „האגודה לשיחרור הנשים". המסיבה התקיימה בגני של ארמון השולטן העתיק, הנשקף אל הבוספורוס, באווירה עות'מנית מסורתית. הגברת אוזאל עצמה אירחה את 800 המוזמנים הנכבדים – ששילמו כל אחד כ־800 דולאר מחיר הכניסה – כשהיא לבושה בתלבושת בנוסח עתיק.

הפאר וההדר של הנשף הרגיזו תורכים רבים. היומון הנפוץ „גונאיידין" כתב: „חגיגות שכאלה בארמון, בתקופה שרוב התורכים סובלים מקשיים כלכליים, הן פשוט לעג לרש". „גומהורייט" רב ההשפעה ראה בהתנהגותה של הגב' אוזאל געגועים לחיי האצולה הישנה. מנהיג האופוזיציה הסוציאל־דמוקרטית ארדל אינונו אמר כי אוזאל ישלם על הבזבוז הזה בבחירות הקרובות. ראש הממשלה לשעבר בולנט אצ'וויט הזהיר כי העם התורכי יתחשבן עם אוזאל, כמו האיטי עם דובאלייה והפיליפינים עם מרקוס.

סמרה אוזאל דחתה את ההאשמות ואמרה כי המטרה היחידה היתה לאסוף כספים למטרה הטובה של שיקום נשים, בייחוד באזורים הכפריים. האווירה העות'מנית, הוסיפה, נועדה להוות תפאורת־רקע להדגשת התרבות העתיקה של תורכיה. מה רע בכך? שאלה. „אילו היו אחרים עושים זאת, היו זוכים לשבחים", התלוננה. „אצלנו, כל מה שנעשה, יחפשו בו מגרעות".

בת משפחת אוזאל המושכת תשומת לב יותר מכולם היא הבת זיינב, בת 31, שבה רואים תורכים רבים „מורדת". בסוף השנה שעברה עורר הרומן שלה עם מתופף בלהקת פופ מקומית רכילות מרובה. נישואיה החשאיים למתופף, למרות התנגדות הוריה, גרמו כתורות גדולות – כמו גם הסכמתם־בדיעבד של ההורים והתפייסותם אתה.

לא מזמן פתחה זיינב בוטיק מפואר באיסטנבול, ושוב נשטפה באור הזרקורים. אך הצרות האמיתיות החלו בחודש שעבר, כאשר איש עסקים איסטנבולי עשיר, שהיה על פי השמועה מעורב בכמה עסקות לא חוקיות, נתן לה במתנה מכונית „יגואר" בשווי 78 אלף דולר.

העתונות דיווחה תחילה כי זיינב הסכימה לקבל את המתנה, אחר כך הוכחש הדבר. למעשה התערב אוזאל עצמו ושיכנע את בתו להחזיר את המתנה. „פרשת היגואר" נסתיימה, אך הנזק נעשה. אף שאוזאל חזר ואמר כי זו היתה „מזימה" לפגוע בשמו הטוב, מוכיחים סקרי דעת הקהל כי רוב התורכים מאשימים אותו בשערוריה הזו.

בנו של אוזאל, אפה, סטודנט בן 19, האשם שהוא שותף בחברה ממשלתית – טענה שהופרכה. הוא חזר לטורי הרכילות עם חברתו החדשה, דוגמנית־אופנה נאה. „אפה הוא נער טוב ואינטליגנטי, אבל העתונות רודפת אחריו בלי הרף", התלונן אוזאל. „אילו היה בנו של מישהו אחר, איש לא היה מרכל".

כך או כך, הדבר פוגע במעמדו הפוליטי של אבי המשפחה. לפי סקרי דעת קהל, השערוריות הקשורות במשפחתו מזיקות לפופולאריות של אוזאל לא פחות מאשר עליות המחירים והאבטלה.

הולנד: מפיצים פורנו של ילדים

מאת ה. בלייך,
סופר מעריב בהאג

ועדה שמינה שר המשפטים ההולנדי הגיעה למסקנה, כי אין הוכחות שבהולנד מנצלים ילדים לרעה בייצור סרטי פורנוגרפיה וכי הידיעות על כך מוגזמות. עם זאת, הוועדה קבעה כי חלקה של הולנד רב בהפצת חומר כזה, בעיקר במערב־גרמניה ובארצות־הברית, אך הדגישה כי מדובר בחומר של זרים.

הוועדה הוקמה בעקבות האשמות שהועלו בוועדה של הסנאט האמריקני, כי להולנד תפקיד מרכזי בהפצת חומר פורנוגרפי שמשתתפים בו ילדים (כתבה בענין זה התפרסמה ב„מעריב של שבת" בשבוע שעבר).

סוכן מכס אמריקני טען, כי 85 אחוזים מחומר זה המופץ בארצות־הברית מקורו בהולנד, דנמרק ושוודיה. עוד נאמר, כי בהולנד נערכים מכרזים שבהם נסחרים ילדים לצורך הפקת סרטי פורנו חנות. כל האשמות אלה הופרכו במהלך חקירת הוועדה.

אולם הוועדה, בראשותו של התובע מאמסטרדאם, ל. דהדיס, מצאה כי בעבר הלא רחוק אכן הופקו סרטים כאלה בהולנד. אך מסיבות כלכליות – חוסר כדאיות – נפסק ייצור זה. החומר הפורנוגרפי שהופק בשעתו הופץ במערב־גרמניה על־ידי אחרים גרמנים.

הדו"ח של הוועדה הוגש לפרלמנט בהאג. מחברי הדו"ח מדגישים, כי החומר המופץ מהולנד מתבסס ברובו על תמונות וסרטים פורנוגרפיים מדנמרק. מימצא נוסף של הוועדה הוא שרוב החומר הפורנוגרפי אינו מיועד להפצה מכיוון שמקורו בצילום חובבני של אנשים המקיימים יחסי־מין עם ילדים. ואולם תמונות כאלה בכל זאת מגיעות לשוק הפורנוגרפי.

על־פי החוק ההולנדי, אסור לנצל ילדים מתחת לגיל 16 לצרכים פורנוגרפיים. הוועדה ממליצה להגביר את הפיקוח המשטרתי בתחום זה ולאפשר לזרועות החוק לבצע במהירות חיפושים אצל החשודים כיצרני פורנוגרפיית ילדים ומפיציה.

נראה כי ענף הפורנו מוכן לוותר על פלח השוק של פורנוגרפיית ילדים אם שלטונות החוק יפעלו נגד התופעה בתקיפות.

עולם יהודי

מוסקווה: „הולכים על חוד התער"

מאת סופר מעריב

„הרבה מחברינו וידידינו קיבלו אזרחות ארצישראלית וכאזרחים יכולים לצפות לעזרה מעשית מארצנו. אבל לאמיתו של דבר, עד עתה קיבלנו רק מלים. גם זה טוב, כי קודם אף את זה לא קיבלנו", נאמר במכתב מאת יהודי במוסקווה לבנימין אנוליק, חבר קיבוץ לוחמי הגיטאות (המכתב נכתב לפני כמה חדשים).

בין היתר נכתב: „הרבה פעמים ניסיתי לספר ולתאר את חיינו ואת מצבנו והרבה פעמים נתקלתי בקשיים רבים. רק מי שסבל באופן יום־יומי בצורת חיים שלנו, רק מי שמרגיש איך זה לחיות פה על בשרו ודמו, רק הוא אולי מבין את זה. אז אתחיל בכמה מקרים אופייניים, שכל אחד מאלה לא משהו יוצא מן הכלל.

„אני נוהג שיעור עברית, כבר די מאוחר, עוד חצי שעה ונסיים את השיעור. פתאום – צילצול של פעמון הדלת. כולם עושים רושם שלא נשתנה שום דבר, שיעור נמשך, אבל אני רואה שהכל נתרכזו, נתמתחו, הכל נעשו כקפיצים. אוזני הכל נטויות לדלת – מי שם? איך להגיב? הלפתוח את הדלת או שלא לפתוח? כביכול – מה ישו – אנו כולנו סביב שולחן, שעליו שמים תה, ביסקים, ספלים על תחתיות, סתם מסיבה של הערב לכמה ידידים, אז למה לנו להתרגש.

„ובכל זאת אנו צופים בדלת ומחכים למה שעלול להיות. אבוה של הריבה – בא בנה של בעלת הבית...

„אם נניח שכל פחדנו שיפרצו אנשי משטרה וק.ג.ב., אם נניח שכל הפחדים הללו הם רק דמיון – בכל זאת תגובתנו מגלה ברור איך אנחנו מרגישים, איך אנחנו חיים. כמובן, אינך צריך לחשוב שכל חיינו רק שלשלת איומים נוראים. אנו מנסים ומשתדלים לגבור על הלחץ התמידי ולחיות ולנהוג בחיינו כמו שאנו מבינים את זה.

„חלק ניכר ואולי אפילו עיקרי זה הוא חינוך ילדינו כיהודים וכישראלים. יש לנו זה מזמן ביה"ס של יום ראשון שכולל כעשרים ילדים משש עד שתים עשרה בחלק העיקרי וכשמונה בסניף למתחילים קטנים. אנו מתרכזים בדירות פרטיות שלנו ביום א' ומדי פעם בפעם מחליפים מקומות מהפחד מפני המשטרה. כעשרים ילדים בדירה אחת ושמונה מסניף קטנטנים בדירה אחרת.

„לקטנים תוכנית כזאת – עברית, שירים, אגדות וסיפורים מתנ"ך. לגדולים יום מחולק לשני חלקים. החצי הראשון – עברית, תורה ומשנה (המשנה לחמישה הכי גדולים), שעה וחצי לתורה־משנה ושעה־שעה וחצי לעברית (רק הזמן המיועד לשיעור תלוי מגיל הילדים). אחר כך סעודה וטיול. אחרי טיול שירה והיסטוריה. לקראת חגים במקום היסטוריה הכנות להצגות.

„מה שנוגע לחינוך ילדים, אנו נזקקים לאימון או השגחה, לא יודע איך לכנות, מאיזה שהוא ביה"ס ארצישראלי, אולי מביה"ס מוקיבוץ שלך. במה אנו מתכוונים? התעניינות קבועה בפעילות ביה"ס שלנו פה, מגעים אישיים אתנו, עם ילדינו, עם מורינו – מגעים דרך הדואר אם זה ילך, דרך טלפון, והכי חשוב דרך ביקורים. אנו צריכים יחסים אישיים תמידיים, יחסים בין ביה"ס לביה"ס, בין מורה למורה. כל הפעילות שלנו זאת היא הליכה על חוד התער ואני תקווה שיש לנו זכות להבנה, תמיכה ועזרה".

יוהניסבורג: מיכאל וקלייר עולים לישראל

מאת גילי עמיאל, יוהניסבורג

הפדראציה הציונית בדרום־אפריקה פתחה השנה אולפנים ללימוד השפה העברית. האולפן הראשון נפתח בפברואר במרכז יוהניסבורג, שבה הריכוז היהודי הגדול ביותר.

הפדראציה מממנת את רוב ההוצאות, כולל מורים וספרי לימוד. התלמידים משלמים רק סכום סמלי – 50 ראנד שכר לימוד למשך שלושה חדשים.

למחזור הראשון באולפן יוהניסבורג נרשמו 140 תלמידים. 120 מהם התמידו – באו פעמיים בשבוע לשלוש שעות לימוד – וסיימו את הלימודים במאי. למחזור הבא כבר נרשמו 400 תלמידים. היה צורך לפתוח אולפן מקביל לתושבי השכונות הצפוניות. אולפנים קטנים יותר נפתחו גם בבלומפונטיין ובאיסט־לונדון. מלאכת ההוראה הופקדה בידי ישראלים, מורים במקצועם.

המוטיבאציה של תלמידי האולפנים גבוהה. מדובר באנשים שרובם חושבים על עליה לישראל, בשעה שמשפחות יהודיות רבות אחרות, שאף הן מבקשות להגר בעקבות התערערות המצב, מעדיפות את אוסטרליה או קנדה שבהן יוכלו להמשיך לדבר אנגלית.

מיכאל וקלייר ולטר: לא משלימים עם ה„זקנה"

מיכאל וקלייר ולטר הם דוגמה טובה לסוג זה של תלמידים. הוא בן 40, היא בת 32, הורים לילד בן שנתיים וחצי. לפני זמן קצר יצא מיכאל לביקור קצר בישראל. ביקור זה נועד להכשיר את קבלת משפחתו כחברים בקיבוץ.

קודם לכן גילה מיכאל שהוא „זקן" מכדי להתקבל כחבר בקיבוץ של תק"ם. הוא לא השלים עם הדחיה. הוא לא רצה לעלות סתם כך. הוא חלם כבר שנים רבות להיות חבר קיבוץ, מאז שהה, לפני 22 שנה, בקיבוץ מעין־צבי. הוא ניצל את ביקורו של שר הקליטה יעקב צור בדרום־אפריקה והעלה לפניו את בעייתו. השר הבטיח לפעול במידת האפשר למענו ולמען עוד כמה פנים שגילם עולה על 35.

נראה שמיכאל הצליח. עתה, לאחר שובו מישראל, משלימים מיכאל וקלייר את הכנותיהם כדי לעלות בשנה הבאה, להתיישב בגבעת־ברנר או בצרעה.

ניו־יורק: לוינסון – לקרן למען חופש הדת

שירות „מעריב"

מוריס לוינסון, דמות בולטת בקהילת יהודי ארצות הברית, שהשבוע דווח על התפטרותו מראשות חבר הנגידים הבינלאומי של מכון ויצמן, נתמנה יו"ר־עמית של הקרן למען חופש הדת מטעם הקונגרס היהודי האמריקני. כך הודיע נשיא הקונגרס, תיאודור מן, בניו־יורק.

לוינסון מצטרף לשלושה מנהיגים יהודים חשובים, אדגר ברונפמן, פיליפ קלצ'ניק והווארד סקודרון, המשמשים גם הם יושבי־ראש עמיתים של הקרן. הקרן מספקת מימון להגנה על חופש הדת ולהפרדה בין הדת והמדינה.

הקרן לחופש הדת נוסדה ב־1985 על־ידי הקונגרס היהודי האמריקני, כדי להתמודד עם האיום מצד הימין הדתי

מוריס לוינסון: התפטרות ומינוי

על הנוסחאות המקובלות של חופש הדת ושל הפרדת הדת והמדינה. מימון שסופק על־ידי הקרן שימש את הקונגרס היהודי האמריקני להרחיב את פעילויותיו המשפטיות, וכן למימון ועידות ופירסומים שנועדו להתריע ולחנך את הציבור האמריקני מפני התקפות נגד עקרונות חוקתיים אלה.

פרשה ופשרה

„ראה"

בחירה חופשית

„ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם אשר אנוכי מצווה אתכם היום. והקללה – אם לא תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם וסרתם מן הדרך...ללכת אחרי אלוהים אחרים אשר לא ידעתם... כי אתם עוברים את הירדן לבוא לרשת את הארץ, אשר ה' אלוקיכם נותן לכם וירשתם אותה וישבתם בה". (דברים י"א, כ"ו – ל"א).

כאן מניח משה את היסוד לזכות הבחירה החופשית, שהיא יסוד־מוסד ביהדות. הוא אמנם „ממליץ" לבחור בדרך הטובה, דרך שמירת התורה, המבטיחה ירושת ארץ ישראל וקיום כל ההבטחות האלוקיות. אך הבחירה היא בידי האדם היהודי, שהוא בעל בחירה, אחראי למעשיו ונושא בתוצאותיהם.

כל מערכת השכר והעונש בנויה על יכולתו של האדם להתעלות על פיתויי תאוותיו ויצרו, הרע מנעוריו, ולהשליט את הרוח על החומר, את הטוב על הרע. זכה והצליח – יבוא על שכרו. לא זכה ונכשל – יבוא על עונשו. הוא אחראי למעשיו, בעל בחירה.

רמב"ן אומר כי הקללה והברכה פירושן „דרך ברכה" ו„דרך קללה", כדי ש„תבחרו לכם מהן מה תרצו ואודיע שתהיה לכם הברכה כאשר תעשו המצוות והקללה אם לא תקיימו אותן".

□

בפרשנות הקבלית־חסידית נשאלת שאלה ביחס ל„נתינת" הקללה לפני האדם, יחד עם הברכה. הרי התורה היא בבחינת מתנה שעם ישראל קיבל מאת הקב"ה. והרי „מי שנותן מתנה, בעין יפה הוא נותן" (בבא בתרא נ"ג). האם אפשר לתת „קללה", שהיא דבר שלילי בתכלית, „בעין יפה"?

התשובה היא כי הקללה, בהיותה סמל הרע, השלילה, אינה מטרה כשלעצמה בבריאה. כל כולה אינה באה אלא להוות משקל נגד לטוב ובכך לאפשר לאדם את הבחירה החופשית. אם אין רע, אם אין „קללה", אין זו „חכמה" להיות טוב, שלם ומושלם.

מכאן שגם ה„קללה" – הרע – יש בה תועלת ונויה לאדם, הבוחר בטוב, וזנח את הרע ובא על שכרו. לכן אפשר בהחלט להחיל גם על ה„קללה" את המושג נתינה – בעין טובה.

וזה שאמר הכתוב „ראה אנוכי נותן" – על ידי ראייה זו והתבוננות מעמיקה יבחין אדם שגם מציאותו של הרע, תכליתה לטובה, כדי לאפשר את הבחירה החופשית (עפ"י ליקו"ש).

□

„וירשתם אותה וישבתם בה" (שם).

„תנא דבי רבי ישמעאל: „וירשתם אותה וישבתם בה". במה ירשתם? בישיבה. מכאן לקרקעות שנקנים בחזקה" (קידושין כ"ו).

„וירשתם וישבתם". „תניא, „וירשתם אותה וישבתם בה" – בזכות שתירשו, תשבו" (ספרי). בעל „תורה תמימה" מפרש את האמור בספרי כי „בא להורות אשר כדי שיתקיים הארץ בידם גם בכל תוקף הנימוסים, יעשו בה קנין ואמר שבמה יקנוה, במה שישבו בה... ובוודאי שהישיבה היא שם כולל לפעולות השייכים ומתקנים ומכינים את הישיבה, כמו נעל, גדר, ופרץ וכו'"...

„כי יכרית ה' אלוקיך את הגויים אשר אתה בא שמה לרשת אותם מפניך וירשת אותם וישבת בארצם. השמר לך פן תינקש אחריהם..." (דברים י"ב, כ"ט – ל').

אזהרת משה עוברת כחוט השני בכל משנה התורה. הסכנה הגדולה ביותר לעם הנוחל את ארץ ישראל, היא ההתבוללות לפני תרבות עם־הארץ וכניעה לאלילי כנען. במקום אחר מתארים מקורות חז"ל את שחיתות־המידות והניוון שאיפיינו את „מעשי ארץ כנען". הרי כאן אזהרה נוספת שלא ללמוד מהם ולא להיגרר אחריהם.

„כי יכרית ה' אלוקיך". משל למה הדבר דומה? למלך שנטע כרם בתוך שדהו והיו בתוכו ארזים גדולים וקוצים. הלך המלך וקיצץ את הארזים והניח את הקוצים. אמרו לו עבדיו: אדוננו המלך, הקוצים שאוחזים בבגדינו וקורעים אותם הנחת וקיצצת את הארזים? אמר להם: אילו קיצצתי את הקוצים והנחתי את הארזים, במה הייתי גודר את כרמי? אלא יפה עשיתי: יעמוד הכרם על עמדו (יתבסס) ואני מציץ בהם את האור (ומכלה את הקוצים). כך ישראל הם כרמו של הקב"ה והביאם אותם לארץ ישראל וקיצץ את הארזים, שנאמר „ואנוכי השמדתי את האמורי אשר כגובה ארזים גבהו"... (עמוס ב') והשאיר את בניהם, כדי לנסות את ישראל שיקיימו את התורה. וכשיעמד הכרם במשמרת התורה נאמר „והיו עמים משרפות שיד קוצים כסוחים באש יצתו" (ישעיהו ל"ג, י"ב. (מדרש תנחומא, ראה ט, וילק"ש תתפ"ה).

□

„וירשת אותם וישבת בארצם" (שם).

חיבת אבותינו לארץ ישראל היתה מן המפורסמות. זו היתה אהבה שאינה תלויה בדבר והיו מגנים את היורד אפילו היתה לו סיבה כלכלית טובה לכך. כך אמרו ש„אלימלך, מחלון וכליון (בעלה ובניה של נעמי) גדולי הדור היו ופרנסי הדור ולמה נענשו? מפני שיצאו לחו"ל" (בבא בתרא, צ"א), למרות שאז שרר בארץ רעב כבד.

על הכתוב „וירשת אותם וישבת בארצם", מספר המדרש מעשה מופלא: מעשה ברבי יהודה בן בתירא ורבי מתיא בן חרש ורבי חנינא בן אחי רבי יהושע ורבי יונתן, שהיו יוצאים לחו"ל והגיעו לפלטום (שם מקום) וזכרו את ארץ ישראל. זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהן וקראו את המקרא „וירשת וישבת בה ושמרתם לעשות". אמרו: ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה.

ושוב מעשה ברבי אלעזר בן שמוע ורבי יוחנן הסנדלר, שהיו הולכים לנציבים אצל רבי יהודה בן בתירא, ללמוד ממנו תורה. כשהגיעו לצידון וזכרו את ארץ ישראל, זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהם וקראו את המקרא הזה „וירשת אותם וישבת בארצם". אמרו: ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. חזרו ובאו להם למקומם". (ספרי דברים, ראה פ', ילק"ש תתפ"ה).

זהו סיפור מופלא, עם מוסר השכל תמוה קמעה. האמנם ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצוות התורה? והאם הכוונה כפי ש„מבינים" היום רבים האומרים כי עצם הישיבה בא"י „פוטרת" מקיום המצוות? ברור שזו הבנה מעוקמת של משמעות הדברים. אומר על כך רבי זלמן סורוצקין, אב"ד של לוצק, שהיה ראש מועצת גדולי התורה, בפירושו „אזנים לתורה":

„משרבו הפרצות בחומת הדת אפילו בפלטרין של מלך (והכוונה לארץ ישראל, שנחשבת ארמונו של הקב"ה), יש החושבים שהשכינה בגלות, עד כדי כך שהם יוצאים אחריה לחו"ל לעבוד שם את את ה'... כיוון שהם מגיעים לעיר הראשונה בחו"ל, אשר צרה את לבם („צידון"...), הם מתאכזבים מרה ורואים שהשכינה לא זזה ממקומה... וזקפים עיניהם שם (בחו"ל), למצוא שם את ה', אבל „הגר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה" (כתובות ק"י) ואיך ילמדו ואיך יקיימו שם את המצוות בכוונה יותר גדולה מאשר בא"י?

וזלגו דמעותיהם וקראו את הכתוב הזה „וירשת אותם וישבת בארצם" וחזרו ובאו למקומם. אמרו „ישיבת ארץ ישראל (שהדר בה דומה כמי שיש לו אלוה) שקולה כנגד כל המצוות שבתורה". ונאמר „וירשת אותם וישבת בארצם" – הרי שתלה ירושת הארץ בישיבה מתמדת בה, אבל הירושה תלויה ב„אם בחוקותי תלכו". ממילא הישיבה לשם מצווה בארץ מביאה לקיום כל המצוות ושקולה כנגדן.

כמה פשוטים ומאירים הדברים, כאשר אהבת ישראל, אהבת ה' ואהבת ארץ ישראל כרוכות יחדיו.

□

„אחרי ה' אלוקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצוותיו תשמורו ובקולו תשמעו ואותו תעבודו ובו תדבקון" (דברים י"ג, ה').

האדם מישראל מתבקש ע"י התורה „לחקות" את הבורא, להיות כמוהו, לפעול כדוגמת מעשי ה'. איך עושים זאת? האם זה אפשרי?

„אמר ר' חמא בר חנינא: מהו שכתוב „אחרי ה' אלוקיכם תלכו"? וכי אפשר לאדם להלך אחר השכינה, והרי כבר נאמר „כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא"? אלא הלך אחר מידותיו של הקב"ה. מה הוא מלביש ערומים, אף אתה הלבש ערומים. מה הוא מבקר חולים, אף אתה בקר חולים. מה הוא מנחם אבלים, אף אתה נחם אבלים. מה הוא קובר מתים, אף אתה קבור מתים". (סוטה י"ד).

נפתלי קראוס

הפרט הקטן

חנוך ברטוב

פישפוליטיקה

מי שוקק היה עיין להזכות ותחכת לכך, שהישגי ממשלת הרוטאציה השאירו אותנו ממש בלי בעיות, יקבל אותה בשבוע הבא. הכנסת תיקרא למושב מיוחד, בעיצומה של פגרת־הקיץ, והנושא שעל סדר־יומה הוא הזוכה.

הפישפשוק בקיבוץ ניר אליהו.

על ההרס הכלכלי והחברתי במושבי הדרום והגליל, התנפצות החלום על „הפיכת הפירמידה" והעבודה החקלאית העברית העצמית, כבר נתנה הכנסת את דעתה. הפגנת־הענק, שעומדים לערוך ביום ראשון כל ארגוני המושבים מול משרד ראש־הממשלה, כבר הקיצה מתרדמת־הקיץ את הכנסת. גם על החובות האדירים, השוברים את גבם של עשרות קיבוצים, ולסילוקו של איום זה על עצם קיומם, כבר עשתה הכל.

גם החלטתן הנואשת של האחיות, העלולה להתממש בשבוע הבא ולהביא אולי לסגירת בתי־החולים, קיבלה כבר טיפול נמרץ בכנסת.

ומרוב דאגה מפני תוצאות הקיצוץ האכזרי הנוסף בתקציביהם המצומקים של מוסדות התרבות, הספרות והאמנות במדינה, כבר עשתה הכנסת לילות כימים עד שהעבירה את רוע הגזירה.

גם על השינוי הנמשך בדמותה של ירושלים והפיכתה לעיר חרדית, המבריחה כבר היום מתוכה אלפי צעירים חילוניים, ישבה כבר הכנסת שבעה נקיים.

ולעשרים החי"כים המזועזעים גם אין מה לטעון כלפי פרצופה של השבת בחופי־הרחצה, ברחובות הערים, בדרכי־המלך, מרמת הגולן ועד אילת, במגרשי הספורט, כמעט בכל אתר ואתר. רק הפישפשוק בניר־אליהו הקיץ נרדמים אלה מן החום של שלהי־דקיימא, בין שבועות הקינות לחודש הסליחות. כל היתר – מסודר.

לכן נראים הדברים, שעצם־קיומה של הישיבה המיוחדת הוא ההוכחה הניצחת, שסוף־סוף פתרו נבחרי־העם את כל הבעיות הקיומיות הקשות שלנו ואפשר להקדיש ישיבה אפילו להולכתו של איזה קיבוץ לפתות בתומיו פישפשוק.

אילו ייחסנו לנבחרינו אלה את מידת הרצינות המתחייבת ממעמדם – ומעלותם למשלם־המסים – אומרים היינו, שדיון זה מעודד יותר מכל מאמציו של שמעון פרס. הן עד לרגע זה איננו יודעים בוודאות אם כל המהומה, שקדמה לשיחות תשעים הדקות בהלסינקי, היא ראשיתו של עידן ביחסינו עם בריה"מ, או אולי רק באלון עצק מלא באוויר חם. עוד נראה מה יעשו מדינות נוספות באפריקה, היילכו בעקבות קאמרון אם לאו. אפילו פרשת טאבה והפיסגה עם מובארך עודן טעונות סיום. נוכה תראה.

בכנסת שותים פני הדברים. עינינו הרואות – הכל מסודר. נשאר רק הפישפשוק הקיבוצי.

ואם אין להסבר אופטימי זה רגליים, נשאר ההסבר האחר, שאינו מחמיא לח"כים הנכבדים, לא לכוונתם ולא לחכמתם. האם סבורים הם, שכולנו עיוורים ואיננו רואים איך נראית השבת מחוץ לגדר של קיבוץ ניר אליהו?

האם אין יודעים את האמת מאות־האלפים, שעשו את השבת שעברה, ודעשו בוודאי גם שבת זו, לכל אורך ורוחב של ישראל? ראו את הכבישים. ראו את התנועה־הדולק. ראו את המרכולים, המסעדות, כל רוכלי־השבת למיניהם. ראו את מגרשי הכדורגל. רק כדי שלא לעורר גגרם ח"כ נוסף, שיקווה בעונת־מלפפונים זו לעוד כותרת ולעוד מאמר (וכפי שאמר הנשיא טרומאן: ואתה היא אם תכתוב בשבחי ובגנותי ובלבד שאת שמי תאיית כהלכה), אמנע מציון מיקומם של כל אלה, גם לא אנקוב בשמות הקיבוצים, המוכרים זה שנים בשבתות את תוצרתם החקלאית והתעשייתית.

לא שכל זה הוא בחוקת סוד. יודעים אותו הרבנות המבקרים, וקונים, והדרך־כלל בימי־מנוחה, כשבתות ובחגים, בצאתם לשוט בארץ. יודעים אותו מאות ואלפים, הממלאים את כל הכבישים, מרמת הגולן והגליל העליון ועד לנגב הרחוק ואילת. אפשר להיות בעד מצב־הדברים הזה ואפשר לגנותו. אי־אפשר להעמיד פנים כאילו לא זו המציאות הישראלית בעידן המכונית המשפחתית, הכבישים ואורח־החיים החילוני של רוב הציבור.

הישיבה המיוחדת של הכנסת, שעל־סדר יומה הוקעת קיבוץ אחד בישראל על מה שעושים גם בבתיהם וגם בראש־חוצות מאות אלפים, אינו אות שהגענו אל המנוחה ואל הנחלה. אין כאן הוכחה ניצחת, שכבר אין לנו בעיות חברתיות אמיתיות, כי אם עדות מכאיבה נוספת להסתלסלותה של הצביעות בישראל.

צר לומר זאת, אבל גם דברי ראש־הממשלה, ממש לפני צאתו למסעו לקאמרון, כבנות אותו קיבוץ, היה בהם הד לצביעות ההולכת ומכסה את חיינו. נכון אמר, שאין להפוך פישפשוק לעקרון, אבל נכון גם ההיפך – שאפילו למען ריצויו של שותף קואליציוני אסור להתנער מכל עקרון, כמו הזכות שממששים מאות אלפים בישראל בכל שבת – זכותו של כל אחד מאתנו לחיות באמונתו. אינני בטוח, ש„פישפשוק" הוא הדרך להתמודדותו של קיבוץ עם בעיותיו, אבל לאיש מן הזיים בישראל של הימים האלה, גם לא למנהיגה של מפלגה לאו־צינית כשר־הפנים יצחק פרץ, אין רשות להעמיד אל עמוד־הקלון את קיבוץ ניר־אליהו דווקא.

זהו רק אחד הגילויים הקיצוניים של הצביעות כפולת־הפנים, המאפיינת את הפוליטיקה הישראלית על בריתותיה האופורטוניסטיות המזדמנות. לסחור בסחורה פגומה ומשומשת, בתקווה למצוא איזו „מציאה כשרה", ניתן עכשיו הכינוי החדש. ולמרבה הפלא, אין הולם ממנו גם למי שיזם את הכינוס המשונה הזה של הכנסת בשבוע הבא. במה יעסקו שם בערב ראש חודש אלול?

בהעמדת־פנים צבועה, בהתעלמות מן המציאות האמיתית ובקנטרנות, המונעת על־ידי כוונתה של כל אחת מן המפלגות והסיעות והקבוצות הדתיות לזכות באיזו „מציאה כשרה" לקראת איזשהן בחירות. סליחה, אבל רק שם אחד יאה למהומת־אפסים זו: פישפוליטיקה.

בגישה מקרית

יגאל לב

חרבו של המלך ארתור

אקסקליבר, חרבו המיסתורית של המלך ארתור, היתה קבועה על־פי האגדה בסלע ואיש, זולת מהמלך, לא יכול היה לשולפה ממנו. יכולת זו עמדה לו לא רק בגלל אומץ לבו הצבאי, כלומר, אומץ הלב להסתער בקרב, לשלוח אנשים לקרב ואומץ לב אישי לעמוד מול סכנות. משום שאם זה היה הקריטריון ליכולת לשלוף את החרב מהסלע, הרי רבים מ„אבירי השולחן העגול" של המלך ניחנו באומץ לב מסוג זה. כדי לחולל את הפלא הזה של שליפת החרב מהסלע הקשה, צריך היה תכונה נוספת: אומץ לב אזרחי. אותו אומץ לב אפור, שכמעט אין מתייחסים אליו, אבל, הוא קשה יותר להשגה, דורש אומץ לב רב יותר ומתמשך יותר מאשר אומץ לב של אדם המסתער בקרב. זוהי היכולת להגיד לאנשים את אשר אתה חושב, למרות שאתה מסכן לא מעט ממעמדך ומן הקריירה שלך בעצם עמידתך על אמיתותיך. אומץ לב אזרחי פירושו להיות דבק יום־יום במערכת ערכים ועקרונות, להעמיד בכל יום במיבחן את כל הישגיך וללחום עליהם בלי לחשוש לפגיעה בקריירה, בקידום, או בהישגיות שלך.

השבוע התבטא מפקד המיכללה לפיקוד ומטה של צה"ל, תת־אלוף אביגדור קהלני, בחריפות נגד תופעות של „העדר אומץ לב בקרב מפקדים, החוששים להביע בגלוי את דעתם". הוא דיבר על לחץ, שחשש שקצין בכיר בצה"ל יודע, שבשיקוליו ובהחלטותיו תלויים חיי אדם ושתוצאתו של מפקד להעז לחשוב באורח עצמאי גם כשאין הדבר עולה בקנה אחד עם רוח המושגים המקובלים. שמפקד חייב ליטול על עצמו סיכונים בנקיטת יוזמה כדי להשיג את המטרה. „ראיתי רבים מבינינו, המעדיפים לשמור את דעתם בתוכם מאשר להציגה ולהחשף להתמודדות", אמר קהלני.

לאור דברים אלה וההיכרות המצטברת שלי עם הקצונה הבכירה של צה"ל, קשה שלא לשאול האם יכלו רבים מהם לשלוף את חרבו של המלך ארתור מהסלע. אין ספק, כי הקצונה הבכירה של צה"ל ניחנה באומץ לב. את חזם של רבים מהם מעטרים אותות עוז ואותות מופת, עדות לכך, שהצטיינו כלוחמים עזי נפש. השאלה היא אם הקצונה הבכירה של צה"ל מצטיינת גם בתכונה הנוספת – ב„אומץ לב אזרחי".

זה שנים רבות אני עוקב אחר התופעה הזו. היא באה לביטוי בדברים שהם לכאורה פעוטים, עם סיכומים ברמה של אוגדה, מול סגל המטה הכללי. שנים רבות שרתתי כקצין מילואים באוגדה סדירה. מאחר שהאימונים היו רצופים, נזדמן לי להשתתף בעשרות סיכומים, שבהם לקחו חלק קצינים בכירים ותמיד חזרה על עצמה התופעה המוזרה: אותם קצינים, שמתחו ביקורת על התרגיל, שחשפו את המחדלים שלו, שציינו כי הכוחות לא נעו בסדר הנכון ובתיאום הנכון, שציינו כי המיפקדה לא שלטה במערך הלוגיסטי שלה – אותם קצינים נעשו אילמים כדגים בהגיע שלב הסיכומים, או, וזה גרוע יותר, שיבחו בפה מלא את מפקדיהם על ההצלחה היוצאת מן הכלל של התרגיל.

בתופעה זו נתקלתי גם בישיבות במסגרת האוגדה. תמיד התפלאתי על אנשים אמיצי לב אלה, שידעו לפקד על כוחות גדולים, ללכת קדימה, תוך כדי סיכון חיי עצמם: תמיד תמהתי על היותם מוג־לב ברגע שהעניינים נגעו לקידום בהיראכיה הצבאית, או לסיכון הקריירה שלהם.

כיניות היו מתבטאים: „בסופו של דבר, מי שקובע את עלייתי בסולם הדרגות זה המפקד הישיר שלי. חוות־דעת שלו יכולה לחרוץ את גורלי. אז למה לי להסתבך?"

אנו, קציני המילואים בדרג של מג"ד או מח"ט, היינו לא פעם „הילד הרע" זה שתוקף, שואל את השאלות המביכות, המנסה להצביע על מחדלים. אבל אנו, בסופו של דבר, באנו לשירות קצר ולאחריו פשטנו את המדים וחזרנו הביתה (אגב, קציני הקבע אמרו, שהביקורת האמיצה שמתחנו על הקצונה הבכירה מקורה בעובדה, שהקריירה שלנו אינה תלויה במפקדים). בלי להיכנס לוויכוח עם ההערה הבונה הזאת צריך להדגיש, שבסופו של דבר, כדברי תת־אלוף קהלני, „אין נוסחה למפקד הירוע לעודד אומץ במפקדיו, מלבד במתן דוגמה אישית, אבל לעתים פוגש אני מפקדים, אשר נאה דורשים ואינם נאה מקיימים". מנהיגות צבאית נכונה היא דוגמה אישית לא רק באומץ הלב הצבאי, אלא גם באומץ לב אזרחי, שפירושו הקצינים הכפופים לך יודעים, שאתה תיאבק על האמת שלך, תתן להם דוגמה אישית ולא תקפל את הזנב בפני כל מפקד בכיר רק כדי להציל את עורך ואת הדרגות שעל כתפיך. בסופו של דבר, קצין בצה"ל מוליך גייסות למלחמה ואינו עורך פשיטות של מס־הכנסה על רוכלים.

אני מכיר חיל אחד, שבו מנסים לפתוח להעמיד את הקצונה הבכירה במיבחן יומיומי ולא לתת לה להסתתר מאחורי הדרגות: חיל האוויר (אגב, תכונה זו קיימת, כמובן, גם ביחידות עילית של צה"ל). בחיל האוויר נהוג, שכל טייס, ולא חשוב מהי דרגתו, צריך להשתתף באימוני טיסה ובקרבות אוויר מדומים. דבר זה גורם לכך, שקצין בדרגת אלוף־מישנה, מתמודד בקרב אוויר עם סגן ולאחר־מכן, בשעת ערב, מול כל הקצונה, מקרינים את סרטי הווידיאו שצילמו הטייסים המתעדים כמה פעמים „הפיל" הסגן את מפקדו הבכיר.

בחיל האוויר אומרים, כי מרגע שאתה מתרומם מעל הקרקע שוב אין עוד לדרגות. קצין בדרגת סרן יכול להוביל רביעיה של מטוסים, כאשר מספר שתיים ושלוש שלו הם קצינים בדרגת אלוף־מישנה ותת־אלוף, פשוט משום שהוא נבחר כטייס הטוב ביותר למשימה הזאת, בלי כל קשר לדרגותיו. החשיפה המתמדת הזו של הקצונה הבכירה של חיל האוויר לתחרות עם הקצינים הצעירים, העובדה, שבאוויר אין אתה יכול להסתתר מאחורי הדרגות – אלה הן אולי אחד המרכיבים, שהפכו את חיל האוויר שלנו לטוב ביותר בעולם. ואני אומר זאת למרות שאני שייך לא ל„כחולים" אלא ל„ירוקים".

הקצונה הבכירה של צה"ל נחשפת בתקופה האחרונה יותר מאי־פעם לביקורת ולתשומת־לבו של הציבור. כל אזרח עובר, בסופו של דבר, את שירות המילואים ופוגש במערך האדיר הזה. לכן, למען בטחון המדינה, וכדי שנוכל לסבר לא רק את אומץ לבם של קציני צה"ל, אלא גם אותו אומץ לב נוסף, שלצערי הרב אין מחלקים עליו אותות ואין נושאים אותו על החזה. אומץ לב אזרחי יש להשוף. יש לעודד אותה שיטה שלפיה נבחר מנהיג בחיל האוויר, היינו, את חשיפת הקצונה הבכירה למיבחן יומיומי. לא לתת לה להסתתר מאחורי הדרגות. חשיפה זו לא תחליש את צה"ל אלא רק תחזק אותו – וחיל האוויר הוא דוגמה מובהקת לכך. אנחנו זקוקים לקצינים, שיהיה בהם הכוח לשלוף את חרבו של המלך ארתור מהסלע. ובחרב הזאת אנו שמים את בטחוננו.

נורמאליזציה – עכשיו!

עמוס גלבוע

לאחר שממשלת ישראל אישרה את הסיכום שהושג לגבי שטר הבוררות בעניין טאבה, ולאחר שמנכ"ל משרד ראש־הממשלה, אברהם טמיר, ליבן עם הנשיא מובארך את נושא הפיסגה הצפויה עם שמעון פרס, ועוד לפני שהוסכם מי יהיו שלושת הבוררים, ועוד בטרם אישרה מצרים את הסיכום לגבי שטר הבוררות – טרח שמעון פרס להבהיר פעמים מספר, כי הדגש המרכזי בפיסגה הצפויה יהיה על „העתיד". לא עתיד יחסינו עם מצרים, אלא עתידו של „תהליך השלום" ויצירת התנאים לפריצת־דרך עם ירדן והפלשתינים. על רקע זה מתעוררות שלוש שאלות: האם אכן תתקיים הפיסגה במועדה (מדובר על 10־11 בספטמבר)? מה רוצים המצרים להשיג בפיסגה? מה צריכה ישראל להשיג בפיסגה?

את אבני הגבול, כך אני מניח, יגמרו לסמן בימים הקרובים, למרות החום הכבד והזיעה. אבל לפי שעה לא הושגה כל התקדמות לקראת הסכמה ולו גם על בורר אחד, שלא לדבר על שלושה, שיש להסכים עליהם. ולא בכדי. כשם שנודעה חשיבות עצומה לניסוח השאלה שתוצג לבורר – והמצרים התעקשו במשך חודשים על נוסח השאלה שלהם (ובסופו של דבר, הנוסח שלהם הוא זה שהתקבל במידה מרובה) – כך נודעת חשיבות גם לזהות הבוררים, שיצטרכו לפסוק בגורל טאבה. והמצרים מתעקשים גם בסוגיה זאת, ובעצם, למה לא? מבחינתם, תגורות הבטחון לקבלתה בחזרה של טאבה צריכות להיות אמינות: גם שאלה לטובתם, גם בוררים כרוחם. והם גם הצהירו ודמוה: לא בוער לנו (בסופו של דבר, לוח הזמנים של מובארך אינו חייב להפוך את זה של פרס הרוטציה). המצרים הבהירו: לא נאשר את הסכם לגבי שטר הבוררות לפני שיוסכם על הבוררים, ולא תתקיים הפיסגה לפני שנאשר את הסכם.

אז מה יהיה? אחת מהשתיים: או שגם ישראל תוסיף להתעקש ולא תיתן את ידה לבוררים, שאינם מקובלים עליה, ואז הפיסגה לא תערך ככל הנראה במועדה, או שלהט הרצון לקיים הפיסגה, ויהי־מה, תיגבר על הממשלה ואזי היא תוותר למצרים בעניין הבוררים (כולם או חלקם).הניחוש שלי – הפיסגה תתקיים במועדה.

האם רוצה מובארך בפיסגה? אינני יודע. כמובן, את צפונות ליבו, אך צריך לזכור, שהיוזמה לכך יצאה מירושלים, ולא מקאהיר. אנחנו כרכנו, ובדין, את פתרונה של סוגיית טאבה עם שיפור היחסים עם מצרים וחימומם: לא רק החזרת השגריר המצרי לתל־אביב, לא רק ביצוע עשרות הסכמי הנורמליזציה הלכה למעשה, אלא גם מיפגש בין ראשי המדינות לאחר נתק של למעלה מ־6 שנים. אני מעריך, שמובארך צריך את הפיסגה כמו חור בראש. אבל, אם כבר אז כבר. אז שהפיסגה תשרת בצורה הטובה ביותר את האינטרס המצרי – לדחוף לעבר שלום כולל, על־פי תפיסותיה של מצרים ובמסגרת הנראית לה:

● אש"ף של ערפאת צריך להכיר, בתחבולה כזו או אחרת, בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו־338, ואזי תוכר זכותו (בראש ובראשונה על־ידי ארה"ב) להגדרה עצמית במסגרת קונפדרציה עם ירדן.

● יותר על כן – אש"ף יהיה שותף מלא בכל תהליך השלום, בלא שום כרסום במעמדו.

● נסיגה ישראלית מלאה.

● והמסגרת לתהליך: ועידה בינלאומית בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, כולל סוריה, ועם חברות מועצת הבטחון, כולל ברית־המועצות (בין אם תחדש ישראל את היחסים עמה ובין אם לאו).

ועכשיו, אם ערפאת יסכים לכך ועל הבסיס הזה יחודש הקשר בינו לבין המלך חוסיין – מה טוב, מבחינת המצרים. אם לא יסכים – הזאת האפשרות הריאלית ביותר עכשיו – כי אז ישראל (וארה"ב) היא זו שתצטרך ללכת קדימה בוויתורים בעניין הפלשתיני והוועידה הבינלאומית. במלים אחרות ופשוטות: עניינה של מצרים בפיסגה הוא לאו דווקא בחימום יחסיה עם ישראל, אלא יותר בחימום יחסיה עם העולם הערבי והבעיה הפלשתינית, ובסחיטת ויתורים מישראל.

מה צריך להיות האינטרס שלנו בפיסגה, אם תתקיים? בראש ובראשונה, כך נראה לי, חימום יחסינו עם מצרים. הנורמאליזציה עמה היא שצריכה לתפוס בה את המקום המרכזי והעיקרי, משום שלדעתי היא העומדת כיום בראש סדר העדיפויות של מדיניות החוץ והבטחון שלנו, בצד ההתכוננות והכוננות מול סוריה.

שנית, הקניית תוכן ממשי למערכת יחסינו עם מצרים היא הערובה הטובה ביותר לשמירת השלום, יותר מכל ניסוח כזה או אחר בעניין המדיני הפלשתיני. זהו גם נושא, הנתון בידינו ובידי המצרים, הרבה יותר מ„תהליך השלום", שבו מעורבים גורמים רבים ושונים, הסותרים זה את זה.

נוסף על כך, אחת ולתמיד צריך להעמיד את מובארך במיבחן פומבי וגלוי, בלי התחכמויות, בלי תירוצים. זו הזדמנות, שאסור להחמיצה: שיתן נשיא מצרים קבל כל העם המצרי (ולא רק בשדרים בעל־פה, ב„הבטחות" בחדרי־חדרים), את ברכתו המפורשת למגעים עם ישראל – במסחר, בתיירות, בחקלאות, בתרבות, בתקשורת ובכל אותה ריקמה אנושית שבין שני עמים, המצויים במצב של שלום. אסור להסתפק בסיכומים בדרג של שגריר, מנכ"ל, או אפילו של שר־חוץ. מובארך הוא זה שצריך לאותת לכל פקיד, סוחר, איש עסקים, עיתונאי ואזרח מצרי מן השורה: ברכתי נתונה לקשרים ומגעים עם ישראל.

הוא לא ייהפך בעקבות זאת לציוני; אנחנו לא ניהפך למצרים; האילוצים הפנימיים המצריים לא ייעלמו. אבל משהו, אפילו קטן, אולי יזוז, ומבחינת האינטרס שלנו זה עשוי להיות דבר גדול.

„תהליך השלום" צריך לתפוס, מבחינתנו, את המקום המשני בחשיבותו. אין זה אומר, שלא צריך לדון בו, אך הוא אינו צריך לעמוד במרכז ולא בו צריכה להתמקד ההודעה המשותפת.

על מה לדבר? פחות על נוסחאות־פלא לפריצת דרך מדינית עם ירדן והפלשתינים, ויותר על שיתוף־פעולה ישראלי־ירדני (ואולי גם מצרי) לעשייה משותפת ביהודה, שומרון ועזה בתחום שיפור איכות החיים ובתחום המינהל העצמי. המצרים יתרגזו? המצרים יאיימו עלינו בכשלון הפיסגה? לא נורא. אל־לנו לשכוח עובדת־יסוד: מצרים ויתרה (עד מתי?) על האופציה הצבאית נגדנו, אך מוסיפה להתמודד עמנו בדרכים מדיניות, מתוך מצב של שלום. ישראל חייבת איפוא להתמודד עם מצב זה – בשום שכל, בגמישות ובנחישות – על־פי הנסיבות – אך מתוך ידיעה ברורה מה אנו רוצים ומתי יש להעמיד בראש סולם העדיפויות שלנו אינטרס זה או אחר.

ללכת לפיסגה לאחר ש„הלכנו" לקראת המצרים בנושא טאבה, תוך ויתור מראש על חיובו האישי של מובארך לחמם את עתיד היחסים אתנו ועוד עם נכונות להתחייב לנוסחאות של ויתורים בתחום המדיני של תהליך השלום – זאת טעות, אפילו חמורה. האינטרס של הנורמאליזציה ביחסינו עם מצרים הוא זה שצריך לעמוד עכשיו בראש סדר העדיפויות שלנו.

מילגות
יד אבי הישוב

לתכנית להכשרת רבנים־מחנכים תורניים בקהילות בתפוצות

התכנית מיועדת לאברכים צעירים הלומדים בכוללים, המעוניינים להכשיר את את עצמם לקראת שרות כרבנים־מחנכים תורניים בקהילות יהודיות בדרום אמריקה. ארצות סקדינביה וצרפת, לתקופה של שלוש שנים לפחות.

מילגות תוענקנה לנבחרים שימשיכו ללמוד בכוללים ובנוסף ישתתפו בשעורים במשך שלוש שנים, בכדי להרחיב את ידיעתם ולשפר את מיומנותם בנושאים שיכללו דרכי התייחסות לבעיות הלכתיות בזמננו, שיטות הוראה, הכנת דרשות ונאומים, ומנהיגות קהילתית. בנוסף ינתנו שעורים במילה, שחיטה ושפות זרות במידת הצורך.
הלימודים יתקיימו בירושלים פעמיים בשבוע.

המעוניינים להציג את מועמדותם להיכלל בתכנית, מתבקשים לפנות לקבלת שאלון הרשמה, תוך שבועיים, אל:

יד אבי הישוב
ת.ד. 7912 ירושלים 91078
טל. 02-665107

ספרית מעריב

חיים ואוהבים
מאת תמר אבידר

הופיע חדש

להשיג בחנויות הספרים בכל הארץ ובחנות ספרית מעריב, דרך פ"ת 2, ת"א, טל. 03-332211

אוניברסיטת תל־אביב
בי"ס לחינוך – המרכז להדרכה ולהשתלמות
בשיתוף מכון ון ליר בירושלים

השתלמות מורים

בנושא
יחסי יהודים־ערבים כסוגיה חינוכית

יתקיים בשנה"ל תשמ"ז באוניברסיטת תל־אביב, בימי ב' בשעות 8.30–14.00 בחודשים נובמבר – מרץ (עד פורים).

הקורס מוכר לצורך גמול השתלמות

פרטים והרשמה: במרכז להדרכה ולהשתלמות, אוניברסיטת תל־אביב, בנין שרת חדר 429, טל. 03-420466, 03-410195

לפרטים על קורס מקביל באוניברסיטה העברית בירושלים טל: 02-882036/7.

בקשה מיוחדת מ„ג'ורג' היקר"

יובל אליצור

ג'ורג' שולץ
שר־החוץ האמריקאי

לכבוד ג'ורג' שולץ,
מזכיר המדינה
וושינגטון.

ג'ורג' היקר,
יסולח לי על העיכוב במתן תשובתי לאיגרתך הלבבית ובה העצות לשיפור מצבו של המשק הישראלי. כפי שקראת אולי בעתונים אני די טרוד בימים אלה. עוד לא הספקתי לנוח מן האיחות הנפלאות במרוקו וכבר היה עלי „לקפוץ" לקאמרון. ועתה, עם שובי, אני כבר אורז את המזוודה לקראת פגישה עם נשיא מצרים ואז, עוד לפני שתספיק לומר „רונלד רייגן", כבר אהיה אצלכם בוושינגטון.

אך אל נא תסיק מלוח נסיעות צפוף זה, שחדלתי להתעניין בכלכלה הישראלית, או שאנו מתעסקים מטיפוח הנושאים שהזכרת במכתבך. ההיפך הוא הנכון. אומנם, צריך להודות, שאת המסים לא נפחית כל כך מהר וגם בנושא שוק ההון יש לנו עוד זמן. אתה יודע מה היינו אולי כבר עושים משהו בנושאים אלה, משהו שבוודאי לא יזיק לי ביום הבחירות, אך אנחנו מפחדים.

ואתה יודע מה גורם לנו פחד? אתם. כן, בשנה הבאה שוב לא נקבל מכם אפילו דולאר אחד מן הסיוע המיוחד בסך 1.5 מיליארד, שהענקתם לנו בשנתיים האחרונות. וגם חוק גראהאם־ראדמן מעורר אצלנו צמרמורת. אומרים לנו, שבשנים הקרובות יילך הסיוע האמריקאי ויצטמק בהדרגה, אז למה לקחת צ'אנס?

אבל מה, ג'ורג' היקר, יש לי רעיון נהדר איך תוכלו לעזור לנו בלי שהדבר יעלה לכם פרוטה. זה יהיה „סיוע מיוחד", שלא יהיה טעון כלל אישור של הקונגרס. כל מה שדרוש הוא חתימה אחת של הנשיא והענין יהיה מסודר. אתה בוודאי „מת" לדעת מה הרעיון, אז אומר לך: כל מה שעליכם לעשות הוא להוציא מן המחזור את השטרות בני מאה הדולאר; כן, את „הירוקים" שעליהם מופיעה דמותו של בנג'מין פרנקלין הזכור לטוב.

כיצד עושים זאת? פשוט מאוד. שר־האוצר; זה ששמו דומה כל כך לשמו של הנשיא, כוונתי לדונלד ריגן, יפרסם הודעה האומרת: „ממשלת ארצות־הברית מתכוונת להוציא מן המחזור את כל השטרות בני מאה הדולאר. ב־30 הימים הקרובים רשאי מי שמחזיק בשטר כזה להביאו לבנק ולקבל תמורתו שטרות בני 50 דולאר, או אפילו שטרות בני אלף דולאר. הוא יכול גם לפתוח חשבון־בנק בעזרת ה„בנג'מינים" בני 100 הדולאר.

ושר־האוצר יוסיף: „אם לא יופקדו השטרות בערך של 100 דולאר בבנקים ואם לא יוחזרו אלינו בתוך פרק הזמן שנקבע, הם ייהפכו לפיסות־נייר חסרות ערך. הם פשוט יצאו מן המחזור".

עלי להודות: איש מיועצי לא עלה על הרעיון הפשוט הזה. קראתי אותו בגליון, שפירסם בימים אלה ב„ניו־יורק טיימס" בעל־הטור ויליאם סאפייר, שאתה בוודאי מעריך כמוני את מוניטינו אף כי לא תמיד אנו מסכימים עמו.

סאפייר העלה את ההצעה בידעו, כי סוחרי הסמים, המבריחים והיצרנים נעזרים בשטרות בני מאה דולאר. הוצאתם של שטרות אלה מן המחזור ממש תמוטט את שוק הסמים בארצות־הברית. אין גם להניח, כי הסוחרים, המחזיקים כיום בכמויות אדירות של שטרות בני 100 דולאר, יעזו להתייצב בבנקים ולהפקידם.

אני לא חשבתי על סוחרי הסמים (שאנו מייצאים לכל רחבי העולם) אלא על נגע אחר, שהוא אולי פחות מתועב, אך מבחינתו של המשק הישראלי לא פחות מסוכן: „פת"ם בלטות", כלומר, מאות מיליוני ה„ירוקים" (ואולי יותר), שתושבי ישראל מחזיקים במחבואים בדירותיהם, במשרדיהם ובכל מקום אחר, שאליו אין מגיעים מפקחי מס־הכנסה והממונים על הפיקוח על מטבע־חוץ.

בהצעה של שר־האוצר שלך בדבר הוצאתם של שטרי 100 הדולאר מן המחזור טמונים לפחות שלושה יתרונות בעלי חשיבות עצומה למשק הישראלי:

ראשית, יש להניח, שרבים מאלה שנתפסו על חם יימצאו, שאין להם ברירה אלא להפקיד בעוד מועד את הדולרים בבנקים הישראליים. צעד זה לא רק יגדיל את יתרות מטבע החוץ שלנו אלא גם את הכנסות האוצר, שכן נוכל לגבות מסים מהכנסות, שעליהן לא הצהירו בעלי הדולארים.

שנית, ייתכן שרבים יעדיפו לראות את אוצר הדולארים שלהם יורד לטמיון על פני הפקדה בבנקים, שתחשוף אותם לשאלות בלתי־נעימות בדבר מקור הכסף. זוהי דרך בטוחה וקלה לספיגת כוח הקניה במשק ולצמצום הביקושים. היא גם תקטין את תלותו של המשק האמריקאי לאורחי חוץ.

היתרון השלישי של צעד מעין זה הוא, שלא יהיה לו מחיר פוליטי במאבק בין המפלגות בישראל. תמיד נוכל לטעון: „מה אתם רוצים זהו צעד, שעליו החליטו האמריקאים במסגרת המלחמה שלהם במפיצי הסמים". הכעס יופנה כלפיכם והעונש המירבי יהיה, שהתיירות הישראלית לאמריקה תצטמצם במקצת בשלוש השנים הקרובות...

ויליאם סאפייר בדק ומצא, כי לפי אומדני ה„פדראל רזרב" נמצאים מחוץ לארצות־הברית כשני שלישים מערך שטרי הכסף האמריקאיים, שערכם מגיע היום ל־183 מיליארד דולאר. השטרות בני 100 דולאר מהווים כ־40 אחוז מתוך סכום זה. כלומר, כ־50 מיליארד דולר בשטרות של 100 דולאר מוחזקים בידי תושבי חוץ. אפילו נניח, שרק 20 אחוז מהם לא ינצלו את זכותם להפקיד את הדולארים בפרק הזמן הקצוב, גם בכך יהיה די כדי להקטין את החוב החיצוני האמריקאי כ־10 מיליארד דולר במכה אחת.

סאפייר מזכיר, כי בעבר נעזר הממשל האמריקאי פעמים מספר בשיטות אלה בעת מלחמתו בשוק השחור ביפאן ובקוריאה הדרומית לאחר מלחמת העולם השניה וכן בשנות ה־30, כשחדל בהדפסת שטרות „ירוקים" קטנים יותר.

ג'ורג' יקירי, אם תודיע ליועץ מקצועי בדבר הדרך הנאותה להוצאת ה„ירוקים" מן המחזור, אוכל להביא עמי מומחים, כשאגיע אליך בעוד שבועות מספר. אני תמיד מביא עמי מומחים במטוס. מה שבטוח – בטוח.

להתראות בקרוב,
שלך
שמעון

אצלנו...

מאת שלום רוזנפלד

צ'רנוביל לעניים

ההתפרצות הוולקנית בצפון־מערב קאמרון היא מעין „צ'רנוביל לעניים".

ולא באה הרעלת־גאזים זאת אלא כתזכורת מטעם הטבע, שאין צורך דווקה בטכנולוגיה גבוהה כדי לגרום אסונות המוניים.

סכין בגב

זמן רב אחר שיגלידו פצעיהם של שני הצעירים, שנדקרו בעת הטיול בוואדי קלט, הם ישאו אתם את הצלקת שהשאיר בלב הזיון, שחייבו שני המחבלים בטרם דקרו אותם בגבם.

הירואיקה

אלפי צעירים בנו בדמם את האגדה של ההירואיקה הישראלית, ששבתה את לבם של מיליונים בעולם.

רודפי־דמים, בעלי דרכונים ישראליים, הם עתה בין מפיצי המוות הלבן בעולם: ההירואין.

יעקב אחימאיר

מסתבר שבמדינת־ישראל 1986, בטלוויזיה הממלכתית, כדי שיכפר אדם על עוון היותו מוכשר וגם „בן של..." ו„אח של..." הוא צריך להיות „חבר של..."

הסבב בצה"ל

מה זה בעצם סבב בתרבות הפוליטית העכשווית של ישראל? זו חזרה גורלית לקראת הרוטציה.

„פישפשוק" עליך

בפולקלור של תל־אביב הקטנטונת זכור־לדורך הסיפור על חיים־ברוך, המלונאי היהודי הראשון לחוף הים התיכון.

כאשר עשה חיים־ברוך „רמונט" במלונו הקטן והרחיב את קיבולו שאלו ראשוני היהודים ביפו־תל־אביב: מאיפה יקח פשפשים לכל כך הרבה מיטות?

איזו כברת־דרך עברו הציונות ועם ישראל מאז ועד – כינוס החירום של הכנסת בנושא – ה„פישפשוק" של הקיבוץ ניר־אליהו!

כדורגל

הכדורגל הישראלי התדרדר באחרונה למצב, שבו בעלי הרגליים הנבונות צריכים להיות חכמים דיים כדי להכתיב את כללי המשחק וטיפשים דיים כדי להאמין, שקהל־המעריצים שלהם אינו מבין זאת.

מפנקס־ההגדרות

אם נתקלת במקרה בגולם על דרכך אין זה בהכרח סימן שמצוי גם איזה מהר"ל בסביבה.

★★★★

מסוכנים מגוליברים מדומים, שסובלים משגעון־גדלות, הם גמדים אמיתיים, שנתקפים לפתע שגעון־קטנות.

★★★★

רק מי שעבר שבעה מדורי גיהנום יודע, שיש רק אחד.

בשם אומרו:

„סטריפטיז" זוהי פעולה, שבעזרתה אשה־ברוטו הופכת לאשה־נטו.

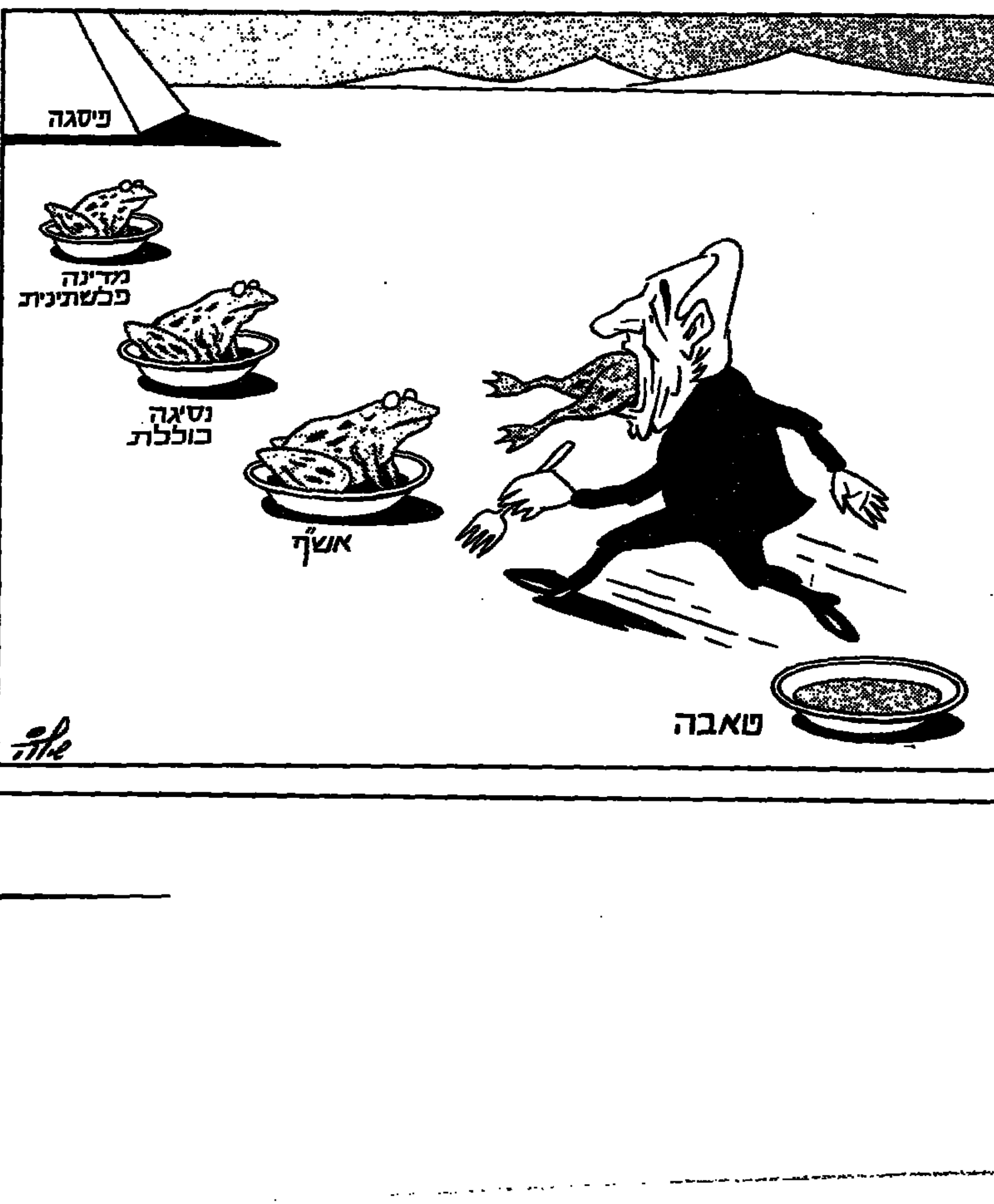

הברירה הרוסית

משה ז"ק

בכל ארצות הגוש הקומוניסטי נתפרסמה ההודעה של טאס"ס, סוכנות הידיעות הסובייטית, האומרת, כי נפסקו הדיונים על שיגור משלחת סקר קונסולארית לישראל. רק במדינה קומוניסטית אחת תורגם, שהתוכנית ירדה לפי שעה מן הפרק.

ואכן, נראה, שמבחינת המהות תרגום זה הוא המדוייק ביותר. בריה"מ לא ביטלה את כוונתה לשגר משלחת סקר קונסולארית לישראל, היא רק דחתה את יישומה. הדחיה לא נגרמה בשל הצגת נושא העליה בשיחות הלסינקי, ואף לא בשל התביעה להדדיות בשיגור משלחות בין ישראל לבריה"מ: עובדה, כאשר שאל הנציג הסובייטי את עמיתו הישראלי בפגישת הלסינקי, האם ההיענות לבקשה בדבר משלחת ישראלית למוסקווה היא תנאי למתן אשרות למשלחת הסובייטית לישראל – השיב הישראלי, כי אין זה תנאי, אבל זו הודעת־כוונות. הסובייטים הודיעו לישראל על רצונם לשגר משלחת ואילו ישראל מודיעה לבריה"מ על כוונתה־שלה לשגר משלחת.

נוסחה ישראלית זו יכלה להשביע את רצונה של מוסקווה, אילמלא הרהרה שנית וסברה, כי מוטב לדחות את ההכרעה בשאלה זו עד שיתבהר מיכלול היחסים המזרח־תיכוניים בין בריה"מ לארה"ב, שהרי אף את הצעד הזעיר ביותר כלפי ישראל שוקלים הסובייטים מבחינת יחסיהם עם ארה"ב. בוושינגטון דנים השבוע ולאדימיר פוליאקוב וריצ'ארד מרפי על האיזור במסגרת שיחות־ההכנה לקראת פגישת שולץ־שוארדנאדזה.

במקביל לשיחות הדיפלומאטיות בוחנות עתה המעצמות אחת את רעותה בשטח:

★ ארה"ב שיגרה השבוע את נושאת המטוסים „פורסטול" אל מול חופי לוב, ואף שידרה אותות אל לקוחותיה של בריה"מ, לוב וסוריה, שתחדלנה ממעורבותן בפעולות טרור. רב הספק אם האיום בפעולות־גמול מרמז על פעולה אמריקנית מיידית. האיום נועד להעמיד במיבחן את התמיכה הסובייטית בשתי מדינות אלה, ולאלץ את בריה"מ לכלול את שאלת הטרור בסדר־היום של דיוני שתי המעצמות.

★ ואילו בריה"מ אותתה לארה"ב במשלוח טילי „סאם 8" לירדן, שהיא לקוחה אמריקנית, וכן בביקור מו"מ מדיני עם מצרים, לקוחה אמריקנית אחרת, בעת שבחופיה התנהל תמרון ימי משותף אמריקני־מצרי. הזמנתו של שר־החוץ המצרי למוסקווה המחישה לארה"ב, כי הסובייטים מתכוונים להכשיל כל תיווך אמריקני להסדר באיזור, אם בריה"מ לא תשותף בו.

מזווית־ראיה זו של המשחק הבינמעצמתי במזרח־התיכון מסתכלת בריה"מ גם על הנסיון שלה־עצמה למצוא תחליף ליחסים דיפלומאטיים עם ישראל.

ראש־הממשלה, שמעון פרס, הסביר השבוע, כי הדברים שהשמיע בהגיעו מקאמרון, שאין הוא עומד על עקרון ההדדיות כתנאי לבואה של המשלחת הסובייטית – הוצאו מהקשרם. היתה זו נסיגה בעייתית, שהזכירה לרבים את הבדיחה המפורסמת משנות החמישים, כאשר שר־החוץ ג'ון פוסטר דאלס פגש במסדרונות משרד־החוץ בוושינגטון את ראובן שילוח ושאל אותו: ומה היום, מה צוטט היום ראש ממשלתכם שלא כהלכה?

גם אם שמעון פרס נוטה לוותר על עקרון ההדדיות בשיגור המשלחות, הוא ודאי מבין, שהכרזה מפורשת כזו, עוד לפני שהחל דו־השיח עם מוסקווה, מפחיתה מסיכויי פגישתו עם שר־החוץ הסובייטי שוארדנאדזה. אם הסובייטים ישיגו לפני הפגישה את כל מבוקשם, לאיזו תועלת יוכלו לצפות מן הפגישה עצמה.

ודאי, אין להתנות תנאים אולטימטיביים למעצמת־על. אבל העמדת התביעה לעליית היהודים אינה בבחינת אולטימטום. היא לא פגעה בשיחות הלסינקי, חרף ההכרזה של דובר משרד החוץ הסובייטי.

דווקא משום שהממשלה ידעה מראש, שבהלסינקי לא תיפתר שאלת העליה וכי זו תובהר בשיחות שולץ־שוורדנאדזה, היתה ישראל מחוייבת להציגה על השולחן בהלסינקי. לא כאולטימטום, אלא כסמן לכל מו"מ בין מעצמות־העל. ישראל לא תוכל לתבוע מארה"ב, כי תתנה את הענקת זכויות סחר מועדפות לבריה"מ, במתן רשות יציאה מבריה"מ. אילו דחקו שיקולי תועלת ישראלית, לגיטימיים ככל שיהיו, את שאלת העליה מסדר־יומה של פגישה ישראלית־סובייטית, היה בכך כדי לומר לארה"ב שאין ישראל מוכנה לסכן אינטרסים שלה למען העליה.

אין מקום לאשליה. פנייתה התקיפה ביותר של ישראל למוסקווה בענין שחרורם של אסירי־ציון אין בכוחה לשנות את עמדת הסובייטים, אפילו הם יודעו, כי יוכלו בתמורה להשיג היתר למיכינוס בלי מכס בשביל המשלחת הסובייטית לישראל.

לא כן כאשר הפניה באה מהנשיא רייגן. לו יש מה להציע בתמורה לגורבאצ'וב. אך זכותם המוסרית של יהודי העולם לתבוע מרייגן להעמיד נושא זה בראש סדר־היום תושפע במידה רבה מנכונותה של ישראל לראות את העליה כנושא בעל קדימות ראשונה.

בעיצומה של מלחמת יום־הכיפורים נחתו בנמל התעופה בן־גוריון שני סוגי מטוסים, משני קטבים. מטוסי־תובלה ענקיים הובילו אספקה צבאית מארה"ב, ומן העבר השני של השדה הגיעו מטוסים, שהביאו עולים מבריה"מ.

הסובייטים, שהיו אז טרודים ברכבת־אוויר, שהובילה נשק לסוריה ומצרים, לא הפסיקו את יציאת היהודים. שכן חרף המלחמה וחרף האזעקה הגרעינית שבסופה, נמשך ה„דטאנט" הבינמעצמתי ואחד מיסודות ההבנה בין גרומיקו לקיסינג'ר היה ההיתר ליציאת יהודים. אומנם, בשנים 71–77 התנהלו שיחות חשאיות ישראליות־סובייטיות, שבהן השתתפו ראשי הממשלה בישראל, אך איש מהם לא זכה לזכותו את העליה הגדולה, למרות שהשנים ההן היו שנות הגאות ביציאת יהודים מבריה"מ. העליה לא היתה פונקציה של מו"מ ישראלי־סובייטי, אלא של מו"מ אמריקני־סובייטי, שמאחוריו ניצבו ידידי ישראל בארה"ב.

מי שעיין היום במיסמכים הסודיים משנות החמישים של משרד־החוץ בוושינגטון, ישתאה מן המרחק הרב שעברה מאז הדיפלומאטיה האמריקנית. שר־החוץ דאלס דיבר אז עם שגריר ישראל על הצורך להגביל את העליה, כדי להרגיע את הערבים, ואילו שר־החוץ שולץ עומד לדון עם עמיתו הסובייטי על הגברת העליה מבריה"מ.

בין המיסמכים מצוי גם דו"ח מפגישתו של גנראל וולטר בדל סמית, סגן שר־החוץ, עם משלחת של השגרירים הערביים, המבוהלים שמא הגל הגואה של האנטישמיות בגוש הסובייטי, בעקבות קשר הרופאים, יביא עמו גל של עולים יהודיים. גנראל סמית הרגיע את שגרירי ערב והסביר להם, שהוא יודע מנסיונו כשגריר במוסקווה, שהסובייטים לא יתירו עליה לישראל „עכשיו, או בעתיד הנראה לעין", ואין להם ממה לפחד.

התמורות שהתחוללו ביחסה של ארה"ב לישראל הביאו את בריה"מ לחפש דרך למציאת תחליפים לחידוש הקשרים הדיפלומטיים. היה מי שסבר, שהשתלבותה של ישראל במערך האמריקני ירחיק יותר את הסובייטים מעל ישראל. במציאות אירע ההיפך. ישראל חתמה השנה על הסכמים לאיזור סחר חופשי, להקמת משדרי „קול אמריקה" בערבה, לשיתוף בתוכנית „מלחמת הכוכבים" והפעילה למעשה את התוכנית להבנה אסטרטגית בלא חתימתו של מיזכר בכתב. לאחר שבריה"מ מיחתה וגינתה כל אחד מן ההסכמים היא יזמה את „מהלך הלסינקי", שאינו אלא בלון־ניסוי לבחינת תגובותיהם של ארה"ב ושל הערבים.

מוסקווה מכירה בעובדה, שישראל מטביעה את חותמה על עמדת ארה"ב במזרח־התיכון וכי ידידי ישראל הם בעלי השפעה במחלוקת הבינמעצמתית. לכן מעוניינת בריה"מ לרכך את עמדת ישראל. המטרה אינה ישראל – אלא ארה"ב, איתה היא מבקשת להתחלק בהשפעה במזרח־התיכון, ואליה היא מחפשת דרכים להסדר. לשם כך היא מוכנה אף להפיס את דעתה של ישראל, אבל רק במידה שלא תרגיז את הערבים. וכאן בעצם טמון סוד התהיות והתעיות בדיפלומטיה הסובייטית, שהביא לפסק־זמן בשיחות הלסינקי.

מדינאים ודיפלומטים במערב בטוחים, שלא יחלפו ימים רבים עד שבריה"מ תחדש את יוזמתה לדו־שיח עם ישראל. יוזמה זו, שתבוא אחרי שסגני שר־החוץ, וורונצוב ופטרובסקי, יחזרו למוסקווה, בתום מסעותיהם בבירות ערב. יש יסוד לדעה, כי חידוש השיחות עם ישראל ילווה על־ידי מוסקווה במסע אנטי־ישראלי חריף ביותר באו"ם, במטרה להרגיע את הערבים. ברם, חידושו הקרוב של הדו־שיח עם ישראל לא יהיה מותנה בקיפול דגל העליה מבריה"מ, או בוויתור מראש מצד ישראל על ההדדיות ביחסים, אלא יהיה פועל יוצא של האינטרס הסובייטי בזירה האמריקנית.

בטיפוח ידידותה של ארה"ב לישראל ושיתוף־הפעולה ההדוק עמה, טמון סוד התמורה האפשרית ביחסה של בריה"מ לישראל. בשלב זה הסיכוי הוא לשינוי מוגבל בלבד, שכן בריה"מ משאירה בידה את ההתנגדות לציונות כדגל, שמסביבו היא אמורה ללכד את כל מדינות ערב.

ודאי, אין מקום לעצה שמשיאים „מומחים" לממשלה, כי תעדיף את שידול בריה"מ להגביל את חימושן של ארצות ערב על פני הגדלת זכות היציאה של יהודים מרוסיה.

הברירה אינה בין האינטרס של בטחון ישראל לבין האינטרס ביציאת יהודים. שכן, אפילו יגיע לארץ רק חלק מן היוצאים, תהיה בכך תרומה לבטחונה של ישראל. מה עוד, שעל הגבלת החימוש לא תדון בריה"מ עם ישראל, אלא עם מעצמת־העל האחרת – ארה"ב.

ביוגרפיה בין אויביה

יאירה גנוסר

רונלד היימן / קאפקא / ביוגרפיה / הוצ' שוקן, 1986, 341 ע' / מאנגלית: נעמי כרמל.

קפקא – 1906, עם סיום לימודיו בפקולטה למשפטים

הכותרת „ביוגרפיה בין אויביה" מציגה את ז'אנר הביוגרפיה כנתון מול שתי תפיסות הרסניות: התפיסה העתיקה, שראתה ביוגרפיה כמין חומר להדגים בו אוהדותיים רצוי, מותר השכל, „חיי קדושים" או חמשות מלכים. ומאידך – התפיסה היישומית־הרסנית של הז'ורנאליסטיקה החדשה, ההנכבת דמות בקאפקא ל„הגבר המלווה" אשה זו או אחרת.

ברשימה הזאת אזכיר שמות מוכרים, ולו בהבזק: כדיל כצנלסון, גבריאל מוקד, הלל ברזל, אברהם שלונסקי, כתבי ז'אן פול סארטר בעריכת ברינקר. השמות שונים וקרובים עד מאוד. האנשים אינם בספר חייו של קאפקא. אלה הם מייצגי ה„אני" שלי, המבט על קאפקא מתוך כאן ועכשיו מודחבים. אין בשבילי קאפקא שצמח ישירות מפראג, אלי בתל־אביב, 1986.

מיהו קאפקא עבודיו השינה, המסתבכת עד מוות. אודעי יום־יום המתגלגלים ומדרדרים באורה פאטאלי, (המוכיח את „הור" לאלבר קאמי) דו־קיום של אדישות ואימה הכרוכים, כמו להתמיה, זה בזה.

קפקא סיים את חוק לימודיו באוניברסיטה של פראג בתואר ד"ר למשפטים. במשך שנה תמימה סטאז' בבית המשפט המחוזי ובבית המשפט הפלילי של פראג. תבניות הנושאים ביצירות „המשפט", „הטירה", סיטואציות אדם מול חוק בסיפורים הקצרים, צמחו על רקע הנסיון התיאורטי והמעשי, שקנה קאפקא בלימודיו ובבתי הדין.

ככל סטודנט מן המניין בחוג למשפטים נרשם לסמסטר אחד במדעי־הרוח. שלא ככל סטודנט מצוי למשפטים, למד „ספרות גרמנית" ו„תולדות האמנות" בעניין רב. קאפקא השתתף במשך שנים בחוג, שהתכנס אחת לשבועיים ב„קפה לובר" של פראג: „מצאנו עצמנו", אומר אחד המשתתפים, „בתוך חוג חברים, שנאספו לערבים של ויכוחים אינטנסיביים". קאפקא משתתף בפגישות בית־הקפה „לובר" מ־1902 עד 1905. בשנים אלה הוא מתחיל לכתוב, עדיין לא לפרסם. המיפגש של האינטלקטואל הצעיר עם חיי הרוח של פראג הצ'כית־גרמנית הוא המאפשר, אל נכון, את הולדת קאפקא כסופר.

„אישיותו הקרינה כוח מיוחד במינו, שכמותו לא מצאתי עוד" – מתאר מקס ברוד את הסטודנט הצעיר ממנו. „הרציפות השלמה של רעיונותיו לא סבלה שום אתנחתא, ומעולם לא אמר דברים סתמיים ובטלים... כל מלה שיצאה מפיו היתה כבועה בדרך ראייתו – אורך רוח, רצון חיים, סלחנות מלווה אירוניה דקה לגבי אותם מעשי איוולת אשר העולם היה משופע בהם... תמיד היה מתקבל הרושם כי קאפקא, כמשקיף, מוצא באלף דרכים קלילות קשר בין דברים... מערכת חדשה בתכלית של דעת".

ההוקרה הרבה היתה מנת חלקו של קאפקא ב„סלון ספרותי", שניהלה ברטה פאנטה, „מאדאם רקמייה של פראג" (כינוי ע"ש צרפתייה שהיתה „שם דבר" בשנות השלושים־ארבעים של המאה ה־19 בפאריס, וסמטה על שמה קיימת שם עד היום, ומוזכרת בספרו של שמעון כלס „חוף אחרון").

בחרתי לפרסם בזל־אינפורמציה מתוך התקופה הסטודנטיאלית כנקודת־פתיחה, משום שתקופה זו ממחישה את האיש מאחורי היצירה, הקשור אל עולם רוחני רחב. עבורי מובן מאליו לחפש את הקשר בין מהלך־החיים לבין ההבהרה אליה קשור היוצר, על רקעה התרבותית־חברתית־פוליטי. הצעירות וכו' אינם רק „פרי בטן". עולמו מצטייר גם מתוך הספריה שלו (מה קרא, לא מה כתב: פרויד, ניטשה, קירקגור, שילר, גיתה ודיקנס). התעניינותו הישירה בפילוסופיה ובספרות של זמנו מצטיירת גם מתוך הסיפור הקצר הבא:

ב־23 באוקטובר 1903 השמיע מקס ברוד הרצאה בשבוע של שופנהאואר, שבמהלכה גינה את ניטשה וקרא לו „רמאי ונוכל". פרנץ קאפקא, הסטודנט בן העשרים, התגבר על ביישנותו וליווה את ברוד בדרכו הביתה, כדי לסתור את טיעונו. השיחה, כך מתועד, התפשטה לחילוקי דעות נוספים בנושאים ספרותיים.

קאפקא נפטר ב־1924. השנים שחלפו מאז, פיצלו בין סיפורו לבין סיפור חייו, באיצטלא של אחרותם. אברים נתלשו מרמזיות אליבודיות הודבקו לכותב, יומנים ומכתבים רבים שימשו פרשנים מוסמכים לתבניות ספרותיות. העניין בו התגמד לסיפורי הנשים שהכיר. מיהו קאפקא גם, כמובן, זה האיש שהתכתב עם מילנה יסנסקה הצ'כית היפה. זה האיש שהתארס פעמיים (!) לפליצה באואר, שכמעט ניסא לדורה דיאמנט, ועוד. כל כתבה מעוררת תמונת אשה בשיא תפארתה, וקאפקא, בחליפת חורף, מיוצג כ„הגבר המלווה".

גם בדמות פקיד עלוב היושב למעצבה בחדר משרדים מודרני, קורבן למסודרנות ביורוקרטית, שהוא חלק הימנה, מוצג הסופר. למרבה הדאבה הוא גם חולה שחפת חשוכת מרפא (וכך סימפטי לזהות בו את „המשורר הרומנטי" מוקף השחפת הגשים). אבל קודם כל מוכר קאפקא הפופולארי כשריץ מתועב בעיני עצמו, דמות נאיבית פרמיטיבית של הבן רפה הידיים והשכל המתקפד נוכח אביו הכוד ועם הארץ.

סטיבנסון כתב ספר פופולארי על דמות מפוצלת, כפולת זהות: „ד"ר ג'ייקיל ומר הייד". „ד"ר ג'ייקיל" היה מוכר לכל. „מר הייד", בסמוי, היה סמוי. בתהליך הוולגאריזציה של קאפקא התחלפו היוצרות. מר הייד מזוהה עם הסופר הנודע, ואילו ד"ר קאפקא – נעלם (התואר מהפקד, במובן, במטאפורה לכיוון החסר). נעלם הסופר האינטלקטואלי שכתיבתו, לא בכדי, משיקה לפילוסופיה.

הביוגרפיה קיימת בין שני אויביה – בין סכילה לכריבדה – בין המיתוס המקודש של דמות־על (אולי לכן אין לנו ביוגרפיה על ביאליק) לבין הוולגאריזציה נוסח תקשורת המונים.

במקרה של קאפקא – המושג המופשט כל כך פופולארי, עד שהעתונות הקלה מנסה למכור עצמה באמצעות הדמות, ברמת נשיאים עוברים לסוחר.

בישראל – קאפקא מספיק רחוק מההוריה הלאומית, כדי שלא יחול עליו חוק המירוס המקודש, ומספיק קרוב בענק היהודי, כדי שייעשה בו שימוש מעוות.

קטעי פרוזה של קאפקא הופיעו לראשונה בתחילת חודש מארס 1908, בגליונו הראשון של דו־ירחון בשם „היפריון", בגרמנית, בפראג. קטעי הפרוזה נמסרו לעורכים בתיווכו של מקס ברוד ופורסמו תחת השם המשותף „התבוננות". כמה מן הקוראים תמהו לשם החדש וסברו כי „קאפקא" אינו אלא כינוי של סופר שווייצרי. העורך פירסם בגליון הקיץ את ההודעה הבאה: „קאפקא אינו... אלא גבר צעיר הנקרא בשם זה היושב בפראג". עבודותיו זכו לתשומת לב.

„אמריקה", „המשפט", „סיפורים ופרקי התבוננות", „הטירה", „תיאור של מאבק" תורגמו לעברית, בצד מכתבים ויומנים שלו. בספריה העשירה על כתיבתו נמצא אסכולות פרשניות מרכזיות: סוציולוגיות, דתיות־מיסטיות, פסיכואנליטיות, סטרוקטוראליות־פורמאליות ונקודת מבט של דרידה.

הלל ברזל („בין עגנון לקאפקא") מאפיין את „הסיטואציה הקפקאית": ראשית, יסוד הנוכחות הורה, הלאיקרואה, שצל אימה ומיסתורין מתלווה אליה עד לטירה של קטסטרופה אישית (כסאמסא המביט בצורתו הזרה של גופו, או תהליכי עינוי המתחוללים במרתפי הבנק). יסוד שני הוא מצב, שמקורו בהשתלשלות שאיננה מנומקת. (על שום מה מתנהג הדוד בחומרה עם רוסמן, על שום מה הפך סאמסא לרמש). לאלה מתלווה יסוד שלישי: הנכנסטי שבתוך הריאלי. (שני כדורים מבריקים מלווים את בלומפלד. רק הכדורים בלבד הם יוצאי הדופן בעולמו, כל השאר מתנהל כתיקנו. יסוד רביעי: השתייכות כפולה לשני עולמות, ממש הווייה. והחמישי, הנובע מקודמיו, הנובעים זה מזה – הקורא לא חש אבוד נוכח המוזרות. הקוראים חשים כי ישנה תקוות מנמקת למסתורין של הסיטואציה הקפקאית.

בריון נגד האנטישמיות, ב„הרהורים על השאלה היהודית" מעניק סארטר אינטרפרטאציה „יהודית" למצב האקסיסטנציאלי של נאשם־מתנגד: „אפשר שזהו אחד המובנים של „המשפט" שכתב היהודי קאפקא: כגיבור של הרומן, מעורב היהודי במשפט ארוך, אין הוא מכיר את שופטיו ולא הרבה יותר מזה את פרקליטיו. אין הוא יודע במה מאשימים אותו ואף־על־פי־כן יודע הוא שרואים אותו כאשם. המשפט נדחה שוב ושוב, ממשיך סארטר לתאר את יצירת קאפקא כבבואה מבריקה של הסיטואציה האנטישמית. כל אחד ממהלכי־הסנהדרים תוחבו עמוק יותר לתוך נאשמותו. מצבו החיצוני עשוי להיות מזהיר, אולם משפט בלתי פוסק זה שוחק אותו באין־רואים, וקורה לעתים, כמו ברומן, שאנשים אוחזים בו, ובהעמידם פנים שיצא חייב במשפט, גוררים אותו אתם וטובחים אותו בשדרה השוכה". עד כאן, סארטר, על קאפקא היהודי („מבחר כתבים" בעריכת מנחם ברינקר).

האם קאפקא כותב על יהדותו מעולם לא היה לו גיבור יהודי קאפקא חש רגשות שליליים כלפי המקור היהודי הדל שהוגש לו במסגרת המתבוללת בה גדל. סביבתו הדתה מתבוללת, כחלק מתהליך מקיף של עוד בת הגיטו. הוא הופתע לגלות את התרבות היידית בלהקה של ששה שחקני תיאטרון יידי, שראה בקפה „סבוי" בפראג. זו היתה להקה עממית, והוא ראה בשחקנים בבואות קריקטוריות של עצמו ושל אביו, אך הרבה הופעתה תשומת לבו למסורת היהודית העשירה של מזרח אירופה, של ספרות יידיש. קאפקא התיידד עם ראש הלהקה, יצחק לוי, ואמר כי התאהב לומדשה באות השחקניות. הביוגרפיה של היימן מדגישה את הביקורים בהצגותיה של הלהקה היהודית, השיחות עם לוי על יהדות מזרח אירופה, הלימוד היסודי של ספרות יידיש, שבא בעקבותיה.

פועה בר־טובים (מבצלאל), הארץ־ישראלית שהגיעה לצ'כיה ולימדה את קאפקא קרוא וכתוב עברית, תיארה את העניין במלים משכנעות אלה: „הייתי אולי האידיאל האחרון בחייו, אידיאל שהיה קשור עם העליה לארץ־ישראל. קאפקא היה בן 40, הולך למות. מבחינה אמוציונלית הוא היה כאיש טובע, המוכן להיאחז בכל מי שהתקרב אליו ושנקרה לו בדרכו." (מוסף „הארץ" 27.11.81).

הביוגרפיה של היימן מעוררת הערכה לעבודה שהושקעה בה, והסתייגות. הפרקים הראשונים מעניינים, אך המבנה הכולל מתפתל בקו לא ברור בין שמות נשים, מקומות, יצירות וקווי רקע. הספר עמוס פרטים לעייפה. המודל של הספר נע בין תיעוד לאינטרפרטציה פסיכולוגית, המקשרת קשרים לא ברורים. הספר, כמוצר, עשוי היטב. הנספחים ראויים כמעט לכל שבח. אך משהו מפריע לקריאה. משהו משובש גם בתרגום לעברית. הדייקנות הפורמאלית מעוררת כבוד, אך התרגום מאולץ, לא קולח.

הביוגרפיה הזו דומה בעיני לשעון מלאכת־מחשבת, שלמרבה הצער, מרבית הזמן – איננו הולך. הוא אינו מראה את הזמן. הוא תקוע.

חיים נגיד

המשחטה האזורית, מסכת חולון

עכשו, עכשו הזמן לפרידה. אהובה.
המן בעצמות גלגלתי דבר נטמא
ובשר צוארי כשר למליקה.
הכל שוחטים ושחיטתם כשרה.
לעולם שוחטים ובכל שוחטים.
בשתי ידיו אסור בירכי, אהובה.

כשרה במלה, פסולה במגע.
פסולה במגע, כשרה במלה.

עכשו, עכשו הזמן לקריעה. יקירה.
חשופת בגדים במגע ופריעה. בבכיה
קרבי למקומי, עדינה.
הכל מטמאים וטמאתם בקרבה.
לעולם מטמאים ובכל מטמאים,
באצבעותיך לפתי את מתני, יקירה.

טמאה במלה, אסורה במגע.
אסורה במגע, טמאה במלה.

עכשו, עכשו הזמן לירקה. יקירה.

מתוך הספר „שירה מקומית", המופיע בימים אלה ב„עם עובד"

מעת לעת

ארץ־ישראל בשמורת־זברין

[illegible]

אבל אם לא נבוא בחשבון את התיאוריה של השירה העברית החדשה, אזי חייבים אנו, הקוראים שאינם חוקרים, לחדש לשירת שמעוני, כמו ליצירתו של כל משורר [illegible]

[illegible]

מ.ב.

מה קורא

ד"ר שמשון שושני
המנכ"ל החדש של משרד החינוך והתרבות

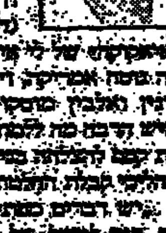

[illegible]

כוחה של סאטירה ומגבלותיה

א.ב. יפה

דוד אלכסנדר: ליצר־התצר והשליט: סאטירה פוליטית בישראל. הוצאת ספרית פועלים, תשמ"ו.

ספרו של דוד אלכסנדר על הסאטירה הפוליטית בישראל, המבוסס על עבודת המחקר שעשה לשם קבלת תואר דוקטור, הוא מקיף, ממצה את נושאו, זורע אור על היבטים שונים של הסוגיה – ואנו מתרשמים מקריאתו כי המחבר מתייחס יחס רציני ביותר לנושאו. אולי אפילו יותר מדי רציני. רבים מטילים ספק בקיומה של סאטירה ראויה לשמה בישראל, בדומה לסאטירה של גרמניה הטרום־נאצית (ברכט) או אוסטריה של שנות העשרים והשלושים (קארל קראוס) ורואים במוצר המצוי אצלנו, לא יותר מאשר ניצנים של סאטירה, נסיונות־בוסר מבחינה אמנותית. אלכסנדר עצמו תוהה אם אמנם נוצרה כבר בישראל יצירה סאטירית מובהקת:

„אף אם לא השיגה הסאטירה הישראלית החדשה שום הישג „מוחשי", דרמאטי, דומני שמעלתה העיקרית היא היותה קיימת. קיימת כתהליך של איום, כגורם משחרר, וכשעות של חסד כ„מנגנון־הדק", היכול להפעיל מחאה ציבורית, גם אם מוגבלת: כרגלו של ציבור שאינו אמון על „קונסנזוס לאומי": כמחשבה אחרת כיצד ליישם את „החזון הציוני" (כיצד לשנות את פניו, דיוקנו ותדמיתו), וכן כמבחן־מהימן לשפיות־דעתה של הדמוקראטיה הישראלית, אף בהיותה בעיצומו של קרב שאין לו סוף". (עמ' 211).

כאמור, נאחז דוד אלכסנדר ב„יש", בתוך אותו מנקודת־ראות חברתית, מוסרית ופוליטית, בודק את השפעתה של הסאטירה על הציבור, התגובות שהיא מעוררת, השלכותיה על חיינו, מונה את הישגיה האמנותיים (המוגבלים) והסאטיה הרבים כלפי הטעם הטוב – וכל זאת הוא עושה במידת איפוק מירבית, באובייקטיביות, תוך הימנעות מהבלטת דיעותיו האישיות והתייחסותו הפרטית אל התופעות הנדונות.

קריטריונים אקדמיים אלה ראויים בלי ספק לשבח, אך לנו נראה שדווקא נושא כזה מצריך גם סטיה מסויימת ממידת האובייקטיביות: אילו נקט דוד אלכסנדר עמדות אישיות גלויות ומפורשות יותר, אפשר שהקורא היה יוצא נשכר מכך. שהרי הנושא טעון מתחים יצריים ורעיוניים רבים והוא מזמין כאילו תגובה אישית ולא רק התבוננות אינטלקטואלית צוננת.

המחבר מביא בספרו כמה מן התגובות שעוררו הסאטירות השונות, לחיוב ולשלילה. מכאן, דבריו של אפרים סידון, אחד הסאטיריקנים הצעירים המוכשרים, הרואה בסאטירה „תרופה לשפיות הדעת". ומכאן, תגובתו הנזעמת של ישעיהו אברך, הפובליציסט הוותיק של „דבר", שיצא מכליו נוכח תוכנית הרדיו של שנות השישים „שלושה בסירה אחת", שכיום היא נראית לנו כשיא התמימות הריסון־העצמי, לעומת תכניות סאטיריות שנוצרו בשנות השבעים והשמונים. אבל בעיני אברך היא נראתה כצירוף מגעיל של ניבול־פה, ציניות, בוז וליגלוג... זמנים אחרים, ומידות אחרות!

בתחום זה חלה החרפה והקצנה מהירה. תוכניות סאטיריות שנכתבו בשנות השבעים המוקדמות „נמנעו מלטפל בנושאים העלולים להצית סערות ציבוריות ולעורר מחלוקות" (עמ' 137) – אך בינתיים נקבעו נורמות אחרות לסאטירה, אולי בגין ההתפתחות הכללית בישראל, כאשר בהעדר אישים כריזמאטיים וסמכותיים, ירד כבודה של הפוליטיקה בעיני הציבור והיא נחשפה בכל הדירותה וקטנוניותה. וכך הותרה גם רצועת הסאטירה ומה שנחשב פעם ל„טאבו" נהפך למטרה לגיטימית להיציה.

דוד אלכסנדר עוסק בספרו בסאטירה שנוצרה במדינת ישראל בעיקר בעשרים וחמש השנים האחרונות, אך הוא נוגע פה ושם גם באבות־המייסדים של הסאטירה שלנו, וכלי להבנת סוגיה זו, הוא מזכיר כמה פרשיות הכרוכות בשמו של אביגדור המאירי שהיה מייסדו ומפעילו של התיאטרון הסאטירי „הקומקום" (1927), כתב־העת הסאטיריים „לב הדש" (1921־1924) ו„המחר" (1925). „הוא היה לוחם סאטירי אמיתי, שניהל בגלוי ובחריפות מאבקים אידיאולוגיים, תוך ניצול כל אמצעי וכל סגנון שעמדו לרשותו. הרשומות מראות שהיה איש קשה ועיקש. עטו העוקצני, המריר והבוטה, הקנה לו אויבים רבים בתחומים שונים". (עמ' 75). המאירי לא הגדיר את עצמו בצורה ברורה מבחינה פוליטית. לפעמים הצליף בימין ולפעמים בשמאל. וכמובן שעורר זעמם של רבים. מעולם לא הזדהה בצורה מוחלטת עם צד אחד. הרבה שערוריות קמו סביב תיאטרונו וכתבי־העת שלו. להיות סאטיריקן בישוב הקטן, החלש והחרד־לקיומו, לא היה דבר פשוט כל עיקר. פגיעה במנהיגות, הסתייגות מן הקו הפוליטי של הנהלת ההסתדרות הציונית – נחשב לחטא לאי־כפור. ההומור היה מותר, ההצלפה הסאטירית – רק בגבולות מוסכמים. הסאטיריקן העברי נאלץ להלך על חבל דק, למצוא את האיזון הרצוי בין השעשועים להצלפה. אוי לו למי שנכשל ועורר כנגדו את זעמו של הציבור הרחב: „הקומקום" התפרק כאשר המאירי כתב טקסט שפגע במימסד והשחקנים שלו סירבו לבצע אותו קטע על הבמה ונטשו את התיאטרון.

„בקבוצות לא צמחה סאטירה – כותב דוד אלכסנדר – בשום צורה ובשום אופן, אפשר משום ששם מקומם של אידיאליסטים מובהקים, ואידיאליזם קיצוני דוחה מכל וכל מגמות הומוריסטיות. אמונה לוהטת ואירוניה, דבקות במטרה ופרספקטיבה סקפטית, אינם מתחברים יחדיו". (עמ' 74).

ברם, במדינה דמוקראטית מודרנית, ממלאה הסאטירה תפקיד חברתי חשוב: היא נועדה להביע דיעות לא־רשמיות, השקפות של מסתופפים בצדי דרכים, עמדות של מיעוט אנטי־שלטוני. ואם הדמוקראטיה אינה נבהלת מפני הסאטירה והיא מוכנה להקצות לה מרחב־מחיה מספק, הרי זה משום שהאמירה – ולו גם הבוטה ביותר – אינה מסכנת לעצם העניין את החלוקות השלטונות ואת הגשמתם. הסאטיריקן המודע לכך, יהיה מתוסכל. היו גם מקרים כאשר כמה מן הסאטיריקנים שתקפו את המימסד בצורה חריפה ביותר, זכו בפרסים ובאותות־הוקרה שהוענקו להם על ידי אותו מימסד עצמו. האם זה גילוי של מקיאווליזם או שמא סתם קהות־חושים? דן בן־אמוץ אמר בעניין זה:

„העסק הקטלני ביותר שהדמוקרטיה המציאה להבכתה שלטונה ולחסינות שליטיה בפני הביקורת, הוא חופש הדיבור. במשטר שבו מותר לך להגיד הכל, אין ולא יכול להיות, כל ערך לדבריך". (עמ' 209).

ואכן, המימסד אינו מתרגש ביותר מן החיצים הסאטיריים המכוונים אליו בהצגות ובפירסומים שונים. אמנם, אישי המימסד מעדיפים את ההומור הצרוף, הערתי או הפולקלורי, אך אין הם נבהלים גם מפני ההלעגה של להקות סאטיריות שונות. ואפילו לגבי תוכניות טלוויזיה ורדיו נהוגה כיום סובלנות יתירה, שלא כדוגמת התגובות שעוררו לפני שנים, תוכניות כגון „ניקוי ראש" או „טיפול שורש".

דוד אלכסנדר

הדבר היחיד המעורר תגובות זעומות הוא הנגיעה בנקודות רגישות וכאובות במיוחד, לגבי הפרט והמשפחה. כמה מן הסאטיריקנים הישראלים נזקקו למשל המיתולוגי של עקדת יצחק וטענו כי אבות הקריבו מרצון את בניהם, בשם מטרות לאומיות שונות („מלכת האמבטיה"). בעניין זה מן הראוי להזכיר את תגובתו של א.ב. יהושע:

„האבות לא שלחו את הבנים למות בשם איזו אידיאה שהיא. האבות, ראשית כל, שלחו את עצמם למלחמה, שאת הצדקתה בירדו היטב לעצמם, הבנים הלכו מרצונם החופשי, ולא בשליחות של מישהו, בעקבות האבות... בשום פנים ואופן לא היה כאן אב מאמין ויודע־כל, השולח בן סביל לטבח". (עמ' 147).

בדיקתו של דוד אלכסנדר את פני הסאטירה הישראלית מתרחבת ואף חורגת מעבר לגבולות המוגדרים של הז'אנר הנדון. באמצעות הניתוח המדוקדק של כמה מפרשי הסאטירה הוא יכול להסיק מסקנות מרחיקות־לכת לגבי טיבו ומשמעותו של התחום היצירתי הזה בכללו. בלי להפריז בערכן של היצירות, ניתן להסיק מניתוחו של אלכסנדר, על חשיבותה החברתית של הסאטירה ועל תפקידיה, המצויים והרצויים, במדינה דמוקראטית.

עורך: משה דור • עריכה: יהודה גור־אריה

هكذا من الأصل

"ימין" שהוא "שמאל"

תנועת "גורדוניה" בתמורת העתים

לוי יצחק הירושלמי

אלקנה מרגלית / תנועת הנוער גורדוניה – רעיון ואורח חיים / מחברות חקר / מכון גולדה מאיר לחקרי עבודה וחברה בשיתוף ארכיון גורדוניה־מכבי הצעיר ע"ש פנחס לבון בחולדה / הוצאת הקיבוץ המאוחד.

העולם הפוליטי הוא רב־תהפוכות. יש תנועות וחוגים ואנשים, אשר בעבר מוקמו בצד "שמאל" של המפה הפוליטית, בשל היותם סוציאליסטים רדיקאליים, שנשאו ברמה את דגל המארכסיזם, ראו במהפכה הקומוניסטית מעין אתחלתא־דגאולה לעולם כולו ודגלו במישטר בינלאומי או במדינה דו־לאומית בארץ־ישראל – והיום הם במרכז או בצד הימני של אותה מפה בתחום המדיני ובתחום החברתי. לעומתם יש תנועות וחוגים ואנשים, אשר בעבר סווגו ב"ימין" בתנועת העבודה, ואפילו במפא"י – והיום מציבים אותם על המפה הפוליטית־הציבורית כשמאלה מהמרכז. תנועת "גורדוניה" נמנית עם האחרונים. עיון בספרו של אלקנה מרגלית, שיצא באחרונה, פורש לפניך את היריעה כולה, מצרף עובדה לעובדה, פרט לפרט ומציג תמונה שלמה וכנה.

פרופ' מרגלית עומד בפני דילמה מסויימת בעת עיסוקו במחקר זה: מצד אחד הוא חוקר מובהק ומצד שני הוא חניך "גורדוניה". לכאורה קיים מעין ניגוד בין נקודות־התצפית, או בין התחושות האמוציונאליות והפרסונאליות הטבעיות אצל אדם כלפי עברו בכלל ושנות בחרותו בפרט, לבין הבחינה הראציונאלית והפרופסיונאלית של איש המחקר. דווקא משום שהמבחן הזה אינו קל, צריך לומר לשבחו של המחבר, כי עמד בו יפה. המחקר נקי מפניות כאילו בעליו לא היה מעולם חבר "גורדוניה". המחבר מפריד בין הגישה האובייקטיבית הנדרשת מחוקר, לבין יחסו הסובייקטיבי אל תנועה זו והערכתו עליה. רק בסיום המחקר מייחד אלקנה מרגלית דברי־חתימה המהווים מעין חשבון־נפש אישי. התוצאה: הקורא יוצא נשכר פעמיים.

על רקע המציאות הפוליטית – היהודית, הציונית והבינלאומית – של שנות העשרים־שלושים היתה "גורדוניה" מתנועות־נוער אחרות בתנועת הפועלים. בעוד שבקרב הנוער היהודי בגולה ובארץ־ישראל היו שבלבו בעימות בין הציונות לבין הקומוניזם, ולא מעטים אף זנחו את הציונות והלכו שולל אחר זוהר המהפכה הבולשביקית והמיתוסים שלה, בתקווה למצוא בה את הגאולה השלמה, ואילו אחרים פזלו לעבר "שמש העמים", ודבקו בקומוניזם לשליש ולמחצה – תנועת־הנוער על שם אהרן דוד גורדון "דבקה בהומאניזם ובתורה־סוציאליסטי כדרך לבניין התחיה החדשה בארץ־ישראל". היא קבעה במפורש ש"אין המטרה מקדשת את האמצעים". דרך חינוכית זו נראתה בעיני רבים כסטיה ולכן הדביקו על מצחה תוויות של "רפורמיסטים", "רוויזיוניסטים", ואפילו "פאשיסטים". היו שליוו את הגורדונאים בתארים אלה בתחילת דרכם – בראשית שנות העשרים – והיו שהמשיכו בכך גם במחצית שנות השלושים. הדברים נשמעו אבסורדיים – הן משום שאנשי "גורדוניה" כבר השתרשו בארץ, השלימו קבוצות ותיקות (ביניהן דגניה) והקימו קבוצות חדשות, והן משום שתנועתם נחשבה, הבדוק, כקרובה ביותר לאסכולה של חיים ארלוזורוב, שנפשו נפש של הרוויזיוניסטים בימים ההם. ויש גם אירוניה של הגורל כלפי אלה שפסלו את "גורדוניה" על־שום דבקותה בסוציאליזם ההומאני הדמוקראטי, שעליה מעיד אלקנה מרגלית בהקדמה לספרו: "ביום מכריזים מנהיגים מן השמאל הציוני, הלוחם, שהם סוציאליסטים הומאניסטים או סוציאליסטים דמוקראטים – הישג נכבד לתנועה (גורדוניה) אחרי שני דורות של מאבק".

מתוך כך היו הגורדונאים פטורים מתקופה מאוחרת יותר מודרניים, מהתנצלויות ומהכאות על חטא. תחום תשתית שלהם היה עצמיות ועצמאות. מחשבה עצמית ועצמאות רוחנית – ההיצמדות לשני יסודות אלה שריינה אותם מפני סכנת הסובייטיזאציה מזה והאמריקניזאציה מזה.

הם היו פטורים מודרניים, אך לא היו חופשיים מיחס של "רוח השרצות" במפא"י – ולא רק בראשית צעדיהם. היחס הזה ל"גורדוניה" ולאנשיה במפא"י, בעיקר מצד המרכיב של "אחדות העבודה" ההיסטורית (כידוע, מפא"י קמה כתוצאה מאיחוד בין "הפועל הצעיר" ו"אחדות העבודה"), התמיד והשתמר גם "כאשר חלה התקרבות ניכרת בין דרכי הפעולה של מנהיגות מפא"י וההסתדרות, לבין התפיסות האידיאולוגיות של גורדוניה". העצמיות והעצמאות של "גורדוניה", שלא הלכה בדיוק בתלם המפלגתי, נראתה בעיני אחדים ממנהיגי מפא"י כ"יומרה של בדלנות", או כגילוי רצון "להיות המשך של 'הפועל הצעיר' במפלגה המאוחדת". אחד הביטויים לכך ניתן כאשר הועלתה הצעת המיזוג בין "איגוד גורדוניה" ו"חבר הקבוצות" – ואחרים מראשי מפא"י (מהחלק של "אחדות העבודה" לשעבר) התנגדו לכך.

הגיעו הדברים לידי כך שבפגישה פנימית בביתו של דוד רמז (בינואר 1936) בעניני איחוד התנועה הקיבוצית, לאחר הפולמוסים על הסכם בן־גוריון־ז'בוטינסקי (ואת ההזדמנות לציין, כי רוב אנשי "גורדוניה", ובראשם פנחס לבון־לוביאניקר, הלכו עם בן־גוריון ותמכו במרכיבים העיקריים של ההסכם), הטיחו יוסף שפרינצק ולוי שקולניק־אשכול דברים קשים כלפי כמה מראשי מפא"י (יוצאי "אחדות העבודה" ההיסטורית): "היה עליכם לעשות משפט פנימי בציבורנו על היחס לגורדוניה, תנועה שהיא במאה אחוז נאמנה לאלה שטיפחו את תנועת העבודה בארץ, איך קיבלוה כאן בארץ, איך נהגו בה". הוסיף לוי שקולניק־אשכול: "הרי רצו לכרות את השבט הזה מן הארץ".

הספר מהמם בגודש העובדות, הפרטים והניתוחים על קורות "גורדוניה" ופעליה בגולה, בארץ, במסגרת התנועה הקיבוצית ("גורדוניה" הלכה מאיחוד לאיחוד – למורת היחס אליה) ובכל מערכות החיים בחברה בכלל ובתנועת העבודה. אכן, תנועה זו, שאימצה את תורת א.ד. גורדון, אשר ציונות מגשימה, סוציאליזם הומאני, עבודה ומוסר־עבודה היו סעיפים מרכזיים בעיקרי אמונתה ובדרכה המעשית, הטביעה חותם בל־יימחה על תנועת העבודה ועל הקבוצה (היא "גיבשה השקפה קבוצתית בדבר הקבוצה האורגנית־משקית ואנשים דבקו בה... היא גיבשה אידיאל חינוכי ואידיאל של יחסי אדם בצורת־החיים השיתופית") ועל התנועה הקיבוצית בכללה גם יחד.

מכל מקום, חובה לעמוד על פן אחד של "גורדוניה" – בהנהגת פנחס לוביאניקר־לבון, שהמחבר מכנה אותו "מורי ורבי" ומגדיר כ"מעצב התנועה, הוגה וראש הדוברים שלה" – הפן הפוליטי: אלקנה מרגלית מציין, כי "כתנועת נוער לא גיבשה עמדות בשאלות האסטרטגיה הפוליטית והחברתית המיידית ובשאלות אקטואליות; אין זה בגדר עניינה של תנועת נוער. אולם אנשי 'גורדוניה' הביאו אתם מערכת של השקפות אידיאולוגיות, פוליטיות, חברתיות ומשקיות מגובשות למדי". אף במרוצת השנים היתה לאנשי "גורדוניה" תעודת־זהות פוליטית, שהעמידה אותם קרוב־קרוב ל"הפועל הצעיר", שמיקומו במפה הפוליטית בימים ההם ובזמן הזה הוא בצד המתון, ה"ימני", שהסובלנות והחיפוש אחר הידברות והבנה הם נר לרגליו.

העיקרים הרעיוניים של א.ד. גורדון, שעליהם היתה מושתתת התנועה הקרויה על שמו, כפי שמתמצתם פרופ' אלקנה מרגלית, הם: "לא ציונות של אין־ברירה ושל בריחה מאימת האנטישמיות והגויים, כמצוקה שהיא מקבלת; לא ציונות כתגובה לכוחות חיצוניים, אלא ציונות מבפנים, מתוך אמונה, מתוך רצון והחלטה אוטונומיים ועם זה כביטוי לתופעה האוניברסאלית הטבעית של האומה ולכיסופי השלימות והגאולה של האדם היהודי, במסגרת האנושית כולה – 'עם אדם' בלשונו של א.ד. גורדון. לא ציונות 'בדם ואש', לא זכות היסטורית בלבד על הארץ – אלא זכות היסטורית ונקנית בעבודה ולא בשעבוד, המכירה גם בזכות ההיסטורית של העם השני בארץ". זה – מציין מרגלית – האידיאל הלאומי הציוני כפי שהעמידו גורדון בהגותו והוא גם אידיאל אנושי מובהק.

לספר הנוכחי נודעת חשיבות רבה, גם מעבר לנושא המוגדר של תנועת־העבודה הישראלית ותנועת־הנוער החלוצית, והוא מצטרף למחקריו הידועים הקודמים של אלקנה מרגלית על "השומר הצעיר", על גדוד העבודה (ע"ש יוסף טרומפלדור) ועל "פועלי ציון שמאל".

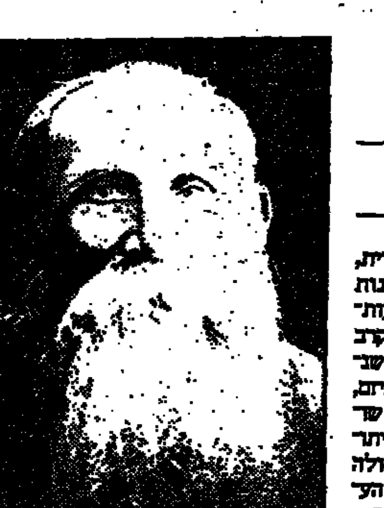
אהרן דוד גורדון

ה"תפילה" של ברל

דוד תמר

בשעתו נתפרסם בעיתונות בצורה מגמתית במקצת, כאילו מדובר בתגלית ספרותית או היסטורית, שמר אברהם צביון, פקיד בכיר במשרד החינוך והתרבות, מצא תפילה לא ידועה של ברל כצנלסון, שבימים אלה מלאו ארבעים ושתיים שנה לפטירתו. צביון פירסם את "תפילתו של ברל" במוסף הספרותי של "ידיעות אחרונות" (כ"ו באדר תשמ"ג – 11.3.83) וכללה גם בספרו "דיוקנו היהודי של ברל כצנלסון" (הוצאת ספרית פועלים, עמ' 273–274). לפי ענייות דעתי אין כאן לא תגלית ולא מציאה, לא תפילה ולא יצירה ספרותית. צביון מספר, שנמצא תחת ידו "גליון נייר כתוב בידי ברל כצנלסון. דומה שתוכנו עלה על הכתב בכינרת בתרע"ג או בתרע"ו... לפנינו חיבור־תפילה, קומפוזיציה קפדנית, מורכבת ממבחר פסוקי תהילים, המביעים בעוצמה את הכמיהה הגדולה לחסות ולקירבת האל. ברל פנה אל המזמורים האינטימיים של תפילת־היחיד בספר תהילים. הוא לא העתיק מזמורים שלמים, אף לא פסוקים... את חיבורו העלה ברל בצורה מסודרת וקפדנית על הכתב. מכאן שלא היה זה תרגיל בעלמא, בחינת שירבוט בהיסח הדעת, כשאדם שרוי בהרהורים נוגים."

הכותב מציין ש"מפליא לראות במשפט הראשון שלו – הָשַׁע ממני ואבליגה – את מה שלא אזר עוז המחבר להוסיף, שכן סיומו של הפסוק הוא: "בטרם אלך ואינני", והוא תוהה ותמיה "למה לא המשיך עד סיומו של הכתוב; כלום תקפה אותו בחלה מהרעיון הגלום בפסוק; ושמא חשב תחילה לפרסם את החיבור, ונזהר מתוך שיקול־דעת שלא לחשוף את עצמו עד הסוף"?

שתי תשובות לתהייתו: ראשית, כפי שכתב צביון בעצמו, העתיק ברל גם שברי פסוקים. "פעמים לקח שתיים־שלוש מלים מפסוק שביטא בצורה מגובשת את עומק רגשותיו". שנית, בזמן כתיבת הדברים היה ברל כבן שלושים שנה בלבד ועדיין לא נתן ליבו לכך, שעוד מעט ילך ואיננו. בסוף רשימתו מעיר צביון בדין "כי אין זה חזיון נדיר בתולדות הליטורגיה היהודית, שנמצאו אנשים, אשר נוסח התפילה לא סיפק אותם. תנאי בית שני, ר' נחמן מברסלב, ר' יוסף זונדל, אביו הרוחני של ר' ישראל סלנטר, ונחמן סירקין שכתב את "תפילת המוות" שלו על ערש מותו. אכן יש בידינו עוד תפילות של גדולי החסידות כגון התפילה קודם התפילה המיוחסת לר' אלימלך מליז'נסק בעל נועם אלימלך והתפילה של ר' אהרן הגדול מקרלין וכן אלפי שירי תפילה בשבחי־

ברל כצנלסון

עים לשון, של משוררים ויוצרים בישראל ובאומות העולם.

אני סבור, בניגוד למר צביון, שלא עלה על ליבו של ברל לחבר כאן תפילה, אלא רק רשם לעצמו על גליון נייר כמה מזמורי תהלים בהשתוחח עליו נפשו, כאותה גוברין יהודאין. אין כאן "חיבור־תפילה, קומפוזיציה קפדנית" ואין כאן "קונטקסט הליטורגי החדש שיצר" ברל והעלה "בצורה מסודרת וקפדנית על הכתב". אין כאן לא תפילה לא יצירה פיוטית: יקרא הקורא וישפוט; יקרא המבקר וישפוט; יקרא המשורר וישפוט. ושתי ראיות חזקות לדבר. ברל מציין בראש כל פסוק או שבר־פסוק את מקורו – תהלים מזמור ל"ט, מזמור מ', מזמור ל"ז, מזמור ל"ה, מזמור נ"א וכ"ו. ברור מאליו שלא כך נוהג משורר או יוצר, המבקש לחבר תפילה או שיר־תפילה. צביון כותב בספרו על ביוגרפיה שהכין ברל להרצאה על חנוכה ומלחמת החשמונאים, שנשא בכנרת בשנת תרע"ה או תרע"ו, דהיינו סמוך לזמן שבו חיבר את ה"תפילה" הנ"ל ומעיר: ארבעת העמודים הראשונים כוללים העתקת תוכנם של מזמורי תהלים ע"ט, פ', פ"ג, פ"ה, כ"ב, ל"ז, מ"ב, מ"ד, ב', ב"ה ועוד ועוד (שם עמ' 160). נמצאנו למדים, שכך נהג ברל בשנים הללו בימי שבתו בכנרת. מכאן חיזוק נוסף לדברינו.

מן הראוי להעיר, שפייטנים מחוננים ומשוררים גדולים מסוגלים לכתוב יצירות, המיוסדות על פסוקים ושברי פסוקים בלבד, בדומה לפַסָל, המסתת ומצרף אבנים למעשה־פסיפס אמנותי. ומעידים על כך מזמור התפילה הנשגב "לכה דודי" של ר' שלמה אלקבץ, הנאמר בקבלת שבת בבתי הכנסיות בכל תפוצות ישראל, והבית המפורסם בשירו של ח"נ ביאליק "על סף בית המדרש". ברל כצנלסון היה פובליציסט מעולה וסופר עברי, אבל לא היה משורר, אעפ"י שניצוצות פיוטיים מתנוצצים פה ושם בכתביו, כגון ב"יזכור" שלו.

רוני סומק

דימונה בלוז

דימונה בתפאורה מרוקאית
שרועה על מגבת השאף של המדבר.
מה אכפת לה אם רכבות תודדות בה בחוש שדודה
ושהפסים הם מוצרת מצלעות ברזל של
חיה עתיקה.

שלושה שאכלו

יצחק אורן

(מתוך הסידרה: "אין זו עובדה אלא מעשה שהיה").

רבי שמעון אומר: שלושה שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאילו אכלו מזבחי מתים; אבל שלושה שאכלו על שולחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאילו אכלו משולחנו של מקום. כך נאמר בפרקי אבות פרק ג'.

אין ספק שהשלושה שמדובר בהם ברשימה זו, אכלו משולחנו של מקום. העילה לדברי תורה שנאמרו עליו היה זו, שבסעודה בשרים שופעת הרשנה, הוגשו לקינוח צלחות עמוסות גבינות צרפתיות משובחות.

אמר הראשון: האיסור לבשל גדי בחלב, הוא לדעתי אבסורד מיסודו, שהרי הגדי מבושל בשביל החלב ואין בזה בעולם שיכול לעקור מתוכו.

אמר השני: יש מנסים לעגן את האיסור באתיקה, מתוך השתתפות, כביכול, בצערה של העז שפרי בטנה מבושל בחלבה או בחלב עמיתתה. שהרי עוד הלל הזקן קבע (לאו דווקא לבני גדיי עזים) מה דעלך סני לחברך לא תעביד (השנוא עליך אל תעשה לחברך); אלא שכל העניין מוטעה מעיקרו ועוד הרמב"ם העיר על כך, שבישול גדי בחלב אמו הוא ממנהגי פולחן התועבה של שבעת העמים, דהיינו אחד האמצעים המאגיים להשפיע על אלי הפריון; וכשנתגלו כתבי אוגרית אושרה סברה זו במסמך על האלה ענת, שבישלה גדי בחלב אמו לפני שיצאה למלחמה. מכל מקום, נעלה מכל ספק הוא שבין אתיקה לבין איסור מנהג אלילי זה, אין ולא כלום, ולא זו הסיבה שהאתיקה ראשיתה ואחריתה בתחום המין האנושי ותו לא.

אמר השלישי: אינני בטוח שמה שאני עומד לומר קשור אף כחוט השערה לנושא הדיון. אולם בהזדמנות זו רואה אני צורך לקבוע כלל גדול שאינו נופל במהימנותו מפתגמו של הלל, והוא: גבינות כמותן כבשים – אלה ואלה ראוי שאדם ילמד היטב כיצד ליהנות מהן ורצוי שאת הצעדים הראשונים במישעור זו יעשה בפאריס.

כל השלושה פרצו בצחוק, ואילו אני, שלא נמניתי עם השלושה, אלא עקבתי אחריהם מהרחוק, לאחר שסיפרתי את סיפורי, סובר אני שמצווה היא להעיר שתי הערות:

א) הסעודה שמדובר בה התקיימה לא בפאריס, אלא בתל־אביב, העיר העברית הראשונה, שתושביה, מתוך יומרנות לגיטימית במידתונה, מבחינת פרספקטיבה היסטורית וגיאוגרפית, נהגו בשנות העשרים השלושים לכנותה בשם "פאריס הקטנה".

ב) "שלושה שאכלו" הוא גם שמו של סיפור מפרי עטו של דוד פרישמן, שבו מסופר כי, אם זכרוני אינו מטעני, בעת מגפת חולירע באחת העיירות היהודיות, ישבו על הבימה בבית־הכנסת שלושה מפרנסי הקהילה ורבניה ובעיצומו של יום הכיפורים אכלו בפרהסיה מה שאכלו, כדי לשמש מופת לצאן מרעיתם, ולשכנעם שפיקוח נפש דוחה לא רק השבת כי אם גם את שבת השבתון, שבו מצווים ישראל לענות את נפשותיהם.

האגדה אומרת: אם קהילה אחת כך, כלל ישראל על אחת כמה וכמה – ואידך פירושא הוא זיל גמור.

זרזירים

מענקים לסופרים

הוועדה המקצועית המייעצת לספרות ליד קרן תל־אביב לספרות ולאמנות הגישה את המלצותיה למענקי 1986. ששה סופרים יקבלו, כל אחד, 4500 ש"ח לשם התפנות ליצירה: ק.א. ברתיני – לתרגום הפואמה הדראמאטית "אבלאר והלואיז" של ה. לייוויק, גבריאלה אלישע – להשלמת ספר שירה, מנחם בן – לכתיבת מסה "מבוא לשירה", משה בן־דהר – להשלמת ספר הסיפורים "על מוות, מין, סוסים ועוד", הלל עומר (ע. הלל) – להשלמת ספרו "תכלת וקצבים". לבנה מושון – להשלמת הרומאן "קירות קלופים".

מענקים לשם הוצאה לאור של ספרות יפה, אם שירה, אם מחזות ואם סיפורת, בסך 1500 ש"ח כל אחד, יקבלו 13 סופרים: רות זילוני, אהרן קומם, לאה איילון, יוסף מונדי, אלי בכר, שולמית אפפל, רבקה מרים, רונית מטלון, עירד בסוק, עמלה עינת, צבי עצמון, ציפי שוהר ושמעון שלוש.

בסך הכל הקציבה איפוא הקרן למענקי הספרות לשנה זו, סך של 46,500 ש"ח.

פוגל: גירסה שונה

סערה ספרותית צפויה בקרוב עם הופעת המהדורה החדשה של "חיי נישואין", הרומן הנודע של דוד פוגל, במסגרת "הספריה" של "כתר", הקיבוץ המאוחד ו"סימן קריאה". המהדורה מתבססת על אחת הגירסאות בכתב־היד של פוגל, ולשונה שונה במידה רבה מזו של המהדורה הנוכחית. העילה לסערה תהיה הקדמתו של עורך הספר ועורך "הספריה", הפרופסור מנחם פרי, בה יחזור בו מן ההאשמה, כי אשר ברש שיבש את לשונו המקורית של פוגל. לאחר בדיקת כתבי־היד מתברר, כי פוגל עצמו עשה את השינויים, לא ברש. בכתב־היד של "חיי נישואין" מופיעות כמה גירסאות, כתובות קומות־קומות, כולן בכתב ידו של פוגל. משום־מה העדיף פוגל את הגירסה הפחות מדוברת, על פני זו שהתפרסמה כמובנה, ולשונה נשמעת היום מאוד ארכאית. דוגמה אחת: במקום "חצה את הרחוב" הוא כתב – "פילג את המרצפת". פרי העדיף, לדבריו, את הנוסח הנשמע היום מודרני יותר.

לנסקי יוצא מהשוק

פרשת המהדורה "הבעייתית" של של שירי חיים לנסקי, שראתה באחרונה אור בהוצאת "עם עובד", עדיין לא נסתיימה. נהפוך הוא. הסערה גוברת והולכת.

נראה שראשי ההוצאה יעשו צעד חסר תקדים. המהדורה, שרבים בה השיבושים הטכניים, ויש ערעורים כבדי־משקל על שלמותם ודיוקם של הטקסטים המובאים בה, תוצא מהשוק. עדיין לא נקבע מי יישא באחריות "המיניסטריאלית" לכינוס זה של שירי המשורר העברי־הסובייטי המנוח.

כתבות של דה־האן

שלומית במבינר, המתרגמת המובהקת של הספרות ההולנדית לעברית – ושל הספרות העברית להולנדית – מסיימת עתה תרגום מיבחר של כתבות מפרי־עטו של ד"ר יעקב ישראל דה־האן, הסופר היהודי־הולנדי, שעלה ארצה ב־1919, עבר למחנה החרדי הקיצוני ונעשה אנטי־ציוני חריף ונרצח בירושלים בקיץ 1924.

המיבחר, שיכיל כ־15 כתבות שפורסמו בעיתוני הולנד הגדולים מאז 1919 עד סוף 1923, חלקן פולקלוריסטיות וחלקן פוליטיות, יוצא מטעם המכון ליהדות הולנד ונערך בידי ד"ר יוסף מכמן־מלקמן.

מירון לזב"ם?

מערכת הרכישות של הוצאת זמורה־ביתן נמשכת. לאחר שאנשי זב"ם הצליחו להעביר אל הוצאתם את חיים פסח, עורך השירה ב"עם עובד", הם מנהלים בימים אלה מו"מ על רכישה נכבדה אחרת: הפרופסור דן מירון. הוא אמור לערוך את הסידרה של הספרות העברית הקלאסית ב"רביבים", ההוצאה שנרכשה באחרונה על־ידי זב"ם, ובה שורה נפוצה ומוכרת של "כל כתבי...".

עשור ל"עתון 77"

ידיים מקיימים. בינואר 1987 ימלאו עשר שנים להופעתו של הירחון הספרותי "עתון 77". העורך, יעקב בסר, עורכת־המשנה עמלה עינת וחברי המערכת כבר פתחו במלאכת הכנת הגליון החגיגי שיוצא בראשית השנה האזרחית הבאה.

באחרונה החל "עתון 77" לשתף פעולה עם בית־ברל, המוסד החינוכי־אקדמי של מפלגת העבודה. כתוצאה מכך יש בכוונת כתב־העת להתחיל לשלם שכר־סופרים למשתתפיו – אמנם, עדיין פחות מתעריף אגודת הסופרים, אבל גם זה משהו.

הבלדה העברית הראשונה

בימים אלה יצא לאור הספר "הבלדה העברית – פרקים בהתפתחותה" מאת ד"ר שלמה יניב, ממורי החוג לספרות עברית ומשווה באוניברסיטת חיפה. זהו מחקר מקיף על תולדות הבלדה העברית מראשיתה ועד לבלדות משוררי "דור ביאליק".

הספר מביא ראיות, כי הערך "בלדה" באנציקלופדיה העברית, הגורס כי מנדלקרן היה המשורר הראשון של הבלדה העברית, פשוט אינו נכון – 50 שנה לפניו חיבר לטריס את הבלדה העברית הראשונה "דוד בשדה פלישתים" (1822). הספר מביא גם תשעה תרגומים שונים של הבלדה "ארלקניג" מאת גיתה ובוחן את המודעות הז'אנרית של המתרגמים. מתברר שיותר מכולם דייק משה־יודהבסקי.

פינת הלשון

עדו אבינרי

מקום הפועל במשפט

אבן־שושן אומר בתקציר הדיקדוק שלו, שאם יקדם לפועל תואר־הפועל, יבוא הפועל־הנשוא לפני השם־הנושא, בין בעבר, בין בהווה, בין בעתיד. דוגמאות: בראשית ברא אלהים; מאין יבוא עזרי. ולא: מאין עזרי יבוא. לגבי ההווה חלוקות הדעות, ועל־כל־פנים, המסקנה הנכונה היא שגם בהווה יבוא הפועל לעתים קרובות לפני השם (ראה את הדיון המפורט על כך ב"יד הלשון"). דוגמאות לא תחסרנה, גם מן המקרא: והנה מן היאור עולות שבע פרות (פרשת מקץ). לאחרונה נטפלו ברדיו לפרשה זו והמליצו שיש להקדים את השם תמיד, ודבר זה אין לו שום הצדקה. העברית אוהבת את הגיוון, והאחידות רחוקה ממנה. מכל מקום, בהשפעת גזירה זו על מקום הפועל בהווה, התחלנו למצוא את הפועל באיחור, גם כשהוא בעבר או בעתיד, שאז אליבא דכולי עלמא מקומו לפני השם. הנה כמה דוגמאות משובשות: בוושינגטון דובר בבית הלבן אמר היום. כמובן, צ"ל: בוושינגטון אמר היום דובר וכו'. או אפשר גם כך: דובר בבית הלבן אמר היום בוושינגטון. דוגמה משובשת שנייה: בנאום חריף... פלוני תקף. כמובן, צ"ל: בנאום חריף... תקף פלוני (וכמובן, אפשר גם כך: פלוני תקף בנאום חריף).

כל זה בא להוכיח עד כמה עלולות גזירות לא־נכונות להרחיב את תחום השפעתן ולחול גם על מקרים שבהם אין לגזירות הללו כל מקום. אי־הקדמת הפועל הפכה ממש למכה. מדי יום במעט אנו שומעים ברדיו משפטים מעין: לדבריו, האסיפה התקיימה (במקום: לדבריו, התקיימה האסיפה). אתמול הפרס הוצג (במקום: אתמול הוצג הפרס).

מג"ל

שירה

שירה מן השקט

גד אביאסף / קנה מקשיב / עיצוב ועטיפה: אלעזר גלעד / ספרית פועלים / 1986 / 100 ע'.

גד אביאסף ושירתו ידועים אך מעט. אבל יש בשיריו נעימות, כגון זו שבשירתו "באסליה": "הבד הלבן צלוב על כן הציור / לא השגנות וכבר הוא באדום שחור יזוק ניגר / הצמר מדורג בקצה האצבעות אך היא אינה מתקנת את הדמעה הנזולת / בחוץ זכוכית הגשם / מבפנים ראשים צלליות חולפות בריצה / עם מטריות ביד. מבחוץ אין ראשים דבר". לא כל השירים טובים תיפוי לא היה מזיק לספר ולמשורר, אך הבר־הכל בעים ועשוי היטב.

צילו ממעמקים

אסתר אטינגר / לפני המוסיקה / עטיפה: עדינה ינאי / ספרי סימן קריאה והוצאת הקיבוץ המאוחד / 1986 / 48 ע'.

בקובץ יש לשירה של אטינגר כוח רב יותר מכפי ששיערתי, כאשר קראתי מהם בכתבי עת המוספים. השיר שריגש אותי יותר מאחרים בספר היה "האמן לי", שבשורותיה: "האמן לי, היא הלכה ויפתה מרגע לרגע / פניה התיישרו, רוגעים / מציר אל ציר, / פסגות של עונג וכאב / הידועים באהבה". בשירים אחרים מוטיבים מוסיקאליים, הם זוכים לנשמת שיר יותר, בתיאור מדויק של מקום ובהסתמכות על מערכת לשונית נבונה, כבשיר הזה: ברחוב של האקדמיה, מוסיקה / תלויה בסורגים, צילו מטפס / במלמלות של שרפים, / מה עתיק הערב, לבי, מה שיכור ובסיומו: "צילו ללא ליווי, באך / אתה לבד הערב / עולה מן התוצה". האקדמיה עברה למקום אחר. השיר נשאר.

נופים בקירוב ודיחוק

דן ערמון / משך הזמן / עטיפה: יעל שורץ / ספרי סימן קריאה והוצאת הקיבוץ המאוחד / 1986 / 78 ע'.

שירתו של ערמון אינה מדברת אל לבי, אולי בשל היבושת הציטוחית שבשורות כגון אלה: "כלומר נבדק הקשר בין תוכן לבין / הדבר הקשה המוזר הזה שירי / מונחת עתה על פני בהרהור והוא / אני עצמי". אם כי אין להתכחש לדיוק, להסתכלות, לקול הפנימי שהוא עצמאי באמת לעתים: "החצר היבשה, העמל / מבנות המבט הפלאית / על שער מוכר / והלוד וגובר בשמש". וכאשר הכל בפרופורציות של רגישות, יש טעם טוב ונבוע, אך החריגה מן התחומים מעידה מיד על אופיו של הכשלה: "לאשה שריים ולטעם / התפוח מהמהם ושר / אני מלפפון צעיר / שלא ידע עדיין / טעם נגיסת אשה".

חוכמת ישראל

שיחות על האמונה

שיחות על "שמונה פרקים" לרמב"ם / ישעיהו ליבוביץ ותלמידים־חברים / עטיפה: אבנר אברהמי / כתר / 1986 / 332 ע'.

ספר זה הוא המשך לשני ספרים קודמים של ליבוביץ, "אמונתו של הרמב"ם" ו"שיחות על פרקי־אבות והרמב"ם". דומה שהרמב"ם הנותר העסיקו את ליבוביץ במשך שנים רבות והשפיעו על שלמו הרוחני. בשיחות שלפנינו יצא ליבוביץ מן הנהות, שהרמב"ם ניסה לגבש ב"שמונה פרקים", שלמות רוחנית שפרקיאבות הכרים אותה. ניתן ללמוד דבר יסודי מאד על הגותו של ליבוביץ עצמו, המסתכם אולי בתשובתו לשאלת אחד החברים ברוין ("אבל הרי הכרתי את אלוהים היא הכרה שבתודעה"): "ההכרה שלך היא אירלוונטית לגבי אלוהים, וכל העולם כולו הוא אירלוונטי מבחינת אלוהים. נניח שאתה בכלל אינך קיים – אתה ותודעתך – ולא רק אתה אלא כל האנושות כולה. האם יעלה על דעתך לומר שזה משנה משהו לגבי אלוהים?"

בוכות הצעקה

שמחה רז / גשר צר מאד – אמרות רבי נחמן מברסלב / עיצוב: חיים רון / כתר / 1986 / 303 ע'.

"יפה צעקה לאדם, בין קודם גורדין בין

לאחר גורדין" הוא מימרה ברסלבית, שברבר ודאי אימצה אל ליבו. סיפוריו של ר' נחמן מברסלב, אמרותיו ופתגמיו יפים כדברי חוכמה להורים ולהפשים כאחת. הן לאיש רגישות וגדולה שאין רואים כמותן כיום. כמה ממימרותיו ראוי לחקוק על לב, אף מאלו שבעינייני ספרים וספרות: "כל מחבר חייב לשקול את ספרו, כדי לקבוע אם יש לו קשר לספר החיים" ו"מי שיש בידו לחבר ספר ואינו מחברו, הוא כבחינת משכל בנים".

מעין החוכמה

כתבי פילון האלכסנדרוני (כרך ראשון) – הכתבים ההיסטוריים והאפולוגטיים / עריכה: סוזן דניאל־נטף / מוסד ביאליק והאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים / תשמ"ו

פילון היהודי, איש אלכסנדריה, נולד סמוך לשנת 15 לפנה"ס ונפטר לא לפני שנת 45 לסה"נ. הוא היה בן למשפחה מכובדת והוא השאיר אחריו ספרות מדעית עשירה. לא כל מה שכתב נשתבר, אך גם מה שנשתמר ונמסר לדורות שאחריו (יוסף בן־מתתיהו, הצעיר מפילון בדור, קרא חלק מכתביו) הוא נדבך חשוב בכתיבה היהודית על התורה והאמונה. המהדורה המתוכננת של כתבי פילון אמורה להשתרע על שישה כרכים, ועל ברכת הנהנין נוסיף כאן ייחולים לגמר מהיר של המפעל החשוב הזה.

כתבי עת

אומץ לב

מאזנים – ירחון לספרות / גליון 1־2, כרך ס', יולי־אוגוסט 1986 / עורכים: חיים פסח, אשר רייך / אגודת הסופרים העבריים / 80 ע'.

אני מסיר את כובעי למקרא מאמרו גלוי־הדעת של סמי מיכאל "ערבסקות של הציונות", הנוגע לוויכוח בין א.ב. יהושע ואנטון שמאס. לא מעט חשבון־נפש קשה עשה סמי מיכאל עם עצמו, עד שהגיע להכרה הגלויה שיש צביעות רבה ושקר בעמדות של ישראלים ופלשתינאים, אך יש גם אמיתות נוקבות. ההשמאניים המפעם בדבריו של סמי מיכאל אינו פשוט, ויש בו אפילו טראגיות: "אני נכון ללחום שכם אל שכם עימו בכל עוולה נגד המיעוט הערבי. אבל, עד כאן ולא יותר. כדי לגאול אותו מגורלו אני נכון להמר על גורלי האישי, אך לא על גורלי הלאומי". עוד בחוברת שירים של שירלי קאופמן (תרגמה דן פגיס ותמוטל בר־יוסף) שאינני אוהב, ומאמר של גרשון שקד (חולתו אין מאמר ביקורת בחוברת) על "ריקנו של המבקר כהיסטוריון של ספרות בני־יהודה", שהוא הקלוש במאמרי שקד בשנים האחרונות, ושירי ווזנסנסקי, בלוויית זכרונות אישיים של אפרים באוך ותרגומים משיריו. "הסיפור הלא־גמור על מוכר הכפתורים" של ברציון צוקר מעיד שלפנינו מספר המצמיח לעצמו כנפיים והוא עתיד לתפוש מקום מעניין בסיפורת העברית.

ינוקי הארץ

ראם – מרכז מידע על יונקים / עלון מס' 5, אביב תשמ"ו / עורכים: בני שלמון, דני סימון / החברה להגנת הטבע / 92 ע'.

בפרסום, מאמרים על יונקי הארץ, כגון החולד. המאמר מתאר את התאמתו של המנגנון הביולוגי של החולד למקום חיותו התת־קרקעי. מאמרו של אדם בן טובה מתאר יונקים ההולכים ונעלמים מאזורנו, בהם כלבים הנודרי התחש. סיבות היעלמות הן

"באהליות": ר"ג, וזהם חדירות האדם לסביבת בעלי החיים. בפרסום, שני כלי עזר מדעיים חשובים להכרת יונקי הארץ הזהויים. האחד הוא בילון הקמות המדעיים השני הוא מדריך לעקבות יונקים יבשתיים בישראל. את שני העזרים ערך בני שלמון.

היסטוריה

מנפוליאון השלישי ועד פטן

שארל בלוך / הרפובליקה הצרפתית השלישית – התפתחותה ומאבקה של דמוקרטיה פרלמנטרית (1870־1940) / עטיפה: יעל ליאור / מסדה / 1986 / 419 ע'.

סופה הידוע לשימצה של הרפובליקה השלישית, במפלת צרפת במלחמה והשלטונו של פטן, היקשה עד כה על ההיסטוריונים. חלק מן המסמכים המקוריים היה עדיין חסוי מעיני החוקרים והתקופה היתה שנויה במחלוקת, טעונה במטענים ריגשיים קשים. בלוך מנסה להעריך פרק חשוב זה בחיי האומה הצרפתית ובחיי אירופה כולה, ואין סיכומו צללים בלבד או אורות בלבד. יש לציין שהמשטר הליבראלי הפרלמנטרי החזיק מעמד במשך למעלה משני דורות. אחרי מלחמת העולם הראשונה, עם הנטיה לחפש תשובות למשברים כלכליים וחברתיים בנוסחאות מארקסיסטיות או פאשיסטיות, צצה המגמה הרת־הסכנות להעמיד את ענייני המעמד והאידיאולוגיה מעל לעניין הלאומי. אבל הרפובליקה השלישית חזקה את החרויות והאחרויות המדיניות, והן נשתמרו בירושה, הן לרפובליקה הרביעית שהתקיימה עד 1958 הן לשלטון הנשיאותי שהוקם על־ידי דה־גול, הקיימת בצרפת עד היום.

המגרב על סף התופת

מיכאל אביטבול / יהודי צפון־אפריקה במלחמת־העולם השניה / מצרפתית: עמנואל בארי / מכון בן־צבי / תשמ"ו / 239 ע'.

מצבם של יהודי צפון־אפריקה בשנים 1940־1943 אינו יכול לעמוד בהשוואה עם הגיהנום שבו הייתה השמדה יהדות אירופה. האד־על־פירק, משטר וישי גיים אידיאלוגיה והבין מערכת דינית, כדי להכשיר את הקרקע למעשי רדיפה של חפים מפשע. בסתיו 1940 פורסמו התוקים האנטי־יהודיים בצפון־אפריקה האוורדה סטנת־האיומים היתה תלויה כחרב מעל לראשן של הקהילות היהודיות. אי־השמדת היהודים על־ידי הגרמנים בתקופת הכיבוש הקצרה, בת חצי השנה, היתה רק שאלה של הנסיבות: קוצר הזמן ודיחוקה של יבשת אפריקה מהמרכזי ההשמדה באירופה. כך נחלצו היהודים מן הנורא מכל ומבצע "לפיד" ושחרורה של תוניסיה הביאו להם רווח והצלה.

יהודי פולין כאוטונומיה

משה לנדא / מיעוט יהודי לוחם – מאבק יהודי פולין בשנים 1918 – 1928 / עטיפה: פיני / מרכז זלמן שזר / תשמ"ו / 403 ע'.

עם התפרקות המסגרות הרב־לאומיות באירופה המזרחית והמרכזית לאחר תום מלחמת העולם הראשונה והקמת מדינות לאומיות, נוצרה סכנה של התנגשות בין שאיפות המסגרות הלאומיות המתהוות, לבין האינטרסים הקיומיים של קבוצות המיעוט שבתוכן. על כן תתה משלחת יהודית שפעלה בפאריס, להגיע לנורמה כוללת לטובת המיעוטים השונים, והצלחתה הוכתרה בביסוס "אמנת המיעוטים" כבסיס להסדר בינלאומי במסגרות המדיניות המוקמות. הספר מרצה את תולדות המאמצים להשגת האמנה, את יתרונות התקיימותה כנורמה אוביקטיבית מחייבת בזוקת המדינה ואת תחיותה של המדינה הפולנית לערער את האמנה ולבטלה.

נתיבי המוות

מרטין גילברט / אטלס השואה / עטיפה: אבישי גרנות / מפות ועימוד: דליה פינקל / משרד הבטחון / 1986 / 294 ע', כולל 316 ע'.

האטלס נועד לעקוב אחרי כל שלב ושלב במלחמתו של היטלר בעם היהודי. לפיכך משרטט האטלס את כיבושן של המדינות, שמהן גורשו יהודים בכוח אל מחנות רצח, מחנות עבודה וכפיה, צעדות מוות והוצאות שירותיות להרג. המפות ערוכות לפי סדר הזמנים של הכיבושים הגרמניים והגירושים. המסופר במפות אינו שלם, אם כי הוא מקיף כל קהילה שלגביה נותרו הוכחות מפורשות על גירושים ורציחות.

עסקים ומנהל

עקרון ה"ג'י" והשיח

הרולד ג'ינין עם אלוין מוסקו / ניהול – איך לנהל עסק (או כל דבר אחר) / עטיפה: ירום ורדימון / כתר / 1986 / 231 ע'.

על הלא־יוצלחים אומרים שהם פונים לכתיבת ספרים. כלל זה אינו חל, כמדומה, על עשירים מופלגים. הם תמיד ששים לספר על הצלחתם וגם לתארה במונחים רציונליים, כמעט מדעיים. ובכן, ג'ינין הוא איקונה לאינטליגנטים. שבע־עשרה שנה היה ג'ינין שליטה של ממלכת איטי־טי ונהגה את תאגיד הטכנולוגי האדיר הזה בדרכו אל עידן המחשבים והתקשורת. תיאוריית ה"ג'י" (ע"ש ג'ינין, כמובן) פותחת בכך, שאין כל תיאוריה בעסקים. היא ממשילה את ניהול העסקים לאופן הבישול על תנור פתוח פרימיטיבי, כאשר הטבח צריך לפקח עין על הסיר ולטעום מהתבשיל בכל שלב ושלב, כאשר על הטבח מוטלת כל האחריות להצלחה ולכשלון. אין מה לומר, אצל ג'ינין האיטי־טי עלה התבשיל הזה יפה. אך מה כאמר אצלנו על אתא, מספנות ישראל, "מגועי בית שמש, אלרון ואחרים מתחת למכסה הסיר, הכל רתות, ודומה שאחרים ממנהלינו ויזמינו הקדיחו את התבשיל. אבל, וזה ההבדל בין כל תיאוריית ה"ג'י" מציה לבין כלכלתנו, הנבונה השו"חית – מנהלינו סופנים את הכתר בסיר ושני כלבו קותת ואילו המנהל עושה חיל מכשלון לכשלון.

ליקוטים מספרות העולם

רות שפירא

תאוות נדודים

בראש רשימת רבי המכר של ה"ניו־יורק טיימס" ניצב בימים אלה הרומן רומאנטי פרי עטה של דניאל סטיל, "תאוות נדודים". גיבורת הספר, אודרי ודיסקל, צעירה יפה ואופנתית שוחבת בתחילת שנות השלושים את קוסמופוליטית ויוצאת לחפש את מזלה באירופה. על סיפון ה"מאוריטניה" היא פוגשת זוג בריטי צעיר, יפה ועשיר, בני מעמד האצולה, ומצטרפת לבילוי בחילה שלהם בדרום צרפת. שם פוגשת אודרי בין היתר את פיקאסו ובן "גבר חלומות" נאה, גבוה ועשיר, שוחר נדודים והרפתקאות כמוה. אך היא ממשיכה בנדודיה והרפתקאותיה הפרטיים, ביניהם ניהול בית־יתומים בסין, אימוץ ילד, מסע לגרמניה הנאצית ועבודה כצלמת מלחמה בקאהיר.

רחוק, אך קרוב

ארתור מילר

"השעון האמריקני", מחזה של ארתור מילר על משפחה יהודית אמריקאית היורדת מנכסיה בעקבות המשבר הכלכלי הגדול של שנות השלושים, מועלה בימים אלה בלונדון וכלי־התקשורת הבריטיים מגלים עניין חסר תקדים במילר, שידוד מעט מן הבמות בשנים האחרונות. כתב ה"גארדיאן" הרחיק עד מרינת קונטיקט בארה"ב, שם חי מילר בן ה־70 בחווה רחבת ידיים, הרחוק מאור הזרקורים. אך נראה שלא מדובר בהתבודדות או הסתגרות נוסח ג'יי. פי. סאלינג'ר. בריאיון ארוך ל"גארדיאן" סיפר מילר על קשרים הדוקים האינטנסיביים שהוא מקיים באמצעות הדואר והטלפון עם תיאטראות, רשתות טלוויזיה, מו"לים ומתרגמים וכן על פרוייקטים שונים שעל כתיבתם הוא שוקד – מחזה באורך מלא, שני מחזות קצרים וספר אוטוביוגראפי ארוך ומקיף.

כתב־עת חדש לביקורת

לאחרונה ראה אור בצרפת הגליון הראשון של "La Revue des Revues", כתב־עת ספרותי חדש המוקדש כולו לטיפוח וחקר תופעת כתבי־עת העוסקים בסקירות וביקורת ספרותית. מאחורי הרעיון ניצבת קבוצה בשם Ent' revues, עמה נמנים אנשים שונים המוצאים עניין בדאגר זה, ולא רק בתור עורכים, משתתפים או חוקרים, אלא גם מו"לים, בעלי חנויות ספרים וספרנים. המטרה המוצהרת של הקבוצה היא ליצור פורום להחלפת מידע ומחשבות, ובנוסף להוצאת כתב־העת הארגון ארועי תרבות שונים בצרפת, מקורים המייסדים ליצור רשת בינלאומית ענפה של בעלי עניין שונים בהיסטוריה של הז'אנר ומצבו העכשוי במקומות שונים בעולם. המאמר המרכזי בגליון הבכורה כותן את הדרכים, שבהן יוצרים לעצמם אינטלקטואלים צעירים, שמאסו בנוקשות המימסד הספרותי, במות לקידום חידושיהם.

גבורה ומציאות

מעכשיו יכולים ילדי אפריקה להתוודע ל"המלך מתיא הראשון" של יאנוש קורצ'אק, שראה אור באחרונה בארצות־הברית, בתרגומו של ריצ'רד לוריא ובתוספת דברי הקדמה מאת ברונו בטלהיים. למרות שקורצ'אק כתב את הסיפור לפני 63 שנה, מציין מבקר ה"ניו־יורק טיימס", שהספר עדיין אקטואלי מאוד ומגדיר אותו כ"גילוי דעת אמיץ" בשם טובתם של ילדים ושיחרורם ממניפולאציות של מבוגרים שאינם מבינים, בהכרח, על־ידי שיקולים של רווחת קטנים. עם זאת, מציין המבקר, לא כתב קורצ'אק את "המלך מתיא הראשון" כפרשנות ציניות על רפורמה דמוקראטית הכיוד תיהם של ילדים, אלא ביקש לשרטט תמונה מציאותית של אותם כוחות, העלולים לחבל בשינוי ובקידמה, עליהם שילדים יהיו מודעים להם.

באמנות

רחל אנגל

הציור האימפולסיבי של משה גרשוני

מרים בר־יוסף
"אני והמלחמה" – תומרים שונים
המוזיאון לאמנות חדשה, חיפה

ציוריו החדשים של משה גרשוני בגלריה גבעון (תערוכת־יחיד הנערכת במקביל לזו שבמוזיאון ישראל) מצטיינים קודם לכל בצבעוניות החדשה שלהם. הרשות הצבעוני – לא סממ. אלא שיש בכל זאת משום חידוש בה. הארום שהוריבן הכושה הורית, כמדומה, נעשה בושה עוד יותר, ואך עם זאת – גם שמר יותר) נראה כמו נתגבשו הצבעים כל אחד לעצמו וכלם יחדיו.

גרשוני משתמש בצבעי זכוכית. הוא מדבק אותם על נייר ברזל ומוספם. גוני האדום והסגול להטים. הקומפוזיציות בדולות, בעלות תנופה רחבה, מימשות מכחול אימפולסיביים, טעונים אנרגיה.

טקסטים מהווים גם הפעם מרכיב חשוב במבנה התמונה. הן מצד הצורה – הצד הציורי, הוויזואלי, הן מצד התוכן – הספרותי־מונמסטי. אותיות כתב שחורות על רקע הנייר המצוייר, הלבן או הצבעוני (אפור, צהוב או כחול). "הרופא לכל תחלואים", אתה קורא כאן, למשל: "חסד ורחמים". או: "יום אביב יבוא ורקפת תפרחנה אדום כל־בית בהר..". "הסולה לכל עוונינו..".

יותר סליחה, חסד ורחמים יש הפעם בציורים, יותר פיוס. כמעט טעם של שלוות נפש והרמוניה. האם יש בציורים אפילו כמו ביטוי של התגלות האל? אם לא כן – מה פשרו של כתם הזכלה – בתוך סביבת האש הארגמנית שהתהלבנה באחד הציורים הבכתב: "רק אתה"? בצד כתובות כמה "אבינו מלכנו חננו ועננו" (על פני רישום שחור־לבן) ו"ממעמקים קראתיך" (על פני אחד הציורים הקטנים, היפים מאוד) – כל אלה – מתוך יבול יצירתו של גרשוני בחמש השנים האחרונות.

(התערוכה עד 31.8)

בימים לוהטים – אמנות "קירוית"

בסדרת התערוכות "זרמים ומגמות באמנות ישראל" מציג עכשיו המוזיאון לאמנות חדשה, חיפה, שתי תערוכות על הנושאים "החום" ו"הקיר". באווירה טבעי כמעט אינטנסיבי, פתח הבא את המוזיאון בימים הלוהטים האלה, קודם כל, אל מוצגי "הקיר". (באולמות 7 ו־8). אל פסל השיש־האיטלקי הקיר־קמאי, הוולקנאי, הנקי כל כך בצורתו, בקווים שלה פסל המורכב משני חלקים, זה בתוך זה, מעשה ידיה של חוה מחוטן, "התגלמות". מכאן, אל שורת האובייקטים הקירים־הצלולים של ראובן ברמן, יצירות אבסטרקטיות־גיאומטריות, דייקניות, כאילו עשויות בסרגל, עד שהאובייקטים עצמם דומים לא אחת לסרגלים – בעלי קטעים צבעונים אשר כמו מסמלים יחידות מכימטריות – 5 ס"מ, או 10 ס"מ, למשל. הם גם מכונים בשמות "חשבוניות" כאלה: "אחד", "שניים" וכו'. – היצירות הקיר־ות האלגנטיות של מיכאל ארגוב – תבליט בלבן הארום. היצירה הפיסולית התלויה על קיר, מעשה ידי פנחס עשת, "בד מעצב". פסלון עשוי קרטון לבן של דב פייגין. אפילו למשה גרשוני – "לא יאמן – יש כאן בר קיר־ליהוא וגיאומטרי ושמו "כחול בהיר", שבצד הכחול־תכול, יש בו גם לבן נקי־זקר וצהוב.

(התערוכה עד 15.9)

אכספרסיוניזם מדרגשי

האולמות 9 ו־10 במוזיאון היפה מוקדשים לתצוגת "החום", המביאה לפני הצופים מגוון האכספרסיוניזם השונים הרבגוניים באמנות הישראלית. כאן תמצא, למשל, ציור אקריל על בד של משה גבעתי, עבודה מעניינת מאוד ומורכבת מאוד של מנחם גבן, בצבע שמן ואקריליק על בד, בתוספת לביר וקרטון, "זכור כי אדם הנך". דיוק עצמי מצוין של חיים אתר, שמן על בד. "אשכולב" – מציוריו הרבישים של דוד בן־שאול, בצבעי פסטל על בד. פסל ראשגבור כמרא־סאר של דודי לזמן. ציור "אשה בגדול", של אורי רייזמן ו"דיוקן יוחנן פפור", ציור שמן על מזונית, מעשה ידי מיכאל גרוס, משנת 1964.

(התערוכה עד 15.9)

כותבים לנו

התעלמות

במדור "ודידים" (1.8.86) נתפרסמה ידיעה תחת הכותרת "סערה רומנית" ובה סופר על התרעומת ששוררת בקרב הסופרים כותבי רומניות בארץ, שקובץ מדבריהם שהוגש ל"עתון 77" לא זכה לפירסום.

בתגובה לכך ענה העורך, יעקב בסר שאכן היה מוכן לפרסם דבריהם במדור מיוחד, תמורת תשלום או רכישה של כמות קטנה של עותקים. בסיפא של תגובתו נמסר מפיו: "השיקול בעד פרסום או אי־פרסום, הוא קודם־כל איכותי..." כלומר, יתכן שהעורך רומז, שדבריהם לא ראויים לפרסום.

בדברים אלה נראית לי סתירה:

האם, כאשר המדור מופיע "בתשלום מסוים" – ערכם הספרותי של הדברים מצדיק את פרסומם, ואילו בלי תשלום זה – אובד ערכם הספרותי? לא נראית לי תשובתו זו של יעקב בסר, כתשובה משכנעת.

כידוע, ארצנו היא ארץ הגירה ובין העולים ישנם גם סופרים ומשוררים, הממשיכים להתבטא בלשון ארץ מוצאם, אף שהם ישראלים לכל דבר, גם בנושאי כתיבתם.

האם יצירה זו בשפת שונות, אינה חלק בלתי־נפרד מהיצירה הישראלית החדשה? מדוע אפוכן, לא מוצאים ספרים אלה מקום ראוי בבטאונים הספרותיים ובמדורי הספרות של העתונים היומיים?

האם אין זו משימה לאומית־תרבותית לתרגם יצירותיהם של הסופרים כותבי הלועזית בישראל – לתפארתה של היצירה העברית הישראלית כולה?

האם אינכו מגעים ביודעין, אפשרות מקורא העברי בכלל ובמיוחד מהקורא הצעיר, להכיר את יצירותיהם של יוצרים כמו: שבטמן, אל. מירוה, יצחק מראם, ל. ברוקשטיין, ריבה רובין, מ. יודיק ואחרים לא מעטים, שערכם הספרותי אינו מוטל בספק. בארצות מוצאם הם זכו בהכרה הערכה מוצדקת ואילו כאן הם שוקעים בהזנב באלמוניות.

אולי דברי אלה יתנו חומר מחשבה לסופרים ובמיוחד לעורכים – לגאול יוצרים אלה ואחרים מתמסבליותם, עקב התעלמות מהם, של אנשי הספרות העברית.

שאול ברמל
סגן יו"ר "התאחדות אגודות הסופרים בישראל"

לאזיק רויטשוואניץ בישראל

דוד מארקיש

איליה ארנבורג: לאזיק רויטשוואניץ, עברית: צפורה בור, הוצ' עם עובד, 1986.

אילו בא לאזיק רויטשוואניץ לישראל בימינו, כעולה חדש – היה מוצא לעצמו, ללא ספק, עיסוק: היה מוכר פלפאל או להבדיל, היה נעשה חבר כנסת. אבל הוא הגיע לארץ־ישראל המנדטורית לפני שישים שנה. הוא לא היה נחוץ לשום איש בעולם. מותו השיגו בבית־הקברות דווקא.

היום מצויים רויטשוואניצים רבים, מאילת ועד קרית־שמונה. והנה מי שהיה (רבים כאן "מי שהיה": למשל אני "מי שהיה פרצוף של יהודי" ובו בזמן "מי שהיה סופר רוסי". ואילו לאזיק רויטשוואניץ נחשב ל"מי שהיה רשם מוסמך של צבאו הארגבות"), ובכן מי שהיה צנזור ראשי במיניסטריון לתרבות, ברפובליקה העממית הפולנית (ודווקא הוא, בניגוד לנמצים לעיל – יהודי ומיוחד) התיר לי לספר לקוראי "מעריב" שאת המחזה שנכתב על־פי ספרו של איליה ארנבורג, "חייו הסוערים של לאזיק רויטשוואניץ", אסרה הצנזורה בפולין, בתורת מחזה אנטי־סובייטי.

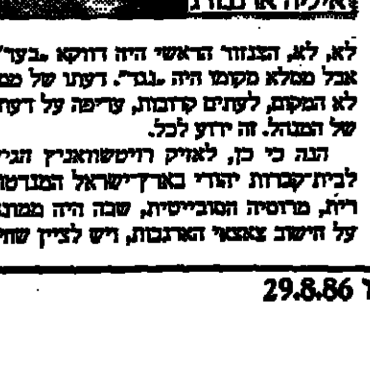
איליה ארנבורג

לא, לא, הצנזור הראשי היה דווקא "בעד", אבל מטלא מקומו היה "נגד". דעתו של מנהל המקום, לעתים קרובות, עדיפה על דעתו של המנהל. זה ידוע לכל.

הנה כי כן, לאזיק רויטשוואניץ הגיע לבית־קברות יהודי בארץ־ישראל המנדטורית, מרוסיה הסובייטית, שבה היה ממונה על הישוב צאצאי הארנבות, ויש לציין שחר־

מאשימים את איליה ארנבורג, שכתב את "רויטשוואניץ" בשנות העשרים, בחו־שבו היה לקוי. לבד מזה נכשל באי־יהודיות, כאשר פלט אנחה לנוכח מודעתו אבל על מרתה של איזה גבירה. האגודה האת זכתה מצד "החברים המתאימים" להערכה, כאילו זו קריאת תיגר נגד השלטונות הצעירים של מדינת האיכרים־הפועלים: שהרי יש לצחוק ולהרבות שמחה, ואילו כאן אדם נאנח, מתעצבן – הנה ישב לו קצת במתבוש, ויירגע. אלא שלאזיק אינו נרגע. היה רוצה להירגע ולהתפס שלוה – אך אינו מסוגל. החייט הקטן הזה מהעיר הומל, אינו מבין שהמנגנון השלטוני בכל מדינה, במוהו כמכבש־לחץ: תפקידו לסחוט שמן מן האנשים הקטנים, שהם רובו של עולמנו. קפקא הבין היטב דבר זה, ואילו לאזיק – אינו מבין. הטרגדיה של רויטשוואניץ, הכתובה בידי ארנבורג במתכונת אירונית ברוח צ'אפק, זו טרגדיה קפקאית: "האיש הקטן והשלטון". אבל גם לאנשים גדולים יש חשבון עם השלטון וגם הם אינם מרוצים. ואילו מי שמרוצה לחלוטין, רשום בבית־עולים לתולדות.

אים רבים, אך בטפשות אין איש מאשימו. "החיים הסוערים של לאזיק רויטשוואניץ" הוא ספר חכם ואירוני, שכן חוכמה ואירוניה הינם שני צדדים של מטבע אחד, והחכמה אי־אפשר לה שלא להיות אירונית. אין טעם להתעכב בדרך אגב, תוך כדי רשימה עתונאית על "לאזיק", על הכשלונות הספרותיים של ארנבורג, סופר מחונן, לא מאוזן, שיש לו מעלות ומורדות והוא נעדר עקיבות. העובדה ש"לאזיק רויטשוואניץ" הוא הצלחה ספרותית, היא ללא ויכוח. אפשר שדווקא בגלל זה, ספר זה אינו מוכר כלל באנציקלופדיות הסובייטיות, כמוהו כספרו האחר של ארנבורג (שאותו הבין והעריך ביותר עם הסופר ואסילי גרוסמן) – "הספר השחור", העוסק בהשמדת היהודים בשטחים של ברית המועצות ופולין, הכבושים בידי הנאצים.

באשר לאנחה הסרת המזל של לאזיק, לנוכח מודעת־האבל על מות גברת אלמונית – מדוע כל אחד ואחד מאתנו לא יפסיק לרגע את ריצת העסקים שלו, לא ייעצר לרגע לנוכח צערם של אנשים זרים, לא ייאנח, לא יסיר כובע – או שמא יחבוש כיפה – הכל לפי טעמו של כל איש ואיש.

صكذا من الاهل

לימודים
רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • •

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ולאמנות
המחלקה לאמנות
מחוזות תל־אביב והמרכז

אגודת יקיר
בית־המדרש למורי אמנות
רחוב בית־גוברין 7
רמת־השרון

קורסים דו־שנתיים
למדריכי אמנות למבוגרים
בשנת הלימודים תשמ"ז 1986/7

לימודי־תעודה

הקורסים יתקיימו אחת לשבוע, בימי ג' בד"כ בשעות 21.00–16.00 במדרשה למורי אמנות ברחוב בית־גוברין 7, רמת־השרון.

הקורסים:

1. אריגה
2. גרפיקה ועיצוב ארועים
3. הדפס אמנותי
4. פיסול ופיסול קרמי
5. צילום
6. שילוב אמנויות
7. תיאטרון בובות
8. תיאטרון קהילתי

ההרשמה תתקיים ביולי, אוגוסט עד אמצע ספטמבר ש.ז.

עדיפות למועמדים מערי שדה, מאזורי מצוקה, להורים מעותדים, עובדי הנוער, הדרכה וחברה.

פרטים והרשמה:
מזכירות בית המדרש למורי אמנות –
☎ 03-474391, 03-490880
בימים א'–ה' בשעות: 12.30–8.30.

מכון מיל"ה - בית-הספר לדילות
פותח במלון דן בתל-אביב קורס ל:

דילות
דילים - דילות

מסיימי הקורס המוכשרים יומלצו להעסקה.
פרטים והרשמה (בימים א', ב', ג', ד', ה') בין השעות 00: 18-00: 20 בדוכן ההרשמה במלון.
הלימודים יתקיימו אחת לשבוע במשך 5 חודשים במלון דן, הירקון 99 ת"א.
תעודות גמר תוענקנה למסיימים
פניות טלפוניות לא תיענינה.

הסדנה לאומנויות
פתיחה ספטמבר 86

החלה ההרשמה לקורסים:

★ אריגת שטיחי קיר (TAPESTRY) ★ תחרת סלילים ★ תחרה רומנית ★ ציור ורישום ★ קוילטינג – עבודת טלאים ★ כרים ושמיכות ★ גרפיקה ★ תכשיטנות.

עם מיטב המורים בתחומים אלה

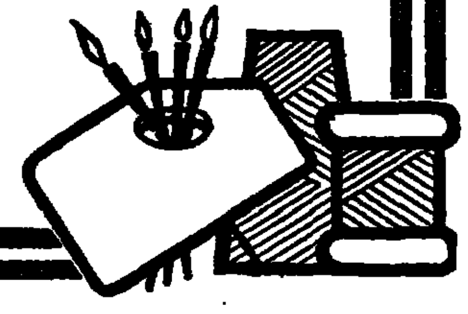

הלימודים יתקיימו ב"מישלב" בשעות הערב וייצמן 53, תל־אביב. פרטים והרשמה: טל. 265861, 03-263186.

המכון הצרפתי ת"א (ליד שגרירות צרפת בישראל)
רח' הירקון 111 ת"א – טל: 225648, 03-236470

בסניפים:
- גבעתיים, פתח תקוה, הרצליה, כפר סבא, רעננה, קיראון, ראשון לציון: טל. 03-918530 – חולון: טל. 03-886840
- רחובות, נס ציונה, יבנה: טל. 03-614951
- רמת השרון: טל. 052-87189 – בת ים: טל. 03-868526
- נתניה, חדרה: טל. 053-34767
- באר שבע, אשקלון, דימונה: טל. 057-77761

החל מה־14 בספטמבר, קורסים לשפה ה־

צרפתית

הרשמה מה־1 עד ה־14 בספטמבר

* קורסים אינטנסיביים של 2 1/2 שעות בימי א' ב' ד' ה' (60 שעות)
* קורסים חצי אינטנסיביים של 2 1/2 שעות בימי א' ד' או ב' ה' מספטמבר עד דצמבר, בוקר, אחה"צ או ערב
* קורסים לילדים ולמבוגרים בכל הרמות * שיטות חדישות למתחילים
* המחשת השפה הצרפתית לילדים בגילאי 7-4, על פי שיטות פעילות.
* קורסים "על פי דרישה" למפעלים, מוסדות או קבוצות.

COURS SUPERIEURS POUR ETUDIANTS AVANCES: (utilisation de la télévision)
COURS DE HAUT NIVEAU: préparant aux diplômes de la Sorbonne (littérature, civilisation, traduction) et de la Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris.
COURS SPECIAUX POUR FRANCOPHONES: enfants et adultes (lecture, écriture, ortographe, grammaire)

קורסים של המרכז לתרבות צרפת – באר שבע
באר שבע – אשקלון – דימונה: טל. 057-77761

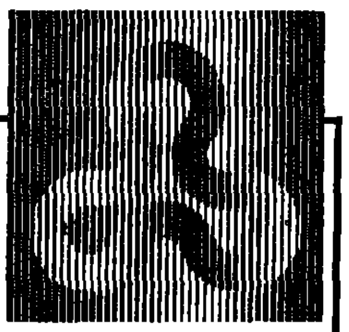

האוניברסיטה הפתוחה

נפתח מרכז ללימודי המחשב בירושלים

המרכז מיועד להקנות ידע ומיומנויות בתחום המחשבים בכל הרמות ולגילים שונים.

הלימודים במרכז יחלו ב־15.9.86

הקורסים המוצעים
- הכרת המחשב האישי
- PASCAL
- LOGO
- BASIC
- הגליון האלקטרוני LOTUS 1–2–3
- עיבוד תמלילים WORDMILL
- לימוד עצמי לכתבנות מהירה

הסמינרים המוצעים:
- שימושי המחשב בחינוך.
- הכרת המחשב ושימושיו למנהלים.

פרטים והרשמה: ניתן לקבל במרכז, בי"ס תיכון עירוני כ"ח ע"ש רנה קסאן, רח' יעקב טור 1 רמות אשכול, החל מיום ראשון 31.8.86
בימים א' ג' ה' בין השעות 20.00–16.00.
בימים ב' ד' בין השעות 14.00–09.00.

המכון לשפה הספרדית המוביל בלימוד ספרדית בארץ

נפתחות כיתות לשנת הלימודים החדשה.
20 שנות נסיון • מורים בעלי נסיון רב
• 7 רמות • קורס אינטנסיבי
• קורס לשיחה שוטפת • ספריה בספרדית קלה
• קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים
שעות קבלת קהל כל יום מ־17.00 עד 19.30
דיזנגוף 184 220223, 03-481539

מחיר מבצע עד 11.9.86

עיריית תל-אביב-יפו
מינהל החינוך הנוער והתרבות

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

תיכון ערב והכנה לבגרות למבוגרים
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז

★ כיתות ט', י', י"א וכיתות הכנה לבגרות.
★ צוות מורים מעולה בכיתות קטנות.
★ אחוז הצלחה גבוה בבחינות הבגרות.
★ שעורי תגבור ללא תשלום.
★ שכר-לימוד ותנאי תשלום נוחים.
★ ייעוץ והדרכה אישיים לכל תלמיד.

לייעוץ ולהרשמה נא לפנות לעיריית תל-אביב, המחלקה להשכלת מבוגרים,
חדרים 1149, 1150, טל' 438270, 438279, בימים א' עד ה', משעה 9.00 עד 13.00.

בצלאל
אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים
מודיעה על
המשך ההרשמה לשנה"ל תשמ"ז
(בחינות כניסה בראשית אוקטובר 86)
במחלקה לעיצוב קרמי

בוגרי בתי־ספר מקצועיים רשאים להגיש מועמדותם למילגות לימודים.
פרטים והרשמה בימים א'–ה' בשעות 13.30 – 8.30
במזכירות האקדמית, רחוב בצלאל 1, ירושלים
טלפון 02-222974, 02-247828
ובמזכירות האקדמית שבהר־הצופים בימים א'–ה'
בשעות 16.00 – 8.30 טלפון 02-822181

צרפתית
קבוצות קטנות ושעורים פרטיים ע"י דוקטורנטית לספרות צרפתית. מנוסה בהוראה.
בכפר־סבא. 052-20424.

המכללה לביטוח
ע"ש יעקב שריר
ליד איגוד חברות הביטוח בישראל

לימודי ביטוח תשמ"ז

נשארו מקומות פנויים בודדים בתל־אביב בלבד

לקורסים הבאים:

★ קורס לסוכני ביטוח חיים למתחילים.
★ קורס לעובדי מחלקת ביטוח חיים בחברות ביטוח.
★ תכנית ללימודי תעודה C.L.U. (ISR.)
– קורס מתקדם בביטוח חיים.
★ מסלול ללימודי שמאות בביטוח אלמנטרי.

מספר המקומות מוגבל!

הרשמה במשרדי המכללה, שד' רוטשילד 39, תל־אביב, בימים א'–ה' בשעות 14.00–09.00.
☎ 627374, 03-627375

A.S.A א.ס.א
לימודים בארה"ב
יעוץ אישי וטיפול בהרשמה.
ימים א', ב', ד'. 19.00–16.00
שד' שאול המלך 35 תל־אביב
בית אמריקה חדר 1111
טל. 03-472707

מועדון מטיילי מעריב
הונגריה
עם "ארץ הכבר" ו"מועדון מטיילי מעריב" ☐ פרטים: טל. 03-439207

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללימוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ
משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

יובל ה־35

כתיב נכון ושיפור הלשון העברית

24 יום בתנאי נופש
בפנימית אולפן עקיבא במלון החוף הירוק, נתניה. מגרשי טניס, ספורט, חוף הים.
חוויית לימוד משותפת לך, להבריך, למשפחתך ולילדיך. (מתקבלים ילדים מגיל 12 ומעלה)

מועדי פתיחה קרובים:

8.9.86	1.12.86
6.10.86 (מחזור החגים)	29.12.86
3.11.86	26.1.87
	23.2.87

קורס מיוחד ליודעי עברית:
• לעובדי מדינה • למנהלי חברות • לאנשי מדע ולרופאים • לחברי קיבוצים ואנשי התיישבות • לוועדי עובדים ולציבור הרחב.

התכנית: כתיב נכון, קריאת עיתון, דקדוק, ניסוח, שיפור ההבעה בכתב ובעל־פה. עיון בפרקי ספרות עברית ותנ"ך, פעולות חברה ותרבות. (המקצועות השונים נלמדים בכיתה אחת או בקבוצות נפרדות. בשעות הצורך ניתנת עזרה אישית מיוחדת ע"י צוות ההוראה).

• עובדי מדינה יכולים לקבל פרטים ישירות באולפן או אצל הממונים על ההדרכה במשרדים.
• מורים בשנת שבתון יכולים להרשם לתכנית השתלמות מיוחדת. (נא לבקש עלון מיוחד).
• הקורסים באולפן עקיבא מוכרים ע"י משרד החינוך ומזכים בגמול השתלמות.
• תושבי נתניה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים. • הנחות לקבוצות במקרים מיוחדים.

לקבלת פרטים נא להתקשר טלפונית או לשלוח אלינו את התלוש:
לכבוד אולפן עקיבא, ת.ד. 256, נתניה, מיקוד 42102 (טל. 053-52312/3).
נא לשלוח לי (חינם) חוברת מידע.
שמי ______ כתובתי ______

אולפן עקיבא נוסד בשנת תשי"א-1951
50 אלף בוגרים מ־122 ארצות

ל.פ.מ.

תיכון ברקאי
בפיקוח משרד החינוך
נמשכת ההרשמה לכיתות ט' י' י"א י"ב
בגרות
לימודי מחשבים
שעורים נוספים באנגלית ובמתמטיקה
פעילות חברתית: טיולים, ימי ספורט, סרטים, מסיבות
הרשמה: מיום ראשון עד חמישי 9.00–13.00
אוטובוסים: 9, 11, 22, 23, 29, 40, 42, 50, 51, 54, 59, 60, 63, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 86, 89. וכל קווי אגד העוברים בדרך פתח־תקוה. מול הקריה.
תל־אביב, שדרות יהודית 30 (בנין רביעי מהפינה) שכונת מונטיפיורי טלפון 339017

סיליקה
המכללה לאמנות הזכוכית
2.9 יום פתוח לקהל 21.00-15.00
שער ראשי נמל יפו טל. 813563, 837149
קורסים: • ויטראז'ים • ניפוח זכוכית • התכת חול

קורסים לספרדית
למתחילים ★ ממשיכים ★ מתקדמים
בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב
הקורסים מתחילים ב־2.9.86
ימי הרשמה בתאריכים: 31.8, 1.9
בין השעות 17.00–20.00.
לפרטים נוספים נא לפנות לטלפונים: 03-472451, 03-863205, 03-474427, 052-25518, 03-472451

הדסה-נעורים הכפר החינוכי-חקלאי מקצועי של הסתדרות נשי הדסה בישראל

לשנה"ל תשמ"ז
דרושים/ות:

★ **מורה למתמטיקה** (אפשרות למגורים במקום)
★ **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה — להוראה** (אפשרות למגורים במקום)
★ **מורה למכונאות־רכב**
★ **מדריך חברתי בפנימיה** (חובת מגורים במקום)
★ **עובד/ת סוציאלי/ת**
★ **יועץ/ת חינוכי/ת**
★ **מדריך למחשבים** (נסיון בהדרכת מחשבי קומודור הכרחי)

נא לפנות למחלקת כח־אדם „הדסה-נעורים", דאר נעורים, מיקוד 40298, טל' 053־96831.
• המודעה מתיחסת לגברים ונשים כאחד •

MN איזן מחשבים בע"מ | **Honeywell** | דרוש

מחסנאי טכני

★ בעל נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בתחום האלקטרוניקה/מחשבים
★ נסיון במלאי ממוחשב
★ שליטה באנגלית ובעברית

משרה מלאה, 5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למתאים

לקביעת ראיון נא לפנות טל. 03־9229541, או בכתב, לת.ד. 3005 פתח־תקוה 49130

רח' אפעל 3, קרית אריה, פתח־תקוה, טלפון 03־9229541
מקבוצת החברה להשקעות של בנק לאומי בע"מ

עירית קרית גת
מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תש"ם–1979 מכריזה בזה עירית קרית גת על משרות פנויות

למהנדסים אזרחיים

בעלי נסיון בתחום המוניציפלי.

המעוניינים יפנו במכתב הכתוב בכתב יד למזכירות עירית קרית גת ת.ד. 1, תוך פרוט אודות כשוריהם ונסיונם עד ליום ב' 15.9.86.

זאב בוים
ממלא מ"מ ראש העיר

לחברת נסיעות בתל־אביב
דרושה

מפעילת טלקס

* נסיון בהפעלת טלקס באנגלית
* העבודה במשמרות: 7.30 - 13.30, או 13.30 - 18.30

לפנות למחלקת כח־אדם, טל. 03-650862, שלוחה 51.

לחברה גדולה ליבוא ויצוא
דרושה

מזכירה מנוסה

הכישורים הדרושים:
1. ידיעה מושלמת של השפה האנגלית כולל הדפסה.
2. נסיון קודם של 5 שנים.
3. אחראית ובעלת יכולת עבודה עצמאית.
4. יום עבודה מלא כולל יום שישי.

נא לפנות בכתב לת.ד. 31261 תל־אביב.

לחברה מסחרית גדולה
דרושה
פקידה למחלקת מלאי
לעבודה במשרה מלאה
בוגרת תיכון רצוי נסיון קודם
טלפון: 03-625281

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ
דרוש/ה

מהנדס/ת בכיר/ה

לעבוד שבבי

המועמד המתאים יעבוד במערכת דינמית המתמודדת עם דרישות מקצועיות גבוהות, יהיה בעל אחריות מלאה על צוות מהנדסים וקידום הנושאים שבטפולו.

ידע ונסיון מוכח ב־:
א. בחירת טכנולוגיה ותכנון כלי דפינה.
ב. תכנות וייצור ב־N.C.
ג. ניהול משא ומתן.
ד. שליטה בשפה האנגלית.

מפעלנו מציע תנאי עבודה טובים,
5 ימי עבודה בשבוע
הסעות מחיפה ורחבי הגליל המערבי.

מועמדים יפנו בכתב יד בציון קורות חיים למדור קליטת עובדים, ציקלון בע"מ, ת.ד. 114, כרמיאל.

— סודיות מובטחת —

כשרים
מישרות

עבור
אחת מלקוחותינו
חברת בניה גדולה ומובילה
באזור המרכז

1. מהנדס ביצוע בכיר ראשי

התפקיד: ניהול אתרי החברה
תאום תכנון ואירגון הביצוע
מו"מ עם קבלני משנה, ספקים ורשויות

המועמד: ידע והבנת ענף הבניה
ותק של 7 שנים לפחות
אדם דינמי ונמרץ, עם נכונות לעבודה קשה

2. מהנדסי ביצוע

רקע מקצועי ונסיון בתחום הבניה הפרטית

נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 681 הרצליה 46606.
רק פניות מתאימות יענו.

— סודיות מובטחת —

הסתדרות מדיצינית הדסה

דרושות

★ **מזכירות־כתבניות דו־לשוניות**
★ **מזכירות־כתבניות בשפה האנגלית**

נא לפנות לאגף כח־אדם טל. 446226 או 447136.

דרוש

מנהל חשבונות
סוג ד'

★ בעל נסיון של 5 שנים לפחות
★ בקיאות בהנהלת חשבונות ממוחשבת
★ רצוי ידע במערכת פיננסית קיבוצית
★ בעל רכב

נא לפנות לדוד דיאמנט, קיבוץ ברקאי 78586, 063־79651 בין השעות: 07.30–14.30 בימים א'-ו'.

לחברת יבואני רכב במרכז הארץ
דרוש

מנהל מוסך מרכזי

בתל־אביב

מועמדים בעלי נסיון, הסמכה וכישורים מתאימים – מתבקשים לפנות בשעות הערב טל' 052־27655 לתיאום פגישה.
סודיות מלאה מובטחת.

עלית הנוער
הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה לעלית ילדים ונוער

לבתי ספר לחינוך ולהכשרה מקצועית
דרושים

מורים מדריכים - מקצועיים
לשנת הלימודים תשמ"ז

1. **למרכז הנוער רחובות:**
לפקידות – שליש משרה.
לנגרות – שליש משרה.
לפנות למנהל במרכז, טל' 08־457969.
2. **למרכז הנוער לוד:**
לחשמל כללי – משרה מלאה.
לנגרות שני מורים – במשרה מלאה.
לפקידות שתי מורות – במשרה מלאה.
לפנות למנהל במרכז טל' 08/227488.
3. **למרכז הנוער הדתי באשקלון:**
לחשמל רכב – במשרה מלאה.
לפנות למנהל במרכז טל' 051/22388.

מועמדים בעלי רשיונות הוראה שימצאו מתאימים יועסקו ע"י משרד החינוך והתרבות.

רב חובל, 5 שנות נסיון, קשרים בדרום אמריקה, שולט בספרדית ואנגלית, בעל רשיון רב חובל מחפש תפקיד מתאים ביבשה, יצוא או ניהול בארץ או בחו"ל 04-514350.

בוחן מנוסה
למשרד רואה חשבון
ברמת־גן
התמחות אפשרית
טלפונים 03־7512377, 03־7515501

עלית הנוער
הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה לעלית ילדים ונוער

לבי"ס לחינוך ולהכשרה מקצועית
דרושים

מורה מדריך
לשנת הלימודים תשמ"ז
למרכז הנוער בתל־אביב
מורה/מדריך לחשמל כללי
מעל למשרה

לפנות למנהל מתי וייסברג, טל. במרכז 03/394560, בבית 03/807386.
מועמדים בעלי רשיונות הוראה שימצאו מתאימים יועסקו ע"י משרד החינוך והתרבות.

ביטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES

דרושים **בחורים/בחורות**
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן־גוריון

תנאי קבלה:
* בוגרי שרות צבאי * 12 שנות לימוד
* דוברי אנגלית ברמה טובה.
(הראיון ייערך באנגלית) יתרון לשפה נוספת
* מצב בריאותי תקין * עד גיל 26
* מגורים באזור המרכז/השפלה.

ועדת קבלה תיערך ביום ב' 1.9.86 בשעה 9.30 בנתב"ג. נפגשים בשער מס' 4. נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ו־2 תמונות.

אין העבודה מוצעת למי שאינו יכול להתחייב למשרה מלאה למשך חצי שנה לפחות.
תנאים טובים למתאימים
כולל אפשרות למשרה נוספת

★ אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים
סניף נתב"ג - 03-9721266

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

לקראת שנה"ל תשמ"ז
דרושים/ות **מורים/ות** במקצועות:

בית־ספר עיוני לטכנאים והנדסאים „עמל" ב' ע"ש ליידי דייויס
פתח־תקוה
רח' אוסקי, שכון סלע פתח־תקוה – 49453, טל' 9223875, 9232548

★ **מתמטיקה** – משרה חלקית
★ **פיסיקה** – משרה מלאה
★ **אלקטרוניקה** – 2 משרות
★ **חשמל** – משרה מלאה
★ **לבורנט/ית לכימיה ופיסיקה** – משרה חלקית
★ **ספרות ולשון**

„עמל" רשת מובילה לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

מנהל

לבי"ס שדה חצבה שבערבה.

התמצאות טובה בנושאי טבע וידיעת הארץ (רצוי אקדמאי), נסיון קודם בהדרכה ועבודה חינוכית, ארגון וניהול.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים והמליצים למח' כ"א, רח' השפלה 4, ת"א, 66183.

החברה להגנת הטבע

לקרן קיימת לישראל
דרוש

עוזר משפטי
במח' הקרקעות
1/86

תיאור התפקיד: טיפול בתביעות משפטיות בנושאים כלליים, טיפול בעניני מקרקעין, לרבות הסדר זכויות במקרקעין, טיפול בתביעות נזיקין ותביעות אחרות לפי פקודת הייערות וחוק המקרקעין. עריכת הסכמים מסובכים, מתן ייעוץ משפטי לפי דרישה.
דרישות המשרה: השכלה משפטית. בעל נסיון בעניני מקרקעין, או עורך דין. רצויה ידיעת השפה הערבית, כושר הבעה בכתב ובע"פ.
הדרגה: תיקבע בהתאם לכישורים ולנסיון.
מקום העבודה: חיפה והצפון.
מקום המגורים: חיפה והקריות.
מועמדים העונים על דרישות המשרה יגישו מועמדותם בכתב יד, ויפרטו תולדות חיים, שירות בצה"ל, השכלה ונסיון קודם, לאגף כח־אדם ת"ד 283, ירושלים – 91002, עד ליום 5.9.86
רק מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון.

מפעילה/קלדנית

בעלת ידע בהנה"ח ובעלת נסיון בלבד על IBM-PC
כמו כן לשליחויות ועבודות מזכירות

תנאים טובים ★ 8.00–16.00

לפנות טל. 03־621387, 03־611617

שגרירות אוסטרליה
דרושה לנו
פקידת קבלה
השולטת באנגלית/עברית/ערבית
והדפסה באנגלית – יתרון

נא לפנות בכתב ל: שגרירות אוסטרליה, רח' הירקון 185 ת"א 63405 – לציין על המעטפה: עבור פקידת קבלה – או טלפונית 03־243152.

למוסד ציבורי הפועל בתנועות
דרושה
מזכירה
השולטת בעברית/אנגלית
על בוריין כולל הדפסה
שעות העבודה:
א'-ה' 8.30–15.00, ו' 8.30–13.00
לטלפן בשעות 10.00–13.00,
03־282901, 03־290211

למושב עין־יהב
דרושים
1. **מפעילי מלגזות** (קלרקיסטים)
2. **עובדים/ות** לתחנת ריכוז ירקות
3. **עובדים/ות לעבודה חקלאית**
עדיפות לבעלי רקע חקלאי (קיבוצניקים, מושבניקים)
לפנות למזכירות עין־יהב 057־81131.

מכון אדם
יועצים לכח אדם

עבור לקוחתנו חברה תעשייתית גדולה בתחום המתכת באזור חיפה
דרוש

מנהל תפ"י

המועמד: ★ מהנדס תעשיה וניהול ★ נסיון מספר שנים בתפקיד דומה ★ נסיון בתעשיית המתכת ★ יכולת תפעול עצמאית בארגון גדול
גיל: *מעל 30.*

למועמד המתאים מוצע תפקיד מעניין ורב אתגרים

נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון בעבודה
טלפון להתקשרות למכון „אדם" שמשון 1 חיפה 34614
רק מועמדים מתאימים יענו
סודיות מובטחת

המועצה המקומית אריאל
ד"נ אפרים 44824
טלפון 03־9366077/8

למועצה המקומית אריאל
דרוש

הנדסאי
איכות הסביבה

דרישות המשרה:
בעל תואר הנדסאי איכות הסביבה ובעל מ... מוכח בעבודה מעשית של 3 שנים לפח... כושר ניהול ואירגון, כושר הסברה, כ... הבעה בכתב ובע"פ.
בעל הרכב.
דירוג ודרגה:
השכר יעסק בדירוג הנדסאים וטכנאים.
תחילת העבודה: מיידי.

המעוניינים מתבקשים להציג מועמדות בצירוף פירוט קורות חיים ונסיון, תעודות והמלצות עד 10.9.86.

רון נחמ...
ראש המועצ...

לצה"ל דרושים
באיזור הצפון
לשירות קבע: —

1. **צלם** אוזואי מעבדת צילום
2. **צלם גרפי** התמחות בעבודות קו ורשת
3. **דפס חצי גליון** התמחות בעבודות צבע
4. **שרטט** אוזואי חדר שרטוט

הנתונים הדרושים:
בוגרי בתי ספר מקצועיים לאחר שירות צבאי ונסיון של שלוש שנים לפחות.

המעוניינים ישלחו בכתב יד קורות חיים לדואר צבאי 02090 צה"ל, עבור ג.ב.

לחברת תרופות וציוד רפואי
דרושים:

תעמולנים רפואיים
לעבודה במרכז ודרום הארץ
(שבוע עבודה מלא)
★ בעלי השכלה פרה רפואית/רוקחות.
★ בעלי שליטה מלאה באנגלית.

מזכירה
לעבודה בהרצליה (שבוע מלא)
★ בעלת הכשרה/נסיון כמזכירה רפואית.
★ שליטה בהדפסת עברית ואנגלית (מעבד תמלילים).
★ רצוי שפת אם אנגלית.

נא לפנות טלפונית 052־558233, 052־558321
— סודיות מובטחת —

קיבוצניקים בחופשה וחיילים משוחררים
לעבודות איטום בשיטות חדישות
דרושים בחורים נמרצים
בתנאים טובים!
טלפון 03־423352

---

1. מזכירה דינמית
נסיון קודם במשרד דומה
ידע באנגלית כולל הדפסה

2. עוזר/ת למחלקת הפקה
רשיון נהיגה לרכב ו או אופנוע
נסיון קודם בתחום הדפוס
ידע טכני כללי

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 4161 רמת־גן 52141
המועמדים מתבקשים לפנות לטל. 03-723187

مكذا من الاهل

לתפקיד ממלכתי בחו"ל
הכרוך בניהול צוות עובדים גדול

דרושים

קצינים (במיל.)

בדרגות סרן עד אל"מ

- דוברי אנגלית (או צרפתית או גרמנית) ברמה סבירה.
- בעלי רקע פיקודי ביחידות השדה של צה"ל. נסיון בתפקיד ניהולי – יתרון.
- מצב בריאותי טוב.

מועמדים אשר יסיימו בהצלחה תקופת הכשרה ייצאו בקיץ 1987 עם משפחותיהם לשליחות בת שנתיים-שלוש בחו"ל.

תחילת ההכשרה במרץ 1987.

המועמדים, בגילים 27 עד 43, המעונים לדרישות יפנו בכתב לת.ד. 33232 תל־אביב, מיקוד: ובכתב. נא לציין קורות חיים, פרטים אישיים מלאים (כולל מספר ת.ז.) ומספר טלפון להתקשרות. פונים מתאימים ייענו.

סודיות מובטחת

מוסד ממלכתי

מציע לך

- עבודה בטחונית יהודית בארץ ובחו"ל, שיש בה אתגר, ענין ועצמאות.
- התקשרות לטווח ארוך.
- הכשרה, התפתחות וקידום למתאימים.
- השתייכות למסגרת המהווה בית ודרך חיים, הדואגת לרווחת הפרט ומשפחתו.

דורש ממך

- נכונות להשקעה ועבודה מאומצת.
- יכולת שכנוע והבנה ביחסי־אנוש.
- כושר החלטה ותפקוד במצבים משתנים.
- השכלה תיכונית (עדיפות לאקדמאים).
- שליטה מלאה בשפה מערב־אירופית ו/או ערבית.

מועמדים לאחר שרות צבאי, עד גיל 38, במצב בריאותי תקין, העונים לדרישות יפנו: טלפונית – 210075 בין השעות 7.30 – 17.00 או בכתב: ת.ד. 33791 מיקוד: 61337 ת"א, בצרוף קורות־חיים ופרטים אישיים: שם מלא, כתובת וטלפון, תאריך וארץ לידה, ת.ז. ומספר אישי בצה"ל.

רק מועמדים מתאימים ייענו
– סודיות מובטחת –

מרכזים לקהילה והתחדשות שכונות בקרית שמונה בע"מ
לעבודה בעלת אתגר ושליחות
דרושים/ות למרכז הקהילתי בית אידלשטיין

1. רכז נוער עירוני
מדריך מוסמך ונסיון מוכח ורב בפיקוח, הנחיה הדרכה וניהול – משרה אחת.

2. רכז תרבות ואמנות
בעל תעודת בי.איי. בחינוך, בוגר בית ספר לאמנויות ונסיון רב בהנחיה, הדרכה וניהול – משרה אחת.

כישורים נדרשים לשתי המשרות:
א. יכולת לרכז ולהנחות צוות עובדים רחב.
ב. נכונות להדריך אישית באחד או יותר בתחומים האמורים.
ג. נסיון קודם בריכוז ניהול וארגון לפחות 5 שנים בתפקיד דומה בעבר.
ד. נסיון בעבודה במערכת החינוך הבלתי פורמלי בעיירות פיתוח.
ה. יכולת לקיים משא ומתן עם גורמים שונים וכן כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ.
דרגה מוצעת: דירוג עובדי הוראה ומגולים אנשים בהתאם לכישורי המועמדים. תנאי הכרזה: מגורים במקום.
המעוניינים יפנו בכתב תוך ציון קורות חיים עד 15.9.86 לעמי שגב, מנהל המתנ"סים בקרית־שמונה ת.ד. 190 ק"ש טלפון 069-40693-45

לחברה מבוססת בשטח הפרסום בעלת פרויקטים בלעדיים בקנה־מידה ארצי
דרושים:

אנשי מכירות / רוכשי מודעות מעולים

בעלי נסיון, זיקה והבנת מדיית הפרסום, חוש מסחרי, יחסי־אנוש טובים, חריצות ונכונות לעבודה קשה.

☆

תנאי שכר הולמים הכוללים:
הכנסה קבועה + עמלות + תמריצים + יחס אישי ועזרה הדדית + אחזקת רכב. המשרות מיידיות בכל חלקי־הארץ – סודיות מובטחת.

☆

לפרטים, נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים + מס' טלפון לתב' "גרין קארד", רח' ריב"ל 18 תל־אביב (67778).

לבית הספר הימי מבואות־ים במכמורת
דרושים
מדריכים חברתיים
לנוער בגיל תיכון
(מגורים במקום הכרחיים).
מהנדס או הנדסאי תעשיה וניהול
להוראה
המעוניינים יפנו טלפונית להנהלת המוסד 053-93242.

INTERNATIONAL COMPANY
Requires
FUll-TIME
SECRETARY
1. Perfect English
2. Independent and Experienced
3. First Class Typist

All applications treated in confidence.
To arrange an appointment, phone 052-540580.

שופר־סל
דרושים
מחסנאים
לסניפי גוש־דן והמרכז
הכשרה תינתן במקום.
מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון, 31.8.86, בין השעות 9.00 עד 11.00, למח' כוח־אדם, בית שופרסל, רח' רוטשילד 79, פתח־תקוה.

דרוש רופא
למרכז לאקסודרמולוגיה
למשרה חלקית
רצוי נסיון בפנימית או כירורגית
לפרטים נא לפנות לטלפון 03-204534

למוסד כלכלי גדול

דרושים/ות

אנשי מכירות

- גיל 25 – 35
- הופעה נאה
- השכלה תיכונית ומעלה
- אין צורך בנסיון קודם
- המועמדים יוכשרו בקורס מכירות מיוחד
- תנאים טובים למתקבלים

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב־יד בלבד לת.ד. 20050 ת"א, עבור "אנשי מכירות"

סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ
יבואני פיאט בישראל

FIAT

דרושים

למוסך פיאט המרכזי בתל־אביב

★ **מנהל עבודה**
בעל תעודת הסמכה ונסיון מוכח

★ **בוחני רכב**

★ **מכונאי רכב**

★ **חשמלאי רכב**

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות עם המסמכים שברשותם למחלקת כח־אדם, רח' יצחק שדה 30, תל־אביב, טל. 03-330971.

– סודיות מובטחת –

לבית דפוס
דרושים
★ מדפיסי אופסט GTO
★ מדפיסי רוטציה
★ כורך
לטלפן: 03-337861

דרושים
קבלני שלד
לבניית קוטג'ים באזור המרכז
●
לוי דוד ובניו בע"מ
03-904865,
03-911297

דרושות
בחדרה
עובדות סוציאליות
לעבודה שיקומית
לפנות טלפונית:
063-31394
063-31097

מכון התקנים הישראלי
דרוש/ה
טכנאי/ת מזון
בדבר פרטים נא לפנות למשרד כח־אדם רח' האוניברסיטה 42 רמת־אביב
סמל המחוגה סמל האיכות

לחברת יבוא
דרוש/ה
פקיד/ת יבוא
נסיון ביבוא, עמילות, קשר עם עמילי מכס, קורספונדנציה.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1560 תל־אביב.

ל"מכבים" – יישוב קהילתי באזור מודיעים
דרוש איש בטחון
כישורים נדרשים:
בעל רכב ● רשיון לנשק ● יוצא יחידה קרבית
שעות העבודה: 08.00 – 16.00
טל' 715763, 715733, 03-715744.

למשרד עו"ד בחיפה
דרוש/ה
עו"ד/ת
נסיון בנזיקין רצוי
טל. 04-668056/37

פוליתם בע"מ
למפעלנו דרוש/ה
מעצב/ת אופנה
הכישורים ★ בוגר/ת שנקר או מוסד דומה
★ בעל/ת נסיון של שנתיים בתעשיה
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה
לפנות בכתב לת.ד. 68 חיפה
עבור מיכאל

למוסד ציבורי באזור הרצליה
דרושים:
עובדי נקיון
טל. 052-545896
052-525240

לחברת בניה בתל־אביב
דרוש:
מנהל עבודה מעולה
לעבודות שלד וגמר למבני משרדים ומגורים.
נא לפנות בכתב עם פירוט נסיון ושכר מבוקש וטלפון, לת.ד. 991 ת"א עבור "חברת בניה".
סודיות מובטחת

חברה לעיבוד פרדסים מחפשת
מנהל עבודה
לפרדסים באזור המרכז
בפרטים נא לפנות לת.ד. 2012 פתח־תקוה

דרוש **ברחובות**
מגד בי"ס
תיכון מקצועי
לתפקיד הדרכתי
מעניין
לפנות לטל.
08-461133, 08-465575

דרוש
עוזר עורך דין
השולט היטב בשפה הערבית
על בסיס
השתתפות בהוצאות
או שותפות
או השכר אחר.
נא לכתוב ת.ד. 36167
תל־אביב, מיקוד 61361

רוקח/ת
לבית מרקחת פרטי בראשל"צ
משרה מלאה/חלקית
טל. 03-955594

התנדב

לתפקיד בטחוני בארץ ובחו"ל
אם אתה
☆ יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
☆ גילך בין 21–28 שנה.
☆ בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

הצטרף אלינו

אנו מציעים
☆ חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
☆ תנאי שכר טובים.
☆ אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בעתיד.

ההצעה מתאימה גם לסטודנטים הלומדים בארץ או העומדים לצאת ללמוד בחו"ל

פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור ע.י. וצרף תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.
– פונים מתאימים ייענו –

ל.פ.מ. 82

המוסד לביטוח לאומי

דרושה/ה

מדריך/ה מפקח/ת

המקום: סניף ירושלים, יחידת השיקום
הדרגה: דירוג העובדים הסוציאליים
תיאור התפקיד: מנהל ומפקח על עבודתו של צוות שיקום, העוסק בשיקום מקצועי לקראת עבודה ולחזרתם של נכים ואלמנות (עפ"י חוקי הביטוח הלאומי).
אחראי להדרכה המקצועית של הכפופים לו, לפיקוח ולבקרה על עבודתם, ועוסק בטיפול ישיר לפי הצורך. כפוף למרכז שיקום בביר ופועל בהנחיותיו.
הכישורים הדרושים: תואר בוגר בעבודה סוציאלית, ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בהדרכה ובשיקום, ידע ונסיון בהתערבות מקצועית ומומחיות בטיפול שיקומי; היכרות והבנה של שירותי הרווחה והשיקום בקהילה; ידיעת השפה העברית על בוריה ויכולת הבעה בכתב ובע"פ.
הערות: העבודה כרוכה בשעות נוספות ובנסיעות.
המועמדים/ות ייבחנו בכתב.

את הבקשות בצירוף תעודות השכלה כנדרש, יש למסור למוסד לביטוח לאומי, מחלקת כוח אדם, שד' וייצמן 13, ירושלים, על גבי טופס בקשה למשרה פנויה מדף 2115 עד 12 בספטמבר 1986.

שופר־סל
דרושים
מנהלי סניפים
לאזור רחובות ● לאזור מרכז
המועמדים שיתקבלו יעברו תקופת הכשרה של כחודשיים לתפקידם.
מועמדים בעלי נסיון ניהולי־ארגוני מתבקשים לפנות בכתב־יד, אל מח' כוח־אדם, שופרסל בע"מ, ת.ד. 84 פתח־תקוה, מיקוד 49100.
– סודיות מובטחת –

לחברה מסחרית גדולה דרוש
מנהל מסגריה
העובד יהיה אחראי לצוות השירות הארצי
הכישורים:
בעל ידע מקצועי מעולה ● יתרון להנדסאי / טכנאי מכונות ● נסיון בניהול צוות עובדים ● רשיון נהיגה
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד אל מנהל כח־אדם, ת.ד. 5255 רמת־גן, מיקוד: 52152. סודיות מובטחת.

בסמ"ת
בית הספר להנדסאים וטכנאים
הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
דרושים
מורים
להוראה עיונית במקצועות:
1. שפת קובול
2. ארגון קבצים ובסיסי נתונים
המעונינים/ות המתאימים/ות מתבקשים לפנות בכתב להנהלת בסמ"ת ת.ד. 4651 חיפה 31046 או טלפונית 04-644057

משאבי אנוש ניוס והערכת מנהלים בע"מ

אנו מחפשים עבור לקוחתנו

חברה צעירה המפתחת, מייצרת ומשווקת מוצרים חקלאיים עתירי טכנולוגיה שעיקרם לייצוא

מנהל כללי

האתגר: הצמחת החברה למימדים בינלאומיים

התמורה: השתתפות בפירות ההצלחה.

הכישורים: ניסיון מקיף בניהול כללי כולל שיווק לייצוא (יתרון למוצרי צריכה).
הבנה עיסקית מוכחת.
שליטה מלאה באנגלית.

לחברה גיבוי כספי מוצק, מוצרים יחודיים וחזון יזמות.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת-גן 52101. סודיות מובטחת.

למוסד ממלכתי

דרושים

קציני מילואים

בדרגות: סגן, סרן, רב־סרן

אנו מציעים לך –

★ עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניידות.
★ לימוד השפה הערבית.
★ תנאי שכר טובים ותנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
★ עבודה קבועה.
★ מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישורים.

העבודה מתאימה
גם לקצינים העומדים להשתחרר מצה"ל בחודשים הקרובים.

אם גילך בין 23–31,
השכלתך לפחות תיכונית מושלמת ובריאותך תקינה –

פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור ב"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים (כולל מס' ת"ז וטלפון).

פונים מתאימים ייענו.

תלמה

למשרדנו בחיפה

דרושים:

1. עובד אחזקה –

למכונות אריזה אוטומטיות

הכישורים הדרושים:
* בוגר בי"ס מקצועי
* נסיון בתעשיה במכונות אריזה אוטומטיות
* ידע באוטומציה ובפנאומטיקה תעשייתית.

2. כימאי/ת

הכישורים הדרושים:
* תואר אקדמאי בכימיה
* נסיון בבקשור ובדיקות מעבדה בתעשיה
* ידיעת השפות עברית ואנגלית.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים לפי הכתובת – תלמה – מח' כח־אדם ת.ד. 707 חיפה 31006.

מקור

לחברה תעשייתית גדולה באיזור רחובות

דרוש

מנהל מפעל

מהנדס מכונות / מהנדס ייצור בעל נסיון מוכח בניהול מפעלים, רצוי תהליכיים.
הכרת נושאי תפעול והנדסת המפעל – תנאי.

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 03-248212.

– סודיות מובטחת –

מודעותינו מיועדות לנשים וגברים כאחד.

מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ רחוב מלכי ישראל 19 תל־אביב טל. 228487

25 שנות נסיון בשיבוץ לתפקידי מפתח

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות

דרוש

בעל תואר Ph.D.

בפיסיולוגיה של בעלי חיים

עם רקע במדעי היסוד הרלוונטיים. רצויה התמחות במדעי בעלי חיים של המשק החקלאי. יועדף מועמד בעל נסיון מחקר מטבוליקה...

המועמד יידרש ללמד פיסיולוגיה של בעלי חיים לתלמידי התואר הראשון, ובהתאם לצורך – להשתלב בהוראת קורסים נוספים בתחום בעלי החיים. ההוראה כוללת הרצאות פרונטליות, ארגון מעבדות הזיים בנושא החקלאי, ולגייס את המימון הדרוש לכך.

מועמדים יפנו בכתב, בצירוף קורות החיים ורשימת הפירסומים, אל: פרופ' נחום ספיר, המחלקה למדעי בעלי החיים, הפקולטה לחקלאות, ת"ד 12 רחובות 76100.

למוסד ציבורי כלכלי

דרושים:

1. מתכנן מתכנת

בעל ניסיון של שנתיים לפחות בשפת COBOL.*

2. מתכנת לצוות SYSTEM

בעל ניסיון של שנתיים לפחות בשפת COBOL, ועבודה במחשבי VAX/VMS.

3. מנתח מערכות בכיר / מתכנן בכיר

בעל ניסיון של שלש שנים לפחות בתכנון. ניסיון בתכנות בשפת COBOL.*

4. אחראי תוכנה וחומרה

בעל ידע מעמיק במערכות VAX/VMS.
הכרה מקיפה של תכונות ציוד דיגיטל ויכולת התאמתו לצרכי הארגון.
ניסיון של חמש שנים לפחות במערכות VAX/VMS וניסיון כולל של שמונה שנים לפחות.

5. ראש צוות תכנון תכנות

ניסיון של שנתיים לפחות בתפקיד ראש צוות תכנון תכנות.
ניסיון של שנתיים לפחות בשפת COBOL.
* רצויה הכרה של מחשבי VAX/VNS
יש לשלוח קורות חיים בכתב יד ולצרף המלצות עד 15.9.86 לת"ד 2600, מיקוד 94631 ירושלים ולציין עבור יחידת המיכון.
רק מועמדים מתאימים ייענו.

ל.פ.מ.

למוסד ממלכתי

דרושים

קציני מילואים

ליחידה מיוחדת העוסקת במשימות בלתי שגרתיות

אנו מציעים:

★ תפקיד דינמי ומעניין.
★ אפשרות לקידום ולמיצוי היכולת האישית.
★ קביעות בעבודה.
★ שכר גבוה, כולל הטבות מיוחדות.
★ תנאי שירות טובים.
★ אפשרויות מגוונות לשינוי בתחום העיסוק, לרבות יציאה לחו"ל או ללימודים אקדמיים לאחר מספר שנות עבודה.
★ אווירת עבודה נעימה, בצוות צעיר ומגובש.

העבודה המוצעת מתאימה גם לקצינים העומדים להשתחרר מצה"ל בחודשים הקרובים.

אם גילך עד 28 שנים ובריאותך תקינה, אנא פנה בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד – 61392), עבור ה', וציין קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת"ז וטלפון.

— פונים מתאימים ייענו —

מוזיאון תל־אביב
שדרות שאול המלך 27

דרוש/ה

ממונה על הסדנאות

לנוער ולמבוגרים במשרה מלאה

כישורים:
בוגר/ת בי"ס גבוה לאמנות
עוסק/ת באמנות פלסטית
ובעל/ת נסיון של 5 שנים לפחות בחנוך לאמנות.
דרגה 6 – 8 בדירוג המח"ר
עבודה בשעות בלתי שגרתיות.

פניות בכתב יד בצרוף קורות חיים יש לשלוח למוזיאון לטיפול ולכספים, ת.ד. 33288 עד ה־12.9.86

סודיות מובטחת. כל פניה תיענה.

דרושים
אנשי מכירות

למחלקת מוספים פירסומיים יהודיים
בעיתון יומי גדול

מועמדים: בעלי ניסיון, חוש מסחרי, יחסי אנוש מעולים. יוכלו להגיע לכ־7000 ש"ח לחודש

טל: זאב דזל – 333041
333107
עופר גל – 333087
330369

לבית הספר המרכזי למלונאות
ע"ש אריה אבישר
"תדמור" – הרצליה

דרוש/ה

מרכז/ת מקצועי/ת למגמה לימודית

בעל/ת נסיון במזון משקאות ומסעדנות למועמד/ת המתאים/ה תנאים טובים.

נא לפנות למח' כח אדם
טלפון 052-78321

סודיות מובטחת

להברה גדולה להפצת מזון

דרוש

סגן מנהל –

לסניף מכירות מרכזי בגוש דן

הכשורים הדרושים:
★ נסיון מוכח בעבודת מכירות ושיווק, יתרון בחברת רשתות שיווק צרכניות
★ יכולת ניהול צוות עובדים גדול וכושר ארגוני.
★ נכונות לעבודה רבת אתגרים ומאומצת.
★ השכלה אקדמית בכלכלה, מינהל עסקים.
★ גיל 30–40.

העבודה באזור המרכז

המעונינים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 50239 תל־אביב 61500 עבור משרה 664.

לאגודת הסטודנטים, אונ' ת"א

דרושה

פקידה

כשורים:
★ ידע בהדפסה בעברית
★ יכולת עבודה עם ציבור
בין השעות 08.00 – 16.00
5 ימים בשבוע
טל. 420591; (03)423004
לבקש את דפנה

חרושת דפנה מוצרים פלסטיים

מחפשת

חימאי מהנדס חימיה –

המתמחה בתחום פלסטיסולים, אורגנוסולים.

דרוש נסיון של שנתיים לפחות.

נא להתקשר לקביעת ראיון לטלפון: 069-45707 משעות: 07.00–12.00.

למוסד חינוכי לתלמידים מחוץ לארץ

דרושים מדריכים/ות

הכישורים:
1. השכלה תיכונית מושלמת (תעודת בגרות).
2. לאחר שרות צבאי או שרות לאומי (מלא) מקביל.
3. שליטה טובה בשפה האנגלית.
4. רקע מסורתי.
5. נסיון בעבודת הדרכה עם נוער.
6. גיל 20–27.

★ על המדריך/ה להיות צמוד לקבוצה בכל פעילויותיה
★ תחילת העבודה – ראשית אוקטובר 1986.

על המעוניינים להתקשר טלפונית:
02-717421 או 02-721375

למוסד ציבורי בחדרה

דרושים

עובדים סוציאליים

בעלי תואר ב"א

לעבודה מעניינת

פרטים בטלפון 063-39787, קו פנימי 89 (שושנה חסן) או 053-38061 (דולי).

דרושים:

1. עובד/ת נוער וקהילה

לעבודה מיידית במושב עמיעוז.
כישורים: בעל תעודת מדריך מוסמך.

2. פסיכולוג/ית חינוכי/ת

לעבודה בגני המועצה
כישורים: תואר שני בפסיכולוגיה או קרוב לגמר.

פרטים נוספים: במחלקת החינוך, מועצה אזורית אשכול. טל. 057-82711.

דרושות

עובדות סוציאליות

לסניפי אקים באזור הדרום

המשרה מלאה

הכישורים הדרושים:
עובדות סוציאליות עם התמחות ונסיון מוכחים בעבודה קבוצתית ובעבודה קהילתית.

נא לפנות בכתב, עם פרוט קורות חיים, למרכז אקים דרך הרצליה 69 ת"א.

אקים

לאגודת הסטודנטים, אוניברסיטת תל־אביב

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג 2 למשרה מלאה

לפרטים:
(03)423004, לבקש את דפנה.

דרושים

מרצים לשיווק

להוראת הנושאים הבאים:

* יסודות בשיווק
* צורות שיווק
* פרסום ויחסי צבור
* מחקר שווקים
* שיווק של מוצרים עתירי ידע
* יישומי מחשב בשיווק
* יסודות בניהול הארגון
* יסודות בכלכלה
* שיווק בינלאומי
* התנהגות צרכנים

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון:
03-217092, 03-430252

מכון ויצמן למדע

דרוש/ה

לבורנט/ית

הכישורים הדרושים: נסיון בעבודה ביוכימית – בניקוי חלבונים ונסיון בעבודה עם תרביות תאים.

נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, אל מחלקת כח אדם, מכון ויצמן למדע, רחובות 76100 – בציון מספר המשרה 15/86.

עבודה מעניינת ואולי עתיד חדש? רווקים/ות

בני משקים בשנת חופש וצעירים/ות עירוניים/ות יוצאי צבא – בואו לעבוד במפעל תעשייתי (בתנאי חברי משק).

בקיבוץ אפיק

בתום השנה תוכלו לקבל תמורה כספית נאה (כ־3,750.– ש"ח) או אם תרצו – תשארו כמועמדים לחברות במשק.

פנו אלינו לטל' 067-64216 בשעות 7.00–14.00

מתנ"ס תל־מונד
ת.ד. 78 טלפון 052-63515

דרושים **מורים/ות**

להוראת אנגלית ומתמטיקה באמצעות מחשב.

הדרכה במקום, העבודה אחה"צ ובערב. מיידי.

למשרד כימיקאים בירושלים

דרוש

מנהל־חשבונות עצמאי

נסיון של 5 שנים • ידע באנגלית רצוי

תנאים טובים למתאימים

02-536885, 02-524447

בחיפה דרוש

עורך־דין מתחיל

רצוי רקע בנזיקין
04-643203, 04-338797